



"EEN CULTURELE BLIK OP AFRIKAANDERWIJK
EN BLOEMHOF" IS DE GEDRUKTE VERSIE VAN
HET BRONNENBOEK VAN DE INTERVIEWS VAN
DE AFRIKAANDER TAPES. DIT BRONNENBOEK
VORMT EEN VERZAMELING VAN RECORDS:
CULTUREEL GETINTE ITEMS, OPMERKINGEN EN
OBSERVATIES. IN TOTAAL ZIJN 700 VAN DEZE
RECORDS UIT DE INTERVIEWS GESELECTEERD.
OP BASIS VAN DIT BRONNENBOEK IS DE
AFRIKAANDER TAPES GESCHREVEN.



EEN CULTURELE BLIK OP AFRIKAANDERWIJK EN BLOEMHOF

HET BRONNENBOEK VAN DE AFRIKAANDER TAPES
DICK DE RUIJTER

EEN CULTURELE BLIK OP AFRIKAANDERWIJK EN BLOEMHOF
HET BRONNENBOEK VAN DE AFRIKAANDER TAPES

Uitgave in opdracht van woningbouwvereniging Vestia Rotterdam, Feijenoord
en het Pact op Zuid, gemeente Rotterdam.

Dick de Ruijter

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer	5
I. Verantwoording	15
1.1 Inleiding	15
1.2 Inzoomen op cultuur	16
1.3 Cultuur als vreemd ding	17
1.4 Gevoeligheid van cultuur	18
1.5 Werking van cultuur	20
1.6 Cultureel bewustzijn	22
II. Vooronderzoek	27
2.1 Onderzoekstraditie	27
2.2 Invalshoeken	28
2.3 Onderzoeksopzet	29
2.4 Jongerentraject	36
2.5 Overige bronnen	36
2.6 Verwerking gegevens	37
2.7 Lessen voor vervolgonderzoek	39
III. Bronnenboek	43

LEESWIJZER

Voor u ligt de gedrukte versie van het bronnenboek van de interviews van De Afrikaander Tapes. Dit bronnenboek vormt een verzameling van records: cultureel getinte items, opmerkingen en observaties. In totaal zijn 700 van deze records uit de interviews geselecteerd. Op basis van dit bronnenboek is De Afrikaander Tapes geschreven.

Het bronnenboek is vooral een werkboek. Het is geen afgeronde publicatie. U moet het lezen als verzamelboek van opmerkingen en observaties uit de wijk. U kunt er in knippen, strepen, er uit kopiëren etc. Alle records zijn geanonimiseerd, zodat ze niet terug te voeren zijn op herkenbare wijkbewoners. Dat was ook de afspraak met de geïnterviewden. Wellicht dat insiders sommige opmerkingen kunnen herleiden tot een persoon, maar dat zal eerder toeval dan regel zijn.

De records zijn gerubriceerd naar locatie, inhoud, cultuur van afkomst. Daarmee is een eerste indeling en structuur aan het bestand gegeven. Het hoe en waarom daarvan vindt u toegelicht in paragraaf 2.6 van deze inleiding. Aan de records zijn twee ondersteunende items toegevoegd. Record 718 bevat literatuurverwijzingen over vergelijkbaar onderzoek over Afrikaanderwijk en Bloemhof en verwijzingen naar achterliggende digitale beeld-, tekst- en statistische bestanden. Record 799 omvat een lijst belangrijkste monumenten uit Afrikaanderwijk en Bloemhof.

Het bronnenboek wordt aangeboden in drie vormen: **gedrukt, digitaal en online**. De **gedrukte versie** is in enkele exemplaren beschikbaar gesteld en kan intern als kopie worden verspreid. De **digitale versie** is hetzelfde als de gedrukte versie, alleen met de digitale voordelen van dien. U kunt knippen, plakken, printen, mailen etc. Dat spreekt voor zich. In de online versie tenslotte, zijn de records gekoppeld aan een digitale plattegrond. Over de uitgebreide mogelijkheden die dit biedt, leest u meer in het kader aan het einde van deze leeswijzer.

LEZEN VAN CULTUUR: TWEE VOORBEELDEN

Dat mensen van elkaar verschillen is een waarheid als een koe. Die verschillen zijn vaak groter naarmate mensen sterker in achtergrond van elkaar verschillen en juist die grote verschillen vallen het meeste op. Maar ook kleine onderscheidingen kunnen er toe doen. Soms verwijzen die naar een heel andere manier van leven. Of naar het tegenovergestelde: naar een vorm

van samenleven tussen mensen, die we misschien niet hadden verwacht. Het gaat er om hoe je verschillen tussen mensen of verschillen in cultuur interpreteert. Wat betekent het verschil in cultuur en hoe komen die in het dagelijkse leven tot uiting. Ofwel: hoe lees je cultuur. Het doorgronden van die verschillen in houding, gedrag en naar opvatting vraagt een verfijndheid, die ons zomaar niet is gegeven. Dit bronnenboek nu is bedoeld als een oefening in die bekwaamheid. Het biedt dan ook een groot overzicht aan dergelijke culturele records. Ik heb er voor gekozen de records niet op thema's te presenteren. De records zijn wel gerubriceerd en daarmee thematisch te selecteren. Maar ik wilde voorkomen de records vooraf voor de lezer interpreteren. Om u toch wegwijs te maken, zal ik proberen aan de hand van een paar voorbeelden inzichtelijk maken, hoe ik het materiaal heb gelezen en waarom bepaalde kwalificaties zijn meegegeven.

Voorbeeld 1, omgang met familie

- * record 674: ik/familie Ned Paul Krugertstraat
- * record 516: ik/familie Turks Putsebocht
- * record 616: ik/familie Mar Kaapstraat

In een geïndividualiseerde samenleving neemt 'familie' een andere plaats in dan in veel migrantengemeenschappen. Dat weten we. Dat onderscheid valt nog meer op in contrast met de plaats die vrienden innemen. Nederlanders bijvoorbeeld kijken niet op van de volgende opmerking van een Nederlandse vrouw (54 jaar): "Als mensen vragen van wie houd je nou het meest (van je vrienden of familie, ddr), dan kan ik daarop geen antwoord geven. Ze zijn allemaal belangrijk voor me." (record 674) Een herkenbaar antwoord, want in een Nederlands gezin groeien kinderen op om er uit te groeien. De verzelfstandiging van het kind geldt als leermoment van individuele keuzevrijheid.

Te veel afhankelijkheid van de familie wordt in Nederlandse gezinnen eerder gezien als een onvolmaakte zelfontplooiing, dan als bewijs voor zelfredzaamheid. Binnen migrantengezinnen ligt dat anders. Misschien spannen Turkse families daarin de kroon, maar toch! Een Turkse man: "Op familie kun je bouwen. In slechte tijden zie je soms je vrienden, waarvan je dacht dat ze je vrienden zijn, opeens niet verschijnen. Ook een familielid dat je niet echt mag, zal altijd voor je klaar staan." (record

516) Uit oogpunt van familiale solidariteit klinkt dit sympathiek, maar als we beseffen hoe beklemmend de bijbehorende familiebanden zijn, dan haakt het gros van de Nederlanders af. Zo beschrijft een jongeman van Marokkaanse afkomst in een van de records de aanspraak van zijn familie op hem: "Ik werk en ik denk dat ze daar begrip voor moeten hebben. Ze moeten me ook met rust kunnen laten. Ik ga niet naar ze toe als ik kapot ben. Ik kan wel blijven komen, maar op een gegeven moment ga ik slecht presteren op mijn werk, omdat ik te moe ben en dan kan ik ontslagen worden. Wat bereik ik er mee, wat bereiken zij er hiermee. Geven zij mij dan geld. Nee toch." (record 616)

Wat in dit voorbeeld het meest uiteen loopt is de balans tussen eigen verantwoordelijkheid en familiale plicht. Met het onderstrepen van het belang van de familie wordt impliciet een uitspraak gedaan over de plaats van het individu in het gezin. Ook in de Nederlandse verhoudingen neemt de aandacht voor gezin en familie toe, maar niet ten koste van het individu. Dit is iets wat we in het onderscheid tussen culturen niet altijd beseffen.

Voorbeeld 2, jongerencultuur

- * Record 741: ik/groep Mar Putsebocht
- * Record 187: ik/groep Mar Bloemhof

Soms blijkt het nuttig of noodzakelijk cultuur anders te lezen dan hoe deze zich aandient. Het beeld over jongeren vormt daarvoor een goed voorbeeld. Volgens een jongerenwerker staat "het gangsterimago onder jongeren volstrekt haaks op de idealen van participatie. (...) Wie de beste torie heeft. Die wint." Dat is mogelijk ook de reden waarom het reguliere jongerenbeleid zo moeilijk spoort met motieven van de jongeren. Het overtuigt niet. De jongerenwerker vervolgt: "Als je een keer succes boekt met het jongerenwerk dan word je als jongere op party peeps al gauw neergezet als looser." Daarom gingen rond de jaarwisseling van 2007 de ruiten van buurthuis Kamelia in. Aldus de jongerenwerker: "Het was gewoon te stil in de wijk. De jongeren werden als brave zielen gezien en zakten in aanzien. Ik denk dat ze geprobeerd hebben hun goede bedoelingen van de laatste tijd weg te vlakken." (record 741)

Zijn die jongeren dan helemaal niet door het jongerenwerk te bereiken? Ja zeker wel, maar naar zeggen van de jongerenwerker toch anders dan

je verwacht: “Ze vertellen wel verhalen van wat ze gehoord hebben, wat hun vrienden overkomen is. Ze testen je uit. Je moet ook beslist niet doorvragen. Stel open vragen, speel hun spel mee. Probeer vertrouwen te winnen. Laat het achterhalen van details aan een vreemde, aan een ander over. (...) Je moet de codes kennen. Je kunt niet alles kraken. Dat moet je ook niet willen. Als ze jou gaan vertellen over hun drugsdeals, hoe dat gaat, wat ze verdienen, dan ben je te ver gegaan. Je hebt dan hun respect verloren en ze nemen een houding aan alsof ze ook jouw dealer kunnen zijn.” (record 197)

CULTURAL AWARENESS

De uitgesproken taal is dus niet hetzelfde als de bedoelde culturele code. De betekenis van cultuur dient zich blijkbaar niet altijd in de directe vorm aan. ‘What you see is not what you get’. Die omkering in betekenis, of die verschuiving tussen taal en teken te doorgronden, vraagt om een grondhouding, die het best te typeren is als ‘cultural awareness’, een bewustzijn van de betekenis van cultuur. Hopelijk is het aanmeten van die grondhouding voor de lezer ook de belangrijkste leerervaring na het lezen van dit bronnenboek.

In de volgende paragraaf werk ik eerst het inzicht in cultuur en in de werking ervan uit. In paragraaf 2 licht ik vervolgens het onderzoek naar de records in het kort toe. Daarna volgt het feitelijke bronnenboek zelf. Veel leesplezier.

Dick de Ruijter
Rotterdam, december 2008.

HANDLEIDING ONLINE-VERSIE BRONNENBOEK

In de online versie zijn de records gekoppeld aan de locatie, waarop het record is opgetekend. Het **beeldscherm** dat u ziet, is hierbij bijgevoegd. **(figuur 1)** In de linker kolom zijn de records weergegeven. Die kunt u selecteren op nummervolgorde, op naam of op datum van invoering. Rechtsboven in het scherm ziet u de kaart van de wijk en de locatie van het record. Deze kaart kunt u verkleinen, vergroten en verschuiven, naar gelang u wilt. Rechtsonder in het scherm staat de tekst van het record vermeld met de identificatie van het record zelf: door wie is het record uitgesproken en waar en wanneer het is opgetekend. Dit is een <alleen-lezen> bestand. U kunt niet kopiëren of wijzigen. U kunt tijdelijk wel veranderingen in de tekst aanbrengen, maar deze worden niet opgeslagen.

De opdrachtenbalk boven de online versie vermeldt de mogelijkheden:

- * <zoeken>, <toon alle>, <toon op kaart> en <printversie>
- * <zoeken> is de functie waarmee u gericht op een onderwerp, een record of straat kunt zoeken
- * <toon alle> brengt u weer in het totaalbestand
- * <toon op kaart> laat alle records op de kaart zien of die records die via de zoekfunctie zijn geselecteerd. Met de pointer -de pijl- kunt u specifieke records uitlichten en de tekst daarvan lezen.
- * <printversie> biedt nogmaals de mogelijkheid het hele recordbestand te printen. Dat levert hetzelfde resultaat op als de gedrukte versie.

De online versie is eigendom van Hootchie Cootchie Mediakollektief uit Rotterdam. U verschaft u toegang tot de online versie via hun server op het adres:

http://www.office.ranj.nl/codex_afrika/cms/
en door in te loggen onder de

Naam: gast

Wachtwoord: gast

[Zoeken](#) | [Toon alle](#) | [Toon op kaart](#) | [Printoverzicht](#)

Zoeken Toon alle Toon op kaart Filmlist				
ID	Naam	Genre	Acteur	
1	...	...	...	...
2	...	...	...	...
3	...	...	...	...
4	...	...	...	...
5	...	...	...	...
6	...	...	...	...
7	...	...	...	...
8	...	...	...	...
9	...	...	...	...
10	...	...	...	...

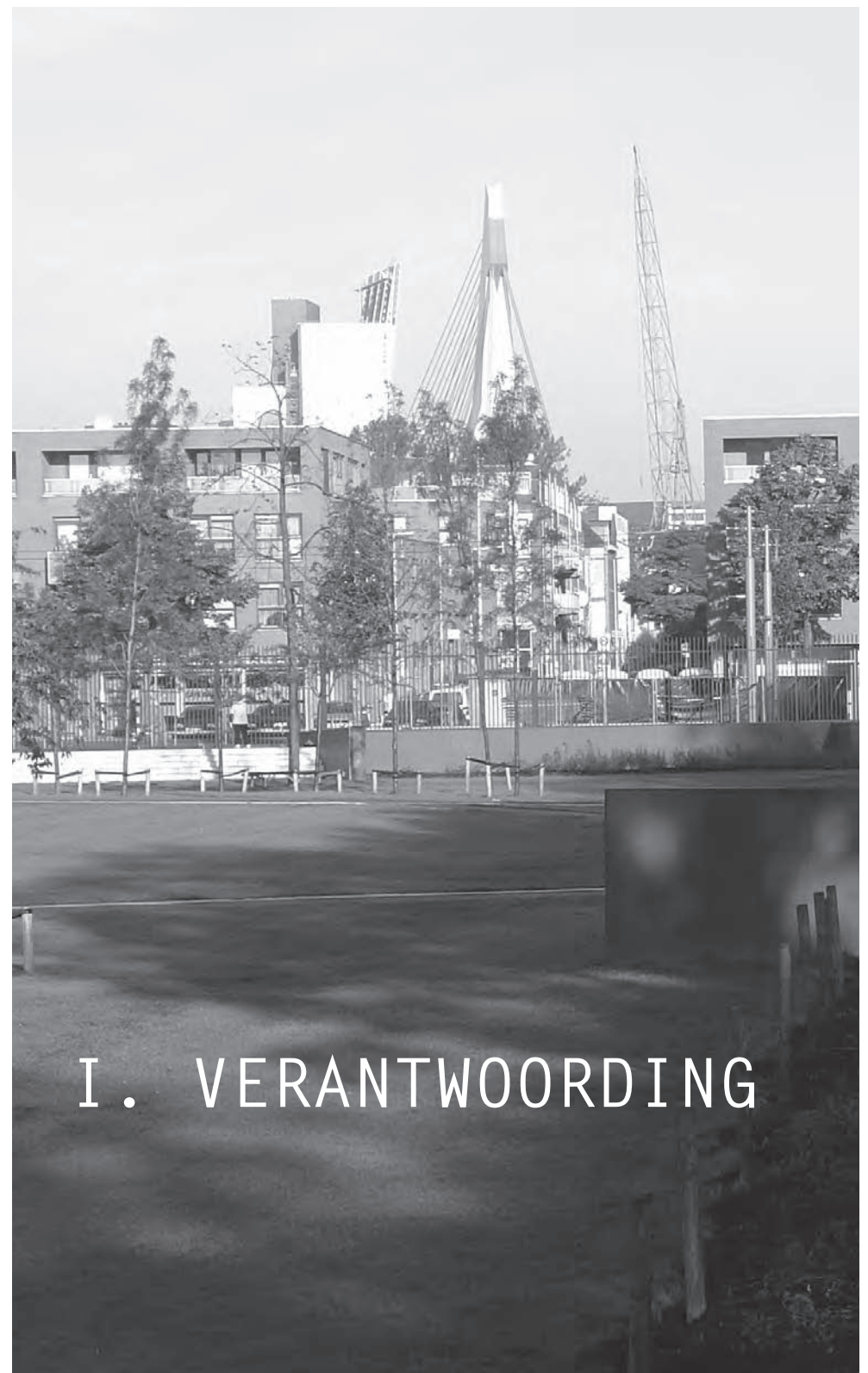
naam	Gewijzigd	Auteur
431 autorHerk Cabo Putseleen	04-09-2008	dick
430 autorHerk Cabo Putseleen	04-09-2008	dick
589 autorHerk Mar Joubertstraat	07-09-2008	dick
625 autorHerk Mar Putseplein	15-09-2008	dick
88 autorHerk Turks Brede Hilledijk	22-08-2008	dick
733 autorHerk Turks Christiaan de Wetstraat	17-09-2008	dick
787 autorHerk Turks Christiaan de Wetstraat	17-09-2008	dick
31 autorHerk Turks Cronjestaart	19-08-2008	steven
722 autorHerk Turks Cronjestaart	28-09-2008	dick
315 autorHerk Turks Cronjestaart	02-09-2008	dick
63 autorHerk Turks Egelantierstraat, hoek P...	22-08-2008	steven
176 autorHerk Turks Joubertstraat	01-09-2008	dick
512 autorHerk Turks Putsebocht	05-09-2008	dick
426 autorHerk Turks Putseleen	04-09-2008	dick
339 autorHerk Turks Ranonkelstraat	03-09-2008	dick
313 autorMid Cabo Afrikaanderwijk	02-09-2008	dick
467 autorMid Mar Afrikaanderwijk	04-09-2008	dick
511 autorMid Mar De la Reystraat	26-09-2008	steven
129 autorMid Ned Afrikaanderplein	26-08-2008	dick
182 autorMid Ned Afrikaanderplein	26-09-2008	dick
183 autorMid Ned Afrikaanderplein	26-09-2008	dick
295 autorMid Ned Afrikaanderplein	02-09-2008	sanne
296 autorMid Ned Afrikaanderplein	26-09-2008	sanne
297 autorMid Ned Afrikaanderplein	02-09-2008	sanne
77 autorMid Ned Afrikaanderplein, Solo	23-09-2008	dick
731 autorMid Ned Afrikaanderplein, Solo	17-09-2008	dick
51 autorMid Ned Asterstraat	22-08-2008	katja
491 autorMid Ned Bloemhof	26-09-2008	dick
654 autorMid Ned Bloemhof	17-09-2008	steven
180 autorMid Ned Christiaan de Wetstraat	01-09-2008	dick
403 autorMid Ned Cronjestaart	04-09-2008	dick
100 autorMid Ned Hilledijk	26-08-2008	dick
256 autorMid Ned Johannes Brandstraat	02-09-2008	sanne
204 autorMid Ned Johannes Brandstraat	26-09-2008	steven
106 autorMid Ned Lange Hilleweg	26-08-2008	dick
539 autorMid Ned Martinus Brandstraat	07-09-2008	steven
650 autorMid Ned Metrostation Rijnhaven	17-09-2008	steven
146 autorMid Ned Patrimoniumshof	01-09-2008	dick
32 autorMid Ned Pimpernelstraat	23-09-2008	steven
723 autorMid Ned Pimpernelstraat	17-09-2008	dick
724 autorMid Ned Pimpernelstraat	17-09-2008	dick
65 autorMid Ned Putsebocht	22-08-2008	steven
444 autorMid Ned Putseleen	04-09-2008	dick
276 autorMid Ned Putseplein 28	02-09-2008	sanne
277 autorMid Ned Putseplein 28	02-09-2008	sanne
326 autorMid Turks Hilledijk	03-09-2008	dick
325 autorMid Turks Hilledijk	03-09-2008	dick
324 autorMid Turks Hilledijk	03-09-2008	dick
703 autorMid Turks Martinus Steijnstraat	28-09-2008	sanne
186 autorMid Turks Pretorialeen	01-09-2008	dick
761 autorMid Turks Transvaalstraat	17-09-2008	dick
328 autorNed Afri Hilleleen	03-09-2008	dick
203 autorNed Cabo Hillevlief	01-09-2008	dick
286 autorNed Mar Afrikaanderwijk	26-09-2008	sanne
287 autorNed Mar Afrikaanderwijk	02-09-2008	sanne
766 autorNed Mar De la Reystraat	17-09-2008	dick
148 autorNed Mar Hillantusplein	01-09-2008	dick
596 autorNed Mar Joubertstraat	07-09-2008	dick



Revert

Naam item	autorMid Ned Asterstraat
Auteur	katja Goedgekeurd : nee
Beschrijving	Een schooljuffrouw diepte-interview 21 november 2006 De schooljuf, sinds 1981 werkzaam in de wijk: "Veel vrouwen die hier school gegaan zijn, blijven thuis hun moedertaal spreken en zitten ook veelal thuis. Het Nederlands slijt in de loop der tijd weer weg. Eigenlijk spreken ze beide talen, Nederlands en Turks, gebroken". De ouderparticipatie neemt heel langzaam toe. Een lange weg, maar langzaam zijn

Bron  visueel (foto's)
Reikwijdte  straat
Lokatie(s) (51.89876N, 4.49792E, 20)
[Toon op kaart](#)



I. VERANTWOORDING

I. VERANTWOORDING

1.1 INLEIDING

De Afrikaander Tapes is gebaseerd op een uitgebreid buurtonderzoek in Afrikaanderwijk en Bloemhof in Rotterdam. Het onderzoek bestond voor een groot deel uit interviews: spontaan op straat, in vooraf geselecteerde locaties als winkels, zelforganisaties, gebedshuizen, buurthuizen of als diepte-interviews bij mensen thuis. In totaal besloeg de research voor De Afrikaander Tapes meer dan 250 gesprekken, in welke vorm dan ook. Het onderzoek is uitgevoerd door ervaren onderzoekers met ondersteuning van een cultureel divers samengesteld interviewteam van in totaal 15 à 20 personen afkomstig uit Rotterdam. In oktober 2006 startte het interviewonderzoek in Rotterdam om in het voorjaar van 2007 te worden afgesloten. De schrijffase en de montage van tekst, beeld en geluid volgde vanaf juli 2007.

In multi etnische wijken zijn cultuurverschillen nadrukkelijk aanwezig, maar het begrip 'cultuur' speelt op bestuursniveau geen expliciete rol. Afrikaanderwijk en Bloemhof zijn bijna klassiek te noemen multi-etnische wijken; compacter dan in die wijken kom je een menging van culturen niet tegen. Deze wijken worden in feite gekenmerkt door een overheersing van cultuurverschillen. Desondanks speelt in het bestuur van deze wijken het begrip 'cultuur' of 'culturele achtergrond' geen uitgesproken rol. Wordt er al over verschillen tussen mensen gesproken, dan worden die steevast benoemd in sociaal economische achterstanden: een tekort aan onderwijs, een gebrek aan werk, een zwakke woonsituatie, etc. Maatschappelijke emancipatie door onderwijs, werk en huisvesting staat in deze voor groei en culturele verheffing. In dat opzicht is praten over verschil in sociaal economisch termen geaccepteerd. Voor het definiëren van verschil op grond van culturele achtergrond ligt dat geheel anders. Dat is suspect en wordt al snel afgedaan als stigmatisering en discriminatie. Maar hoe we het onderscheid tussen mensen ook verklaren, de realiteit laat een aanscherping van de maatschappelijke tweedeling zien, met grote groepen migranten aan de onderkant van de samenleving. De vraag is nu of deze maatschappelijke tweedeling nog volledig verklaard kan worden vanuit de idee van maatschappelijke emancipatie. Mogelijk spelen ook andere factoren hierin een rol. Kijken we naar de recente maatschappelijke ontwikkelingen, dan is juist de toename aan verschillen in cultuur een beslissend nieuw feit. Daarom alleen al

moeten we de factor cultuur niet uit de weg gaan, maar ons richten op de functie van cultuur in dat proces van maatschappelijke emancipatie.

1.2 INZOOMEN OP CULTUUR

In het vooronderzoek van De Afrikaander Tapes is bewust ingezoomd op de betekenis van cultuur. Niet om een hiërarchie in culturen vast te stellen, maar om te begrijpen hoe het verschil in cultuur inwerkt op het leven van mensen in deze wijken. Door de migratie is de onderlinge confrontatie tussen mensen met een andere culturele achtergrond sterk toegenomen. Migratie heeft eigenlijk de mondiale verschillen in cultuur in geografisch opzicht in elkaar geschoven. In die zin is de term 'wereldwijken' wel passend. Die migratie heeft ook een ondenkbaar grote invloed op het leven van de migrant. Zo gauw men voet op vreemde bodem zet, dringen de culturele gevolgen van migratie zich op. Die invloed van het verschil in cultuur is zo ingrijpend dat die zich makkelijk over meerdere generaties kan uitstrekken. Migratie is ook onomkeerbaar. Eenmaal gemigreerd, zal men nooit meer de persoon uit het land van herkomst zijn. Dat verschil in locatie en culturele omgeving markeert zich onmiddellijk. In feite is men als migrant van het ene culturele domein naar het andere onderweg. Dat is ook een volstrekt normaal en legitiem cultureel proces. Alleen heeft het vaak verregaande consequenties voor het eigen leven en het leven in een nieuwe omgeving.

Natuurlijk heeft migratie ook invloed op de zittende bewoners. Het feit dat de meeste oorspronkelijke bewoners uit deze wijken vertrokken zijn, geeft wel aan welke impact het verschil in cultuur op het woonmilieu kan hebben. Het verkleuren van de wijken gaat ook vaak gepaard met negatieve geluiden. Vaak botsen de leefwijzen van nieuwkomers en oorspronkelijke wijkbewoners ook. Die verschillen in leefwijze lijken eerder te wringen dan dat deze zich vanzelf in elkaar schikken.

Wat verder opvalt is dat in deze wijken het geven van commentaar over elkaar gemeengoed is. Over en weer. Blijkbaar maken die opmerkingen deel uit van een proces van inpassing en uitsluiting dat in deze wijken volop aan de gang is. Hoewel het onversneden commentaar uit buurtcafés als Bloemfontein of van de 'witte eilanden' in de Kosselbuurt rauw in de oren blijft klinken, net zoals de opmerkingen van migranten over elkaar of over Nederlanders, blijft het van belang daarnaar te luisteren. Al was het alleen maar om het cultureel ongenoegen wat er in deze wijken leeft, te doorgronden. Want dat leeft er. In het bronnenboek zijn al deze opmerkingen gerubriceerd onder de titel ik/ander.

1.3 CULTUUR ALS VREEMD DING

Cultuur is een vreemd ding. Niemand weet precies wat het is. Of eigenlijk: iedereen heeft een eigen mening over wat het is. Maar hoe cultuur nu werkt? Cultuur is wel aanwijsbaar, maar toch ongrijpbaar.

Dat cultuur een rol speelt, dat weten we. Dat merken we als we worden geconfronteerd met 'de ander'. Ooit hoorde ik een Nederlandse jongen op straat tegen zijn Surinaamse vriend zeggen: "Ja man, gedraag je nou eens gewoon normaal, dan krijg je ook niet zo veel gedonder in je leven". Voor Nederlanders is de cultuur van Nederland 'gewoon', en vaak zo gewoon, dat je het verschil vaak alleen maar aan een ander afziet. Een migrant ervaart dat verschil zo gauw die in Nederland aankomt, net zoals Nederlanders het verschil in cultuur ervaren op het moment dat zij gaan reizen. Voor Rotterdammers breekt dat moment direct aan, nadat ze de stad verlaten (J), voor de meeste andere Nederlanders zo snel ze de landsgrens passeren. Je kan zeggen dat cultuur is als water voor een vis. Vraag een vis wat water is en deze zal du moment de vraag gesteld wordt zijn symbolische schouders ophalen. Maar als deze om wat voor reden ook op het droge komt te liggen dan herinnert die zich niet alleen de vraag, maar weet ook direct het antwoord. Of het voor de vis daarmee te laat is, weet ik niet. Ik weet wel dat als het om cultuur gaat, je de antwoorden ook pas vaak in tweede instantie kunt geven.

Cultuur is wederkerig. In het verwoorden van een andere cultuur, klinkt altijd de eigen perceptie door. Dit geldt zowel voor Nederlanders als voor migranten. Maar de waardering van de andere cultuur kan verschillen. In de houding van Nederlanders tegenover migranten speelt de bewustwording van de verhouding tot het moderne leven een beslissende rol. Je moet die verhouding tot het eigen 'moderne' leven kennen, of anders gezegd: je moet de betekenis van je eigen cultuur kennen, wil je het verschil in cultuur begrijpen. Dat dat niet eenvoudig is, blijkt wel uit het moeizame proces van integratie, zoals zich dat in de laatste dertig, veertig jaar voltrekt. De culturele vernieuwing in de Nederlandse samenleving die zich in deze periode heeft voorgedaan, is daarop van invloed. Toevalligerwijs loopt die vernieuwing parallel met de opkomende migratie. Vanaf eind jaren '60 raakt in Nederland het culturele en sociale leven in een stroomversnelling, wat een grote rol zal spelen op de waardering van mensen van een andere cultuur. Begrippen als individualiteit, gelijkwaardigheid, vrijheid van meningsuiting, zelfbeschikking, (seksuele) keuzevrijheid en zo zijn er nog wel meer bloemen in het boeket van de

open samenleving te benoemen, zijn allemaal in de afgelopen 40 jaar opgekomen; dus los van welke vorm van migratie dan ook. Gekoppeld aan de enorme naoorlogse welvaartstijging heeft dat Nederlanders de bevestiging gegeven te leven in een land van moderne zelfregulerende burgers. Uit die modernisering van het individu, juist ook omdat die geleefde vrijheid steeds zijn grens verlegt, ontspruit tegelijkertijd een bron van twijfel en onzekerheid. Culturele vernieuwing en existentiële twijfel gaan hand in hand en juist dat klinkt door in de waardering van mensen van een andere cultuur. Want voor de een vormt de migrant een gevaar voor de net verworven en nog zo kwetsbare individuele vrijheid, voor de ander geldt de nieuwkomer als een welkome uiting van de open samenleving, terwijl voor een derde de toegenomen migratie juist de ervaren onzekerheid over de veranderende samenleving versterkt.

Zoals gezegd geldt voor migranten ook, dat in het verwoorden van een andere cultuur, altijd de eigen cultuur doorklinkt. Ook in hun houding tot de cultuur van afkomst weerspiegelt zich de perceptie van de moderne samenleving. Neigt men daarin tot overwaardering van de eigen cultuur of is men bijvoorbeeld nieuwsgierig naar het wel en wee van de Nederlandse mores? Wat voor kansen zien migranten in de Nederlandse samenleving? Zijn die louter instrumenteel en van economische waarde of ziet men de moderne samenleving ook als een verrijking van het eigen perspectief. Of roept die louter angst en weerstand op? Dat maakt allemaal nogal uit. Ieder voor zichzelf zal deze vragen wel herkennen en blijkbaar is niets menselijks ons vreemd. Het mechanisme van insluiting en uitsluiting werkt over en weer, bij Nederlanders en migranten.

1.4 GEVOELIGHEID VAN CULTUUR

Spreken over culturele achtergrond ligt gevoelig. Dat komt doordat dit vaak vanuit een superieure houding naar de ander gebeurt. Dat is zeker Nederlanders aan te rekenen. Zie bijvoorbeeld records 286 en 635.

Als het om discriminatie en racisme gaat, spreken sommigen van institutioneel racisme: racisme als structureel gegeven in de verhouding tussen culturen. In het geval van de verhouding tussen Nederlanders en migranten, zou de structurele uitsluiting van migranten ingebakken zitten in de Nederlandse samenleving. Hoezeer er ook sprake is van uitsluiting en discriminatie lijkt mij die houding over racisme niet terecht. Nederland wordt in die opvatting weergegeven als een massief negatief blok, waarin migranten alleen maar kunnen mislukken. Dat men de schuld daarvoor eenzijdig bij Nederland legt, lijkt onvermijdelijk.

Institutioneel racisme gaat ook voorbij aan het feit dat sommige migranten op grond van hun kwaliteiten of culturele dispositie het gewoonweg niet lukt aansluiting te vinden bij de nieuwe omgeving. Het gevoel van defaitisme dat hierdoor wordt opgeroepen, kan wel eens groter zijn dan de 'structurele' tegenwerking die men ervaart. Maar de idee van structurele uitsluiting laat ook geen ruimte voor een postraciale levenswijze. In een postraciale levenswijze overstijgen migranten de verbondenheid met hun afkomst in een nieuw verworven maatschappelijke identiteit. We gaan er toch vanuit dat de nieuw te benoemen burgemeester van Rotterdam, Ahmed Aboutaleb, zijn ambt als burgemeester boven zijn Marokkaanse afkomst stelt. Van de Marokkaanse jochies uit Bloemhof verwachten we dat veel minder snel. Het ontstijgen van een culturele afhankelijkheid is vanuit een institutioneel racisme ondenkbaar, omdat je daarin altijd tot je culturele achtergrond blijft veroordeeld.

Als het om discriminatie in de Nederlandse samenleving gaat, dan heeft Nederland om twee redenen een eigen, zoniet de grootste verantwoordelijkheid. Dat wil niet zeggen dat discriminatie samenvalt met de Nederlandse cultuur. Dat kwaad kan iedereen zich aanrekenen. Ook migranten gedragen zich superieur naar andere culturen. Zie bijvoorbeeld records 89 en 661.

Op de eerste plaats moet Nederland zich de gevolgen aanrekenen van de dominante optiek van culturele verheffing op basis van sociaal-economische emancipatie. Uitgaande van die gedachte is elke vorm van discriminatie in het onderwijs en op de arbeidsmarkt uit den boze. Discriminatie en uitsluiting strooien zand in de maatschappelijke raderen en maakt in die optiek van integratie een processie van Echternach: drie moeizaam overwonnen stappen voorwaarts en vervolgens een val van twee stappen terug. Als het omgekeerde al niet het geval is.

Op de tweede plaats moeten de gevolgen worden onderkend van de idee dat mensen op grond van hun culturele afkomst -in negatieve zin- van elkaar verschillen. Als dit speelt, treedt onmiddellijk het mechanisme van culturele uitsluiting in werking met al zijn tegenstrijdigheden van dien. Culturele uitsluiting impliceert namelijk een aantal tegenstellingen, die onhoudbaar zijn in een open en moderne samenleving. In de uitsluiting van de ander stelt de ene cultuur zich niet alleen achteloos boven de ander, zij veroordeelt die 'ander' ook tot zijn cultuur. En eenmaal als 'anders' getypeerd, valt die 'ander' met al zijn lotgenoten ook samen met zijn cultuur. Het vreemde daarbij is dat het lot van de 'ander' verbonden is

aan zijn cultuur, terwijl het lot van diegene die dat vast stelt 'vrij en ongebonden' zou zijn. In deze tegenstrijdigheden licht het steeds terugkerende verwijt besloten van het meten met twee maten.

In het vooronderzoek van De Afrikaander Tapes hebben we geprobeerd zoveel mogelijk de gevoeligheden rond cultuur te vermijden door ons strikt te richten op het veranderende leven in de wijken. In die vraagstelling is getracht een intermediaire positie in te nemen, namelijk een positie tussen mensen en opvattingen, een positie op ooghoogte met een directe en eerlijke manier van kijken. Waarnemen wat je ziet en luisteren naar wat je hoort: dat was het devies. Maar ook deze houding blijkt niet zonder gevaar, want maar al te makkelijk sluipt de eigen waardering in het beeld van de ander. Zo kreeg een Turkse interviewer met een Sji'itische achtergrond op de vraag aan oudere Turkse mannen, wat de islam voor hen betekende, steeds hetzelfde antwoord. Dat Allah groot is, de Quran heilig en men aan de geloofsplichten moet voldoen. Deze gelijklopende antwoorden bleven voor de interviewer zonder betekenis. Het had hem ook kunnen opvallen dat al die verschillende mannen een identiek antwoord gaven en dat de overtuiging van de Umna, de eenheid in het geloof, een persoonlijke geloofsbeleving en interpretatie in de weg stond. De collectieve leer overschaduwde hier de individuele beleving van geloof, wat spoort met de traditionele Turkse culturele achtergrond van onze interviewer zelf. De waarneming op ooghoogte vraagt ook om een gevoel voor detail. Want elke stap in de wijk kan leiden tot onderzoeksmateriaal. Of je nu afspraken probeert te maken of mensen aanspreekt, altijd is het van belang te beseffen 'hoe wordt er gereageerd' en 'hoe reageer jezelf'. Alle observaties doen er toe. Ook dingen die mislukken. Zo wilde ik graag een tandarts uit de wijk interviewen. Maanden ben ik met hem in contact geweest om uiteindelijk op het laatste moment te worden afgescheept. Teleurstellend, maar een schoolvoorbeeld van in cultuur ingebedde communicatie. Zie record 38.

1.5 WERKING VAN CULTUUR

Cultuur is geen sjabloon, geen keurslijf, waaraan je je hele leven vastzit. Cultuur is echter ook geen jas, die je naar gelang de omstandigheden kunt verwisselen. Culturele achtergrond heeft invloed op ieders leven. Soms dwingend als een beklemmend collectief, soms als een gekoesterde identiteit. Cultuur heeft blijkbaar een bepaalde werking op de beleving van je omgeving en van jezelf als persoon. In iedere setting

kunnen factoren worden onderscheiden die inzicht geven in de werking van cultuur. Niet dat de invloed van die factoren altijd eenduidig is, maar de optelsom ervan geeft een goed beeld van de 'vrijheid' van het individu tot zijn culturele omgeving.

Grosso modo zijn drie factoren bepalend voor de werking van cultuur, namelijk de levensomstandigheden waarin men opgroeit, de sociaal-culturele achtergrond van dat leven en het verschil in levenservaring en karakter tussen mensen. In de onderzoeksopzet (zie paragraaf 2.3) komen deze factoren terug als het geografische niveau, het sociale niveau en het existentiële niveau.

De eerste factor die de werking van cultuur bepaalt, ligt op het geografisch niveau. In zijn algemeenheid geldt: hoe zwaarder de omstandigheden voor mensen om te (over)leven, des te strikter de grenzen van de cultuur. Zo is de speelruimte in de levensomstandigheden voor een nomade, die elke dag voor zijn voedsel moet reizen of voor een herder die hoog in de bergen een schamel bestaan leidt, veel beperkter dan een visser, die leeft aan een overvloedige baai. Vergelijk je de levensomstandigheden van de nomade met die van een burger van een overvloedige verzorgingsstaat, dan is het verschil nog pregnanter. Die stringentie in de cultuur raakt alle menselijke relaties, zoals de verhouding tussen mannen en vrouwen, ouders en kinderen of de houding tot de staat en het gezag, of tot het geloof en de 'kerk'. Dat dit mede de vrijheid en het vertrouwen van het individu in de toekomst kleurt, is voorstelbaar.

De tweede factor ligt op het sociale niveau, en haakt in op de factor van de levensomstandigheden. De sociaal-culturele achtergrond van een individu, want daar hebben we het over, bepaalt of je in je leven wordt blootgesteld aan invloeden van buitenaf. In die zin maakt het uit waar je bent opgegroeid. In een klein dorp, of afgelegen in de bergen, aan de kust of aan een druk bevaren rivier of wellicht in een grote(re) stad. Zelfs als je van een eiland komt kan het een verschil uitmaken of dat boven- of benedenwinds gelegen is. Die invloeden zijn bijvoorbeeld zichtbaar bij Kaapverden en bij de West Indiërs uit het Caribische gebied. In Nederland vinden we die sociaal-culturele verschillen terug in het onderscheid tussen stad en platteland en zelfs in de grote stad in het verschil tussen de buitenwijken en het stedelijk centrum. Of in het geval van Rotterdam: in het verschil in Rotterdam Zuid en het leven in de noordelijk van de Maas gelegen stadswijken. In feite kun je zeggen dat het besloten of

open karakter van je leefomgeving je eigen levensopvatting aanvullen en nuanceert.

Bij sociaal-culturele verschillen is bepalend waar je bent opgegroeid, maar ook in welk gezin of familie. Was dit vrijzinnig, streng, liefdevol, met veel of weinig problemen. Was het bestaanbaar in het gezin of de familie dat je een opleiding volgde of was 'doorstuderen' überhaupt een optie. Ook de mate van ondernemendheid binnen de familie kan beslissend zijn. De wil van de ouders om vooruit te komen en daarvoor de discipline op te brengen is hierin belangrijk. Veelal voltrekt die houding zich onbewust in de opvoeding. Sommige ouders willen het simpelweg beter doen dan hun eigen ouders en geven hun kinderen meer vrijheid en verantwoordelijkheid mee. (record 631) Of je merkt later aan je omgeving dat je om wat voor reden ook meer 'kansen' hebt gehad. (record 617) Al deze aspecten markeren de ruimte die je geboden wordt om over je leven na te denken en in eigen hand te nemen.

De derde factor die je als individu vormt, is het verschil in psychologisch temperament, karakter en biografie; het existentiële niveau. Sommige personen worden door beperking en tegenslag in levensomstandigheden en sociaal-culturele aspecten gemotiveerd om hun leven te veranderen. Dat is ook precies het argument waarmee individuele integratie boven collectieve integratie wordt gesteld. Ofwel het argument, waarmee wordt vastgesteld dat cultuur niet dwingend is. Gelukkig hebben de mensen die dat beweren ook gelijk, anders zou cultuur inderdaad een keurslijf zijn. De biografie van het individu blijft altijd het meest fascinerende. In het leven van mensen kunnen omstandigheden, sociaal-culturele aspecten en individuele keuzes op een onverwachte manier tot hun recht komen. Zo komen we migranten tegen, die het in de Nederlandse samenleving niet verder schoppen dan een ID baan, maar binnen hun gemeenschap 'leading' zijn in het bestuur van een grote moskee. Of mensen, die opgroeien voor galg en rad en zich later ondanks alle tegenslag opwerken tot 'jongerenwerker' om de jeugd voor het door hen ervaren kwaad te behoeden. Dat zijn mensen die in hun omgeving het verschil kunnen maken, groot of klein, en daarmee de weg vrij maken voor elk uliem veranderingsproces: maatschappelijk, sociaal en cultureel.

1.6 CULTUREEL BEWUSTZIJN

Cultuur geeft inhoud en richting aan het leven in de constructie van dat samenspel van factoren, zoals die hierboven beschreven. Dat maakt het ook zo interessant om die factoren te ontrafelen. Niet alleen voor de cultuur

van Turken, Creolen, Marokkanen of wie dan ook. Dat is te kortzichtig. Dat hebben we nu gezien. Maar dus ook voor de Nederlandse cultuur. Integratie is feitelijk niet meer dan de interactie tussen culturen, groepen mensen, gemeenschappen en personen en in die integratie speelt de Nederlandse cultuur evenzeer zijn rol.

Deze interactie is in zekere zin te begrijpen als een richtingenstrijd met de verdeling van de culturele macht als inzet. Voor menigeen zal de Nederlandse positie daarin de onbesproken maatstaf zijn. Dat van die maatstaf kan mogelijk kloppen, maar niet meer het onbesproken karakter ervan. Als Nederland leidend wil zijn in het debat over culturele veranderingen dan moet men uitleggen en niet opleggen. De ziel van mensen laat zich niet dwingen. We hoeven alleen maar naar de ethische kwesties als genselectie en euthanasie te kijken, om te beseffen hoe diep dat een ieder afzonderlijk raakt.

Cultuur en verschil in cultuur is een serieus onderwerp. Dat vraagt ook om een serieuze investering. Halve of onjuiste maatregelen hebben eerder een averechts effect dan geen. Het beeld dat we in Nederland al decennia lang een integratiebeleid uitzaaien, maar steeds segregatie oogsten, dringt zich steeds meer op. Het antwoord op die vraag hoe dat kan, is de sleutel naar een effectief integratiebeleid. Duidelijk lijkt dat 'cultural awareness' een onderdeel van dat antwoord zal zijn. Waarom? Omdat we daarmee inzicht krijgen in het culturele proces dat zich in multi etnische wijken als Afrikaanderwijk en Bloemhof voltrekt. Volgens velen ligt de sleutel van integratie in die wijken besloten. Snappen we hoe het leven in deze wijken in elkaar steekt, dan begrijpen we ook het proces van integratie.

Bovendien kan een beetje cultureel bewustzijn ons ook behoeden voor de vele 'bestuurlijke' bloopers die nog dagelijks worden gemaakt. Het moet toch een kleine moeite zijn om een inkopper van Farid Boukakar uit De Afrikaander Tapes over tGemaal te voorkomen. Luister maar: "Daar op de hoek zat vroeger Café tGemaal. Nou zit je hier toch midden in een kleurrijke wijk, maar je zag er nooit allochtonen naar binnengaan. Het personeel was wél gekleurd, dat dan weer wel. Ik heb er eens een schaalkje halal-vlees besteld, maar toen zag ik een stukkie droge worst dat ik nog nooit eerder had gezien bij mijn halal-slager. Dus ik vroeg ernaar. "Nee, dat is varken van de Italiaan, maar de rest is wel halal", zei de ober. "Of je dat zomaar kunt mengen", vroeg ik. "Ach", was het antwoord, "voor die enkele islamiet die hier binnenkomt hoeven we dat niet te laten. Al kook je 200% halal, dan komen ze nog niet". "Ja logisch", dacht ik,

“als je zo slordig met zoiets omspringt”. Ja ja, meestal straft Allah onmiddellijk, maar in dit geval moest dat langer duren. Na een jaar was tGemaal failliet.

II. VOORONDERZOEK



II. VOORONDERZOEK

2.1 ONDERZOEKSTRADITIE

Het vooronderzoek naar De Afrikaander Tapes heeft aansluiting gezocht bij onderzoekstradities die ruimte geven aan een eigentijds cultuurbegrip passend bij het hedendaagse moderne leven in de grote stad. Het moderne leven is complex. Deze wereld van nu is zowel 'global' als 'local'. Mensen houden vast aan hun tradities en leven tegelijk in de actualiteit. Begrippen als identiteit, hybriditeit en pluriformiteit vervloeien en God wordt zowel door gelovigen en ongelovigen betwist en aanbeden. Het leven is niet eenduidig. De cultuur speelt zijn rol naast sociaal-economische aspecten. Want zonder onderwijs, werk en goede huisvesting is er geen modern leven. Dat samenspel zal er altijd zijn. Burgers, individuen en migranten zijn niet louter te beoordelen op hun sociaal economische achtergrond of vast te pinnen op hun culturele afkomst. Het gaat om een samenspel van factoren, waarbij het vooronderzoek van De Afrikaander Tapes de ruimte heeft genomen voor een culturele benadering van de migrant en of de moderne burger.

Voor het begrip 'cultuur' is leentjebuurt gespeeld bij de antropologie. De antropologie laat zich op een wetenschappelijke manier uit over de betekenis en werking van cultuur. Daarbij breiden de laatste jaren deze inzichten zich uit naar het leven in grotere steden als bijvoorbeeld Rotterdam. Noodzakelijk ook, want de moderne stad is natuurlijk geen domein voor de 'klassieke' antropologie. Per slot van rekening zijn multi etnische wijken geen 'nieuwe' ontwikkelingsgebieden. Bovendien doet die benadering ook afbreuk aan het initiatief en risico dat migranten hebben genomen om naar deze steden te komen. Nee, er is behoefte aan een actuele vorm van urbane antropologie, die uit gaat van het moderne grootstedelijke leven met die veelvoud aan verschillen in levenswijze en culturele achtergronden

Wat betreft de gehanteerde onderzoeksmethode schaaft het vooronderzoek van De Afrikaander Tapes zich achter de werkwijze van de Chicago School uit de jaren 30 en 40 in de Verenigde Staten. Weliswaar sociologen, maar wel met een onderzoeksstijl die zich voor het eerst richtte op het alledaagse leven van mensen uit de grote stad. Men bestudeerde het leven op straat, in de winkels, cafés, gebedshuizen, verenigingen. Kortom op al die facetten waarin het leven zich publiekelijk manifesteert. Deze onderzoeksstijl, pas in de jaren 70 gangbaar geworden in Nederland, en dan nog sporadisch, is nog steeds actueel.

2.2 INVALSHOEKEN

Binnen dit kader kent het vooronderzoek verschillende invalshoeken. Genoemd is al de specifieke aandacht voor verschil in cultuur. Verder is met het vooronderzoek getracht een eerste invulling te geven aan een culturele etnografie of culturele geografie van de wijk. In de Nederlandse onderzoekstraditie een nog tamelijk onbeproeft methode. Door de sterke toename aan culturele verschillen raakt de kennispositie over het leven van de diverse bewonersgroepen in die wijken in het gedrang. In het verleden kon men woonwijken nog wel definiëren vanuit de gemiddelde sociale positie, in de huidige multi-etnische volkswijken is dat niet meer zo eenvoudig. Men spreekt wel over multi-etnische wijken, maar welke verschillen in cultuur en achtergronden er eigenlijk toe doen, weet men niet. Voor het gemak noemt men percentages Turken, Marokkanen, Chinezen, Kaapverden e.a. aangemerkt en met hetzelfde gemak worden de verschillen in sociale en cultuurhistorische achtergrond van deze en gene gemeenschap onder een en dezelfde noemer geschaard. Terwijl het onderscheid hierin van invloed is op de integratie in de nieuwe omgeving. De in Afrikaanderwijk en Bloemhof gehuisveste etnisch culturele organisaties en gebedshuizen bepalen mede de verdeling van bevolkingsgroepen over de wijk. Zelfs de klandizie van winkels uit de wijk kan etnisch gekleurd zijn. Voor al deze activiteiten kan het belangrijk zijn om te weten wie waarvan gebruik maakt en wie niet. Sluiten organisaties en hun activiteiten makkelijker aan bij die ene groep? Waarom dan? Of sluit men groepen uit en waarom is dat dan wel? Soms verkleuren straten opeens 'Hindoestaans' bijvoorbeeld of komen er steeds meer Turken of Marokkanen in bepaalde buurt wonen. Het lijkt vaak of deze veranderingen sprongsgewijs gaan, van grens tot grens, waarbij soms groepjes Nederlanders op zogenaamde 'witte eilanden' achterblijven. Hoe verschuift die verkleuring door de wijk: is dat toevallig of zit daar een patroon in. Heeft dat met familie te maken, met sociale voorkeur of met verdringing. Ook kan het van belang zijn te weten waarom en welke Nederlanders achterblijven. Slagen zij er in zich in de wijk op een bepaalde manier te handhaven. Of spelen er andere argumenten? Al deze inzichten, het kennen van de feiten, het doorgronden van de verhuisbewegingen, het uiteen of ineen schuiven van bevolkingsgroepen, de invloed van sociaal-culturele en religieuze verenigingen en, al die gegevens maken onderdeel uit van de culturele etnografie en culturele geografie van de wijk. Dit type onderzoek is vooral in Amerika en Engeland in zwang. Er is een lans voor te breken dit soort kennis ook in Nederland te vergaren.

2.3 ONDERZOEKSOPZET

De verschillende invalshoeken zijn in het vooronderzoek op drie manieren verwerkt:

1. in een geografische laag, ofwel hoe vindt men zijn weg in de buurt, de wijk, de stad? Vragen hierover geven inzicht in het mentale landschap van de wijk, maar ook hoe verhalen op een indirecte manier aan locaties in de wijk zijn gekoppeld.
2. op sociaal niveau, ofwel het netwerk van familie, gemeenschap, straat en buurt, sociale voorzieningen, school, werk, waarmee de plaats van de persoon ten opzichte van zijn familie, gemeenschap inzichtelijk wordt en hoe hij zich verhoudt tot zijn sociale omgeving en de ander.
3. en op existentieel niveau, waarmee gevraagd is naar hoe men in het leven staat, nadenkt over leven voor en na de dood, over religie, geloof en bijgeloof. Maar ook naar de houding ten aanzien van het geloof en het leven: vanuit leerstelling en vaste overtuigingen of juist vanuit levenservaring en een persoonlijke keuze.

Deze gelaagdheid aan invalshoeken is terug te vinden in een concreet opgesteld onderzoekskader. Dit kader zal niet door iedereen als wetenschappelijk worden aangemerkt. Dat was ook niet de pretentie. Maar er is wel sprake van een vooropgezet plan, waardoor de opzet voor derden navolgbaar en natrekbaar is. Dat betekende overigens niet dat de opgezette onderzoeksstrategie eenvoudigweg kon worden uitgerold. De opzet zelf is wel gehandhaafd, maar een deel van de onderzoeksuitwerking is on the spot bepaald en gaandeweg bijgestuurd.

INTERVIEWS

Er is uitgegaan van een opbouw in de interviews. De eerste laag bestond uit straatinterviews, daarop volgend locatie-interviews en tot slot diepte-interviews. Aan de straat- en locatie-interviews gingen netwerkgesprekken vooraf om interviewcontacten te leggen en de komst van de interviewers voor te bereiden.

- * De straatinterviews werden spontaan ingezet en duurden vaak niet langer dan 10 tot 15 minuten. In een aantal gevallen werden de straatinterviews strategisch gekozen, omdat er interesse

- bestond naar een specifiek deel van de wijk.
- * De locatie-interviews werden zoveel mogelijk op onbekende of juist de bekende knooppunten in de wijk gevoerd, zoals in het koffiehuis, het café, de inloopruimten van een buurthuis of in de gebedshuizen. De locatiegesprekken duurden gemiddeld zo'n drie kwartier en kenden meestal meer diepgang.
- * De diepte-interviews tot slot werden altijd op afspraak gemaakt, vaak op door de geïnterviewden gekozen locaties en duurden altijd meer dan een uur.

Deze getrapte opzet moest als trechter fungeren, waarbij de straatinterviews een werving en selectie functie waren toebedacht van nieuwe interviewcontacten, waardoor het vooronderzoek van oppervlakkige gesprekken kon cumuleren naar meer diepgang. Die toegeschreven functie aan de straatinterviews heeft minder goed uitgepakt dan verwacht. Deze interviews bleven vaak beperkt tot vragen naar de afkomst, de sfeer in de straat en wijk en tot eerste indrukken over geloof, liefde en dood. Nieuwe afspraken kwamen er nauwelijks uit voort. Wel stelde de straatinterviews de onderzoekers en interviewers in staat onverwachte contacten aan te gaan. Als er al een schakelfunctie bestond tussen de verschillende interviewlagen, dan werd die gelegd door de netwerkgesprekken. Deze gesprekken maakten een relatief informele oriëntatie op de wijk mogelijk en boden de onderzoekers de mogelijkheid contact te leggen met allerlei groepen en personen uit verenigingen, instellingen, scholen, middenstanders en met individuele buurtbewoners. De netwerkgesprekken vervulden de dubbelfunctie van informatie geven, informatie verkrijgen en het opbouwen van vertrouwen. Door de combinatie van netwerkgesprekken en de meerdere type interviews konden sommige gesprekspartners vaker worden ontmoet. Een aantal van hen zijn zelfs deel gaan uitmaken van het onderzoeksnetwerk en hebben geholpen bij het vinden van nieuwe gesprekspartners.

VRAAGSTELLING

Ook de vraagstelling van de interviews volgde de getrapte opbouw van de interviews. Zo omvatten de straatinterviews concrete vragen over de straat, waar en met wie men woont, de sfeer in de wijk etc. Vragen dus vooral met een geografisch karakter. De vragen van straatinterviews waren uitgeschreven om in korte tijd zoveel mogelijk informatie te vergaren.

De locatie- en diepte-interviews zijn uitgevoerd aan de hand van een groslijst aan vragen, waaruit de interviewers konden putten navenant het verloop van het gesprek.

Deze groslijst bestond uit de volgende thema's.

a. introductie

- * hoe op dit punt in het leven aan gekomen
 - feitelijk: hoe op deze plaats (straat, locatie)
 - geografisch: hoe in Nederland, Rotterdam, de wijk, straat etc

b. hoop en geloof

- * gelooft u, wat en hoe praktiserend; wat gelooft u niet
- * beeld van God: een of meerdere, vraag beschrijving
- * beeld van de dood: hemel, hel, Oordeel, eeuwigheid, vraag beschrijving
- * geloofspraktijk, welke rituelen bij geboorte/ huwelijk/ sterven
- * voortleven van de doden in de herinnering, hoe, verandering met vroeger
- * bestaan van volksgeloof en bijgeloof: Winti, Voodoo, Djinns, vraag voorbeelden,
- * komen geesten deze op concrete plekken in de buurt voor
- * verandering geloof, levensbeschouwing of ongeloof: verschil met vroeger, land van herkomst, met ouders, vraag voorbeelden
- * verandering rol van gemeenschap: plaats individu, sociale controle, beleving geloof, gezamenlijke overtuiging: verschil met vroeger, land van herkomst, met ouders, vraag voorbeelden
- * relatie met mensen uit andere gemeenschap, ander geloof, andere levensovertuiging:
 - tav gesprekken over geloof
 - tav van vriendschap, relaties, huwelijk
- * verandering contacten: vroeger, nu, beter slechter, verschil ouders, kinderen, vrijheid, controle, vraag voorbeelden

c. uw leven tot nu toe

- * beschrijving sociale omgeving: buren, vrienden, culturele afkomst
- * betekenis en herinneringen aan de buurt (liefde, geweld, verlies, verdriet, troost): vraag concrete plekken en gebeurtenissen
- * beschrijving familie: directe omgeving, diaspora, betekenis familiebanden, vraag hiervan voorbeelden
- * beschrijving contacten op school en werk: omgang vrienden, collega's, docenten, verschillen in cultuur, gescheiden netwerken, vraag voorbeelden
- * verandering sociale omgeving, lossere/vastere band; invloed familie, sfeer op school, werk
- * verandering eigen levensvisie, verwachting, waardering van school, werk

d. de toekomst

- * eisen en verwachtingen tav eigen leven?
- * hoop en verwachtingen tav familie (plaats, rol), vrienden, (relatie, contact), andere culturen (omgang, verbinding), geloof (kracht, ruimte, vrijheid)
- * wonen (verhuizen, buurt), werk (betekenis, carrière)
- * vraag door op verschillen met nu: voorbeelden en betekenissen

ONDERZOEKSGBIED

Het interviewgebied in Rotterdam betrof onderstaande buurten en straten met de volgende instellingen:

Afrikaanderbuurt:

- * Brede Hilledijk: Halk Birliği Dernegi, Democratische Sociale vereniging DSB;
- * Joubertstraat: AMNO, Nelson Mandela school, Kunststichting Kandeler;
- * Bloemfonteinstraat: Jady's dreamshop, Turkse buurtsuper Mete;
- * Cronjéstraat: Maoïstische boekhandel, Orgelbouwer;
- * Jacominastraat: zwembad Afrikaanderwijk;
- * Christiaan de Wetstraat: 'Jan en Jan', een Marokkaanse snackbar, studentenhuisvesting Africa Inn, boksschool Boxing '84,

- Marokkaans ontmoetingscentrum, Stichting Welzijn Surinamers Feijenoord;
- * Afrikaanderplein: restaurant Solo, buurthuis Plein 3, LCC 'tKlooster, Wijkgebouw 'tKlooster, Cineac TV, Speeltuinvereniging de Teyl, de vogelklas Karel Schot en de botanische tuin;
- * Martinus Steijnstraat: Kocatepe-moskee, Turkse jongerenvereniging, Prot. Chr. DaCosta-basisschool, politiepost;
- * Pretorialaan: Sporthal Afrikaanderplein, restaurant 'tGemaal.
- * Putselaan: Somalische moskee, Stichting Dar-al-Hijra, buurtwinkels;
- * Maashaven OZ, bejaardentehuis, deelgemeente kantoor Feijenoord;
- * Goede Hoopstraat, Kaapstraat: Buurthuis De Arend;
- * Transvaalstraat, Herman Costerstraat;
- * Paul Krugerstraat: winkels, cafe's, Wijkbibliotheek.

Bloemhof:

- * Putselaan/Putsebocht: Islamitische Scholengemeenschap Ibn Ghaldoen en Openbare scholengemeenschap Nieuw Zuid, Buurtwinkel Migrantenwerk;
- * Putseplein/ Boudewijnstraat : stichting Birlik (Turks) met jongerenorganisatie, Safak vrouwenorganisatie, Marokkaanse Culturele vereniging Bloemhof, Welkomcentrum De Put, Wijkpastoraat Bloemhof, Pakistaanse Ghausia Moskee
- * Egelantierstraat: kantoor Dogus (voortgekomen uit Birlik), Hindostaande reis- en sieradenwinkel, administratiekantoor;
- * Patrimoniumhof, 2e Balsemienlaan, Hortensiastraat, Lobeliastraat, Resedastraat
- * Putsebocht: winkels, Turkse vereniging Versaar, Somalisch qad huis, Jongerencentrum De Brug, Wijkgebouw Kamelia;
- * Ericastraat, Stokroosstraat, Pimpernelstraat, Oleanderstraat/ Ericaplein, Maretakstraat, Oma Suikerplein, Karateschool;
- * Oleanderplein: Buurthuis Oleander, kinderdagverblijf Jippie, TOS, cafe's;
- * Sint Andriesstraat: winkels, cafe's;
- * Abcoudestraat, Odastraat, Zwederstraat, Blazoenstraat;
- * Putselaan: Sri Ram Mandir Hindostaanse tempel, Soefi huis, Oranjeschool.



2.4. JONGERENTRAJECT

Om de aansluiting op de 'wijk' te verdiepen is een samenwerking aangegaan met de VMBO school OSG Nieuw Zuid aan de Hillevliet. De idee was dat de jongeren ons naast verhalen ook naar familie en kennissen uit de wijk zouden leiden. Verhalen hebben we wel gehoord, maar contacten met familie zijn er niet gelegd, want ook bij deze jongeren bestond er een strikte scheiding tussen publiek en privé: tussen het leven op school en het leven thuis.

Het jongerentraject in Rotterdam werd georganiseerd rond het thema 'Wat weet jij van je Wijk'. Alle jongeren leven in de wijk. Daar hebben ze hun vrienden, daar maken zij hun eerste avonturen mee. Leuke, maar ook minder leuke ervaringen. Sommige jongeren zijn vrij, kunnen meer doen en laten wat ze willen, leven misschien ook meer op straat. Andere jongeren zijn meer aan huis gebonden. Voor de één is de wijk een deel van de stad, voor de andere de wereld waarin ze leven. Uiteindelijk is er met een groep van 12 meiden drie maanden samengewerkt, wat naast bijdragen over het thema, ook foto's over de wijk, straatinterviews en bezoeken aan betekenisvolle plekken heeft opgeleverd. Een deel van dit materiaal is opgenomen in het onderzoeksbestand en heeft in een aantal gevallen geleid tot een bijdrage aan De Afrikaander Tapes. De meiden uit Hillevliet waren niet alleen gids in de wijk en interviewers voor het onderzoek, maar zelf ook een bron van informatie.

Om de motivatie van de meiden te stimuleren was rond hun bijdragen een prijsvraag georganiseerd met uitreiking en al. Verder werd iedereen met een H&M-bon bedankt.

Zie verder www.detapes.nl.

2.5. OVERIGE BRONNEN

Het vooronderzoek is verder aangevuld met informatie uit externe bronnen als:

- * **vakliteratuur:** sociografie, stedenbouw, geestelijk leven; statistisch materiaal over de wijk
- * **wijkmedia:** buurtkrantjes, HAH bladen, publicaties, radio en TV; digitale netwerken uit de wijk
- * **straatnaamarchief**

GEDurende de onderzoeksperiode is ook het AD, editie Rotterdam op buurtnieuws nagelezen.

2.6. VERWERKING GEGEVENS

De interviews en netwerkgesprekken zijn verwerkt tot records met een omvang van 100 tot 200 woorden. Deze records zijn opgenomen in een Content Management Systeem (CMS), dat direct is gekoppeld aan locaties in de wijk. Deze door Hootchie Cootchie Mediakollectief ontworpen database kent de volgende functies:

- * een zoek- en selecteerfunctie, zoals een standaard database
- * een koppeling van informatie aan de plattegrond cq locaties van de wijk, met de mogelijkheid de informatie vanuit de plattegrond op te roepen
- * een multimedia functie, waarin tekst, beeld, geluid aan locaties zijn te koppelen

Dit laatste kenmerk vormt ook de technische basis onder de audiotours.

In totaal zijn voor De Afrikaander Tapes 700 records in dit CMS opgemaakt. Deze records zijn geclassificeerd naar straat, etniciteit en thema.

De eerste classificatie: straat/plein/park/buurt/wijk spreekt voor zich, gezien de gezochte relatie tussen de culturele betekenis en geografische omgeving. In het geval het record zich uitspreekt over een locatie groter dan de straat, maar meer als kenmerk van buurt en wijk, wordt de aanduiding van de wijk gebruikt.

De tweede classificatie 'eticiteit' correspondeert met de gezochte betekenis en mogelijke doorwerking van de culturele achtergrond op het leven van de wijkbewoners. De gebruikte afkortingen spreken voor zich: Ned, Mar, Turks, Sur, Hindoe, Pak, Chin, Afro. In het geval dat het record niet aan een bepaalde bevolkingsgroep is toe te wijzen is de aanduiding Alg(emeen) gebruikt.

De derde classificatie tot slot is thematische opdeling van de onderzoeksvraag naar het geografische, sociale en existentiële niveau. Daarvoor zijn de onderstaande thema's gebruikt:

- * **autorHerk:** omgang met en houding tot autoriteit in land van herkomst: politiek, geschiedenis, opvattingen daarover
- * **autorMid:** omgang met en houding tot autoriteit van instituties: instellingen, (zelf)organisaties, onderwijs-welzijnsinstellingen, bewonersorganisaties, kortom het 'middenveld'

- * **autorNed:** omgang met en houding tot autoriteit van de overheid: Nederland, politiek, gezag, opvattingen daarover
- * **bestaans(on)zekerheid:** omgang met onzekerheid, vermijdingsgedrag, overleven; legaal/illegaal, wel/geen werk/geld; openlijk, crimineel
- * **bijgeloof:** volks- en bijgeloof bestaand naast het officiële geloof
- * **blijven/teruggaan:** over de dilemma's van de migrant
- * **buurt:** wijk, straat, plein, gebouw, locatie: betekenissen verbonden aan een plek
- * **dood:** beelden van de dood, van hemel en hel; ziekte als voorbode ervan
- * **etnisch:** samenstelling binnen een bepaalde etnische groep
- * **geloof:** god, godsbeelden
- * **ik/ander:** opvattingen over en relaties met andere etnische, culturele, religieuze personen en groepen
- * **ik/familie:** ik en de gemeenschap en familie: familiebanden, geborgenheid, familieverplichtingen, sociale controle, verstoting
- * **ik/generatie:** verschillen tussen de generaties, overeenkomsten, veranderingen, opvoeding
- * **ik/groep:** ik en de sociale groep; 'kameraadschappen', jongeren, streetgangs, codes van de straat
- * **letter/geest:** in interpretatie van heilige teksten, voorschriften, rituelen, codes
- * **leven:** beelden van het leven, hoop, verwachting, spiritualiteit
- * **liefde/lust:** relaties, genegenheid/seksualiteit, schoonheid, verleidingskunst, ander zinnelijk genot
- * **man/vrouw:** mannelijkheid, vrouwelijkheid, beelden/opvattingen over (on)gelijkheid, taken
- * **menging:** ontmoetingszones, bruggen tussen diverse etnische, culturele, religieuze groeperingen; nieuwe werkelijkheden
- * **minder/meerderheid:** waar voelt welke groep zich een meerderheid/minderheid, verschuivingen daarin; waar ligt de balans?
- * **on/veilig:** veilige plekken: schuilplaats/vluchtroute, plekken van (voorlopige) veiligheid vs plekken die bedreigend zijn, intimidatie, fysiek geweld, zones van confrontatie en wrijving
- * **opvoeding:** relatie ouders/kinderen, beelden en ideeën daarover
- * **schaamte:** eer, schande/schuld, in cultuur en geloof: publiek gezichtsverlies versus persoonlijke zonde, berusting vs roeping,

erfleed versus erfzonde

- * **scheiding:** segregatie: scheidslijnen tussen etnische/culturele groepen, concentratiegebieden van bepaalde groepen
- * **toekomst:** op lange en korte termijn [mogelijkheid en wil om te plannen, te anticiperen, omgang met toekomst, verwerking van het verleden
- * **varia:** overige zaken van belang

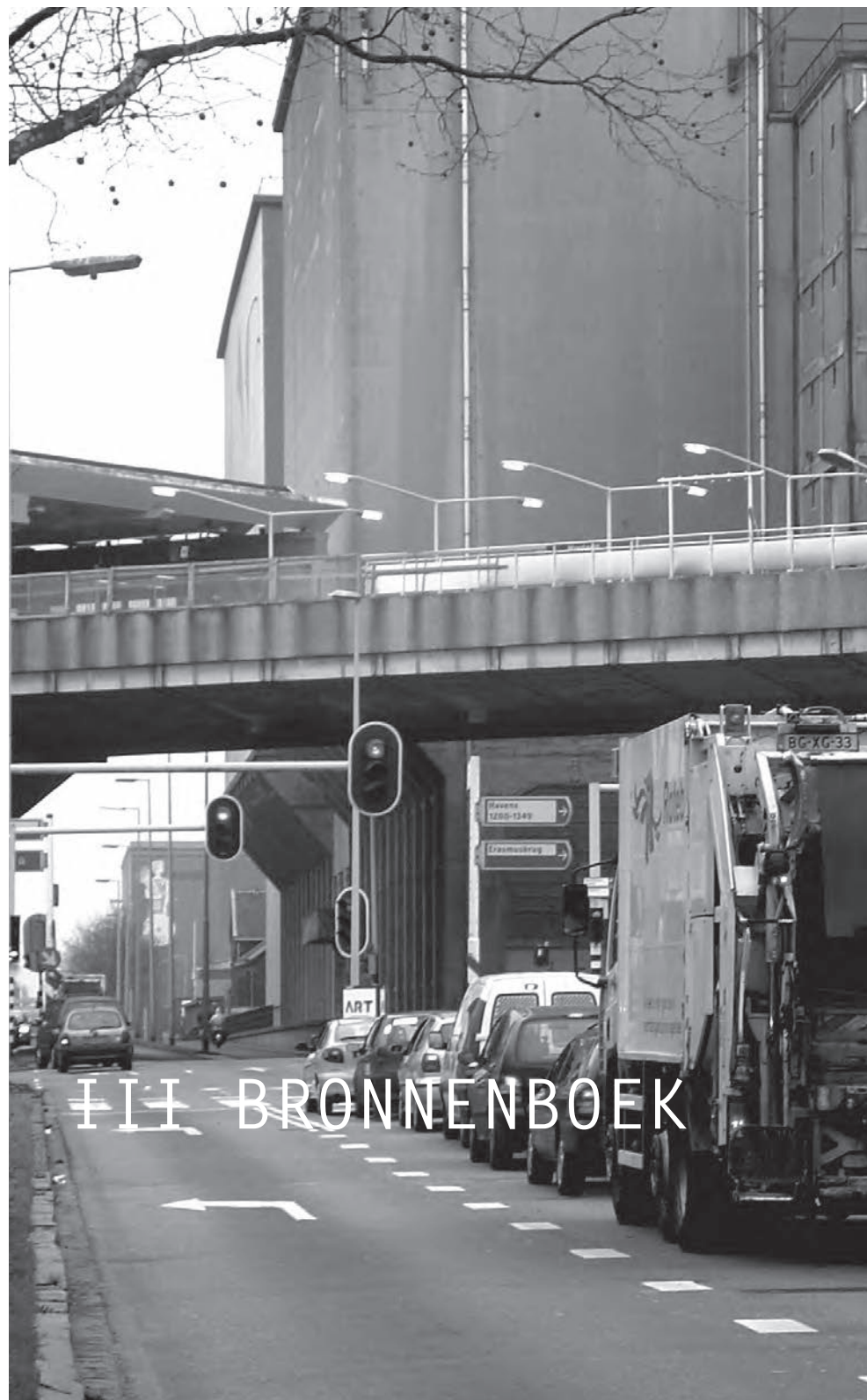
2.7 LESSEN VOOR VERVOLGONDERZOEK

Terugkijkend op het onderzoek zijn een aantal lessen te trekken voor een eventueel vervolgonderzoek. De belangrijkste zijn:

- * de idee van straatinterviews lijkt spontaan, maar de interviews zelf verliepen niet altijd zo gemakkelijk. Als er al mensen bereid waren te praten, dan was er vaak te weinig tijd voor enige diepgang, waardoor de antwoorden op een sociaal wenselijk niveau bleven steken;
- * voor het uitzetten van de locatie-interviews waren we soms afhankelijk van het feit wie van de interviewers voor de locatie geschikt was. Man-vrouw verschillen of verschil in culturele achtergrond speelden daarbij een rol. De Antilliaanse interviewsters binnen het team toonden aanmerkelijk weinig animo om locatie-interviews uit te voeren op plaatsen waar zij vanwege hun huidskleur openlijk werden gediscrimineerd. Om dit soort redenen waren niet alle locaties in de wijk even toegankelijk. (zie records 198, 655)
- * er is bewust gekozen voor hoger opgeleide jonge migranten als interviewers en indien mogelijk voor interviewers afkomstig uit de onderzoekswijk zelf. Daarmee konden taal- en cultuurverschillen worden geminimaliseerd, maar bovendien fungeerden de interviewers vanwege hun contacten in de wijk ook als gids;
- * verder hadden de interviewers ook een rol als klankbord voor het onderzoek, waardoor aanpak en vragen beter op de wijk en de bewoners konden worden afgestemd;
- * voorafgaande aan de interviews werd de wijk steeds door informele (netwerk)gesprekken verkend. Zo zijn naast de bekende wijkwerkers tal van verenigingsleden, winkeliers, imams, cafébazen etc. etc. gesproken. Deze contacten hebben hun dienst bewezen. Zij vroegen

- * wel veel tijd en aandacht;
deze aanpak leidde tot een vertrouwensnetwerk met een
aantal jonge professionals uit de wijk, allen met een
migratieachtergrond. Deze contacten droegen bij tot een vergaand
inzicht in de wijk en hebben ons geleid naar een aantal
interessante diepte-interviews. Dit gold in zekere zin ook voor
het jongerentraject, waardoor wij relatief langdurig (3 maanden)
hebben samengewerkt met een aantal jonge meiden uit de wijk.

III BRONNENBOEK



III BRONNENBOEK

OVERZICHT VAN ITEMS UIT CODEX AFRIKA - CMS

- 5 **VARIA NED JOUBERTSTRAAT 11-13**
 Docent/jongerenwerker/jongeman
 Nelson Mandela School
 Netwerkgesprek
 December 2006

De docent, werkzaam sinds 1976 en begonnen op de school in de Johannes Brandstraat: "De wijk was toen al een sociaal zwakke wijk, maar dan met arbeiderskinderen. Toen heette het nog de Havenschool. Nu trekt de school veel aandacht, zo zijn JP Balkenende, Wouter Bos, Ivo Opstelten etc al op bezoek geweest". De jongerenwerker: "Ik kom daar nog steeds. Ik werk met de school samen. Ik ga vaak mee als kampleider en ik heb daar een jaar of wat geleden zelf skiën geleerd toen ik met groep 8 meeging". Een Turkse jongeman uit de wijk: "Ik heb tot mijn 11e jaar op de Nelson Mandela school gezeten. In 1987 ben ik teruggestuurd naar Turkije, of liever gezegd, daar had ik zelf om gevraagd. In Turkije heb ik 11 jaar op een internaat gezeten. Achteraf heb ik daar nu veel spijt van."

- 6 **IK/FAMILIE SUR/HIND GERANIUMSTRAAT**
 Peggy, een synoniem straatinterview:
 Lange Hilleweg,
 Narcissenstraat 15
 November 2006

Peggy is 21 jaar, van Surinaams Hindoestaanse afkomst en sinds kort tot Christen bekeerd. Ze komt uit een grote familie. Vanaf haar geboorte was zij Hindoe, net als haar familie. Ze heeft deze keuze bewust gemaakt. Sinds haar vroegste jeugd is zij depressief en heeft ze veel problemen gekend met haar familie.

Ze is lang onder behandeling geweest bij een psycholoog en heeft ook medicijnen geslikt tegen haar depressie. Maar behandeling heeft niet veel geholpen. Ze vertelt ook over de vele zelfmoorden onder jonge Hindoestanen. Via het Christendom vindt ze rust en antwoord op haar vragen. Ze is nu ook veel assertiever geworden en heeft bewust afstand genomen tot haar familie. Sinds een paar maanden woont ze in het huis van haar oudste zus aan de Geraniumstraat. Op het moment werkt ze niet. Zij

houdt zich alleen bezig met vrijwilligerswerk voor de kerk.

7 GELOOF CABO RETIEFSTRAAT

Jonge Kaapverdise vrouw, moeder van een kind
Interview
17 februari 2007

De jonge vrouw: "Als je een kind geen geloof meegeeft en het helemaal vrij laat opgroeien, dan ben ik bang dat ze niet de juiste dingen leert. Je kunt je er misschien niet altijd aan houden, zoals seks voor het huwelijk, je leert toch goede dingen. In de kerk hoorde ik bijvoorbeeld dat je geen tatoeage mocht hebben. Of je hoorde over sigaretten, over drank, over dat een man maar een vrouw mag hebben. Of over piercings. Vroeger had ik piercings. Wel zo'n drie a vier. Ik wist niet dat het niet mocht. Je leert dus wat goed en kwaad is."

10 OPVOEDING TURKS PUTSEPLEIN

Een bestuurslid van
De Turkse vrouwenvereniging Safak
Netwerkgesprek
December 2006

Het bestuurslid: "Laatst kwam er een vrouw bij mij die grote problemen met haar zoon had. Hij wilde geld van haar, steeds meer geld. Op gegeven moment nam hij zelfs geld. Toen barstte de bom. Wat bleek. Hij moest geld afgeven op school. Hij werd gepest, afgeperst en gedwongen geld te geven. Die jongen was doodsbang. Zij wist niet hoe zij dit probleem moest oplossen. Zij schaamde zich ook enorm en kon het nauwelijks bespreekbaar maken. Niet thuis en niet in haar omgeving. Ik heb haar toen naar een dokter, een hulpverlener geleid. In vertrouwen natuurlijk." Safak betekent in het Turks het eerste zonlicht, het ochtendgloren.

12 IK/GENERATIE MAR PUTSEPLEIN

Een bestuurslid van een Marokkaanse vereniging
Diepte-interview
15 februari 2007

Het bestuurslid: "Berbers zien de Arabieren als een bevolkingsgroep, die 'ons' uit Marokko wilden jagen. Studeren was vroeger voor Berbers

onmogelijk. Ik zie nu dat steeds meer Berbers hoge opleidingen volgen, maar ik zie ook dat de Arabieren dat niet goed bevalt. Er zijn nog steeds veel verschillen. Gastvrijheid bijvoorbeeld, dat zie je meer bij Berbers. Berbers kennen ook nog een sterke clanstructuur en familieverplichtingen. Dat bestaat ook nog steeds. Ik word nog wel eens gebeld voor financiële zaken. In de moskee zijn vaak weer de Arabieren de voorzitter. Dat geldt ook voor veel culturele verenigingen. Op papier lijken die Marokkaanse verenigingen wel mooi, maar in werkelijkheid zijn het vaak verenigingen met een bestuur van allemaal vrienden van elkaar. Voor mij is dat geen vereniging."

17 ON/VEILIG NED HYACINTHSTRAAT

Een Nederlandse man
Straatinterview: Hyacinthstraat
15 november 2006

Man van ca 40 jaar, enigszins onverzorgd, hij droeg slechte kleren en had een gele snor van het roken: "Ik woon al heel lang hier, maar voel me niet echt thuis. Ik maak niet veel mee, behalve dan jongeren die hier rondhangen en af en toe vervelend zijn. En dan komt de politie zich er even mee bemoeien. Maar uhh, laat ik het netjes zeggen, ik denk dat we er ook heel wat buitenlanders bij hebben gekregen. Heel de mentaliteit is verhard. Ook onder Nederlanders. Niemand heeft tijd voor mekaar. Het is niet veilig in de buurt. Ik doe ook elke avond mijn deur goed op slot en de ramen dicht. Ik vertrouw niemand hier. Ik heb redelijk goed contact met de Hollandse mensen. We helpen elkaar wel als het nodig is. Maar de buitenlandse mensen praten niet met mij en ik ook niet met hen."

20 GELOOF SOM PUTSELAAN

Een imam van de Somalische Moskee
Netwerkgesprek
13 maart 2007

De imam: hij is een goed Nederlands sprekende Somaliër. Komt spontaan en los over. Hij heeft zich ook zo gekleed, met een wijde broek, waar van alles in de zakken zit en het bloesje er over heen. Dat oogt soepel, maar het is ook om zijn iet wat te dikke taille te verbergen. Hij is nog jong, dus het valt niet zo op. Hij reist veel: Egypte, Engeland, Somalië. Hij heeft gestudeerd aan de Asar Universiteit in Caïro. Hij is de 1e imam

van de Somalische moskee. Daarnaast is hij geestelijk verzorger in een penitentiare inrichting.

- 22 MINDER/MEERDERHEID ANTIL OLEANDERPLEIN**
Een vrijwilliger van Buurthuis Oleander
Netwerkgesprek
December 2006

Buurthuis Oleander kent een overwegend witte staf en een witte groep (sic) vrijwilligers. Er is een intercultureel programma en het buurthuis wordt ook door migrantenbuurtbewoners gebruikt. De vrijwilliger M. is van Antilliaanse afkomst, licht getint. Voorkomend, vriendelijk, maar niet echt coöperatief is. Elke vraag wordt beantwoord, maar je krijgt niets aangereikt. Je moet alles zelf benoemen. Het lijkt alsof iets het contact belemmert. "Er wonen niet zoveel zwarte mensen in de wijk. De meeste donkere mensen wonen in Slinge en Charlois. Er wonen nog een paar Antilliaanse gezinnen in Bloemhof, maar bijna geen Kaapverden en Surinamers. Afrikanen zijn mij niet bekend." Op het Oleanderplein wonen naar zijn zeggen 6 Antilliaanse gezinnen. M. organiseert wel aparte bijeenkomsten voor Antillianen en Surinamers. "Dan komt men ook uit andere wijken. Normaal komen er zo'n 50 tot 60 bezoekers". Bijeenkomsten zijn 1x per maand: op vrijdagavond en zondagmiddag.

- 23 MINDER/MEERDERHEID TURKS SINT ANDRIESSTRAAT**
Een Turkse winkelier
Straatinterview
22 november 2006

De winkelier: "Ik heb 20 jaar in Bloemhof gewoond, maar ik ben verhuisd naar Charlois. Ik voelde me wel thuis in Bloemhof, omdat er veel Turken wonen, maar het is me hier te onrustig en te onveilig: er wordt veel gedeald en de politie doet niets. In Charlois is het rustiger en veiliger, al zijn er daar ook plekken waar veel buitenlanders wonen, maar veel minder dan hier. Ze hadden de buitenlanders beter over de stad moeten verdelen".

- 26 ON/VEILIG TURKS HYACINTHSTRAAT**
Man en vrouw, Turks, 1e generatie

Locatie-interview: thuis
22 november 2006

Man en vrouw op leeftijd, 1e generatie, respectievelijk 76 en 74 jaar. Zij hebben vijf kinderen. De oudere man leest elke dag de krant om de politiek in Turkije te volgen, de oudere vrouw draagt een hoofddoek: "We wonen hier nu ongeveer 13 jaar. We hebben een import&export winkel gehad, nu al bijna twintig jaar geleden. Vroeger was het veel beter in de wijk. Nu zijn er veel Surinamers, maar ook Turken en Marokkanen. Er zijn veel dealers, maar ze doen mij niks. Wij zijn ook oud en komen niet vaak buiten."

- 27 VARIA SUR/HIND CHRISTIAAN DE WETSTRAAT**
Een Hindoestaanse man, voorzitter zelforganisatie
Locatie-interview: Maashaven
November 2006

De heer R. is een sleutelfiguur voor met name de oudere Hindoestaanse gemeenschap. Hij is voorzitter van een zelforganisatie (een Stichting), die geadresseerd is bij hem thuis. De doelstelling van de stichting - welzijn van Surinaamse Hindoestanen - wordt onder druk van de veranderde subsidievoorwaarden (participatie, verbreding van de doelgroep) bijgesteld. Vanuit die stichting is R. actief als vrijwilliger in het bejaardentehuis aan Maashaven, waar een groep oudere Hindoestanen woont. R. woont sinds 1994 in Rotterdam en met name op Zuid. Vroeger was hij leraar aan het basisonderwijs, oa aan de Triangel in de Zegelstraat. Later werkte hij in het Centrum voor Basiseducatie, waar hij onder meer taallessen verzorgde aan migranten.

- 28 IK/ANDER TURKS PUTSEBOCHT**
Een Turkse jongeman
Straatinterview
22 februari 2007

De jongeman: "Alleen op school zie ik andere mensen, in mijn privé leven niet. Daar ga ik alleen met Turken om en niet met mensen met een ander geloof. Dit heb ik niet zo gekozen, maar ben er zo in gegroeid. Niet dat ik problemen heb met mensen met een ander geloof, maar het is éénmaal zo. Ik heb Nederlandse klasgenoten waarmee ik dagelijks contact heb. Tijdens de pauzes vormen zich toch wel groepen. Je ziet de Nederlanders bij elkaar

en de buitenlanders bij elkaar. Dit is een soort automatisme geworden lijkt het wel. Er zijn natuurlijk wel verschillen in cultuur, maar het maakt mij niks uit. Er is geen discussie over cultuur en afkomst. Wel worden er grapjes over gemaakt, maar tot nu toe niks ernstigs.”

29 AUTORNED SOM ERICASTRAAT

Een wijkagent
Locatie-interview
December 2006

De wijkagent: “Er bevindt zich nog een qad-huis voor Somalische mannen in de wijk. De andere qadhuizen zijn gesloten vanwege overlast: luidruchtigheid, wildplassen, criminaliteit, aanrandingen (het schijnt dat qad de lust prikkelt, zie krantenberichten AD). Het genoemde qad-huis ziet er niet echt toegankelijk uit, eerder verlopen, niet onderhouden en gesloten. Hoewel die behoefte mogelijk bestaat, druk je niet je neus tegen de ruiten om eens omstandig naar binnen te kijken. Integendeel, je loopt liever door. Dit qad-huis viel onder de hoede van ds Visser, waarmee hij de opvang van Somalische mannen ter harte nam.”

31 AUTORHERK TURKS CRONJESTRAAT

Twee medewerkers van de DSB
Locatie interview
16 februari 2007

Op moment van de uitgave van dit recordboek bestaat de DSB niet meer, opgeheven. Sfeertekening: de DSB, de sociaal democraten onder de Turken waren gehuisvest in een voormalig winkelpand in de Cronjestraat. De DSB telde 100 leden in Rotterdam, waarvan 30 betalende. Het DSB-kantoor is een typisch Turkse ruimte. Kaal, koud, tafeltjes met kleedjes, de televisie hoog aan de muur en hier en daar een openstaande kast met achtergebleven informatiemateriaal, rommelig en een schrale rooklucht met de onafscheidelijke vieze stalen asbakken op de tafels her en der door de ruimte. Best ongezellig. Twee grote etalageramen getuigen ervan dat de DSB is gehuisvest in een voormalig winkelpand. Vroeger waren dat natuurlijk lichtvangers, in de DSB stijl zijn die nu volledig door jaloezieën van het buitenlicht afgesloten. Het kantoor beslaat een grote ruimte met daarachter een keukentje en kantoor-tje annex rommelhokje. De DSB is geen rijke organisatie. Dat laat de ruimte duidelijk zien, maar ook dat zij als

organisatie niet voor de luxe zijn opgericht.

32 AUTORMID NED PIMPERNELSTRAAT

Een medewerker van de WBV
Netwerkgesprek
1 november 2006

De medewerker: “De Pimpernelstraat is voor 95% Turks. Deze straat zou aanvankelijk ook plat gaan voor stadsvernieuwing. In 2004 en 2005 is er toch gerenoveerd en groot onderhoud gepleegd. De bewoners waren daar aanvankelijk niet blij mee, ook al was het voor hen gezien de prijzen van de huizen die hier gepland waren moeilijk geweest terug te keren. Zo bleef hier bij hoge uitzondering de oudbouw overeind. Die woningen moeten nu nog zo’n vijftien jaar mee. De school die tussen het Ericaplein en de achterkant van de straat lag, werd wel gesloopt. Een deel van de straat kreeg daardoor meer licht, lucht en ruimte. Voor zover ik weet is er door het CBK nog geld geïnvesteerd om twee kunstwerken in de straat te realiseren: een wandschildering van een Turkse kunstenares en kroonluchters als straatverlichting.”

37 BUURT MAR ASTERSTRAAT

Een jongerenwerker
Locatie-interview
November 2006

De jongerenwerker: “De Asterstraat is de zieligste straat uit de wijk. Ondanks alle problemen, lukt het maar niet daar een vinger achter te krijgen. Er is veel particulierwoningbezit met uiteenlopende eigenaren wat verbeterplannen frustreert”. In de Asterstraat en de omgeving ervan wonen vooral Marokkanen.

38 IK/ANDER KROAAT EGELANTIERSTRAAT

Een dokter
Netwerkgesprek
22 november 2006 tot januari 2007

De dokter komt van de Balkan. Hij zit hier samen met zijn vrouw, pas een paar jaar en het gaat nog goed ook. De straat? “Ach dat opknappen is zo een gedoe. Er is altijd drukte en overlast”. De dokter is voorkomend, maar

tegelijk hooghartig en trots. “Natuurlijk, wil ik meewerken. Ik wil zelf wel een verhaal schrijven over leven en dood in relatie tot de wijk”. Om hem sterker aan het project te binden zeg ik toe het interview in het restaurantje Goreme verderop aan de Putsebocht af te nemen. De week daarop maken we de afspraak. “Ha hoe gaat het. Ja, dat is waar. Maar wat voor vragen gaat het om? Kunt u mij de vragenlijst toesturen.” “Nee met de kerst wordt het veel te druk. Doe maar later. Ga je nog iets leuks met de kerst doen. Lekker eten, flesje wijn.” “Ik voel me helemaal niet lekker. Die week rust rond nieuwjaar maakt me ziek. Ik moet wel werken. Ik vind het vervelend voor je. Wil je niet even zitten, iets drinken?” “In Goreme. Dat Turks restaurant. Vertrouw jij dat. Ik heb net een ontsteking gehad en ik wil niet opnieuw ziek worden. Ik weet wel een goed Turks restaurant. In de stad, dat is net open. Daar ergens bij de brug, Monistak ofzo. Je vindt het wel. Ik betaal wel. Laten we vrijdagavond afspreken.” “Nou dat komt heel goed uit. Je weet dat mijn voorruit er uit ligt, hè. De aannemer is nu hier en het is veel meer werk. Ik ben blij dat je belt. Ik kan nu niet weg. Ben jij volgende week nog in de buurt. Kom dan langs, dan maken we een nieuwe afspraak.” “O ja. Ik heb van het week-end nog eens naar die vragenlijst gekeken, maar dat is niets voor mij. Wat moet ik nu over geloof en de dood vertellen. Nee, dat zal wel dat we die vragenlijst ook vrij kunnen interpreteren. Maar ik heb geen behoefte om over de wijk te vertellen. Daar valt niets over te zeggen. Kijk naar buiten, dan zie je het zelf. Ja, nee, maar ik heb er ook veel tijd ingestoken. Ik heb je altijd ontvangen.”

39 MINDER/MEERDERHEID NED 2E BALSEMIENSTRAAT

Een Nederlandse vrouw
Straatinterview
5 november 2006

“Ik belde omstreeks 16.30 uur aan bij nummer 55 en een leuke Nederlandse vrouw van ongeveer 50 jaar deed de deur open. Ze zag er verzorgd uit. “Vlak na de oplevering van de nieuwe wijk hadden we hier in de straat opzomeractiviteiten. Dat is jaar of twee drie geweest. Nu is het al drie jaar niet meer. Dat was heel bijzonder, vind ik. Is er laatste tijd hier heel wat veranderd? Ja, in 1991 zijn hier de huizen afgebroken en opnieuw gebouwd, dus nieuwbouw woningen. Verder is het aantal allochtonen toegenomen. Deze hier zijn beter geïntegreerd dan de straten hierachter. Daar is het veel minder, daar hebben ze echt de overhand. Hier is het

een beetje één op één.” Dus u woonde eerst hier en toen kreeg u een vervangende woning en kwam hier weer terug? “Ja, naar dit huis.”

40 BUURT NED BLOEMHOFPLEIN

Een bewonersvertegenwoordiger
Netwerkgesprek
22 november 2006

De bewonersvertegenwoordiger, hij geldt als het geheugen van Bloemhof. Hij kan ook honderd uit praten over wat hij de laatste jaren heeft meegemaakt: “Vooral de laatste 15 jaar is de wijk enorm veranderd. Toen nam het aantal migranten toe, zonder dat daar veel aandacht aan werd besteed. Een tijd terug was daarover nog een reportage voor de krant en die spraken van het landelijke Bloemhof”. Een vreemde typering voor een wijk midden in de stad, maar als je om je heen kijkt, zie je veel ruimte, veel lage bebouwing en huisjes met een landelijke uitstraling.

41 MENGING MAR 2E BALSEMIENSTRAAT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
15 november 2006

De jongerenwerker: “Als gevolg van de herstructurering is deze straat binnen twee jaar bijna volledig Turks geworden. De bedoeling was door koopwoningen een gemengde middenstand te creëren. Maar dat is maar voor een deel gelukt. Met de herstructurering wilde men het sociale kapitaal van de wijk herstellen en een optimale mix van Nederlanders en verschillende groepen migranten krijgen. Ook migranten vinden een substantieel aandeel Nederlanders in de wijk belangrijk. Je moet niet alleen kijken naar salaris of opleidingsniveau, maar juist ook naar etnische afkomst en dat optimaal mengen. Dat maakt de wijk sterker. Migrantenvonen anoniem, teruggetrokken, met de gordijnen dicht. Nederlanders stralen openheid uit en richten zich veelal naar buiten.”

46 ON/VEILIG TURKS JOHANNES BRANDSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
19 december 2006

De buurtbewoonster: “In het appartementgebouw waar ik nu woon, blowden twee van mijn burens. Een daarvan dealde ook. Van die blowers hebben we geen last gehad, maar van die anderen! Je wilt niet weten hoeveel mensen er in en uit liepen in het appartement. De politie heeft hen 6 maanden in de gaten gehouden. Na een vechtpartij moesten ze eruit. Niet vanwege die vechtpartij, maar vanwege het feit dat ze de huur niet meer betaalden. Dat vond ik heel egoïstisch van de woningbouwvereniging. Pas nadat ze hun centjes niet kregen, grepen ze in. Die gasten deden expres de deuren hard dicht, zo hard, dat mijn neefjes en nichtjes elkaar van angst omhelsden. Het waren donkere mensen, maar geen Surinamers ofzo. Ze waren een beetje Indonesiërsachtig”.

50 MINDER/MEERDERHEID NED ASTERSTRAAT

Een schooljuffrouw
Diepte-interview
21 november 2006

De schooljuf, sinds 1981 werkzaam in de wijk: “In 1984 was de schoolpopulatie al goeddeels allochtoon. De Sleutel was en is echt een school voor Bloemhof. Dit in tegenstelling tot de Oranjeschool, die ook veel kinderen uit Afrikaanderwijk trekken. Toen ik begon waren er nog 20 witte kinderen op een totale schoolbevolking van 200, nu is dat 3 op 300. Voor de verkleuring riep ik ‘help ik, heb een Turkje in de klas’, later ‘help, ik heb een Nederlandertje in de klas’. Van de schoolpopulatie is nu 50% Turks. Tegenwoordig heeft de school ook twee schakelklassen met zogeheten ‘schipholkinderen’. Hierin is een grote variëteit aan nationaliteiten. De kinderen uit deze klassen komen namelijk uit een gebied met een straal van 3 tot 4 km rond de school. Uit heel Zuid dus.”

51 AUTORMID NED ASTERSTRAAT

Een schooljuffrouw
Diepte-interview
21 november 2006

De schooljuf, sinds 1981 werkzaam in de wijk: “Veel vrouwen die hier school gegaan zijn, blijven thuis hun moedertaal spreken en zitten ook veelal thuis. Het Nederlands slijt in de loop der tijd weer weg. Eigenlijk spreken ze beide talen, Nederlands en Turks, gebroken”. De ouderparticipatie neemt heel langzaam toe. Een lange weg, maar langzaam

zijn vorderingen geboekt: koffiemiddagen met Turkse ouders, bijeenkomsten met buurtmoeders, de school is nu vier ouderconsulenten rijk en er zijn nu ook schoonmaakouders en ouderprogramma's via Stichting De Meeuw. De laatste jaren zijn er eigenlijk geen problemen meer met het zwemmen en het meegaan op schoolkamp. Langzamerhand raken ook de vaders geïnteresseerd.” Uit een ander gesprek bleek dat de ouderparticipatie van de school De Sleutel toch tamelijk gering is vergeleken met bijvoorbeeld de school in Hillevliet. Een zelfde beperkte deelname bestaat er in het opbouwwerk en het bewonersoverleg in Bloemhof.

52 GELOOF NED ASTERSTRAAT

Een schooljuffrouw
Diepte-interview
21 november 2006

De schooljuf, sinds 1981 werkzaam in de wijk: “Er wordt wel degelijk nog steeds het nodige gedaan aan godsdienstonderwijs. Met de kleintjes wordt gebeden en er worden eenvoudige Christelijke liedjes gezongen. Er zijn klassen die werkelijk prachtig kunnen zingen”. De lessen gaan over alle wereldgodsdiensten volgens methode Trempunt. De inzet van het godsdienstonderwijs is “overeenkomsten te zoeken om goed samen te kunnen leven vanuit christelijke normen en waarden”. De schooljuf heeft daarentegen merkwaardig genoeg geen idee uit welke Turkse geloofsgemeenschappen haar leerlingen afkomstig zijn. Zij lijkt zelfs nauwelijks weet te hebben van de aanwezigheid van en het verschil tussen Milli Goros en Diyanet. Hoofddoekjes zijn in de school niet toegestaan. Petjes en caps en dergelijke evenmin. Want volgens de juf: “de school is een thuis, een veilige haven, daar heb je geen hoofddoekje nodig.” Waarom kiezen islamitische ouders juist voor deze school? 1. Er is meer discipline op Christelijke scholen. 2. Er wordt meer waarde gehecht aan normen en waarden. 3. Dit is een school waar God nog aanwezig is. De leerkrachten variëren naar geloofsovertuiging van belijdend gereformeerd tot katholiek en niet-kerkelijk.

54 DOOD NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een man en vrouw uit de buurt
Locatie-interview
31 januari 2007

Man en vrouw: ze denken dat hun zoon nog minder over de dood nadenkt dan zij. Tenminste ze hebben het er nog nooit met hem over gehad. Wat ze wel met hem bespreken is zijn hobby, het risicovolle duiken. Hij weet dat vooral zijn moeder het eng vindt, maar hij belt altijd als hij weer boven water is. Dat spreken ze zo af. De vrouw: "Hij gedraagt zich verantwoordelijk. Als hij verkouden is, duikt hij niet en ook niet als er veel wind staat. Maar ja, je hoort van die dingen he." De man: "Het ergste is als je kind eerder dan jezelf overlijdt. Dat hoort niet."

56 BUURT NED AFRIKAANDERPLEIN

Een vertegenwoordiger van FC Feyenoord
Netwerkgesprek
29 februari 2007

De vertegenwoordiger: "De voetbalvelden van Feijenoord lagen aan de Martinus Steijnstraat. Waar nu de markt en het park zijn, lagen toen de voetbalvelden. In het begin kleeedde men zich gewoon in het café om. Het bestuur zat ergens in de Joubertstraat in een woonhuis. Later zijn er een kantine en kleedkamers gebouwd. Dat is dat gebouwtje achter de moskee. Dat ziet er nog steeds zo uit. Rond het plein stond toen ook een houten tribune. Daar konden wel zo'n 4 à 5000 mensen op."

57 ON/VEILIG CABO MARTINUS STEIJNSTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster: "Alleen aan het eigen pleintje waarop we altijd busjetrap speelden, voetbalden en kattenkwaad uithaalden, daaraan heb ik wel goede herinneringen."

59 ON/VEILIG CABO DE LA REYSTRAAT TWEBOSTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster: "In de wijk heb je twee speeltuinen die verborgen liggen achter de huizen. Daar achter bij Plein 3, bij De la Reystraat en aan de andere kant bij de Tweebosstraat. Daar heb je een binnenpleintje.

Dat zijn wel plekken waar ik rustig kan zitten."

60 BUURT MAR PUTSEBOCHT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
1 november 2006

De jongerenwerker, kent veel jongeren uit de wijk. Met zijn Marokkaanse contacten spreekt hij Berbers of Arabisch. Ik zie hem hen ook regelmatig helpen met papieren ed. Hij staat open in zijn werk. Hij denkt na over gebeurtenissen, vraagt zich af wat er gebeurt, maar is ook zeer betrokken bij de wijk. "Ik woon in de wijk. Ik heb me toen ik moest verhuizen afgevraagd of ik elders wilde wonen. Ik weet hoe moeilijk het leven in deze wijk kan zijn, maar ik voel me te zeer betrokken bij mijn werk, dat ik de wijk niet wilde ontvluchten."

61 IK/GENERATIE PAK LAVENDELSTRAAT

Een moskee-medewerker
Diepte-interview
13 maart 2007

De medewerker: "Kijk, ik ben 35 jaar en mijn vader is boven de 50. Dus hij heeft veel meer ervaring. In de praktijk leer je dingen toch anders. Daarom overleg ik met mijn vader en neem ik dingen van hem aan. Dat geldt ook voor mijn vrouw. Sommige zaken bespreken we ook met onze ouders. Het komt wel eens voor dat mijn vrouw en moeder het niet met elkaar eens zijn. Bijvoorbeeld over het op vakantie gaan, terwijl dat eigenlijk niet kan. Nee ik grijp niet in, maar ik kijk dan wel hoe het zit."

62 BLIJVEN/TERUGGAAN TURKS PUTSEPLEIN

Een medewerker van een jongerenvereniging
Diepte-interview
22 februari 2007

De medewerker: "Zuid is niet meer de 'Safe Haven' die het altijd voor mij geweest is. Vroeger miste ik Zuid als ik in Turkije was. Nu wordt mijn Rotterdam Zuid gevoel sterk aangetast sinds 9/11. 'Gelijke monniken gelijke kappen' geldt niet meer. Je wordt sindsdien echt anders bekeken en behandeld. Ik neig er steeds meer naar om voorgoed terug te keren

naar Turkije. Als je me vier, vijf jaar geleden had gevraagd of ik wilde terugkeren naar het moederland, had ik je vierkant in het gezicht uitgelachen en gezegd 'never nooit'. Maar ik kan echt niet meer tegen die bureaucratie in Nederland en vooral niet meer tegen de vijandige stemming hier en de makke schaapachtige mentaliteit van de Turken die zich alles laten zeggen en doen. Ga protesteren, zeg ik ze, laat je niet zo in een hoek drukken! El Moumni wordt aangepakt. Wilders niet. Het zal in het begin moeilijk zijn in Turkije. Ik zal daar worden kaalgeplukt als Europese Turk. Ze denken dan dat je veel geld hebt. Na twee à drie jaar zal het heus wel lukken daar in te burgeren."

63 AUTORHERK TURKS EGELANTIERSTRAAT, HOEK PUTSEBOCHT

Een medewerker van een jongerenvereniging
Locatie-interview
21 november 2006

Het tijdschrift Birlik Dogus is acht jaar geleden opgericht. Eén weekblad voor heel Nederland, een editie speciaal voor regio Rijnmond met nieuws respectievelijk over Nederland en over de regio. Birlik Dogus was gelieerd aan Birlik, Milli Goros. De medewerker uit het interview vervulde een centrale rol in zowel Birlik als Dogus. De Turkse gemeenschap in de buurt is goed georganiseerd. Turken die uit de buurt zijn weggetrokken zijn, komen later terug in de nieuwbouwwoningen. Het tijdschrift Birlik Dogus is gedurende de periode van onderzoek opgeheven.

64 MINDER/MEERDERHEID MAR NARCISSENSTRAAT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
1 november 2006

De jongerenwerker: "Het begin van de straat is een typisch 'wit eiland'. Daar wonen de laatste Nederlanders van de straat. De straat is overigens de laatste jaren in hoog tempo verkleurd. Je kunt vaak aan de verlichting en tuintjes van de huizen zien of er nog Nederlanders wonen of migranten. Soms zie je ook een waterscheiding in de straat, die steeds in het voordeel van de verkleuring opschuift."

65 AUTORMID NED PUTSEBOCHT

Buurthuis Kamelia

Netwerkgesprek
1 november 2006

Buurthuis Kamelia, centraal in Bloemhof, doet vanaf 1996 dienst als het Buurtcentrum. Voorheen was het pand een klooster, later een school. Vanaf 1996 is het buurtcentrum steeds verder verkleurd: waren er vroeger nog 7 'witte' ouderengroepen, nu is er nog maar 1. Het ouderencentrum is ook omgezet tot een moeder-kind centrum (Turks, Marokkaans). Zoals in veel stedelijke voorzieningen is het management van Kamelia 'wit' en de staf gekleurd. Het uitvoerend personeel is gemixed.

69 IK/FAMILIE MAR KAAPSTRAAT

Een jongerenwerker
Locatie-interview
November 2006

De jongerenwerker: "Ik kwam hier (in De Arend) al van kinds af aan voetballen en fietsen". Tijdens het gesprek komen voortdurend Marokkaanse kinderen langs, sommigen reageren op het gesprek en de jongerenwerker op hen. Daarin gedraagt hij zich als 'de oudere broer': kortaf, direct en duidelijk. "Ik ben de oudste van het gezin. Ik heb nog twee broers en twee zussen en mijn moeder. Mijn vader is een paar jaar geleden overleden. Voor mij was het normaal dat ik mijn broers in huis nam. Dat is voor iedereen veel fijner. Zo kan ik ook vaker op mijn moeder terugvallen. Lekker eten. Je blijft toch haar kleine kind."

70 ON/VEILIG ALG MAASHAVEN

Buurtbewoners, werkers uit de wijk
Citaten over Maashaven
Vanaf 14 oktober 2006

Een Turkse man: "Ik zit het liefste aan het water. Gewoon zitten op de bank en nadenken. Alleen. Een mens ontwikkelt zich tijdens het denken toch"? Een opbouwwerker: "Sinds de disco Now&Wow aan de Maashaven gekomen is, komen ze ook van de overkant naar Zuid. Idem voor het Luxor-theater. Dat is wel een goede zaak. Er is nu ook meer voor de jeugd te beleven". Een Nederlander uit de wijk: "Ik was altijd buiten. Als het laag water was, dan vond je van alles wat aanspoelde aan de kade. Ik liep liever de hele dag aan de Maashaven te spoken, dan dat ik naar school ging".

Een Nederlands echtpaar: “Waar we het liefste zitten? In de zomer aan de Maashaven of in Katendrecht bij het water.” Een Marokkaanse: “Hier bij Maashaven, bij de zee. Ook al rijden er auto’s achter je, maar daar heb ik niet zo veel last van. Soms als ik veel aan mijn hoofd heb, ga ik daar soms alleen zitten”. Een Nederlandse vrouw: “De rust. Ik hou erg veel van water. Als ik uit me huis loop zit ik al gauw bij de Rijnhaven. Ik vind dat prettig. Gewoon het idee dat je heel snel lekker weg kan zijn”. Een Pakistaan: “Als ik van buiten de stad kom en ik kom bij Maashaven aan, dan voel ik mij gelijk thuis komen. Zomers kun je lekker langs het water lopen. Zo onder de metrolijn.”

72 BUURT MAR NED VERHAGEPLEINTJE

Het Verhagepleintje dat zijn naam verdient aan de friture op het plein.
Een jongerenwerker, een stafmedewerker,
een buurtbewoonster
Netwerkgesprek, locatie-interview
Vanaf 1 november 2006

De jongerenwerker: “Vroeger nog meer dan nu was het Verhagepleintje de verzamelplaats van Afrikanen en Dominicanen. Het was een soort zelfhulp plein waar werk werd verdeeld, hulpvragen werden beantwoord en een praatje gemaakt. ’s Ochtends vroeg vervult het plein een heel andere functie. Dan is het de opstapplaats van dagloners. Hier komt men te weten of men die dag werk heeft of niet”. Een Nederlandse vrouw, 15 november 2006: “Ik hoef niet alleen naar Verhage hier te lopen, want dan word je gegarandeerd aangerand. Het is me al twee keer gebeurd. Ik hoef ’s avonds hier niet over straat na negen uur. Ik ga gewoon niet alleen weg. Dat doe ik niet. Ik ga straks naar de bingo. Dat is tenminste leuk”. De stafmedewerker, december 2006: “Op het kruispunt van Bloemhof en Tarwewijk vormt het Verhagepleintje een natuurlijk ressort voor sociale cohesie en lokale handel: qad, goederen etc.”

73 MINDER/MEERDERHEID NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster: “Vroeger? Dan hing je uit het raam en praatte

tegenover elkaar met de ramen open. Of in de portiek sprak je elkaar aan. Of we zetten de deuren open, stoeltje ervoor en gingen we lekker buiten zitten met z’n allen. Dat is nu niet meer. De Turkse en Marokkaanse burens, kijken je vreemd aan als je zoiets doet. Nu wonen er nog maar drie Nederlandse burens in de straat. Als er nieuwe burens komen wonen, gaat ik altijd met een Turkse of Marokkaanse buurvrouw een bloemetje brengen. Dan maak ik even contact en weet ik meteen wat er in de straat komt wonen.”

74 BUURT NED AFRIKAANDERPLEIN

Een vertegenwoordiger van FC Feyenoord
Netwerkgesprek
29 februari 2007

De vertegenwoordiger: “Feyenoord was een linkse club, een echte arbeidersclub, een socialisten club. Altijd geweest en gebleven. Spartaan 20 is oorspronkelijk een katholieke club. Die is ook in Afrikaanderwijk ontstaan en wel vanuit Don Bosco, het voormalige klooster aan het plein. (zie nu tKlooster) Sparta daarentegen is ook in Zuid ontstaan, in 1880 aan de Stieltjesstraat. Dat was toen een rijke club, een Jodenclub. Die zijn als criquetclub begonnen.”

75 MINDER/MEERDERHEID NED EGELANTIERSTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een vrouw van middelbare leeftijd: “Ik woon zeven 7 maanden hier, samen met mijn man. De huur is veel te hoog, 650 euro per maand voor een vierkamerwoning met een hele kleine tuin”. Ze woonde voorheen op de Pleinweg in Rotterdam Zuid. Daar had ze het altijd wel naar haar zin gehad. “Wij zijn hier naartoe verhuisd met de belofte van het WBR dat er meer Nederlandse gezinnen zouden komen wonen. Maar daar is tot nu toe niks van terechtgekomen. De WBR wist natuurlijk wel dat het een criminele buurt was. We voelen ons dan ook echt opgelicht”. Zij vindt het heel erg dat er geen activiteiten worden georganiseerd voor buurtbewoners. “Zelfs op kerst en sinterklaas wordt er niets gedaan. Net momenten waarop je wat interactie tussen de buurtbewoners kunt krijgen. Ik heb alleen contact met de buurman, maar dat is ook niet meer dan groeten en af en toe een gesprekje. Er wonen bijna alleen maar buitenlanders in de straat,

op drie Nederlandse gezinnen na. Daar hebben we wel contact mee". Taal vormt de grootste barrière. Daardoor kunnen zij niet met hun buitenlandse burens communiceren. "De Surinaamse vrouw om de hoek heeft hetzelfde probleem. Ook zij kan niet communiceren met de buurtbewoners."

76 BUURT NED BLOEMHOF

Een vertegenwoordiger van FC Feyenoord
Netwerkgesprek
29 februari 2007

De vertegenwoordiger: "Veel voetballers kwamen vroeger ook uit Zuid. Nu zie je juist veel allochtoon talent uit de wijk bij Feyenoord voetballen."

77 AUTORMID NED AFRIKAANDERPLEIN, SOLO

Restaurant Solo, een praktijk-opleidingsproject
van het Albeda College in 't kader van Eetwijk Feijenoord
Netwerkgesprek
November 2006

"Voor een interviewersbijeenkomst in de wijk was Solo gevraagd de catering te verzorgen. Maar die moest dan wel halal zijn. "Hoe bedoel je halal. We kunnen toch wel kip en vegetarisch serveren", vroeg men. Nee, dat kan zomaar niet. Het moet wel halal gekocht en zijn klaargemaakt. "Ja kom zeg, was hun antwoord, we hebben toch 'halal' producten". Nee, luidde het bezwaar: "Ik ben wel geen mo-slim'', maar ik ben 'wel-slim'. Je kunt dat niet zomaar mixen". Solo, een restaurant in een overwegend islamitische wijk van Marokkanen en Turken en toch heeft men er voor gekozen om een Westerse keuken en kaart te organiseren, een combinatie van Aziatische en Caribische gerechten. Dus niet een 'halal' georiënteerde keuken en dan vreemd opkijken dat men zo weinig bezoekers uit de wijk trekt. Volgens de bedrijfsleider is "er maar een volk dat hier gebruik van maakt en dat zijn Nederlanders". Om de toeloop te vergroten wordt de samenwerking met Albeda College groter en daarbij wordt dan gedacht aan borrels en werkdiners van het Albeda College. Restaurant Solo is gedurende onze onderzoeksperiode gestopt en gaat mogelijk over naar een andere eigenaar.

78 VARIA NED AFRIKAANDERMARKT

Een marktmeester
Netwerkgesprek

20 maart 2007

De marktmeester: "Mijn belangrijkste taak is het toebedelen van de meelopers. De markt kent 300 plaatsen, waarvan 250 vast. Per keer is er dus ruimte voor kooplui die ter plekke hun spullen willen verkopen. Meelopers dus. De keuze voor de vaste standplaats gaat op anciënniteit. Daarover kan nooit gedonder zijn. De laatste jaren is er veel veranderd. De nieuwe opzet van de markt liep gelijk met het vertrek van een paar marktmeesters. Dat heeft de onderlinge band tussen de kooplui niet versterkt. Sommigen zijn zelfs corrupt (!). Gezellig is de markt niet, niet sociaal. Niet voor de standhouders onderling. Iedereen is enorm met zich zelf bezig, met het verdienen van zijn eigen boterham. Er is geen ruzie, maar wel altijd gemopper. Dan is het te warm, dan is het te koud, het is nooit goed. Het maakt niet uit of het Nederlanders zijn of niet." "De laatste jaren is er veel veranderd. De nieuwe opzet van de markt liep gelijk met het vertrek van een paar marktmeesters. Dat heeft de onderlinge band tussen de kooplui niet versterkt. Sommigen zijn zelfs corrupt (?). Gezellig is de markt niet, niet sociaal. Niet voor de standhouders onderling. Iedereen is enorm met zich zelf bezig. Zijn eigen boterham aan het verdienen. Er is geen ruzie, maar wel altijd mopperen. Dan is het te warm, dan is het te koud, het is nooit goed. Het maakt niet uit of het nu Nederlanders zijn of niet."

80 BUURT TURKS 2E BALSEMIENSTRAAT, POORTGEBOUW

Een buurtbewoner
Straatinterview
1 november 2007

De buurtbewoner: "Ik woon hier al vanaf 1978 in deze buurt. Waar ik nu woon is het wel veilig, vind ik. Kinderen kunnen hier veilig spelen vergeleken met de andere straten in deze wijk. Of ik mij thuis voel? Wij Turken hebben een gezegde. Hier in Nederland zijn we buitenlanders en in Turkije zijn we Europeanen. Dus we horen eigenlijk nergens bij. Maar in deze wijk voel ik me wel op mijn gemak. Er is niet veel veranderd, sommige huizen zijn ze nu aan het renoveren. Het wordt de laatste tijd wel wat groener. De wegen hierachter zijn ze aan het vernieuwen. Eind dit jaar is het af en het wordt wel mooi, vind ik. Mijn broertje woont hier in de buurt, samen met zijn familie. En mijn zusje, die woont in de Charlois. Overlast heb ik niet veel. Af en toe zijn er van die hangjongeren in

de poort. Ik denk dat ze van Marokkaanse afkomst zijn, maar veel last bezorgen ze mij niet.” “Mijn favoriete plek in de buurt is het café hierachter verderop aan de Putsebocht. En daarvoor heb ik maar één route, ik loop gewoon hier de straat uit. Ook ga ik wel eens naar de Vereniging Birlik en dan loop ik zeg maar de Putsebocht uit.”

81 MENGING ANTIL BLAZOENSTRAAT

Een vrijwilliger buurthuis Oleander
Netwerkgesprek
Januari 2007

De vrijwilliger: “De Blazoenstraat kent vooral een gemengde bewoning. De straat is Turks, Antilliaans, Hindostaans, Marokkaans etc.”

82 ON/VEILIG TURKS NED BLOEMFONTEINSTRAAT

Buurtbewoners
Diepte-interviews
Vanaf december 2006

Op de hoek van de Bloemfonteinstraat en de Bothastraat bevindt zich café Bloemfontein. Het staat bekend als een ‘wit’ café. De ene buurtbewoner: “Dat café op de hoek. Dat is van die Joegoslaven”. De andere buurtbewoner: “Dat is een gek cafeetje. Ze doen daar duistere dingen hoor. Volgens mij verhandelen ze gewoon pistolen op het toilet. Daar komen alleen maar Nederlandse mensen. Het is daar niet pluis.”

83 DOOD MAR BLOEMFONTEINSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder: “In de Bloemfonteinstraat is ooit een vriend van mij doodgeschoten. Daar bij de kapperszaak.”

84 SCHEIDING MAR NED MARENTAKSTRAAT 50+ FLAT

Een jongerenwerker, een wijkagent
netwerkgesprekken
1 november 2006

De jongerenwerker: “Tegenover Kamelia aan de Maretakstraat staat een seniorenflat waarin bijna alleen maar witte ouderen wonen. ‘s Zomers claimen zij hun eigen ruimte en gaan in de zon op de bankjes voor Kamelia zitten. Vaak ergeren zij zich openlijk aan het gedrag van de veelal migrantenjongeren. Onlangs werden deze bewoners voor een iftar viering in de wijk uitgenodigd. Deze werd overigens gehouden in de parkeergarage onder het Oleanderplein met wel 250 bezoekers. In ieder geval twijfelden de ouderen aan hun deelname, omdat zij niet wisten of er ook wel apart eten voor hen zou worden gemaakt, Nederlands.” De wijkagent (19 januari 2007): “Eind jaren 90 is voor de ouderen uit de wijk een 50+ flat gebouwd. Daarin wonen veel Nederlanders. In principe is dat goed, maar het gebouw ligt zo geïsoleerd tussen de huizen, dat het niet vanzelf bijdraagt aan de samenhang in de wijk.”

85 IK/ANDER TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Locatie-interview
1 november 2006

De buurtbewoner: “Rotterdamers houden zich afzijdig. Bij hen maakt onbekend onbemand. Brabanders zijn veel openhartiger. Veel vrolijker. Mijn buurman, ook een Rotterdammer heeft jarenlang niets tegen mij gezegd. Hij groette niet eens terug. Toen zijn vrouw overleed heb ik hem kunnen aanspreken. Nu gedraagt hij zich positief naar mij. Maar voor de rest is hij verschrikkelijk racistisch.”

86 MINDER/MEERDERHEID MAR BREDE HILLEDIIK

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder: “De Brede Hilledijk dat was vroeger de scheiding. Achter die dijk woonden allemaal migranten. Dat was bijna al een hele zwarte wijk. Die wijk is later volledig gesloopt en helemaal opnieuw opgebouwd. Deze kant van de dijk, de oude Afrikaanderwijk dat was een echte arbeiderswijk, een volksbuurt. Toen ik op de lagere school zat, op de Mariaschool, waar nu het wijkgebouw zit, zag ik de wijk rond 1985 opeens veranderen. Er verdwenen heel veel witte kinderen uit mijn klas. Die gingen naar de school op de Tweeboschstraat en verdwenen daarna helemaal uit de wijk.”

- 88 **AUTORHERK TURKS BREDE HILLEDIIJK**
 Bestuursleden van een zelforganisatie
 Netwerkgesprek
 12 december 2006

Halk Birligi Dernegi, de verenigingsnaam betekent Vereniging Eenheid van Volken. Hoewel men bekend staat als progressief, verhult deze naam toch een hang naar nationalisme. De vereniging telt 70 betalende leden, waarvan 80% afkomstig zijn uit Afrikaanderwijk. Het kantoor is gevestigd op nummer 86, een voormalig winkelpand aan de Brede Hilledijk. In het kantoor staat een boekenkast, redelijk gevuld met ordentelijk uitgestalde boeken en de benedenruimte is overduidelijk ingericht als werk- en studie annex vergaderruimte. Halk Birligi is een open vereniging met culturele en gemengde activiteiten. Zij hebben bijgedragen aan het Dunya Festival, het Azië podium, zij richten zich op poëzie en literatuur en organiseren ook avonden muziek en volksdansen in het LCC van tKlooster aan het Afrikaanderplein. Ook vervullen ze een sociaal maatschappelijke functie met oa huiswerkbegeleiding. Halk Birligi beschouwt zich zelf als een open, geïntegreerde en moderne vereniging. "Bij ons zijn er bijna geen vrouwen met een hoofddoek en de mannen gedragen zich hier niet dominant". De vereniging is in 1992 ontstaan om de belangen van de Turkse arbeiders en de positie van jongeren en vrouwen te versterken. Vrouwen hebben een vrije positie in Halk Birligi en de vereniging staat open voor Alevieten, Sunieten en niet-gelovigen. Vroeger was Halk Birligi een gesloten organisatie, mogelijk sterk gericht op Turkije, nationalistisch communistisch. Nu staat men open voor samenwerking, ook met meerdere politieke partijen. Men richt zich op de wijk, werkt samen met Nederlandse verenigingen. Het credo is veranderd: "Zonder buurman gaat het niet."

- 89 **IK/ANDER TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT**
 Een buurtbewoner
 Locatie-interview
 1 november 2006

De buurtbewoner: "Weet je waarom wij islamitische scholen willen hebben? Om te voorkomen dat onze kinderen in de klas komen te zitten bij die Antilianen. Dan worden ze tenminste geen dieven en criminelen." "Marokkaanse jongeren noemen zich moslim. Begrijp jij dat"? "Neem nu Hirsi Ali. Ik word daar zo ziek van. Zij begint over besnijdenis in de

moslimwereld. In de Islam komt meisjesbesnijdenis helemaal niet voor. In Turkije past dat helemaal niet in het geloof. Afrikanen hebben hun eigen bijgeloof. Of zeg maar de Somalische gemeenschap. Er is maar één boek de Koran. Er zijn tradities, maar die zijn niet religieus. Als ik een Somaliër vraag 'citeer mij waar in de Koran staat dat meisjesbesnijdenis moet', dan weet hij het niet. Die mensen lopen nog met stokjes in hun neus en dergelijke. Als Turkije achterloopt, dan lopen die Afrikanen wel heel ver achter."

- 90 **IK/ANDER TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT**
 Een buurtbewoner
 Locatie-interview
 1 november 2006

Over de buurtbewoner: hij ziet er alles behalve Turks uit. Waarschijnlijk heeft hij zijn werkkleren nog aan en hij heeft een sterk Rotterdams accent. Een echter arbeider. Ook aan zijn gemopper te horen zou je niet beter weten dat hij een oorspronkelijke Rotterdammer is. Het is dat hij op de Rotterdammers moppert, anders zou hij perfect passen op het profiel van de Leefbaren uit Rotterdam: ontevreden, bezorgt over de eigen toekomst en die van de stad en alsmaar mopperen op de ander. "Ik ben een echte Rotterdammer. Ik zal in Turkije ook niet meer aarden". Zijn ouders wonen nog in de Christiaan de Wetstraat. Hij was 4 jaar toen hij naar Nederland kwam. Nu is hij 38. Na de lagere school heeft hij MBO Grafische Opleiding gedaan. Zijn oudste zoon van 13 jaar zit in de 2e klas vwo. Vader, moeder zijn met twee zoons teruggekeerd naar Turkije, naar Karaman. Zijn ouders pendelen tussen Turkije (9 maanden) en Nederland (3 maanden). In Nederland is zijn vader veel in de Kocatepe Moskee te vinden. Hij spreekt geen Nederlands. Twee broers van hem wonen in Pendrecht. Verder wonen er 8 neven en nichten op Zuid. Een zus heeft een kledingzaak in Slinghe.

- 91 **ON/VEILIG TURKS TWEEBOSSTRAAT**
 Een vrijwilliger van een vrouwenvereniging
 Netwerkgesprek
 15 februari 2007

De vrijwilligster: "Afrikaanderwijk is veel beter, veel veiliger. Zeker in dat deel waar ik woon. De Tweebosstraat was altijd een probleem. Dat komt door het café daar en het buurthuis."

92 MINDER/MEERDERHEID AFR DORDTSELAAN

Een winkelier
Locatie-interview
December 2006 (2x)

De winkelier: "Ik woon al 12 jaar in Nederland. Ik ben toentertijd als vluchteling uit Liberia gekomen. Deze winkel heb ik nu al weer 5 jaar. Ja, ik heb nog steeds veel contact met Afrika. Daar woont mijn familie. In Nederland heb ik geen familie. De meeste Afrikanen zijn weg. Ik moet het nu vooral van vaste klanten hebben. Er zijn niet veel Afrikaanse winkels. Mijn klanten komen uit heel Rotterdam: Afrikanen, Kaapverdiërs, Surinamers, Antillianen. Er komen ook klanten uit Nederland, vooral Afrikanen. Vroeger woonden hier veel Afrikanen in de buurt: in de Millinxbuurt, Bloemhof en Afrikaanderwijk. De laatste jaren is er veel veranderd. De migratieregels zijn strenger geworden en het toezicht op de huizen ook. Vroeger woonde je met veel mensen op een appartement. Dat kan nu niet meer. Maar er is nu ook veel minder geweld in Bloemhof en hier aan de Dortselaan. Of ik last heb van discriminatie? Waar ik ook ben. Thuis of op mijn werk. Wat ik doe, doe ik goed, vol concentratie."

93 ON/VEILIG TURKS ERICAPLEIN

Een buurtbewoner
Straatinterview
November 2006

De buurtbewoner: "We hebben een klachtenbrief verstuurd naar Vestia, omdat we last hadden van de junks die hier achter bij het schoolplein kwamen slapen. We hadden geen veiligheid meer. We konden geen gebruik maken van de berging, omdat de berging bijna elke avond werd opengebroken. We zijn 3 tot 4 jaar bezig geweest met Vestia om het hier te laten slopen. Uiteindelijk is het ons gelukt, maar ook met veel moeite. Later kwamen ze met opmerkingen als ... ja we willen het niet laten slopen, omdat het ons te veel geld gaat kosten ... Ze zeiden toen dat ze het wilde gaan renoveren, maar dat vonden we ook goed. Ze hebben veel dingen verbeterd. God Zij Dank. (...) Ze hebben het gebouw hier achter gesloopt. Ze hebben een hekwerk geplaatst zodat mensen niet van achter naar binnen kunnen gaan". Dit herkwark is een door het CBK Rotterdam gefinancierd kunstwerk.

94 MENGING MAR FUCHSIASTRAAT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
1 november 2006

De jongerenwerker: "Het gekke van die mono-etnische straten is dat er nu gezinnen zijn, die vanwege de sociale controle weer door verhuizen. Vroeger zag je Turken en Marokkaanse gezinnen vanwege de samenhang juist bij elkaar kruipen in een straat. Nu zie je vaak dat gezinnen met opgroeiende kinderen die niet gehoorzamen aan de leefregels van de gemeenschap en de islam (geen hoofddoekje, veel te laat thuis, vriendjes en vriendinnetjes met een andere culturele achtergrond) dat de ouders vanwege de schaamte voor het gedrag van hun kinderen weer verhuizen naar een overwegend Nederlandse straat". "Toen de nieuwbouw aan Fuchsiastraat werd opgeleverd, werden de huizen bijna allemaal door Hindoestanen gekocht. Nu is het een Hindoestaans Turkse straat."

95 VARIA NED GROENE HILLEDIJK

Het wijkbureau van politie
Netwerkgesprek
Januari 2007

Het wijkbureau: een nogal een functionele ruimte, het gebouw van de wijkpolitie. Wel groot daarentegen. In de hal komen besprekkamertjes uit waarin vermoedelijk je klacht kan worden opgenomen. Goed voor de privacy, dacht ik. Hoewel de deuren open staan of op een kier. Als je daar een dagje gaat zitten kom je veel klein leed te weet. Ik kreeg gratis een overlast verhaal uit de buurt mee, de afwikkeling van een aanrijding en het verhaal van een Nederlandse jonge vrouw met kind in de kinderwagen, die om advies kwam vragen. Haar man zat blijkbaar in de gevangenis en zij wilde bij hem weg. Althans dat vermoedde hij. In elk geval uitte haar man of ex man een keihard dreigement: "Als dat gebeurt dan ziet hij de kleine nooit". De verbazing over zoveel ongevraagde openheid was blijkbaar op mijn gezicht af te lezen, want de dienstdoende agente vroeg mij: "Wat moet jij wel niet denken he. Wat een rare vrouwen hier".

96 SCHEIDING NED GROENEWEGPLEIN

Een stafmedewerker
Netwerkgesprek
19 januari 2007

sDe stafmedewerker: “Aan het Groenewegplein en verder in de wijk wordt redelijk veel nieuwbouw gepleegd, ook koopwoningen. De kopers komen uit de omgeving van Bloemhof en Afrikaanderwijk. Dat zijn hele bewuste kopers. In de buurt van het Groenewegplein wonen veel oorspronkelijke Pakistani.”

97 IK/GROEP MAR AFRIKAANDERWIJK

Een jongerenwerker

Locatie-interview

November 2006

De jongerenwerker: “Ik heb uiteindelijk voor werk gekozen. Dat was vroeger wel anders. Toen leefde ik met vrienden op straat en haalde veel kattenkwaad uit. Ik wil daar eigenlijk niet over praten. Dat is voorbij. Maar ik weet wel dat ik daarin ook mijn grenzen had. Ik ging tot de deur en niet verder. De meeste van mijn vrienden leven nog op straat. Die zweven door de wijk. Een werkje hier, een blowtje daar, soms worden ze opgepakt. Na de gevangenis begint het weer opnieuw: geen werk, geen school, geen ouders.” “Vroeger had je ook nog streetgangs. Je had een groep rond De Arend, in de Tweebosstraat en de Botha Brothers uit de Bothastraat. Die zie je nu nog wel eens bij Plein 3. Dat waren meer gesloten groepen, die een band met elkaar hadden en etnisch onderscheiden waren: Marokkaans, Turks en Surinaams. Ze waren ook niet gewelddadig, alleen moest je niet op hun territorium komen. Dan moest je wel voortdurend achterom kijken. Niet dat je dan in elkaar geslagen werd, maar het was wel zo van: ‘Wat moet je hier. Als je hier nog een keer komt ...’. “Nu zie je veel meer de mix, jongens door elkaar. In Plein 3 heb je ook meer gemengde avonden. Veel van de onderlinge strijd en ‘etnische’ nijd wordt met voetbal en toernooien weggespeeld. De een richt zich meer op voetbal, de ander meer op uitgaan, dat zijn van die kinky ‘Now&Wow’ types en een deel op handel en drugs. Het verschil zit hem er meer in of je uit de wijk komt of niet. Negers zijn goed als ze hier wonen. Als ze van buiten komen, hebben ze een probleem.”

98 SCHEIDING NED JACOMINASTRAAT

Een opbouwwerkster

Netwerkgesprek

1 november 2006

De opbouwwerkster: “Vroeger liep de grens door de Jacominastraat. De

linkerzijde, waar nu het zwembad staat, was goeddeels Marokkaans en de overkant van de straat goeddeels Hollands. Het ‘witte eilandje’ in de nieuwbouw aan de Steinweghof is daarvan nog een restant.”

99 MENGING ALG HILLEDIIK

B0A, Bewonersorganisatie Afrikaanderwijk

Netwerkgesprek

December 2006

Op de werkvloer van Bewonersorganisatie Afrikaanderwijk krijg je een idee van de nieuwe stedelijke werkelijkheid. De een: “Nee, met die kun je even geen afspraken mee maken. Die is naar Mekka”. Een ander: “Binnenkort is er weer een veegactie met de Roteb, TOS en de kinderen uit de wijk. Ik vind het belangrijk dat de straat schoon blijft.” En verder: “Bij African Queens heb ik van een collega Surinaams koken geleerd” Tot slot een derde: “Ik trek niet alleen met Hindoestaanse mensen op. Ik heb ook veel contact met Marokkanen en Turken.”

100 AUTORMID NED HILLEDIIK

Een medewerker van de wbv

Netwerkgesprek

December 2006

De medewerker: Hij spreekt weliswaar van 1e graadsburgers en 2e graadsburgers als wordt gesproken over gastarbeiders en hun kinderen, maar toch. “Vroeger was er om de twee straten of blokken wel een buurtvoorziening. Nu is er bij niets meer. De wbv investeert steeds meer in het gedrag van haar bewoners. Er zijn eigen sociale werkers aangesteld. Er wordt veel meer overleg gepleegd, ook met moskeeën en andere minder toegankelijke organisaties. Men is veel meer toegeneigd naar het verhaal van de bewoners.”

101 IK/GROEP MAR HILLELAAN

Een bestuurslid van een zelforganisatie

Diepte-interview

16 januari 2007

De bestuurder: “Wij zaten vroeger (rond 1990) altijd in Take 5. Onder de metro aan de Hillelaan. Dat was een koffieshop, waar we als jongeren

altijd verzamelden. Ik kwam daar nog maar zelden. Een paar jaar terug was ik er weer eens om mijn broertje te zoeken. Mijn broer was niet de sterkste. Ik zorgde in die tijd ook voor hem. Hij woonde bij mij in thuis en ik ondersteunde hem met school. Ik wist dat hij in Take V zat en was er niet gerust op. Ik vond het geen goede plek voor hem. Ik studeerde inmiddels zelf aan de TU Delft en merkte toen hoe je als vrienden uit elkaar kan groeien. Die afstand vond ik best pijnlijk. We hadden zelfs een andere manier van spreken. Niet meer die straattaal, althans ik niet. Het bizarre was: er zat nog steeds hetzelfde clubje, zoals vijf jaar geleden en iedereen zat nog op dezelfde plaats. Sommigen van hen keken tegen me op. Per slot van rekening was ik de student. Anderen waren veel afwijzender en trachtte me uit de tent te lokken en zeiden tegen mij: 'Ach laat je broer toch gaan. Hier zit hij goed. Er gebeurt toch niets'. Nee zei ik. Zeker niet. Als ik het hier zo bekijk dan schiet het inderdaad niet op. Er is in vijf jaar niets veranderd. Dat vonden ze natuurlijk heel arrogant van mij."

102 ON/VEILIG MAR JACOMINASTRAAT

Een bestuurslid van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder: "Ik ben in de Jacominastraat geboren. Een echte volksbuurt, racistisch kun je beter zeggen. Vaak hingen er groepjes jongeren rond en als ik daar dan langs kwam dan kreeg ik altijd klappen. Ik was de oudste thuis dus moest ik het zelf opknappen. Ik kon niet de hulp van mijn oudste broer inroepen. En ik was al zo'n klein ventje. Als ik uit school kwam en de Paul Krugerstraat overstak, zag ik ze vaak staan. Dan liep ik maar snel om via de Bothastraat naar mijn huis aan de Jacominastraat te lopen. Dan ontliet ik in ieder geval de klappen." De Jacominastraat was toen nog een straat met een gesloten gevelbebouwing. In die tijd moest je dus nog omlopen. Nu kun je tussendoor oversteken van de Jacomina- naar de Bothastraat.

103 SCHEIDING TURKS AFRIKAANDERWIJK

Een buurtbewoner
Diepte-interview
1 november 2006

De buurtbewoner: "Ik ben opgegroeid in Afrikaanderwijk. Toen de kinderen naar school moesten, wilde ik uit de wijk verhuizen. Wat dacht je. Als Turk kwam ik Barendrecht niet in. Officieel heette het dat ik geen economische gebondenheid met de stad had. Uiteindelijk vond ik een huis in Charlois wat ik wel mocht kopen. Aanvankelijk was ik er wel tevreden over. De wijk was nog gemengd, de school ook. Dat was goed. Nu wonen er te veel buitenlanders, dat gaat ten kostte van alles. Het ging helemaal mis toe men Hoogvliet liet leeglopen en een vloedgolf aan Antillianen over de wijk werd uitgestort. Antillianen leven in groepsvorm. Als reactie trokken de Turken ook naar elkaar toe. Overigens gaat dat uit elkaar drijven van mensen vanzelf. Toen ik het huis kocht in Charlois, woonde er links en rechts van mij Nederlanders. Op het moment dat ik in het huis introk, was het huis rechts van mij al verkocht. Ik heb er enorm spijt van dat ik naar Charlois ben verhuisd. Ook voor mijn kinderen. Het contact met de kinderen werd gewoon afgeschermd. Mijn zoontje wilde niet op straat spelen als er Nederlandse kinderen waren, want hij werd volledig links gelaten. Dat was te pijnlijk voor hem. Nu heeft hij een vriendje. Een Kaapverdise jongen. Die kan ook geen andere contacten krijgen. In Afrikaanderwijk is iedereen meer onder elkaar en is iedereen op zijn gemak. Onder Turken wonen is fijner. Met Nederlanders heeft het alleen maar frustraties opgeleverd."

104 IK/GROEP MAR AFRIKAANDERWIJK

Een bestuurslid van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder: "Toen ik puberde, waren er geen streetgangs. Dat heette zo niet. Wij hadden 'passie'. Wij wilden iets en we trokken ook met zo'n groepje jongeren uit Afrikaanderwijk op. Dat waren vroeger mijn vrienden. Een gemengde groep, wel veel Marokkanen, maar ook anderen: Kaapverden, Turks, Nederlands etc. Daar zijn ook mijn huidige vriendschappen uit voortgekomen. Maar als je ziet wat er van hen geworden is? Voor zover ik het weet en ze nog tegenkom. Een vriend van mij zit met levenslang in de gevangenis. Moord. Een Marokkaan. Een ander is pooier geworden en weer een ander is aan de drugs. Ook beide Marokkaan. Nee, het waren niet allemaal Marokkanen, die mislukt zijn. Deze toevallig wel. Laatst kwam ik nog een vriend van mij tegen. Dat was vroeger een grote sterke jongen. Als er iets aan de hand was dan liep hij altijd vooraan. Die ging voorop in de strijd. Nu zag ik hem lopen, met nog één tand in zijn mond. Een echte junk. Ook

een Marokkaan. Maar mijn beste vriend uit die tijd is een Kaapverdier. Hij werkt nu bij het Ministerie van Justitie. En een andere Marokkaanse vriend -die hadden vroeger een viszaak - die werkt nu bij de Rabo Bank. Boven in de wijk. En natuurlijk mijn neef, die is uiteindelijk internist geworden". (Zie eerder de faalangstige neef die geneeskunde studeerde en via een voodoovrouw de keuze voor zijn studie liet bepalen). "We verzamelden altijd in Take V, onder de metro aan de Hillelaan. Dat was een koffieshop, een cafeetje."

105 SCHEIDING TURKS AFRIKAANDERWIJK

Een buurtbewoner
Diepte-interview
1 november 2006

De buurtbewoner: "Deze wijken worden getto's en de straatjongens zorgen voor de afscheiding. Iedereen voelt zich moslim, ook de criminele jongeren. Iedereen is zich moslim gaan voelen door de haat en tweestrijd die is gezaaid. Dat verwijt ik Hirshi Ali het meest. Mijn vrouw draagt nu een hoofddoek. Voorheen niet. Als ik morgen weg kon uit de wijk, dan deed ik het."

106 AUTORMID NED LANGE HILLEWEG

BOB, Bewonersorganisatie Bloemhof
Netwerkgesprek
Januari 2007

Over BOB: Eenmaal binnen kost het duidelijk moeite om iemand te spreken te krijgen. Achterdochtig is een te groot woord, maar men kijkt duidelijk de kat uit de boom en wil natuurlijk weten wie ik ben. Als ik de naam van een bestuurslid noem, krijg ik plomp verloren te horen dat die persoon niet meer namens het BOB kan spreken etc. Via een collega opbouwwerker uit Kamelia had ik al begrepen dat het BOB de laatste tijd nogal wat problemen heeft gekend met de deelgemeente en SWF, stichting Welzijn Feijenoord. Later stapte zelfs het hele bestuur op en wilde het oude bestuur ook niets meer met de BOB te maken hebben. Ook hier valt op dat bijna alle opbouwwerkers een migrantenachtergrond hebben.

107 MENGING MAR LOBELIASTRAAT

Een voormalig bestuurder van een zelforganisatie

Netwerkgesprek
30 januari 2007

De oud-bestuurder heeft een eigen huis in een van de Kosselwoningen in Bloemhof. "Goed voor de wijkverbetering. Hier in dit stukje straat van 100 meter zijn 6 a 7 koopwoningen. Hoewel! Dat kan verkeren. 100 meter verderop is de straat veel instabieler. Bloemhof-Noord is geen witte wijk. Anders zou ik ook niet welkom zijn. Er wonen hier ook niet alleen maar Marokkanen. In Bloemhof-Zuid [ten zuiden van de Lange Hilleweg] wonen nog wel veel Nederlanders. Ik zit eigenlijk nooit in de tuin. Ik ben geen tuinmens. Ik voel me ook niet thuis in de tuin. Die gezelligheid van achter het huis zitten, heb ik niet. Af en toe maak ik wel eens een praatje met de achterbuurvrouw. Dat is een Nederlandse vrouw, zij is gescheiden, maar ze heeft wel een vriend. Net nieuw, dacht ik. Als ik wil voetballen met mijn zoons, dan ga ik wel naar het park in Varkenoord (?), of hier op het pleintje tegenover Kamelia. Eerlijk gezegd heb ik ook niet veel contact met de buurt. Ik heb ook geen problemen met ze, maar ik ga geen afspraken of zo plannen. Ik heb er ook geen tijd voor. Vroeg weg, laat thuis. Altijd van huis, ik ben naast het werk ook actief in de wijk. We leven sterk op ons zelf. Eigenlijk zijn we verregaand geïndividualiseerd. Het meeste contact heb ik nog met de buurman. Ik heb laatst de buurman geholpen met verhuizen, koffie en eten gebracht. Die kwam hier naast wonen. Hij was wel verbaasd, maar vond het wel fijn dacht ik. Als er straatactiviteiten zijn doe ik ook wel mee met 'Rotterdam Mee' ofzo."

109 AUTORNED NED AFRIKAANDERWIJK, BLOEMHOF

Een stafmedewerker
Netwerkgesprek
12 december 2006

Men richt zich in de wijk vooral op leefbaarheid en veiligheid. Het is van belang elkaars waarden, normen en achtergrond te leren kennen. De ideale verhouding in de etnische samenstelling van de wijk is 50/50: 50% oorspronkelijke Nederlanders versus 50% migranten. Daar waar verdringing optreedt, ontstaan er ook onmiddellijk problemen. Men streeft ook naar een actieve acceptatie en wijst elkaar op ieders verantwoordelijkheid: op straat en tot achter de voordeur. De stafmedewerker: "Vooral jongeren hebben een groter cultureel besef. Zij ervaren de verschillen tussen

thuis, school, straat en werk. Zij moeten dealen met die verschillen. De 3e generatie vindt beter hun plaats in de Nederlandse samenleving, dan de 1e en 2e generatie. Hoewel dit wel in contrast is met de schoolprestaties van de 3e generatie. Er is een grotere uitval onder de 3e generatie en de resultaatcijfers lopen terug. (zie JOS, jongeren uitvalscijfers). Hoe dat komt? Met de wijk gaat het gemiddeld genomen wel beter. Maar dat geldt niet voor de migranten. Zij zien hun hoop en perspectief niet ingelost, ondanks alle inspanning. Voor veel jongeren heeft het naar hun gevoel dan ook geen zin om hun best te doen. Hoe je ook je best doet, je wordt toch niet geaccepteerd, je vindt geen stage en werk wat je wilt en kunt, krijg je niet. Misschien zien we nu die demotivatie.”

110 MENGING TURKS MARENTAKSTRAAT

De Pizza Man
Netwerkgesprek
15 februari 2007

Over de Pizza Man: een van de weinige eettentjes, die 's avonds open is in de wijk. Als je wat wilt eten 's avonds, dan is in de wijk zelf de keuze heel beperkt. 'Alle pizza's brengen: 5 euro'. De aandachtstrekker van Pizza Man. Een kleine pizzeria annex Turks eethuis annex cafetaria. De zaak wordt gerund door jonge Turken. Men spreekt Turks tegen elkaar en toch staat in de zaak FunX op, de jongerenzender uit Rotterdam. Opmerkelijk.”

111 ON/VEILIG MAR OLEANDERPLEIN

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
24 oktober 2006

De jongerenwerker: “Sommige plekken in de stad kunnen een strategisch belang hebben. Bijvoorbeeld om drugshandel te drijven. Dan moet de plek te overzien zijn, maar ook vluchtruimtes bieden. Het Oleanderplein is als open ruimte ontworpen. Het blijkt nu een ideale plek voor drugshandel. Elk dreiging is ruimschoots van tevoren te zien en als er gevaar dreigt zijn er voldoende vluchtroutes om weg te komen.”

112 ON/VEILIG ALG OLEANDERPLEIN

Buurtschouw Oleanderplein, het OOG

Netwerkgesprek
19 november 2006

Elke woensdagmiddag verzamelen ze in het Buurthuis Oleander, een groepje ouderen uit de wijk met een verschillende culturele achtergrond: een Surinaamse vrouw, de Hindoestaanse mevrouw uit de Zwederstraat, een Turkse man en zelfs de beheerder van de Pakistaanse Moskee loopt mee. Het gezelschap voert wekelijks een buurtschouw uit. Zij zien en controleren de wijk op alles wat los en vast zit. Maar ze houden ook een oogje in het zeil voor wat betreft hangjongeren, criminaliteit, illegale bewoning etc. Zaken die onveilig en kapot zijn, worden doorgegeven aan de wijkagent, de woningbouwvereniging of de deelgemeente. Met oud en nieuw heeft de schouwgroep nog een nieuwjaarsgroet verspreid met als leuze: 'Goed Nieuws 2006. Beste wensen 2007'. Het opbouwwerk uit de Bewonersorganisatie Bloemhof begeleidt dit allemaal. Het Salvihof kent ook zo'n schouwgroep.

114 BUURT NED OLEANDERPLEIN

Een wijkagent
Netwerkgesprek
19 december 2006

De wijkagent: “Die parkeergarage is eigenlijk een grote mislukking. Men dacht een veilige overdekte plaats voor de auto onder de grond te realiseren. Maar nee hoor, daar is helemaal niet goed over nagedacht. Een maandabonnement kost 73 euro, terwijl je voor een parkeervergunning op straat per maand maar 8 euro betaalt. Dat doet dus niemand, zeker niet in zo'n arme wijk. Of er wel eens een auto in staat? Ik geloof dat er een persoon gebruik van maakt.”

115 BUURT ALG OMA SUIKERPLEIN

Oma Suikerplein
Netwerkgesprek
Januari 2007

Over het Oma Suikerplein: verscholen achter de Dordtselaan, de Heidestraat en de Putsebocht ligt het Oma Suikerplein, een notoire hangplek voor jongeren. Op het binnenplein bevindt zich een gymzaal. Overdag wordt deze gebruikt door de nabij gelegen scholen en s' avonds op sommige momenten door een karateschool: dinsdag van 20.00 tot 21.00 uur en donderdag van

18.00 tot 20.00. De toegang tot het plein wordt geregeld via een hekwerk. Op het Oma Suikerplein heb je zicht op de achterkant van de huizen aan de Dordtselaan. Veel woningen wekken de indruk niet of nauwelijks bewoond te worden. De renovatiekaravaan heeft dit stuk van de Dordtselaan nog niet bereikt. De grond van dit achterplein is van de wbv, terwijl de hekwerken, de gymzaal en de speeltuin ed in gemeentelijke handen is. Dit levert een lastig beheersprobleem op, bijvoorbeeld over het openen en sluiten van het hek.

116 MENGING NED PAUL KRUGESTRAAT

Een wijkagent
Netwerkgesprek
December 2006

De wijkagent: "Een tijdje geleden hadden we een delegatie uit Finland op bezoek. Die keken hun ogen uit bij de C1000. Hoe kon zo'n 'witte' winkel nu zo'n gekleurde cliëntèle trekken. Dat was voor hen ongehoord. Dat doen die supermarkten wel slim. Dat geldt ook voor de Edah en de Lidl. Het zijn volstrekt Nederlandse supermarkten, maar zij vullen hun schappen aan met goederen en spullen die bij de doelgroep uit de directe omgeving hoort. Als je nu kijkt naar de supermarkt aan de Putsebocht, die is in Turkse handen. En dat merk je ook meteen als je daarbinnen je boodschappen wilt doen. Blijkbaar weten die Nederlandse winkels dat toch beter in te delen."

117 MINDER/MEERDERHEID ALG PIMPERNELSTRAAT

De straat
Netwerkgesprek
November 2006

De Pimpernelstraat is een van de weinige straten die de dans van de stadsvernieuwing zijn ontsprongen. Tot verdriet van een belangrijk deel van de bewoners overigens, die graag in een nieuwbouwhuis hadden gewoond. Daar hebben zij nog actie voor gevoerd. De Pimpernelstraat is een smalle straat die vanwege de balkonnetjes die met de renovatie aan de gevels zijn vastgebouwd een enigszins on-Nederlandse indruk maakt. De renovatie is grondig geweest: voordeuren en ramen zijn vervangen, zodat er niet makkelijk meer kan worden ingebroken, blijktens een certificaat dat vermeldt dat de ramen goed beveiligd zijn. Inpandig is ook veel vernieuwd. Tegenwoordig bestaat de straat voor zo'n 60% uit Turkse bewoners. De

andere belangrijke bevolkingsgroepen zijn Marokkanen, Surinamers, Pakistanen, voormalig Joegoslaven en Portugezen - zo leert een klein naambordjesonderzoek. Maar dat zegt natuurlijk niet alles.

118 SCHEIDING MAR PUTSEBOCHT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
1 november 2006

De jongerenwerker: "Je moet eens gaan kijken bij mijn (Nederlandse) achterburen. Daar is iets mee. Ik probeer al tijden met hen in contact te komen, maar ze reageren op niets. Ze hebben het hele huis gebarricadeerd, met camera's, met hekken. Ze zitten alleen maar thuis of in hun tuin. Ze gedragen zich als de culturele gedachtepolitie van de buurt. Ze verzetten zich tegen de verkleuring van de wijk en spreken te pas en te onpas mensen aan op hun 'foute' gedrag. Het gezin trekt negatieve aandacht met het gevaar dat zij openlijk gepest worden. Hier dreigt een situatie als in de Diamantbuurt in Amsterdam. Het verbaast mij nog steeds dat zij niet getreiterd en belaagd worden. Ik weet niet waarom hen dat niet overkomt. Ze solliciteren er wel naar. Ik ben benieuwd waarom zijn zich zo eigenlijk opstellen."

119 IK/GROEP MAR PUTSEBOCHT

Een jongen uit de buurt
Locatie-interview
22 november 2006

De buurtjongen over het jongerencentrum De Brug: "Een bijzondere plek? Dit hierzo is het jongerencentrum. In de avond komen alle jongeren hierzo. Dan is iedereen met elkaar. Gewoon chillen, computeren. Dit is me tweede huis."

120 IK/GROEP NED PUTSEBOCHT

Een schooldirecteur
Netwerkgesprek
Januari 2007

De schooldirecteur over het terrein achter de school: "Het binnenterrein wordt steeds meer een hangplek van jongeren. Sowieso zie je de scholieren

hier stiekem hun eerste sigaretje roken en de lege bierflesjes verraden ook het dito drankgebruik. Maar hier worden ook de eerste dates gemaakt. Net zo heimelijk als het drinken en roken. De binnenplaats is niet alleen het speelterrein voor scholieren, maar leent zich ook voor minder fraaie ontwikkelingen.” Volgens een van de vrijwilligers van de vrouwenvereniging aan het nabij gelegen Putseplein verkopen ze ook drugs op het schoolplein. Voor haar een van de bewijzen dat de wijk onveilig is voor jongeren, vooral voor Turkse jongeren.

121 ON/VEILIG NED PUTSEBOCHT

Een stafmedewerker
Netwerkgesprek
Januari 2007

De stafmedewerker: “Er ontstaan weer illegale pensions aan de Putsebocht. Vermoedelijk nu gevuld met Polen en Bulgaren. Althans de bewoners maken daar melding van.”

122 ON/VEILIG NED/SOM PUTSEBOCHT

Netwerkgesprek
Januari 2007

Het kantoor van de Straat Magazine is de buur van het Qat-huis. Onduidelijk is of beide dezelfde ingang gebruiken. In het pand houdt ook, gezien een aankondiging op de buitendeur, het ‘Spreekuur Alexander’ kantoor.

123 GELOOF TURKS PUTSELAAN

Netwerkgesprek
Februari 2007

Op nummer 220c van de Putselaan zit in het benedenhuis het gebedshuis van een soefi-orde, het Safialishah Sufi House genaamd. Bij geen gehoor: tel 010 2907182. Na bellen (4 a 5 keer): nog steeds geen gehoor.

124 MENGING NED PUTSELAAN

Een stafmedewerker
Netwerkgesprek
12 december 2006

De stafmedewerker: “De Oranjeschool, die christelijke basisschool aan de Putselaan trekt meer ‘witte’ leerlingen aan dan 1.9 leerlingen. De school hanteert een nieuwe schoolmethode, het Wanita onderwijs. De overdracht van kennis gaat veel meer via beelden, muziek en tekenen, dan strikt cognitief. De directeur is een Nederlander, ‘een bevlogen man’. Elk jaar organiseert die een kerstoptocht door de wijk. Moet je je voorstellen, wat een succes, met al die allochtone kinderen.”

125 MINDER/MEERDERHEID NED STREVELSWEG

Een stafmedewerker
Netwerkgesprek
12 december 2006

De stafmedewerker: “De Strevelsweg vormt nu de meest actuele wisselgrens tussen de verkleuring van de wijk en de laatste oorspronkelijke bewoners. Achter de Strevelsweg ligt Bloemhof, bijna volledig verkleurde wijk. Aan de overkant gloort Vreewijk en omgeving, een nog redelijk witte wijk.”

126 BUURT ALG TRANSVAALSTRAAT

Een pension
Netwerkgesprek
Januari 2007

Op nr. 66 van de Transvaalstraat zit nog een heus pension. Op moment dat ik de gegevens van het pension noteer gaat op de 3e etage het raam open van waarschijnlijk een kamerhuurder, die mij toeroept dat er gewoon iemand thuis is. Zijn geroep attendeert meer dan de buurt. Ook de eigenaar doet even later licht achterdochtig de deur open met een vragende blik van ‘Wat moet dat daar’. Me verontschuldigend, werp ook ik licht achterdochtig een blik naar binnen en zie een ruimte tafels met bont gedekte kledjes waaraan gegeten en de gedronken kan worden. Een openbare ruimte in een onbekend pand. Mogelijk interessant, toch maar een keer een afspraak maken?

128 MENGING MAR HORTENSIASTRAAT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
1 november 2006

De jongerenwerker: “Ik woon in de Kosselbuurt in een huisje met een tuintje voor de deur. Ik woon er met groot plezier en ben blij als ik in de voortuin werk en de stoep aanveeg. Dat geeft voldoening.”

129 AUTORMID NED AFRIKAANDERPLEIN

Kindertuin De Teyl
Netwerkgesprek
14 oktober 2006

Over De Teyl: het beheer van de speeltuin is in handen van de Speeltuinvereniging Afrikaanderplein en Kindertuin De Teyl. De speeltuin bestaat uit een speelplaats, een kantine en een terras. Dit terras heeft een majesteitelijk uitzicht over het Afrikaanderpark. De speeltuin zelf vormt een sprekend voorbeeld van hoe wijkverenigingen als deze zijn georganiseerd: de cliëntèle is overwegend gekleurd, terwijl het beheer en toezicht (nog) in handen is van de ‘witte’ burger.

131 IK/GROEP TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Meiden uit de buurt
Straatinterview
14 oktober 2006

De meiden: ze zitten met zijn vieren op een bankje, Turks, rond de 17 jaar, het gesprekje is met twee meiden, een met en een zonder hoofddoek. “Wat er zo leuk aan de buurt is? Het is mijn wijk. We kennen de meeste mensen. Het is net, zoals een familie. In mijn klas op school kom ik wel meiden tegen van verschillende culturen, maar hier loop ik altijd met een persoon. Ja, we komen hier vaak. Dit is ons bankje. Soms zitten we ook wel bij het basketballveldje? Daar komen ook andere mensen. Er zijn ook wel ‘groepjes’ jongeren in de wijk. Maar die hebben hun eigen plek. Stillere plekken vind je in het parkje, of bij het poortje, maar daar zijn veel jongens, dus gaan we daar niet heen. Waar ik graag alleen ben? Thuis, op mijn kamer. Maar ik kan je niet vertellen waarom?”

132 BUURT TURKS RIJNHAVEN

Meiden uit de buurt
Straatinterview
14 oktober 2006

De meiden uit de buurt: “Mijn favoriete route? Die gaat naar Rijnhaven. Je hebt daar de videotheek. Daar gaan we vaak naar toe. Het is de enige videotheek hier in de buurt. We lopen dan altijd via de Bothastraat. Dat zijn we gewend.”

133 GELOOF MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jonge dame
Diepte-interview
19 december 2007

De jongedame met een gesloten hoofddoek, enkel haar gezicht is zichtbaar: “Mijn moeder schrok toen ik met een hoofddoek begon. Ze dacht dat het een grap was. Ik was altijd zo’n vrijbuiters. Ze verwachtte het eerder van mijn zusjes dan van mij. Maar ik heb het gedaan, omdat ik zeker van mezelf was. In het begin experimenteerde ik wel met de hoofddoek, losjes, dan weer vaster, maar op gegeven moment hakte ik de knoop door. Je gaat ervoor of niet. In mijn omgeving kreeg ik respect. Maar onbekende mensen benaderden mij als een ‘gebrekkige’ allochtoon. Ik vraag dan gewoon of er iets is. Ik heb ook wel eens lol om die reacties. Boos worden doe ik niet. Vaak is het onwetendheid. Maar ik zie het ook wel eens misgaan. Vooral op de markt stoort de arrogantie en misbruik mij als ik zie hoe sommige vrouwen door de marktkooplui behandeld worden.”

134 IK/GROEP NED MAR BREDE HILLEDIIK

Een opbouwwerkster en een jongerenwerkster
Netwerkgesprekken
1 november 2006

De opbouwwerkster: “Die plek waar dat groepje Marokkaanse jongens op de Brede Hilledijk rondhangen, is een klassieke hangplek. Dat deden wij hier vroeger ook al. Dat is nog altijd mijn lievelingshoek in de wijk. Er is veel leven op die plek. Er komt heel veel volk langs zo vlakbij het Metrostation. Er rust een samenscholingsverbod op deze plek, hoewel je het bordje nooit ziet. Dat wordt natuurlijk weggejat. De jongeren houden er wel rekening mee, want je ziet ze er nooit staan met meer dan het toegestane aantal van vier. Ze fungeren als ongevraagde bewakers naar de Afrikaanderwijk. Vanuit het jongerencentrum Plein 3 is er contact met deze jongeren. De jongerenwerkster: “Waar ik het werk eigenlijk voor doe, is voor die jongeren die rondhangen op de kop van de Brede Hilledijk.

Turkse en Marokkaanse jongeren. Die zijn nog aanspreekbaar en die willen ook wel wat.”

135 IK/FAMILIE MAR ODASTRAAT
Een jongen uit de buurt
Straatinterview
22 november 2006

De jongen, een Marokkaanse jongen, rond de 17 jaar, stond met 3 vrienden bij het hek van Kamelia, op de hoek van Putsebocht en de Sint Andriesstraat. “Ik woon in de Odastraat. Al mijn hele leven lang. Ik voel me hier veilig, omdat ik hier iedereen ken en zo. Bijna al me vrienden wonen hier. En ook veel familie. Er mag wel minder politie in de wijk. Het is nu te veel... Mijn favoriete route door deze wijk is van me huis naar het buurthuis. Als ik alleen wil zijn ben ik thuis. Gewoon op me kamer. Mijn geloof? Islam. Al mijn vrienden ook. Of ik het geloof naar hen zou overbrengen als ze niet gelovig zouden zijn? Ja wel, maar ze geloven het allemaal al.”

136 IK/FAMILIE TURKS RIEBEEKSTRAAT
Een van de meiden van Nieuw Zuid
Locatie-interview
23 maart 2007

De scholiere, een puberende meid, te groot, te zwaar, te druk en te brutaal voor haar leeftijd. Zij lonkt naar iedere man ...: “Hier wonen ook veel Mokro's. Die zijn pas brutaal. Die breken gewoon in de middag in je huis in”. “Ik krijg een nieuwe scooter als ik 16 ben. Van mijn vader natuurlijk. Als hij terugkomt uit de Turkije, uit de gevangenis.”

137 GELOOF NED JOHANNES BRANDSTRAAT
Een schooldirecteur
Diepte-interview
Oktober 2006

De schooldirecteur met tropenjaren: 7 jaar en daarvoor directeur van een school in de Millinxbuurt: “De Dacostaschool is geen achterstandsschool. Ik noem het een kansenschool. Hetzelfde geldt voor de buurt. In de Millinxbuurt kun je 's avonds geen ouderavond houden, veel te gevaarlijk.

Hier doen we dat wel. Van mijn leerlingen is 80 tot 90% van de kinderen niet christelijk. Moslim-ouders waarderen het christelijk onderwijs, als een school waarin in ieder geval nog een God aanwezig is. Bovendien geniet het protestants onderwijs de voorkeur boven openbaar en katholiek onderwijs, omdat er meer regels gelden en op dat punt meer duidelijkheid gegeven wordt. Goed is, is dat de weerstanden tegen gemengd zwemmen en gymmen en tegen het feit dat kinderen meegaan op werkweek, de laatste jaren hier zijn verdwenen. In dat opzicht wint de integratie terrein. Ik denk zelfs dat de gemeenschappen in Bloemhof in dit opzicht nog traditioneler en behoudender zijn dan hier in Afrikaanderwijk.”

138 ON/VEILIG MAR AFRIKAANDERPLEIN
Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
11 oktober 2006

Plein 3 is maanden lang dicht geweest, sinds maart 2006. Sinds eind 2006 is het weer open. Het gaat steeds beter. Er is wel camera toezicht en de ingang is met tourniquets afgezet. Af en toe is er nog bewaking. De jongerenwerker: “De bedreigingen waren toentertijd niet meer te houden. Vooral Turkse jongeren lieten zich gelden. Het pand is belaagd, ik ben met de dood bedreigd. Kort geleden, nogmaals. Ik ga ook altijd via de achteruitgang naar huis en overdag is er al vanaf 13.30 uur bewaking. Die blijft tot het eind. Het buurthuis was een honk van dealers geworden en de Turken beheersten de handel. Het was hun drugsterritorium. Dat was al jaren zo. Het was ook bekend, maar men vond toen dat het buurtwerk open moest zijn en men geen groepen kon uitsluiten. De jongeren konden beter binnen zijn dan op straat rondzwerven. Het kwaad nam men er voor lief bij. Ik ben daarmee gestopt en heb de drugshandel uit het buurthuis verdreven. Dat heeft tot veel spanning geleid tot op de dag van vandaag.”

139 SCHEIDING NED PRETORIALAAN
't Gemaal
Netwerkgesprek
Oktober 2006

Ook 't Gemaal was een van de eat&meet restaurants in de Afrikaanderwijk. Het restaurant werd gevestigd in een voormalig gemaal, wat eertijds de lager gelegen Afrikaanderwijk droog hield. Een nieuw restaurant dat

diende als leer-werkplaats voor leerlingen van het Nieuw Zuid College (?). Dat leidde in elk geval tot een heel gemixte groep laagopgeleide personeelsleden. tGemaal richtte zich specifiek op de wijk en probeerde een multi-etnische uitstraling te hebben. Probeerde want veel bleef hangen in goede bedoelingen. Tijdens onze onderzoeksperiode bestelden we een keer een schaalpje halal vlees 'voor bij de borrel' (!). Maar op dat schaalpje lag een stukje droge worst, wat niet bepaald halal leek. Wellicht kenden zij een bijzonder inkoopadres. Dus we vroegen er even naar. Nee, dat was varken van de Italiaan, maar de rest is halal, was het antwoord. We vroegen ons hardop af of je dat zomaar kunt mengen. Ach, klonk het antwoord, voor die enkele islamiet die hier binnenkomt hoeven we dat niet te doen. Nogal wiesde, dachten we.

140 GELOOF TURKS GOEDE HOOPSTRAAT

Een moskeebezoekster
Straatinterview
24 november 2006

De vrouw, 20 jaar, hoofddoek, over de Somalische Moskee: "Vandaag was de lezing in het Arabisch, dus wij hebben het niet kunnen volgen. Meestal is de preek in het Nederlands. Maar ik kom ook voor de samenhang. Samen naar de Moskee. Samen bidden. Als er in het Nederlands wordt gebeden, dan maakt je culturele achtergrond niet uit. Dit is ook niet specifiek een Somalische of Marokkaanse moskee. Ik kom hier vooral voor de meiden. We steunen elkaar in het geloof. Buiten de moskee doen we ook samen dingen. We lezen de koran of lenen elkaar boeken over het geloof. Na het vrijdaggebed gaan we soms ook samen een kopje thee drinken in de stad. Hierin de buurt niet. De tenten hier in de buurt zijn niet voor ons bedoeld. Ik voel me er niet thuis. De meeste tenten hier in de buurt zijn voornamelijk voor mannen en daar ga je automatisch niet naar toe. De moskee heeft ook twee gescheiden plaatsen om te bidden, voor mannen en vrouwen. Zo worden de mannen niet verleid tijdens het bidden."

141 IK/GROEP NED HERMAN COSTERSTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster, geboren in de Herman Costerstraat, veel armoede

gekend, waren wel andere tijden: "Toen wij klein waren speelden we altijd buiten. Krijten voor de deur, iedereen deed mee. Nu kan je alleen voor mijn deur krijten. De andere burens houden er niet van. Ga lekker bij je moeder voor de deur krijten, horen de kinderen dan. Ik vind dat dan zo misselijk he! Stel je niet zo aan, denk ik dan. Toen ik klein was speelde ik veel op het Afrikaanderplein. Vroeger deden we bussie trap en tolleren. Moet je tegen de kinderen van nu vertellen wat tolleren is. Ze weten het niet hoor! Ik wil een keer een speldag organiseren met al die spelletjes van vroeger, zodat de kinderen van nu leren wat de spelletjes van vroeger waren."

142 MINDER/MEERDERHEID MAR EN NED JOUBERTSTRAAT

Een jongerenwerker en buurtbewoonster
Netwerkgesprek
November 2006

De jongerenwerker over de Joubertstraat: "De Joubertstraat is een echte Turkse straat aan het worden. De Turken in de wijk klitten samen. Dat zie je vooral zomers. Dan zitten alle vrouwen buiten en wordt er gegeten. Marokkanen doen dat niet. Die kruipen niet naar elkaar toe". De buurtbewoonster, 14 februari 2007: "De Joubertstraat proberen we er ook bij te betrekken, maar dat is een moeilijke straat. De straat doet wel mee met onze activiteiten. Er hangt ook een opzoomerbord met allerlei regels erop." Het opzoomerbord: de bewoners uit de Joubertstraat hebben samen met de bewoners uit de Cronjestrat een beheerscontract afgesloten over de toezicht op het Nelson Mandela speelplaatsje en het e-centr@ in het buurtgebouw. Deze afspraken zijn gemaakt in het kader van 'Mensen maken de stad'. Om ze kracht bij te zetten zijn ze publiekelijk met een plakkaat aan de muur bevestigd.

144 IK/ANDER NED 2E BALSEMIENSTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
15 november 2006

De buurtbewoonster: "Het gekke is, mijn achtertuin, grenst aan de tuin van iemand uit de Sleutelbloemstraat en daar woont volgens mij een Turkse familie. En als we dan zomers buiten barbecuen, is dat wel grappig, want dan is het over en weer. Dat vind ik ook wel de charme ervan."

145 IK/FAMILIE TURKS BOTHASTRAAT

Een jongeman
Diepte-interview
26 november 2006

De jongeman, in Nederland geboren, 24 jaar, studeert accountancy aan de EUR, solliciteert inmiddels bij de grote accountantskantoren: "Mijn vader heeft als lasser gewerkt in de scheepvaart. Soms spreek ik wel met mijn hem over hoe het leven toen was. 's Avonds als we alleen zijn. Mijn ouders komen uit een dorpje in de buurt van Trabzon aan de Zwarte Zee in Oost Turkije. We zijn thuis met 7 kinderen, ik ben de jongste en ook de enige zoon. Er wonen nog 3 zussen thuis. De rest is getrouwd. Twee daarvan wonen hier in de wijk. De ander woont in Schiedam. Wijzelf wonen tegenover het zwembad in de Bothastraat. Mijn zussen wonen op de Putselaan en in de Transvaalstraat. Dat is wel fijn. Dichtbij betekent vaker contact. Je neefjes en nichtjes kunnen makkelijker op bezoek komen. Familie is anders dan vrienden. Je voelt je meer thuis wanneer je bij familie over de vloer komt. Het is huiselijker. Met vrienden doe je meer activiteiten, naar het voetbal, bioscoopje en dergelijke. Bij je familie eet je."

146 AUTORMID NED PATRIMONIUMSHOF

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
14 november 2006

De buurtbewoner over het Patrimoniumshof, eerste steen 16 juni 1915 door WF Uitterbrood, voorzitter Patrimonium, architect AK Kruithof. Patrimonium betekent vaderserfdeel. Het hofje was bedoeld voor mensen die lid waren van de (Gereformeerde) kerk: "Toen ze zijn gaan renoveren hebben ze alle kamers aangepakt, een douche met badkamer erin gemaakt, alles heel netjes gerenoveerd, toen kwam er ineens iemand op de idee dat het 'hoffie', omdat het hier zo oud is, wel eens onder monumentenzorg zou kunnen vallen. Toen moesten al de kunststoframen er weer uit. Nu zitten er overal weer houten ramen in. Sinds kort zijn we bijgezet in het kader van nationaal erfgoed." Het hofje is sfeervol, intiem en met veel straatlicht. De bewoners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de binnentuin en de fontein. Er is één toegangspoort. "Heel vroeger had je ook een bel hangen hier aan de muur. 's Avonds om elf uur werd die bel geluid en dan moest iedereen die hier niets te zoeken had, wegwezen. Dat kan tegenwoordig

natuurlijk niet meer. Ze zouden je voor gek verklaren."

147 IK/GROEP MAR OMA SUIKERPLEIN

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
1 november 2006

De jongerenwerker over de streetgangs onderling: "Wij hebben onze tories gelegd en niemand komt daar overheen." (brandstichting, diefstal, drugs, etc) Dat is een tekst van Turkse criminele jongeren uit Afrikaanderwijk (Afri), die claimen de heftigste gang uit Rotterdam te zijn. Er is in Rotterdam een competitie gaande tussen gangs onderling. Teksten en graffiti zijn vaak tekens van gebeurtenissen onder jongeren en jongeren in de wijk. Deze tekst vind je bijvoorbeeld op de muren van het Oma Suikerplein, een van de bekende hangplekken van de jongeren uit de buurt. De 'gang' uit Bloemhof bestrijdt het in elk geval dat de Afri's het beste zijn: "Ze zijn te stom om de beste te zijn. Ze worden steeds gepakt en verdwijnen de cel in."

148 AUTORNED MAR HILANTUSPLEIN

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
1 november 2006

De jongerenwerker over het 'blauwe pleintje': "Het is een koud en kaal plein, wat van niemand is en dat niemand toebehoort." Aan het plein staat een oude school met ateliers van kunstenaars met daarop een parodie op de slogan 'alles van waarde is weerloos' naar 'alles is weer waardeloos', wat een cynische verwijzing lijkt naar het plein waar de school zelf aan staat. "Telkens als ik langs dit gebouw loop kijk ik naar die onbegrijpelijke zin. Ik hou niet van die zin. Ik vind het niks. Het is net of zij het noodlot over zichzelf afroept. Ik snap ook niet wat Nederland nu wil. Nederland wil dat we emanciperen. Dat we individueel worden en ons losmaken, ons niet zo cultuurgebonden opstellen. Maar als we ons met een eigen mening of losser van afspraken opstellen, dan krijgen we het commentaar dat dat niet de bedoeling is. Wil Nederland niet te veel. Streeft Nederland niet teveel een korte termijn resultaat na."

149 ON/VEILIG NED DORDTSELAAN

Een buurtbewoonster
Straatinterview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster over het bezoek van politici aan de wijk: "Ja daar in de Tweede Kamer in Den Haag, daar moeten ze een beetje beter opletten. Maar die zitten daar in dat Gooi. Die zitten daar in een rijke wijk. Net als Balkenende. Die kwam 's avonds om 7 uur hier op de Dordtselaan. Dan zitten ze allemaal te eten, dan zie je niks. Hij moet hier op de dag komen. Dan moet je je portemonneetje vasthouden. Ze slaan anders zo je hersens in."

151 MINDER/MEERDERHEID NED EGELANTIERSTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
14 november 2006

De buurtbewoonster: "Waarom ik wil verhuizen? Omdat het een rotbuurt is geworden. Vroeger was het hartstikke gezellig hier en het is verpest nu. Wat er moet veranderen hier? Ik wil dat het een beetje normaal wordt, dat het een beetje fatsoenlijk blijft. Dat er weer Hollandse winkels tussen komen. Er is geen enkele Hollandse winkel meer. Als er een Hollandse winkel weggaat, komt er een buitenlandse voor terug. Ik heb niks tegen buitenlanders, maar het is helemaal Rotterdam niet meer. Alleen Vreewijk, Vreewijk is een wijk waarvan men zegt dat het nog een beetje gezellig is. Dat het nog een rustige en nette buurt is. Tenminste, het ziet er nog verzorgd uit. Maar verder. Hier in de buurt maak ik alleen maar 'dingen' mee. Bijvoorbeeld, zo staan er bij de stoplichten mensen te wachten en dat heeft verder niks met discriminatie te maken, maar er staat toevallig een Marokkaanse jongen vanuit zijn auto te praten met iemand bij de tramhalte. Okay, dat kan. Dus de man achter hem, toetert even, zodat ie kan doorrijden. Rijdt de Marokkaanse jongen gewoon keihard achteruit tegen die mans wagen aan. Ik heb het met mijn eigen ogen zien gebeuren. Zulk soort dingen. Dat had je vroeger hier helemaal niet. Dat was helemaal niet zo."

152 OPVOEDING NED OLEANDERSTRAAT

Een wijkbewoner
Locatie-interview
14 november 2006

De wijkbewoner: "Wij zijn toen na het bombardement naar Rotterdam Zuid gekomen en neergestreken in de Oleanderstraat. Daar heb ik heel mijn jeugd doorgebracht. (...) Daar werd ik heel vaak door meneer de wijkagent naar school toe gesleurd hoor. En als je vader er dan achter kwam, ja, dan kreeg je dat ook nog eens een keer uitgemeten. Maar avontuur, je had elke dag wat te beleven. Je kon gewoon buiten spelen, dat was gewoon zo. Het was niet zo gevaarlijk als nu."

153 GELOOF NED PUTSEPLEIN

Een medewerker van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
31 oktober 2006

Het wijkpastoraat wordt georganiseerd vanuit de RK-kerk. Geïnterviewde werkt hier vier jaar. Het pastoraat wordt de laatste jaren bemenst door drie vrouwen. De medewerkster: "De dialoog met de wijk wordt niet gezocht in een discussie over de leerstellingen van het geloof. Dat was eerder wel het geval. Ook niet zozeer in het investeren in samenwerking met allochtone zelforganisaties, maar vooral in 'dialoog op ooghoogte' - met concrete personen en gezinnen. Het wijkpastoraat van de gereformeerde kerk heeft vanouds een goede naam bij met name de Turkse gemeenschap. Zij hebben de Turkse islamitische geloofsgemeenschap in jaren 70/80 onderdak geboden in hun eigen kerk. Nu vormen we de instantie met de laagste drempel voor allerhande drop-outs, ook van mensen buiten de gemeenschappen van Turken/ Marokkanen - legaal en illegaal. Opvallend in deze wijk is dat moslims die niet tot dezelfde etnische gemeenschap behoren geen of nauwelijks steun ondervinden vanuit de moskee. Zij komen bij ons."

154 MENGING NED PUTSEPLEIN

Een vrijwilliger van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
14 november 2006

De vrijwilliger: "Vroeger toen de Putsepleinkerk nog bestond waren wij de eerste en de enige kerk in Nederland die ruimte bood aan Moslims om hun gebedsdienst te houden op vrijdag. We waren de eerste die gelegenheid gaf. De stoelen gingen uit de kerk en de banken en dan werden de kleden neergelegd en gingen die mensen vrijdag hun gebedsdienst houden. Op vrijdag was de kerk toch leeg dus wat maak het uit. Nu hebben wij als

wijkpastoraat een streepje voor. De meeste mensen willen hun vuile was niet buiten hangen, maar bij ons kloppen ze wel aan.” “In dit gebouw (dat ipv de kerk kwam, ddr) zitten stenen gemetseld met handjes van de kinderen van toen. Die zijn nu al vader en moeder. Soms zegt iemand ‘he, dat is mijn handje’. Zo lang komen ze al hier.”

155 IK/GROEP MAR BLOEMHOF
Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
24 oktober 2006

De jongerenwerker: “Voor de meeste jongeren is een hangplek vooral bedoeld om anoniem te blijven. Om niet gezien te worden. Bijvoorbeeld om te kunnen blowen, omdat ze nog te jong zijn voor de koffieshop. Bovendien een koffieshop is in hun ogen voor verslaafden. De hangplek buiten is tijdelijk en bevestigt hen in hun idee dat ze (nog) niet verslaafd zijn. Jongeren houden zichzelf die illusie voor. Ze ontwijken met het straatgedrag de werkelijkheid.”

158 GELOOF MAR PUTSELAAN
Een jonge buurtbewoner
Straatinterview
24 november 2006

De jonge buurtbewoner, 22 jaar, werkt in de sigarenzaak: “Ik ben Moslim. Ik probeer elke vrijdag naar de moskee te gaan. Mijn kinderen? Ik ga ze niet te streng opvoeden. Dat hoeft niet, weet je. Ik ga ze wel veel vertellen van de Islam.”

159 GELOOF TURKS GOEDE HOOPSTRAAT
Een buurtbewoonster
Straatinterview
24 november 2006

De buurtbewoonster: “Ik woon hier al zes, zeven jaar. Ik heb in de buurt niets slechts meegemaakt, maar ik ben niet tevreden over de woning. Veel te vochtig. We zijn ziek, we willen verhuizen, maar we krijgen geen nieuwe woning. Ik woon er met mijn man. Ik ga naar school op de Oleanderstraat, maar ik kan niks onthouden. Het is moeilijk. Ik ben 38 jaar en dat is te

oud om te studeren. Ik ga naar de Kocatepe Cami. Vroeger was dit hier de Kocatepe Cami. Nu hebben de Somaliërs de moskee en gaan wij naar de nieuwe moskee op het Afrikaanderplein. Daar komen veel Turkse mensen.”

160 MAN/VROUW HIND MAASHAVEN
Een oudere vrouw
Diepte-interview
November 2007

De oudere vrouw, 76 jaar: “Ik heb meer op met de meisjes dan met de jongens, want de jongens hebben een vrouw en die zijn afhankelijker van de familie van hun vrouw. Als mijn zonen mij iets willen geven, dan doen ze dat meestal stilletjes. Ik heb ook meer aan mijn dochters. Die staan eerder klaar voor me. Vroeger dacht men wel ‘ach meisjes, die hoeven niet naar school’, maar dat vind ik niet. Ik waardeer mijn dochters ook en ik push ze, omdat ik zelf vroeger ook als meisje voor minderwaardig werd aangezien. Dat was gewoon zo.”

161 IK/GROEP TURKS SINT-ANDRIESTRAAT
Twee jonge pubers
Straatinterview
22 november 2006

De twee jonge Turkse pubers, adresgegevens wilden ze niet geven, ze waren te bang dat de info naar hun ouders zou gaan: “Hihihi, ik ben van vandaag weggestuurd van school, maar ik ben niet gelijk naar huis gegaan. Ik heb eerst wat rondgehangen op Zuidplein en nu wacht ik hier even en ga dan naar huis. M’n ouders mogen het niet weten. Eng hier? We zijn hier bekend. Niemand die wat zegt en geen jongen die om aandacht vraagt. De dealers dealen gewoon naast ons. Dat hebben we al zo vaak gezien. Hoewel! Laatst heb ik heel naar gedroomd en sindsdien vind ik het een beetje eng om alleen op straat te lopen. Het liefst willen we hier weg: naar Turkije of Barendrecht. Het is veel te druk hier.” “Elhamdurillah, we zijn Moslim. Ik bid 5 keer per dag. Dat geeft mij een goed gevoel. Soms gaan we naar de Sohbet, soms naar de moskee. Onze kinderen gaan we -Insallah- ook zo opvoeden. Een hoofddoek. Nee, die ga ik niet dragen.”

162 ON/VEILIG TURKS MAASHAVEN
Twee pubers

Straatinterview
22 november 2006

De twee pubers: "Als we alleen willen zijn, gaan we naar een kelder bij de Maashaven. Daar is een poortje tegenover de Shell. Daar kunnen we roken."

163 GELOOF TURKS BOUDEWIJNSTRAAT
Twee pubers
Straatinterview
22 november 2006

De twee pubers: "Ik leer nu bidden. Voor die enge droom van mij, deed ik alles. Echt alles. Ik ging blowen ... alles. Maar nu niet meer. Het geeft mij ook een goed gevoel. We gaan een keer in de week, vrijdags, naar een Sohbet. (Dat is een bijeenkomst, vaak thuis, waar over het geloof wordt gepraat, ddr.). Dat heeft ons ook een beetje veranderd."

164 GELOOF NED PAUL KRUGERSTRAAT
Een jonge gelovige
Diepte-interview
6 februari 2007

De jonge gelovige: "Na de moskee ga ik vaak met mijn vrienden wat gezelligs doen. Iets eten in een donerzaakje of vis eten bij Moby Dick. Soms gaan we ook naar de film of naar het huis van een van ons."

165 DOOD NED PUTSELAAN
Een jonge moskeebezoeker
Diepte-interview
6 februari 2007

De jonge moskeebezoeker: "Twee jaar geleden is een jongen uit de (Somalische) moskee in buurt verongelukt. Hij stak direct na het vrijdaggebed de straat over en werd aangereden door de tram, lijn 2. Hij zag hem niet aankomen blijkbaar. Normaal branden bij de oversteekplaats lampjes en klinken bellen als alarm om aan te geven dat er een tram aankomt. Maar ik denk, dat hij het niet zag. Op zo'n moment denk je wel na over de dood. Of een ander ongeval: ik had het ook kunnen zijn. Wij hebben die middag nog voor hem het dodengebed gebeden, staand."

166 IK/GROEP TURKS JOUBERTSTRAAT
Een buurtbewoner
Diepte-interview
31 januari 2007

De buurtbewoner, 45 jaar: "De ouders van een vriend van mij die in de Joubertstraat woonden, gingen voor drie maanden naar Turkije. We hadden dat huis voor onszelf. Daar spraken we af, dat was onze hangplek. Ik had ook mijn eigen radiostation. Die jongens, ik wil geen namen noemen, hebben echt van alles geprobeerd: pillen, cocaïne. Ik heb dat nooit interessant gevonden. Uiteindelijk hebben ze nu allemaal een gezin."

167 LIEFDE/LUST TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT
Een buurtbewoner
Diepte-interview
31 januari 2007

De buurtbewoner, 45 jaar: "Ik heb twee jaar een verhouding gehad met een Nederlandse vriendin. Twee jaar met haar samengewoond, een paar huizen van mijn ouderlijke woning vandaan. Uiteindelijk is er niks van gekomen. Achteraf vond ik het zonde van de tijd, want we hadden een te groot cultuurverschil. Ik vond het vooral jammer voor die meid. Ze had misschien beter met een Hollander kunnen gaan, waar de verschillen niet zo groot mee zijn. Mijn vader zei, 'trouw met haar, want samenwonen is niet legitiem'. In dat opzicht is mijn vader best open. Of zij moslim moest zijn als ik met haar wilde trouwen? Nee, want het kan zijn dat ik als moslim in de hel zou belanden, omdat ik een slecht mens ben geweest en zij niet. Soms zien we elkaar nog en dan groet ik haar. Ik denk dat ze is getrouwd. Want ze heeft een kindje."

168 ON/VEILIG NED RIJNHAVEN
Een jonge moskeebezoeker
Diepte-interview
6 februari 2007

De jonge moskeebezoeker: "Rijnhaven, dat was vroeger beetje een linke plaats. Tegenwoordig heb je daar een politiepost."

169 ETNISCH HIND MAASHAVEN

De voorzitter van een zelforganisatie
 Netwerkgesprek
 November 2006

De voorzitter: "Hindoestanen zijn van nature niet sociaal actief. Zij zijn meer op zich zelf. Ze blijven liever thuis: onder familie, onder eigen mensen met dezelfde leef- en eetgewoontes. De ouderen met roots in Suriname kennen dat vanuit het land van herkomst. Zo was dat daar in Suriname. Witte mensen zijn vrijer en nieuwsgieriger. Om die reden organiseer ik 1x per maand een integratieactiviteit, zoals een stampotmaaltijd om de Hollandse keuken te leren kennen. Ook de jongeren neigen ertoe onder elkaar te blijven. De jongens voetballen in Hindoestaanse teams en de meisjes gaan naar Hindoestaanse dansles. In het publieke leven is men geïntegreerd, maar in het privé leven ze vaak nog sterk Hindoestaans. Men gaat ook in Hindoestaanse gelegenheden uit met een Hindoestaans bandje. Kinderen worden zo opgevoed dat ze de eigen waarden vasthouden en als de jongeren ouder worden, deinst men er niet voor terug om op een Hindoestaanse partner te wijzen. Nee, uithuwelijken doen we niet. Er wordt wel gekoppeld. Als iemand in de familie zegt 'ik heb een zoon van 18 jaar', dan gaan we met zijn allen zoeken naar een passend meisje."

170 LIEFDE/LUST HIND MAASHAVEN

Een oudere vrouw
 Diepte-interview
 November 2007

De oudere vrouw, 76 jaar: "Ik werd als 13-jarig meisje uitgehuwelijkt aan een 9 jaar oudere man. Ik moest meteen met hem mee. Je mag niet zeggen dat je niet wil. Ik was 26 en enkele kinderen rijker toen ik van hem scheidde. Hij was een zuiplap en sloeg me wel eens. Als hij thuis kwam en ik nog niet had gekookt of als ik al het geld had opgemaakt en hij me wilde slaan, dan rende ik weg en maakte bullebak naar hem. Hij kreeg me niet te pakken, want hij was een beetje dik en ik was mager. Mocht hij me wel te pakken krijgen en me gaan slaan, dan schreeuwde ik de boel bij elkaar 'hij maakt me dood, hij maakt me dood ...' en dan kwamen burens me helpen. Ik was vroeger heel stout." Na haar eerste huwelijk is ze nooit meer hertrouwd geweest. "Ik had wel vriendjes en ik heb ook samengewoond.

Maar van mijn eerste man heb ik nooit gehouden. Ik wist niet wat dat was 'houden van'." Uiteindelijk heeft mevrouw 10 kinderen gekregen van drie verschillende mannen.

171 LIEFDE/LUST HIND MAASHAVEN

Een oudere vrouw
 Diepte-interview
 November 2007

De oudere vrouw, 76 jaar: "Ik wist niet eens waar het kind vandaan zou komen. Op het erf waar ik woonde zeiden ze 'Ja als je billen gaat prieten (gaan scheuren) daar dan zal daar de baby uitkomen. Dan zal je het weten'. Toen het uiteindelijk zover was zei mijn moeder 'als je buikpijn begint te krijgen dan moet je me roepen'. Dus toen mijn buik pijn begon te doen, ging ik naar haar toe en toen zei ze 'nog een beetje meer pijn' en even later zei ze 'ik kom pas als het heel erg pijn doet'. De tweede dag is het kind geboren. Na de geboorte, toen ik een beetje beter was, zette ik het kind gewoon aan de kant en ik ging spelen. Mijn moeder sloeg me, omdat ik het kind niet verzorgde, maar ik wilde alleen maar spelen. Uiteindelijk zijn de Javaanse vrouwen op het erf gaan oppassen op het kind en het gaan wassen en verzorgen. Mijn ouders hadden mij nooit iets verteld. Als mijn moeder met andere vrouwen zat te praten, mocht je er nooit bij zijn. Dus je hoort niets en je weet niets. Nu heb je TV. Nu weten de kinderen alles. Nee, over seks of over ongesteld wordt niet gepraat. Als ze ongesteld werden, leerde ik ze om kruiden te gebruiken, zodat ze maar 2 of 3 dagen vloeiden."

172 SCHEIDING MAR CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een medewerker van de woningbouwvereniging
 Netwerkgesprek
 10 maart 2007

De medewerker: "De vier woontorens van 55plussers tussen de Christiaan De Wetstraat en het Afrikaanderplein kun je wel als 'witte eilanden' bestempelen. Overigens hebben de bewoners daar soms wel heimwee naar de tijd, dat ze nog in een echte straat woonden."

173 SCHEIDING MAR STEINWEGSTRAAT

Een medewerker van de woningbouwvereniging

Netwerkgesprek
10 maart 2007

De medewerker: "De Steinwegstraat is ook zo'n 'wit eiland', een laatste bolwerk van witte Nederlanders."

174 MAN/VROUW AFR HILLELAAN
Een wijkbewoner
Diepte-interview
14 maart 2007

De wijkbewoner: "Mijn vrouw (een Nederlandse) verwacht soms teveel van me. Ze wil dat ik alles van onze zoon weet: hoeveel hij weegt, wat hij leuk vindt. Ik moet hem de fles geven, ik moet me iedere dag met hem bemoeien anders ben ik geen goede vader. Denk je nou echt dat mijn moeder aan mijn vader vroeg dit allemaal te doen? Denk je nou echt dat mijn vader het interessant vond om te weten hoeveel ik woog? Tuurlijk niet."

175 ON/VEILIG SUR MAASHAVEN
Meiden Nieuw Zuid
Netwerkgesprek
23 maart 2007

De meiden vertellen: "We vroegen aan een paar jongens of zij ook enge plekken kenden. Nou zeiden ze 'als je echt een enge plek wilt zoeken, moet je bij Now&Wow gaan kijken, daar is in december nog iemand achter het gebouw doodgeschoten'. Die jongens probeerden ons natuurlijk bang te maken, maar we lieten ons niet kisten. Achter Now&Wow was een deur met graffiti en heel veel troep. We wilden een foto maken en leunden over het muurtje, maar opeens liep er een groep mensen naar binnen, voornamelijk autochtonen. Een grote man achterin de groep riep ons geen foto's te maken, geen foto's'!!! 'Wij maken foto's voor een schoolproject', zeiden we terug. 'Nee, nee, geen foto's', schreeuwde hij nu naar ons en plotseling haalde hij een politiepenning uit zijn broekzak en liet dit dreigend zien. We schrokken ons rot en maakten dat we wegkwamen."

176 AUTORHERK TURKS JOUBERTSTRAAT
Een vrijwilliger van een zelforganisatie
Locatie-interview

November 2006

De vrijwilliger van Kunststichting Kandeler: "Kandeler betekent: 'sneeuwkllokje'. Hier zitten twee muziekgezelschappen. Zelf speel ik gemiddeld 1x per week: modern traditioneel en soefi muziek. Naast optredens verzorgen we ook muzieklessen. Daar komen ook jongeren uit de wijk op af."

177 BUURT CABO JACOMINASTRAAT
Meiden van Nieuw Zuid
Netwerkgesprek
23 maart 2007

De meiden, de ene: "Het zwembad is mijn leukste plek in de wijk. Ik kreeg hier altijd schoolzwemmen tot mijn 11de. Vrij zwemmen vond ik wel het leukste. Of ik mijn diploma heb. Nou dat was best wel aso. Ze lieten alleen maar diegenen op voor examen die het goed konden. En als ik iets fout deed, dan zeiden ze gelijk: 'He jij, let op, niet zo'. Maar ik kan in de diepste zee zwemmen. Alleen van haaien en zeewier ben ik bang. Van die donkere plekken in de zee ben ik bang. Mijn oom duwt me daar altijd in."De ander: "Nou, over dat zwembad. Daar hoor ik alleen maar rare verhalen over. Van poep in het water en zo'. Op de vraag of zij zelf wel kan zwemmen wordt op een vreemde manier van ja en nee geknikt. Het hoofd draait een beetje om de as. Maar haar vriendin helpt met de vertaling: "Nee, dus."

178 IK/FAMILIE MAR PAUL KRUGERSTRAAT
Uitbaatster van voorheen cafetaria Jan en Jan
Netwerkgesprek
November 2006

De uitbaatster, 26 jaar: "Nee, 'Jan en Jan' is niet echt een Marokkaanse naam. Er was ook geen reden om de naam te veranderen. Het is nog steeds de oude naam van de vorige eigenaar. Nee, het cafetaria is ook niet halal. Maar we verkopen geen varken". De uitbaatster is lid van een hele grote Berberse familie met meer dan 50 familieleden. Het verhaal wil dat het Marokkaans Consulaat heeft ingegrepen en de mannen een andere achternaam heeft gegeven dan de vrouwen. Men kon anders de familieleden niet meer uit elkaar houden.

179 AUTORNED TURKS JOUBERTSTRAAT

Een vrijwilligers van een zelforganisatie
Locatie-interview
November 2006

De vrijwilliger: "Als ik terug kon naar Turkije dan ging ik. Maar als je hier al 30 jaar woont, dan gaat dat niet zomaar meer. Je hebt een huis, een bestaan, kinderen, je vrienden. Nederland pacificeert elke vorm van eigen initiatief. Wat je ook onderneemt, je blijft een buitenlander. Je zult nooit voor vol worden aangezien. Wat dacht je van de discriminatie in de media. Je ziet hem niet, maar deze is er wel. Elk positief nieuws over migranten wordt geminimaliseerd, terwijl het negatieve nieuws groot wordt uitgemeten. Laatst zat ik toevallig naar het voetbal te kijken, de landen kwalificatie van het EK. Alle landen kwamen in beeld. Turkije dat met 5-1 won van IJsland, niet. Ik was zo kwaad. Ik heb gebeld en wat was het antwoord: 'Niet interessant'."

180 AUTORMID NED CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Beheerders van een boxschool
Netwerkgesprek
Oktober 2007

De beheerders van de boxschool, meneer en mevrouw, beide in de 50. Hij staat voor de bar. Een geblokte man, kort en gedrongen. Goed gesoigneerd, rozenwater in de haren en veel goud en zilver. Alsof hij geen enkele moeite doet om het vooroordeel te ontwijken. Zij achter de bar. Afhoudend en kortaf: "of we een kop koffie willen" en "ja er komen ook jongens uit de wijk, maar ook uit heel Rotterdam en verder zelfs", "je moet maar langs komen als je ze wilt spreken, ik zou het verder ook niet weten. We zijn elke dag open vanaf 17.00 uur. Meestal een paar uur. Er komt altijd wel iemand trainen. Als er wedstrijden zijn en toernooien dan is het veel drukker. Dan kunnen er wel 40 tot 60 jongens komen." Midden in de ruimte staat als een totem de ring, een meter boven de vloer. Daaromheen hangen grote foto's van grote boxers van de boksschool. "Natuurlijk, daar hangt Bep van Klaveren. Die kwam ook hier."

181 AUTORNED MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongerenwerkster
Netwerkgesprek

November 2006

De jongerenwerkster over banketbakker Fes: "De Marokkaanse bakker hier aan de Paul Krugerstraat doet me naar Marokko terug verlangen. Nederland keert zijn rug toe naar de allochtoon. Ik ben het softe gedrag van de overheid beu. Je bent in delen van Marokko veiliger en vrijer dan hier in Nederland."

182 AUTORMID NED AFRIKAANDERPLEIN

Een medewerker van De Vogelklas
Netwerkgesprek
November 2006

De medewerker: "Het is allemaal ontstaan begin jaren vijftig. Het was letterlijk en figuurlijk een project in de klas. Gewonde en verzwakte vogels werden in de klas door leerlingen verzorgd, totdat ze voldoende op krachten waren om weer uit te vliegen. De Vogelklas werd in die tijd nog door de school en de kinderen uit de wijk gedragen, als een soort uitdrukking van de verbondenheid van de stadsjeugd met de natuur". Eind jaren '70 krijgt de Vogelklas zijn plek op het Afrikaanderplein. Enkele tientallen vrijwilligers uit de wijde omtrek bestrijken een verzorgingsgebied voor heel Rijnmond, Voorne Putten en Goeree. Buiten het hek aan de straat staat een kast met klepdeuren. Daar kunnen gewonde vogels en dieren in worden ingeleverd als men niet open is. Ook dode vogels kunnen worden achtergelaten. Maar het draagvlak met de scholen is de Vogelklas voorgoed kwijt. "We krijgen zeven bussen van de Shell gesponsord om met de schooljeugd naar welke plek dan ook in Nederland te rijden. De laatste jaren rijdt er slechts een bus en die is niet eens vol. De scholen hier in de buurt komen niet meer. Die hebben het te druk met inspanningen om de overwegend allochtone leerlingen (80-90%) taal en rekenen te leren. Aan andere vakken komen ze nauwelijks meer toe. De jongeren zelf hebben alleen nog maar oog voor de computer. Die willen niet meer naar buiten."

183 AUTORMID NED AFRIKAANDERPLEIN

Medewerkers van de Botanische tuin
Netwerkgesprek
Oktober 2006

Oorspronkelijk was de botanische tuin een onderdeel van de Vogelklas. Jaren geleden is deze afgestaan aan de gemeente. Nu ontfermen twee bezoldigde medewerkers, gedetacheerd vanuit de ROTEB zich erover. Zeer toegewijde werkers, die een vergelijkbaar lot beschrijven zijn als de vogelklas. De medewerkers over de Botanische tuin: “Er wordt veel vernield door de buurtjeugd. Bloemen worden neergemaaid, bordjes eruit getrokken en in de vijver gedumpt. Het is hier dweilen met de kraan open. Ik woon hier vlakbij. Ik kweek thuis die plantjes uit de tuin weer op in zelfgebouwde kweekbakken om de tuin toch maar op peil te houden.”

184 SCHEIDING NED AFRIKAANDERPLEIN

Een vrijwilliger van Feyenoord
Netwerkgesprek
29 februari 2007

De vrijwilliger: “Daar zaten vroeger de kleedkamers van Feyenoord. Dat zie je nog aan het gebouwtje af, dat sobere en rechthoekige. Dat daar nu de jongerenvereniging in zit met veel voetballers van FC Kocatepe is wel toevallig. Maar Birlik, die andere moskee, heeft ook een eigen voetbalclub. Die clubs moeten gaan fuseren. Maar ze verschillen te veel. Birlik durft haast geen gesprek aan te gaan. Die zijn veel te gesloten. Meer conservatief. De jongens van Birlik staan om maar wat te noemen met hun onderbroek onder de douche, terwijl ze bij Kocatepe gewoon bier drinken in de kantine. Hoewel beide Turks, gaat dat nooit samen.”

186 AUTORMID TURKS PRETORIALAAN

Een beheerder van de sporthal
Netwerkgesprek
24 oktober 2006

De beheerder: “Overdag wordt de sporthal door de scholen uit de buurt gebruikt. Na 18.00 uur gaat de schoolingang dicht en is de sporthal alleen via de kantine aan de marktkant toegankelijk. Dan spelen er zaalvoetbalteams- volwassen mannen van 30 tot 40 jaar: teams van personeelsclubs, van de Marokkaanse jongerenvereniging in Bloemhof, maar ook los-vast groepjes. Niet alleen maar uit de buurt, ook elders uit Rotterdam. Dit is de goedkoopste locatie in de stad: € 28 per uur, elders in de stad is het dubbel zo duur of meer. De jongens zijn bijna allemaal allochtoon. Er zijn nogal wat problemen met het roken (ook wiet) en het

gebruik van alcohol in kleedkamers. Ik heb er lange tijd wat van gezegd. Ik ben per slot de 'baas'. Bovendien moest ik ook het goede voorbeeld geven naar mijn collega's. Maar tevergeefs. Ik kon dat niet meer aan en ik werd ook niet gesteund. Ik ben er ziek van geworden. Nu ben ik weer terug, maar ik zeg er niets meer over. Vroeger werd er ook nog wel eens ingebroken of je had Marokkaanse jongens die aanbelden en dan meteen met zijn dertigen naar binnen stormden en begonnen te voetballen in de hal. Belde je de politie, dan waren ze als die kwam zo via de nooduitgangen weer naar buiten.”

187 IK/GROEP MAR BLOEMHOF

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
24 november 2006

De jongerenwerker: “Als jongerenwerker trek ik bijna dagelijks met de jongeren op. Ik weet waar de 'plekken' zijn. Ik weet wat er verandert en probeer contact te leggen en hulp te bieden. Jongeren praten nooit direct over hun problemen. Je komt van hen niet te weten of ze schulden hebben, of ze van school zijn getrapt, of ze stelen. Veel van de jongeren op straat hebben niets opgebouwd: geen opleiding, geen werkervaring, niets. Ze vertellen wel verhalen van wat ze gehoord hebben, wat hun vrienden overkomen is. Ze testen je uit. Je moet ook beslist niet doorvragen. Open vragen stellen. Speel hun spel mee. Probeer vertrouwen te winnen. Laat het achterhalen van details aan een vreemde, een ander over. Als je dan een goed antwoord geeft of de juiste houding hebt, dan steken ze zelf over. Natuurlijk is het afhankelijk van de persoon. Je moet de codes kennen. Je kunt niet alles kraken. Dat moet je ook niet willen. Als ze jou gaan vertellen over hun drugsdeals, hoe dat gaat, wat ze verdienen, dan ben je te ver gegaan. Je hebt dan hun respect verloren en ze nemen een houding aan alsof ze ook jouw dealer kunnen zijn.”

188 MINDER/MEERDERHEID MAR LANGE HILLEWEG

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
24 november 2006

De jongerenwerker: “Vroeger was de Putsebocht de grens tussen de autochtonen en de allochtonen in de wijk. Die grens is nu verlegd naar

de Lange Hilleweg. In 1996 was het onderscheid tussen de verschillende bevolkingsgroepen duidelijk zichtbaar. Sinds die tijd is er een sterke verkleuring opgetreden en een verdringing van de witte Rotterdammer uit de wijk. Zelfs de grens van de Lange Hilleweg is alweer doorbroken. Die verschuift nu naar de Strevelswijk. Wat je nu nog in de wijk ziet zijn 'witte eilanden', waar de laatste authentieke Rotterdammers nog samenklitten. Voor deze Nederlanders voltrekt zich een proces van omgekeerde uitsluiting. Het zijn niet de migranten die een ondergeschikte rol spelen in de wijk, maar juist zij. Net als bij geëmigreerde Nederlanders in het buitenland, zie je bij deze Nederlanders een sterke omarming van de Nederlandse uitingsvormen."

189 IK/FAMILIE MAR TRANSVAALSTRAAT

Een jongerenwerker
Locatie-interview
November 2006

De jongerenwerker: "Mijn lievelingsplek? Bij mijn moeder thuis in de Transvaalstraat. De wijk is ook belangrijk, maar vooral omdat ik hier geboren en getogen ben."

190 SCHEIDING NED KAAPSTRAAT

Een beheerster van het buurthuis
Netwerkgesprek
November 2006

De beheerster, geboren en getogen in de wijk, een dame van het eerste uur, heeft nog de rellen in Afrikaanderwijk meegemaakt: "De straat waar de rellen uitgebroken zijn, de Paarlstraat, die bestaat niet meer. Die is gesloopt. Men praat er in de wijk niet graag meer over."

191 MINDER/MEERDERHEID NED JOHANNES BRANDSTRAAT

Twee schooldirecteuren
Diepte-interview
8 maart 2007

De schooldirectie, een van een Christelijke basisschool Afrikaanderwijk, de ander van een Christelijke school in de Tarwewijk en Millinxbuurt: "De Afrikaanderbuurt is stabiel in zijn populatie. Toen de school begon

in 1971, was het een school met veel blanken. Ook kinderen uit de betere milieus in de huizen op de Dordtselaan, waaronder de huisarts en de dominee. Dat is in vijfendertig jaar heel erg veranderd en daarin groei je als school mee. De etnische, culturele en religieuze diversiteit is veel groter. De buurt is fysiek een eind opgeknapt, maar het verloop van de schoolpopulatie blijft groot, evenals de enorme diversiteit. Wij zijn een soort hotel, het is een komen en gaan. Toch hebben wel degelijk de idee dat we de kinderen een veilig huis kunnen bieden."

192 GELOOF NED JOHANNES BRANDSTRAAT

Twee schooldirecteuren
Diepte-interview
8 maart 2007

De schooldirectie, een van een Christelijke basisschool Afrikaanderwijk, de ander van een Christelijke school in de Tarwewijk en Millinxbuurt: "Als het om interculturele en interreligieuze verhoudingen gaat, dan word je daar soms wel mismoedig van. Het lijkt of het onmogelijk is nader tot elkaar te komen. Dat vindt zijn oorzaak niet alleen in de negatieve houding van de Nederlandse samenleving. Het zich afsluiten voor elkaar zie je bij alle groepen. Tijdens een bijeenkomst gaan ze elk bij hun eigen groepsgenoten zitten. Er is in het algemeen weinig interesse voor elkaar. Maar toch zijn er ook lichtpuntjes, zoals die goed bezochte studiedag voor ouders die we organiseerden over identiteit. Ouders vertelden over hun achtergrond. Toen waren er momenten van herkenning, zoals over de gemeenschappelijke verhalen in de bijbel en de koran. Het bleek dat de voorouders bij de Afrikaanse christenen een belangrijke rol spelen in het geloof. Er is ook een zeer succesvolle migrantenkerk in de Millinxbuurt, de 'Victory Outreach-kerk', een Pinkstergemeenteachtig, opwekkingsbeweging - vooral populair onder Antillianen, Kaapverdianen en Ghanezen. Maar over de betekenis achter de rituelen is moeilijk te praten. Dat is ook zo iets typisch protestants-christelijks, met elkaar nadenken en spreken over het geloof en het doen van bijbelstudie. Veel van de mensen op school zijn bovendien niet of laag opgeleid en staan vreemd tegenover nieuwe inzichten."

193 IK/GROEP MAR BLOEMHOF

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek

24 november 2006

De jongerenwerker: “Jongeren hebben behoefte om hun territorium af te bakenen. De jongerenwerker en politie proberen dat te voorkomen. Laatst nam het aantal graffititekens van 3073 toe, dat is de postcode van Bloemhof. Uiteindelijk werd een jongetje van twaalf of dertien jaar opgepakt. Hij wilde de stoerheid van zijn oudere broer kopiëren. Die zat in de gevangenis en met de graffiti kon hij zijn eigen brutaliteit tonen.”

194 MAN/VROUW TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een van de interviewsters
Netwerkgesprek
Januari 2007

De interviewster: “Ik ben op pad met een van onze Turkse interviewsters. We gaan de buurthuizen af voor een locatie-interview. Het valt op dat alle buurthuizen ‘s ochtends vol zitten met mannen, die koffie drinken en kaarten. De Turkse interviewster geeft aan dat ze liever niet alleen maar mannen achter elkaar interviewt. We besluiten de jongens erop af te sturen.”

195 IK/GROEP MAR BLOEMHOF

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
24 november 2006

De jongerenwerker: “Er ontstaat een nieuwe vorm van jongerencultuur. Meer een mengvorm van etniciteit en grootstedelijke achtergrond. Er zijn heel veel gemeenschappelijke codes. De straattaal is de belangrijkste. Daar houden de jongeren de waarheid mee weg. Straattaal is niet alleen met woorden. Ook de mimiek doet er toe. Je kunt zo de verschillen tussen de jongeren uit hun lichaamshouding lezen. Als jongeren geconfronteerd worden met een ander dan reageren Antillianen onverschillig en hangen ze achteloos tegen een muur of zo. Turken gaan met de borst vooruit staan: trots en stoer. Nederlandse jongeren reageren met druk doen, actief worden en luidruchtig zijn, terwijl Marokkaanse jongeren uitdagend en provocerend worden. Ze maken zich groter dan ze zijn. Loopt de confrontatie uit de hand, dan zie je de Nederlandse jongeren als eerste wegllopen. Niet uit lafheid, maar zij zijn in staat het gevaar in te schatten. Taal en mimiek

van de jongeren zijn vooral codes. Codes om de ware houding te verbergen.”

196 MAN/VROUW CABO PUTSELAAN

Een van de interviewsters
Netwerkgesprek
22 maart 2007

De interviewster: “Bij de Somalische moskee word ik netjes naar de vrouweningang gewezen. Die is om de hoek van het gebouw. Dat ik weer de stromende regen in moet, neem ik maar voor lief. Bij het vrouwengedeelte zie ik door de schotten dat ik maar een paar meter ben verwijderd, vanwaar ik net was. Ik had net zo goed binnendoor kunnen lopen, maar dat mag dus niet. Ik ben een vrouw en dat is het mannengedeelte. Ik doe mijn schoenen uit en loop naar boven. Halverwege kom ik een man (!) tegen, die me weer naar beneden stuurt: “Wacht maar bij de vrouweningang.”

197 SCHEIDING NED AFRIKAANDERPLEIN

Een medewerker van De Vogelklas
Netwerkgesprek
November 2006

De medewerker: “Subsidie voor mijn activiteiten krijg ik steeds moeilijker. Terwijl iedereen, ook de gemeente, het zo belangrijk vindt dat we hier zitten omdat we zo’n goede uitstraling hebben op het plein en de wijk. Goede uitstraling? Ik heb het idee dat het weinig uitmaakt”. Dat er misschien mogelijk aansluitprobleem kunnen zijn vanuit een multi-etnische wijk op een wel heel Hollands project, wil hij niet geloven, anders dan in negatieve zin. “Ja die zwartjes schieten de vogels uit de bomen en dan komen ze die hier brengen om ze te laten verzorgen”. Misschien niet helemaal conform de opzet, maar blijkbaar hebben ze de functie van de Vogelklas wel begrepen. Maar dan blijken er meer wrijfpunten tussen cultuur en natuur te bestaan: “Als die Marokkanen en Turken het bos ingaan, is dat niet zozeer uit interesse, maar ze zoeken egels om ze op te eten.”

198 SCHEIDING CABO AFRIKAANDERPLEIN

Een van de interviewsters
Netwerkgesprek
Oktober 2006

De interviewster: “Ik heb een afspraak met de vrouwengroep in de moskee. Ik ben vrij vroeg dus ik loop alvast naar binnen. Twee aanwezige Turkse vrouwen met hoofddoek praten druk met elkaar. Ze vallen stil als ik binnenkom. Ik stel me voor en vraag of ik mag wachten. Ze parkeren me in een hoekje met thee en gaan druk door met praten. Er komen nog meer Turkse vrouwen binnen en ik zeg ze goedemorgen. Sommigen negeren me gewoon en praten met elkaar in het Turks. Er zijn inmiddels een aantal vrouwen van mijn leeftijd binnen, maar ze lijken ouder en praten slecht Nederlands. Pas als onze Turkse interviewsters binnenkomen, verandert hun passieve houding naar mij. Er wordt nu nog drukker in het Turks met elkaar gesproken en ik voel me buitengesloten. We gaan in een kring zitten en ik vertel zo duidelijk mogelijk het doel van onze komst. Ik vertel ook iets over mijn eigen achtergrond en cultuur om het ijs te breken. Het wordt allemaal driftig vertaald. Pas dan word ik geaccepteerd met de woorden ... eigenlijk ben jij ook een van ons’, jij bent ook een buitenlander’ ...”

200 SCHEIDING CABO PRETORIALAAN
Een van de interviewsters
Netwerkgesprek
Oktober 2006

De interviewster: “Ik woon een meeting bij van A2 stadsadviseurs in tGemaal. Zij zitten achter dit project. Leden van VNO NCW zijn uitgenodigd voor een lunch met sprekers. De meeste van de aanwezigen hebben nog nooit eerder een stap gezet in Afrikaanderwijk, laat staan in tGemaal. A2 houdt een vurig pleidooi over het nut van het project, maar ook dat er investeerders nodig zijn om zo’n project te laten slagen. De leden ondergaan het allemaal zichtbaar gelaten. Als er een leerling wordt geïnterviewd, dan begint het verhaal te wringen. Zij wil helemaal niet verder in de horeca, maar het liefste doorstromen naar de theaterhavo. Na afloop gaat iedereen weg en hoopt men van harte dat er wordt geïnvesteerd of gereserveerd voor etentjes vanuit de leden van VNO NCW.”

201 VARIA CABO PRETORIALAAN
Horecabeheerder voorheen tGemaal
Netwerkgesprek
Oktober 2006

De horecabeheerder: “Een heel klein percentage van de jongeren hier

gaat door in de horeca. De meesten doen alleen maar mee om een startkwalificatie te krijgen voor een andere opleiding. Diegenen, die verder willen in de horeca begeleid ik zo goed mogelijk. Als ze hier niet kunnen blijven nadat ze zijn uitgeleerd, dan zal ik al mijn contacten gebruiken om ze door te plaatsen binnen de reguliere horeca. Wat ik van Solo vind? Ze hebben vreselijk dure apparatuur staan waar ze niets mee doen. Het is er ook nooit druk, ik ben benieuwd hoe lang het nog loopt, dat project... Het is hier ook niet zo druk? Klopt, maar ik heb tot nu toe alles gedaan wat ik kan doen. En dat is heel goed koken, de leerlingen begeleiden en ik heb mijn netwerk zoveel mogelijk ingezet om klanten hier naar toe te krijgen. Meer kan ik niet doen. Het is nu aan A2 om de rest te doen en investeerders en marketing te regelen. Mijn collega’s hadden geen contact met de markt, terwijl de markt hier echt voor de deur is. Ik heb nu een goed contact met marktmeesters. Ze komen hier langs om te plassen en koffie te drinken en ik koop heel veel bij hen op de markt.”

203 AUTORNED CABO HILLEVLIET
De Meiden van Nieuw Zuid
Netwerkgesprek
23 maart 2007

De meiden hebben een rap geschreven: “Elke dag weer die domme les, daarvan krijg ik nou stress. Zeurende leraren, vervelende mentoren, werken is alles wat we maar horen. Je krijgt er alleen maar hoofdpijn van al dat geklets ... Ziek zijn, kan niet, spijsbelen best, maar als je dat doet, word je altijd betrapt en dat is niet best. Leerplicht achter je aan en voordat je weet, heb je de politie voor je deur staan. Leerplicht dit, leerplicht dat, je wordt telkens daarmee bedreigd. Man je bent niet goed wijs. Ben niet bang van al die bedreigingen. Stuur me maar heen, dan zal ik het je bewijzen, dat leren niet alles is, wat er is!”

204 AUTORMID NED JOHANNES BRANDTSTRAAT
Een schooldirecteur
Diepte-interview
8 maart 2007

De schooldirecteur: “De Dacostaschool is stabiel en biedt veiligheid, zeker in vergelijking met de scholen waar ik vroeger werkte. Een deel van de leerlingen komt wel degelijk goed terecht. Wij gaan bij alle ouders op

huisbezoek. Dat is verplicht. In een heel enkel geval stuit dat nog op bezwaren als een mannelijke leerkracht overdag bij vrouw alleen op bezoek langs komt. Dat gebeurt eigenlijk alleen nog bij Marokkanen, niet bij Turken. In de school worden geen hoofddoeken gedragen. Verder zien we dat de meiden steeds meer meedoen bij het zwemmen en de schoolkampen. Ook de ouderparticipatie trekt langzaam aan. Laatst hadden we het moskeebestuur uitgenodigd op school. Op die bijeenkomst waren alleen moeders komen opdagen. Vooral de Turkse vrouwen waren heel zenuwachtig. Eén van die vrouwen vroeg toen aan de voorzitter of hij het geen bezwaar vond dat zij haar kinderen naar een christelijke school stuurde. “Nee, had hij gezegd, natuurlijk niet, als er maar goed onderwijs gegeven wordt.”

- 205 AUTORNED TURKS PUTSEBOCHT**
 Een voorzitter van een jongerenorganisatie
 Netwerkgesprek
 22 februari 2007

De voorzitter over het feit dat bij Kamelia alle ruiten zijn ingegaan: “De vorige keer dat we elkaar spraken, een kleine drie maanden geleden, vertelde ik je dat die jongens respect voor me hadden, dat ik ze kon aanspreken op wat ze deden. Nu lukt mij dat ook niet meer. Tot drie, vier keer toe zijn alle ruiten ingegaan. Ik zou het wel willen proberen. Een deel van de jongens komt uit circa 5 gezinnen, die had ik vroeger in huis hier in Birlik. De politie is langs geweest of wij mee willen helpen er iets aan te doen. Natuurlijk willen we dat. Vroeger zei ik in zulke gevallen: natuurlijk lukt me dat. Nu denk ik, 70/80% kans. Die jongens zitten tussen twee werelden: tussen thuis, een leven in armoede, een leven van een uitkering en de Nederlandse samenleving, die hen afwijst. Het lijkt steeds moeilijker te worden voor ons er wat van te maken.”

- 206 DOOD HIND CHRISTIAAN DE WETSTRAAT**
 Een buurtbewoner
 Locatie-interview
 6 december 2006

De buurtbewoner: “Wij kennen een rouwperiode van een jaar. Op speciale dagen wordt er dan een kerkdienst gehouden. Alle mannen moeten dan hun hoofd kaal scheren. Kleine kinderen hoeven dat niet. Het mag wel. De jongeren doen ook mee. In Nederland is het te koud. Ik doe het niet meer.

Dan moet ik de hele tijd een muts op en een sjaal om. Ik bid wel elke dag. Ik sta voor 5 uur op. Eerst douchen, dan bidden. Want je moet wel rein zijn.”

- 207 DOOD AFRI PAUL KRUGERSTRAAT**
 Een buurtbewoonster
 Straatinterview
 24 januari 2007

De buurtbewoonster: “De dood is heel verschillend. Of je was ziek, of je bent doodgeschoten. Daar ben ik bang voor, want pijn is slecht. Als ik later dood ga, wil ik begraven worden. Dan laat ik een souvenir achter voor mijn kinderen. Zij kunnen me dan altijd komen opzoeken. Bij ons brengen ze de overledene naar huis. Zijn vrienden en familie bidden voor hem. Daarna gaat hij naar de kerk, daar bid je ook voor hem en daarna wordt hij begraven. Ik weet niet hoe het hier gaat.”

- 213 SCHAAMTE MAR PUTSEPLEIN**
 Een bestuurder van een jongerenvereniging
 Diepte-interview
 15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “Ik vind wel dat Nederland een beetje is doorgeslagen met al dat bloot. Mij stoort dat niet zo, omdat ik van mijzelf een vrij persoon ben. Als ik alleen op straat zou lopen en ik zie dan zo'n affiche of een mooie vrouw, dan heb ik daar geen probleem mee. Ik ben toch ook een man. Maar als ik nu met mijn vader zou lopen, dan zou ik dat vervelend vinden. Ik zou mij er voor schamen dat mijn vader mij ziet kijken. Want het is haram. Het mag niet. Het liefst loop ik ook niet samen met hem op straat. Als wij ergens naar toe moeten, dan stuur ik mijn vader ook wel eens vooruit. Vooral in de zomer, want dan zie je van die half blote mooie meisjes op straat lopen. Ik voel mij dan ook vrijer om wel te kijken en ik hoef mij niet te schamen”. Hij niet en zijn vader ook niet, want die ziet als hij alleen loopt natuurlijk ook diezelfde ‘half blote mooie’ meisjes.

- 220 AUTORNED SUR OLEANDERPLEIN**
 Een vrijwilligster van voorheen TOS
 Netwerkgesprek

Januari 2007

De vrijwilligster van TOS: “Wat ik hier doe? Ik deel speelgoed uit aan de kinderen van de buurt en organiseer spelletjes. Of ik de ouders er wel eens op aanspreek dat ze zelf thuis ook met de kinderen spelletjes moeten doen? Jullie Hollanders bemoeien je ook altijd overal mee. Waarom alles meteen zo onder druk zetten: ‘zo van dit moet zus en dat moet zo’. Mijn moeder in Suriname deed ook geen spelletjes met me. Toch heb ik een hele goede opvoeding gehad. Stukken beter dan die Hollandse opvoeding van tegenwoordig waar alles maar mag. Als dat het grote voorbeeld moet zijn! En de taal die er uit die monden komt. Nee, dat soort schuttingtaal accepteer ik niet van mijn kinderen.”

222 IK/GENERATIE NED PATRIMONIUMHOF

Een buurtbewoner
Locatie-interview
November 2006

De buurtbewoner: “En dan die meisjes. Ook al ‘s morgens om een uur of negen. Hebben ze vrij van school. Komen ze hierheen, gauw lippenstift op, schminken en pitjes eten. Dan zeg ik tegen ze: ‘Je hebt toch ramadan, je mag toch niet eten?’ Als antwoord krijg je dan ‘Jij zuipt toch ook?’ Na een uurtje vegen ze met de wc-rol die smoeltjes schoon en doen de hoofddoekjes weer om en hup, terug naar school. Kijk, dan belazer je de boel. Maar daar zeg ik maar niks van, want ik denk dat die kinderen het gewoon moeilijk hebben. Ze leven per slot tussen twee werelden.”

223 IK/ANDER NED PUTSEPLEIN

Een vrijwilliger van het wijkdiaconaat De Put
Locatie-interview
November 2006

De vrijwilliger: “Hier op de hoek van Putseplein en Putsebocht stond vroeger de Putsepleinkerk. Een streng gereformeerde tabernakel. Laat dat nu net de eerste kerk geweest zijn in Nederland die onderdak bood aan moslims, Turkse moslims. Het had heel wat voeten in aarde om de wijkgemeente zover te krijgen. In de kerkenraad werd een zeer nipte meerderheid voor de interreligieuze gastvrijheid gevonden. De inkt van de notulen was nog niet droog of er werden vanuit Turkije twee concurrerende

imams ingevlogen. Net gereformeerden... Vrijdag werden de stoelen en banken uit de kerk gehaald en werden er kleden op de vloer gelegd. ‘s Zondags stond het Calvinse kerkmeubilair weer in slagorde gereed.”

224 MINDER/MEERDERHEID NED HORTENSIASTRAAT

Enkele buurtbewoners
Straatinterview
Oktober 2006

De buurtbewoners: “Wij zijn de laatsten der Mohikanen. Hier, dit rijtje van vijf Hollandse huizen. Wij zijn goed onder elkaar, helpen elkaar. Om ons heen komen steeds meer buitenlanders wonen. Ja, je hebt geen aanspraak met elkaar, hè. En soms ook van de rare dingen. Zoals een Turkse vader die voor zijn dochtertje tulpen plukt in het plantsoen. Hebben we toch maar gezegd dat dat niet bedoeling was. Begreep ie niet. Ja en daar verderop hebben we al meermalen gezien dat ‘s ochtends iemand verhuist en dan ‘s middags er een ander intrekt. Da’s dan vast illegale onderhuur, hè. Dan bellen we de woningbouw.” “Nee, als er één van ons in de rij vertrekt, dan vertrekken we snel allemaal. Dat weet ik zeker.”

225 BUURT ALG PUTSEBOCHT

Medewerkers van een buurthuis
Netwerkgesprek
18 december 2006

In december 2006 lagen in een week tijd alle ruiten van De Brug en het buurthuis Kamelia aan diggelen. Het begon er met een. Maar binnen een week was het raak. In het buurthuis wordt gelaten gereageerd: “Het is niet de eerste keer” en “dat kan gebeuren.” Donderdag 7 december begint het. Het is erg onrustig in De Brug. Een aantal jongens gedraagt zich macho en een van de jongerenwerkers reageert fors. Hij geeft ze geen ruimte. Die avond sneuvelen de eerste twee ruiten. De dag daarop, vrijdag, meldt de jongerenwerker zich ziek. Hij is erg geschrokken en voelt zich belazerd door die ingegooide ruiten. Die avond gaat De Brug niet open. Die nacht van vrijdag op zaterdag wordt er ingebroken. Mogelijk via de gesneuvelde ruiten. Er wordt getwijfeld: moet de politie er bij gehaald worden of niet. Maar zaterdag gaat het helemaal los: alle ruiten van De Brug en een groot aantal van Kamelia gaan eraan. De maandag (de 11e december) blijft De Brug dicht. Op die dag is er een gesprek met bewoners uit de wijk en de

politie. De laatste gaan een onderzoek instellen. De dinsdag daarop is er met de jongeren gesproken.

227 STRAATNAAM TWEBOSSTRAAT
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Tweebosstraat: herinnert aan het gevecht bij Tweebosch in Transvaal dat op 7 maart 1902 plaatsvond, waarbij de Engelsen door de Boeren werden verslagen. Gegeven bij B&W-besluit in 1906.

228 STRAATNAAM STREVELSWEG
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Strevelsweg: vernoemd naar het gehucht Strevelshoek in de Zwijndrechtsche Waard. De Strevelswijk is onderdeel van de wijk Bloemhof, gelegen tussen de Strevelsweg en de Lange Hilleweg. De straten in deze buurt zijn genoemd naar dorpen, gehuchten, ambachten en polders uit de vroegere Zwijndrechtsche Waard. Gegeven bij B&W-besluit in 1919.

229 STRAATNAAM DE LA REYSTRAAT
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

De la Reystraat vernoemd naar: Jacobus de la Rey, 1847-1914, de Transvaalse assistent-commandant, die zich in het tweede deel van de Boerenoorlog heeft onderscheiden. Gegeven bij B&W-besluit in 1902.

230 STRAATNAAM CHRISTIAAN DE WETSTRAAT
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Christiaan de Wetstraat is vernoemd naar Christiaan de Wet, 1854-1922, Zuid-Afrikaanse boerengeneraal. Gegeven bij B&W-besluit in 1902.

231 STRAATNAAM BOTHASTRAAT
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Bothastraat vernoemd naar: Louis Botha, 1862-1919, Zuid-Afrikaanse generaal en staatsman. In 1910 werd hij minister-president van de Unie van Zuid-Afrika. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

232 STRAATNAAM RETIEFSTRAAT
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Retiefstraat vernoemd naar: Piet Retief, 1780-1838, leider van de voortrekkers van de Boeren in Zuid-Afrika in 1836. Gegeven bij B&W-besluit in 1906.

233 STRAATNAAM HERMAN COSTERSTRAAT
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Herman Costerstraat vernoemd naar: Hermanus Coster, 1865-1899, staatsprocureur van de Zuid-Afrikaanse Republiek. Hij was één van de officieren van het Hollandse vrijwilligerscorps die in het gevecht bij de Elandslaagte op 21 oktober 1899 sneuvelden. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

234 STRAATNAAM CRONJESTRAAT
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Cronjestraat: Petrus Arnoldus Cronjé, 1835-1911, Transvaals generaal die in de jaren 1899-1900 - tot de overgave bij Paardenberg - de krijgsverrichtingen van de Boeren in het westelijk deel van Zuid-Afrika leidde. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

235 STRAATNAAM PATRIMONIUMHOF

Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Patrimoniumhof is een hofje binnen een door de woningbouwvereniging Patrimonium gesticht huizenblok, ontworpen door architect A.K. Kruithof. Het staat in verbinding met de omgeving via een enkele doorgang. Gegeven door B&W-besluit in 1916.

236 STRAATNAAM BLOEMHOF

Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

In 1911 werd begonnen met de aanleg van straten voor goedkope woningbouw ten zuiden van de Maashaven. Op een klein noordelijk gedeelte na heeft men aan al deze straten namen van bloemen en planten gegeven. Bij de eerste benoeming van straten in deze buurt is het plein, temidden van de 'bloemenstraten' daarom Bloemhof gedoopt. Later werd deze naam aan de gehele wijk gegeven. Gegeven door B&W-besluit in 1911.

237 STRAATNAAM BREDE HILLEDIIJK

Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Brede Hilledijk gaat terug op de benaming 'hille', die behalve in de betekenis van hoogte en duin ook voorkomt als eiland in oorkonden betreffende Holland, Zeeland, Voorne en Putten. In het bijzonder dan als door water omringde buitendijkse gronden. Op 17 maart 1447 werden de 'hillen' van Katendrecht door de heer van Gaesbeek en Putten aan Jacob Pot en zijn echtgenote in leen uitgegeven. Op 20 februari 1525 werden de uitergorzen, genaamd de Hille, aan de oostzijde van Charlois 'met alle slikken, aanwassen, visscherijen, vogelarijen, jaerschot, nat ende drooge dijcken enz.' door de uitgevers van Charlois verhuurd. Deze Hillepolder, waarvan de grondverkaveling op 23 augustus 1529 plaats vond, was 240 morgen groot en kreeg toen een sluis en een sluisvliet. De Brede Hilledijk beschermde de polder aan de Maaszijde, de Hilledijk aan de zijde van het

Zwanegat, de Groene Hilledijk scheidde de Hillepolder van Karnemelksland. De twee wegen, later bekend als Korte- en Langeweg, worden eveneens in 1529 genoemd. De Langeweg heet sinds 1895 Lange Hilleweg, terwijl op de plaats van de Korteweg of Korte Hilleweg thans de Paul Krugerstraat ligt. Vroeger was er ook een Smalle Hilledijk: deze vormt nu een onderdeel van de Brede Hilledijk. Deze Smalle Hilledijk kwam in 1895 in de plaats van de Vildersteeg.

238 STRAATNAAM DORDSTELAAN

Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Betekenis Dordtselaan: beide straten lopen in de richting van de stad Dordrecht. De Dordtsestraatweg is de oude Charloisse Zeedijk, de noordoostelijke grens van de voormalige polder Charlois. Vroeger bekend onder de naam Oudeweg. Deze weg is ten tijde van keizer Napoleon bestraat. Vanwege deze betere bestrating heette hij ook wel Koninklijke Straatweg. In 1960 ontving het gedeelte van de Dordtsestraatweg, dat door de wijk Lombardijen loopt, de namen Spinozaweg en Pascalweg. De loop van dit gedeelte van de weg werd later enigszins gewijzigd. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

239 STRAATNAAM SINT-ANDRIESSTRAAT

Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Sint-Andriesstraat is vernoemd naar het wapen van het land van Putten. Dat bestond uit drie Sint-Andrieskruizen. Gegeven door B&W-besluit in 1924.

240 STRAATNAAM ZWEDERSTRAAT

Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

De Zwederstraat is vernoemd naar: Zweder van Abcoude, heer van Gaesbeek, die in 1361 de heerlijkheid Putten en Strijen, waartoe Charlois behoorde, in leen kreeg van hertog Aelbrecht van Beieren. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

- 241 STRAATNAAM PUTSELAAN & PUTSEBOCHT**
 Gemeentearchief,
 Straatnamendatabase
 29 maart 2007

Putselaan & Putsebocht: Charlois was oorspronkelijk een deel van het land 'Putten over die Maze'. Putten behoorde van 1361 tot 1456 toe aan de heren van Gaesbeek en is daarna in handen gekomen van de hertog van Bourgondië. Een gedeelte van de Putsebocht heette voor 1902 Tolbocht. Gegeven door B&W-besluit tussen 1900 en 1902.

- 242 STRAATNAAM MARTINUS STEIJNSTRAAT**
 Gemeentearchief,
 Straatnamendatabase
 29 maart 2007

De Martinus Steijnstraat is vernoemd naar Martinus Theunis Steijn, 1857-1916, staatspresident van de Oranje-Vrijstaat tijdens de Boerenoorlog. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

- 243 STRAATNAAM TRANSVAALSTRAAT**
 Gemeentearchief,
 Straatnamendatabase
 29 maart 2007

Vernoemd naar de voormalige Boerenrepubliek in Zuid-Afrika. Gegeven door B&W-besluit in 1906.

- 244 STRAATNAAM MAASHAVEN**
 Gemeentearchief,
 Straatnamendatabase
 29 maart 2007

Op 14 juni 1895 werd in beginsel besloten deze haven, die naar de rivier de Maas is genoemd, te graven. In 1905 was ze voltooid. Een groot gedeelte van de polder Katendrecht alsmede vele huizen en buurten van het voormalige dorp Katendrecht moesten voor de havenaanleg verdwijnen. Gegeven door B&W-besluit in 1897.

- 245 STRAATNAAM AFRIKAANDERPLEIN**
 Gemeentearchief,
 Straatnamendatabase
 29 maart 2007

Afrikaanderplein: de strijd van de Zuid-Afrikaanse Boeren tegen Engeland in de jaren 1899-1902 kreeg ook in Rotterdam grote belangstelling. Evenals in verschillende andere steden in ons land besloot men hier een Afrikaanderbuurt in het leven te roepen. In deze wijk zouden de straatnamen de herinnering levend houden aan personen en plaatsen, die in de geschiedenis van Zuid-Afrika een belangrijke rol hebben gespeeld. Op deze wijze wilde men zijn bewondering voor en sympathie met de Boeren tonen. Het Afrikaanderplein vormt het middelpunt van deze buurt. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

- 246 STRAATNAAM JOHANNES BRANDSTRAAT**
 Gemeentearchief,
 Straatnamendatabase
 29 maart 2007

Vernoemd naar Johannes Henricus Brand, 1823-1888, de eerste staatspresident van de Oranje-Vrijstaat 1864-1888. Gegeven door B&W-besluit in 1906.

- 247 STRAATNAAM PAUL KRUGERSTRAAT**
 Gemeentearchief,
 Straatnamendatabase
 29 maart 2007

Paul Krugerstraat is vernoemd naar Stephanus Johannes Paulus Kruger, 1825-1904, president van de Zuid-Afrikaanse Republiek tijdens de Boerenoorlog. Hij bracht op 6 juli 1901 een officieel bezoek aan Rotterdam. Drie jaar later, na zijn overlijden, werd zijn stoffelijk overschot door de stad vervoerd en ingescheept aan de Boompjes op een boot van de Batavierlijn. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

- 248 STRAATNAAM PRETORIALAAN**
 Gemeentearchief,

Straatnamendatabase
29 maart 2007

Pretorialaan is vernoemd naar Pretoria, de hoofdstad van de vroegere Zuid-Afrikaanse Republiek. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

249 STRAATNAAM BLOEMFONTEINSTRAAT
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

De Bloemfonteinstraat is vernoemd naar Bloemfontein, de hoofdstad van de Oranje-Vrijstaat (Zuid-Afrika). Gegeven door B&W-besluit in 1900.

250 STRAATNAAM JOUBERTSTRAAT
Gemeentearchief,
Straatnamendatabase
29 maart 2007

Vernoemd naar Petrus Jacobus (Piet) Joubert, 1831-1900, vice-president van de Zuid-Afrikaanse Republiek en commandant-generaal over de Transvaalse krijgsmacht. Gegeven door B&W-besluit in 1900.

251 GELOOF HIND PUTSELAAN
Een buurtbewoner
Diepte-interview
18 januari 2007

De buurtbewoner: "Ik kom regelmatig in de Mandir aan de Putselaan. Je kunt zelf kiezen wanneer je gaat. De tempel is op verschillende dagen in de avond open. Ik dacht dinsdag, donderdag en zondag." Op de Putselaan 194 bevindt zich de Sri Ran Mandir.

252 BUURT TURKS PAUL KRUGERSTRAAT
Een cafébaas
Netwerkgesprek
20 maart 2007

Café Pleinzicht bestaat al 67 jaar onder dezelfde naam op dezelfde plaats. Bij de laatste herstructureringsgolf is het café opnieuw gebouwd. Nu is het in Turkse handen. De cafébaas: "Nu is de Koffie nog gratis, maar de volgende keer moet u een cadeau meenemen. Liefst geld". Even later zie ik hem geld aannemen van een bezoeker die net binnenkomt en naar de bar loopt. Niet op een openlijke manier over de bar, maar zo stiekem onderhands onder de hoek van de bar. Je kent dat wel.

255 DOOD TURKS PRETORIALAAN
Een wijkbewoonster
Locatie-interview
7 maart 2007

De wijkbewoonster: "Ik zie de dood als een begin van een nieuw leven. Voor het leven hadden wij al een leven. Daarin komt onze Geest als eerste tot leven. Nu leven we in de middenfase. Dat is het bestaan op aarde. En na dit leven hebben wij nog een leven, de hel of de hemel, het Paradijs. Ik ben niet bang voor de dood. Ieder leven komt en gaat. Dat leven na de dood is mooi als je goed heb geleefd. Anders niet, nee. Als ik dood ga, wil ik begraven worden in mijn eigen land. We zijn van aarde gemaakt en zodra we worden begraven, dan worden wij weer een met het aarde."

256 AUTORMID NED JOHANNES BRANDSTRAAT
Een schooldirecteur
Diepte-interview
8 maart 2007

De schooldirecteur: "Turkse gezinnen zijn hier doorgaans intact. Hier wonen in de wijk hele families dicht bij elkaar. Soms sta je er niet bij stil dat dingen die voor jezelf vanzelfsprekend zijn, voor anderen niet zijn. Wij doen veel om moeders ook thuis met de kinderen bezig te laten zijn. We geven ook materiaal mee naar huis. Zo geven we ook het advies: laat uw kind Tv-kijken en kijk het liefst samen. Toen we een keer vroegen naar welke programma's er dan gekeken werd, bleken dat allemaal programma's van zenders uit het Moederland te zijn, terwijl het ons er natuurlijk om te doen was, dat ze naar Nederlandse programma's zouden kijken. Het liefst naar educatieve programma's van het kaliber 'Klokhuis' en zo."

257 ON/VEILIG NED PATRIMONIUMHOF

Een buurtbewoonster
Straatinterview
2 november 2006

De buurtbewoonster: “ Last? Eeeh, van jongeren hè. Die wiet staan te roken en altijd bij mijn slaapkamer.. en van die rochels en hard praten, bellen ... maar ik blijf in contant met die jongens. Als ze voor de deur zitten, ga ik er lekker bij zitten. En dan zeg dat rochelen wat jullie doen, dat vind ik zo smerig, maar dan zeggen ze: ‘ ja dan bel je toch de politie’. Ik zeg ‘wat heb ik met de politie te maken. Ik heb met jullie wat te maken. Jullie zijn toch wel een beetje redelijk opgevoed. Dat zou je moeder toch ook niet leuk vinden’. Ik ben een keer belaagd en toen moesten mijn burens mij komen ontzetten. Nu ben ik niet zo bang uitgevallen, maar dat vond ik niet leuk. En dat komt allemaal door dat zaakje hier om de hoek. Ja zo’n wietzaakje. Ik snap dat ook niet. Nu krijgen we hier nieuwe woningen, koopwoningen. Je zou zo’n huis kopen en dan zit je tegen dat zaakje aan te kijken. Ik snap niet dat dat mag blijven zitten. Die jongens kopen daar en komen het hier oproken. Dan zeg ik ‘waarom doen jullie dat’. Dan zeggen zij ‘hier ziet niemand ons’ en dan zeg ik ‘ben ik niemand dan’..”

258 IK/GROEP NED PATRIMONIUMHOF

Een buurtbewoner
Straatinterview
14 november 2006

De buurtbewoner: “We hebben hier een tijdje rust gehad, omdat het Ramadan was. Maar gisteren toen stonden er weer dertig jongeren voor de deur te blowen. Daar word je echt gek van joh, van die gasten. Ik zeg ‘jongens, ga ergens anders naar toe. Dat roken is heel vervelend. Dat stinkt. Die wiet stinkt als de pest en ik krijg er pijn in mijn kop van’. Je mag er niks van zeggen, want dan ben je een ouwehoer. Je kan wel ruzie maken met een ploeg knullen, een man of twaalf, maar je brengt er niks van terecht natuurlijk. Dus dat doe ik gewoon niet. Geen commentaar niks. Maar het is hier makkelijk natuurlijk. Niemand die ze hier ziet. Ze verstoppen zich een beetje en dan klaar. Ik vind dat respectloos, eigenlijk een beetje de boel bedonderen.”

259 IK/GROEP NED PATRIMONIUMHOF

Een buurtbewoner
Straatinterview
14 november 2006

De buurtbewoner over de meidenhangplek: “En dan maar van die pitjes eten. Dan zit de stoep helemaal vol met van die pitjes, maar daar mag je niks van zeggen, want dan ben je een ouwehoer. Ik pak een bezem uit de schuur en dan duw ik een van die meiden de bezem in de hand. ‘Wat moet ik daarmee’?, zegt ze dan. ‘Nou, je zal toch zelf het stoepje vegen. Ik ga toch niet voor jou werken, kom nou’, antwoord ik dan. Nee, dat gebeurt dan gewoon. Ik ga niet schelden of zo, nee hoor. Ik vraag gewoon of ze dat netjes willen opruimen. Zo was er ook eentje die zat te roken. Nou heb ik heb een plantenbak voor de deur staan en ik zag haar gauw die sigaretten daarin stoppen. Na anderhalf uur zou ze die weer komen ophalen. Ik dacht ik zal jou eens aanpakken. Dus ik snel met die sigaretten naar binnen, kon ik ze lekker zelf roken. Na anderhalf uur kwam ze: zoeken, zoeken. Ik naar buiten, zeg ik ‘zoek je wat’? Zij: ‘Nee’. Ik: ‘Oh ik dacht dat je je sigaretten zocht’. Ik zei, ‘die vind je nooit meer, want die heb ik opgerookt’... Ja echt wel.”

260 IK/GENERATIE NED PATRIMONIUMHOF

Een buurtbewoner
Straatinterview
14 november 2006

De buurtbewoner: “Ik denk dat die meisjes van Nieuw Zuid het gewoon moeilijk hebben. Ze leven in twee werelden. Dat is gewoon zo en daar moet je begrip voor hebben. Enerzijds zijn ze Turks of Marokkaans en de anderzijds zijn ze hier geboren in Nederland. Als ze op vakantie gaan dan worden ze daar zelfs als toeristen beschouwd, als vreemdelingen in het land waar hun ouders zijn geboren. Dat moet ook niet natuurlijk. Hier hebben ze het verschrikkelijk moeilijk. Ik denk niet eens dat ze een richting weten te vinden voor zichzelf. Ze moeten zichzelf nog ontdekken.”

261 IK/GENERATIE NED PATRIMONIUMHOF

Een jonge buurtbewoner
Straatinterview
2 november 2006

De jonge buurtbewoner, 20 jaar: “Ik woon hier al 20 jaar. Ik voel me wel thuis in deze wijk. Mijn vrienden wonen ook hier. Mijn ooms wonen zelfs naast ons. Aan beide kanten. Ik ga veel naar Birlik, naar de jongerenvereniging. Of naar de voetbalclub, ook van Birlik. Zitten we in de kantine en dan gaan we wedstrijden kijken. We zijn altijd daar of hier in de buurt. Het meeste last heb ik van dealers. Je ziet ze gewoon dealen. Hier om de hoek of gewoon voor de deur. En vooral die jongeren met de scooters maken veel herrie. Vroeger waren het Franse auto's, nu zie je ook Nederlandse wagens. Op die scooters zijn het meestal Turkse jongens. Maar er zijn ook Marokkanen en Nederlanders bij. Of ik de politie heb gewaarschuwd? Ik twijfel er wel aan. Uiteindelijk heb ik er last van. Ze zijn er bijna elke dag. Aan de andere kant is het wel hun keuze. Hoe dan ook, ook zij gaan het leren. Dus dan hoeft ik niet te streng te zijn.”

262 MINDER/MEERDERHEID ANTIL PATRIMONIUMSHOF

Een buurtbewoonster
Straatinterview
2 november 2006

De buurtbewoonster: “Ik heb het hier niet naar mijn zin. Ik voel me hier niet thuis. Er ontstaan veel discussies en meningsverschillen met de burens. De huizen zijn nogal lawaaiig en als mijn zoon ook maar een klein beetje geluid maakt, dan klaagt de buurvrouw die onder ons woont. Net als mijn zoon, mogen ook de andere kinderen niet met de bal spelen in het Hof. Als er een voetbal in de tuin komt dan mogen ze die niet pakken, want dan kunnen de bloemen en planten vernield worden. Dit vind ik belachelijk. Mijn zoon moet gewoon voor zijn deur kunnen spelen. Ik zou hier wel weg willen. De huur is te hoog en ik woon op etage. Dus trappen lopen, ben ik langzamerhand ook zat. En met de burens heb ik ook al niet veel contact. Verder hangen er nogal eens jongeren onder de poort, die roken en blowen. Ze maken ook lawaai en omdat de huizen gehorig zijn heb ik daar last van. Nee, van de burens niet.”

263 MINDER/MEERDERHEID NED PATRIMONIUMSHOF

Een buurtbewoonster
Straatinterview
14 november 2006

De buurtbewoonster heeft aardige Turkse burens, maar klaagt over de in het

hofje wonende Antillianen: “Ze sleutelen aan auto's op straat, de kinderen schoppen de bal telkens tegen de auto's aan ... ze kunnen toch ook gewoon op het Bloemhofplein gaan spelen.” Het hofje kent volgens haar betrekkelijk weinig doorstroming. Dat komt volgens haar door de (illegale) onderhuur. “Vroeger organiseerden we ook gezamenlijke activiteiten, als barbecues en zo, maar dat doen we maar niet meer, want als die buitenlanders daarmee gaan beginnen, krijg je toestanden.”

264 ON/VEILIG NED PATRIMONIUMSHOF

Een buurtbewoner
Straatinterview
14 november 2006

De buurtbewoner: “Vroeger kon ik mijn fiets buiten zetten, drie weken voor de deur, daar kwam niemand aan. Nu hoeft je je fiets niet eens naast de deur te zetten, want dan is hij weg. Bij ons lopen ze allemaal bij elkaar de deur plat. Iedereen komt bij iedereen over de vloer. Vroeger hing ik zelfs een touwtje uit de deur. Dat touwtje hangt er nog, maar dat hang ik natuurlijk niet uit de deur. Heel soms wel. Dan ben ik hier bezig en dan ga ik via de tuindeur naar buiten en als de deur dicht is, kan ik niet naar binnen. Dus ik laat dat touwtje eraan hangen, als ik hier bezig ben. Ik zie toch alles wat er gebeurt. Nu heb ik zo'n ding aan mijn deur, zo'n alarmpje. Dan zet ik dat ding aan, doe ik de deur even open en dan gaat ie af. Dan weet de buurman dat hij de politie moet bellen. Want als ik het doe dan gooien ze mijn ramen in. De buurman, die weet precies wat die moet doen en die komt dan naar beneden of die waarschuwt die knullen. En als het een beetje te gek wordt dan belt hij de politie. Gelukkig is de wijkagent altijd bereikbaar.”

265 MENGING NED PATRIMONIUMSHOF

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
14 november 2006

De buurtbewoner: “Ja, dit is gewoon ook een afspiegeling van de hele wijkgemeenschap natuurlijk. Hierboven wonen buitenlandse mensen, een Surinaamse. Daarnaast een Kaapverdische en verder Turken, Marokkanen en een Nederlandse man, die met een Marokkaanse vrouw getrouwd is. Een Engelse jongen die gitaren bouwt daar achter de schuur. Ja we hebben

van alles. Joegoslavische mensen wonen hier ook nog. Dus ja, het is een afspiegeling van onze samenleving". "In het begin toen ik hier pas woonde, heb ik een kerstavond georganiseerd; alles versierd, met vlaggetjes buiten en verlichting. Ik heb toen ook een paar van die Zaanse huisjes gehuurd, eentje met gluhwein, de ander met erwtensoep. Voor de burens. Ja en die erwtensoep, die is niet halal. Dus ik moest een beetje schipperen. Je moet elke keer dingen hebben die Marokkaanse en Turkse mensen en ook eten, want anders lukt dat niet. Het begrip Kerst kende een moslim toen nog niet, dus je moet vertellen van hoe dat zit, eigenlijk. In principe ontlopen die geloven elkaar niet zo. Die zijn ergens ontstaan in Egypte en ja, onze geloven zijn allemaal flauwe aftreksels van andere dingen natuurlijk. Zo gaat dat."

266 BUURT NED PATRIMONIUMHOF

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
14 november

2006 De buurtbewoner: "Ik fungeer eigenlijk als een beetje het oog van Bloemhof. Ik weet de instanties te vinden. Ik loop hier ook al zo lang rond. Ja ik ben wel vijf keer beroofd. Zo! Kijk maar op mijn hoofd dan kan je het nog een beetje zien. Er is met een fles op geslagen. En toen is er € 1,15 gestolen. Dat gaat natuurlijk nergens over, maar toch ..." "Ik blijf hier wonen. Hier vind ik wat en daar laat ik wat hè. Ik denk dat het overal wel een beetje zo is, dat mensen weinig respect voor elkaar hebben. Het ligt niet aan de woning of aan de buurt, maar het ligt aan de mensen die hier wonen, denk ik." "Patrimoniumhof is heel anders dan andere stukken in deze wijk. Kijk hier heb je veel sociale contacten nog. Je kent elk mens die hier woont. Ja en als omaatje bijvoorbeeld een dagje niet langs is geweest -en die moet hier langs, want er is maar één uitgang- dan weet je al van 'oh, omaatje is nog niet buiten geweest. Dan ga je effe kijken, want er kan wat aan de hand wezen."

267 IK/ANDER NED PUTSEPLEIN 28

Een vrijwilliger van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
14 november 2006

De vrijwilliger: "80, 90 % van de moslims kan de Koran niet lezen, omdat

die in het Arabisch is geschreven. Die is niet in het Turks vertaald. Dat mag namelijk niet hè? Er is een hoop heisa geweest toen Wegener-Libresse de Koran in het Nederlands heeft vertaald. Dat mocht niet. Je mag ook geen koranteksten gebruiken om op internet te plaatsen of zo. Dat doen ze niet, nee. Of het woord suikerfeest, waar komt dat dan vandaan? Dat is een Nederlandse uitvinding. Want bij hun heet het El-al-Fitr. Feest ter afsluiting van de Ramadan. Nederlanders hebben dat omgedoopt tot suikerfeest. Omdat er veel zoetheid gegeten wordt en de kinderen centjes en snoep krijgen. Ja, dat hebben wij zo genoemd en zij hebben dat nu al overgenomen. Want op de Blaak komt zondag een tent te staan en dan gaan we het El-al-Fitr feest vieren. 'Kom naar ons suikerfeest', zeggen ze. Iedereen mag daarheen. Nou, ik ga daar wel naartoe, ik vind dat wel interessant. Ik verdiep mezelf wel in dergelijke culturen, best wel. Er zijn ook mensen die nemen daar afstand van in de trant van 'wat moeten wij met die moslims joh?'. Ja sorry hoor, ik leef hier en ik wil hier blijven leven. Zo goed en zo kwaad als het kan. Dan moet ik toch ook een beetje gevoel hebben met mijn omgeving?"

269 MAN/VROUW MAR JOUBERTSTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
25 november 2006

De buurtbewoonster, een jonge vrouw: "In het e-centrum in de Joubertstraat. In het buurtcentrum. Daar ga ik liever niet, omdat het alleen maar voor de mannen is bestemd. Ook bij tKlooster. Daar komen ook heel veel mannen en ik voel me daar niet lekker bij."

270 OPVOEDING HIND BREDE AFRIKAANDERWIJK

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
December 2006

De buurtbewoonster: "Alleen hangjongeren hé. Meestal zijn het Turken of Marokkanen. Of er een oplossing komt, dat is de vraag. Ik zie wel heel vaak agenten lopen, maar het blijft toch hetzelfde met die hangjongeren. Ik weet ook niet of die jongens wel naar school gaan en hoe de opvoeding thuis is. De kinderen zijn tegenwoordig tot heel laat buiten. Dat hoort toch niet."

271 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERWIJK

Een wijkbewoonster
Straatinterview
12 december 2006

De wijkbewoonster: “Kattenkwaad, dat is er hier veel in de wijk. Kinderen uit de buurt hebben al een paar keer mijn naambordje van de deur gestolen. Natuurlijk heb ik een aanklacht ingediend, maar dat helpt niet.”

272 MAN/VROUW TURKS AFRIKAANDERWIJK

Een jonge vrouw
Straatinterview
12 december 2006

De jonge vrouw: “’s Avonds voel ik mij niet zo veilig op straat. Ik weet niet of dat door de buurt zelf komt. Ik ben zo opgevoed dat een meisje niet alleen in het donker op straat moet lopen.”

273 GELOOF NED PUTSEPLEIN 28

Een vrijwilliger van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
14 november 2006

De vrijwilliger: “Ik heb het ook een hele tijd moeilijk gehad. Er liepen bij ons een paar jongeren rond en die wisten op een gegeven moment dat ik van Joodse afkomst ben. Toen zeiden ze: ‘Hé, jullie hebben Jezus opgehangen! Waarom hebben jullie dat gedaan?’ Daar wist ik nooit antwoord op. Toen ben ik gaan voren in de Koran en mij bleek dat Mohammed helemaal niet zo’n aardige man was. Hij was nog een pedofiel ook, want hij trouwde met een meisje van veertien jaar. En ook niet zo slim, want toen hij van Medina naar Mekka vluchtte, moest hij zich verschuilen voor de soldaten, want ze zaten hem achterna. Een helper heeft toen gezegd onder de spinnenwebben door te kruipen, want als ze kapot gaan, weten ze dat we hier zitten. Later is hij ook nog getrouwd met zijn werkgeefster. Dus Mohammed was eigenlijk helemaal geen aardige jongen. En als hij niet weggelopen was van Medina naar Mekka, wat was er dan gebeurd? Wat voor straf had hij dan kunnen krijgen? Andere straffen dan stenigen of kruisigen waren er destijds niet. Dan was hij misschien ook aan het kruis genageld, net als Jezus. Maar Jezus liep niet weg voor zijn geloof.

Mohammed blijkbaar wel hè. Toen ik ze dat vertelde, waren die jongeren met stomheid geslagen, want hoe kon een klojo, een lul-Hollander dat allemaal weten? Toen zei ik ze eens te luisteren. ‘Jullie hebben het altijd over een persoon, maar weten jullie wel wie Moesa is? Ja, dat is Mozes en jullie aardvader Ibrahim noemen wij Abraham. Dat is onze aardvader. Van jou en voor mij en voor iedereen op de hele wereld met welk geloof dan ook. En wat staat er nou in jouw Koran, joh voor verhaal? Daarin staat de geboorte van Jezus beschreven. En ook alle profeten die bij ons in de Bijbel staan, staan bij jullie ook’. Maar ze trokken er zich niks van aan. Voor hen is de hele Bijbel gewoon vervangen door de Koran.”

274 IK/ANDER NED PUTSEPLEIN 28

Een vrijwilliger van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
14 november 2006

De vrijwilliger: “Met het eten bijvoorbeeld moet alles halal zijn. Ja, daar zijn we consequent in. Dat leer je wel. Dat is logisch. In de Joodse traditie wordt ook het vlees aan de ene kant klaargemaakt en het ander spul aan de andere kant en ook het brood en de deegwaren worden gescheiden. Dat gaat nooit bij elkaar. Er zijn natuurlijk een heleboel van dergelijke dingen die in een cultuur zitten, daar kom je niet onderuit, dat is gewoon zo. Voordat wij iets opzetten, houden wij ruggespraak met elkaar. Hoe wil jij het doen en wat zijn de ideeën die jullie erin willen hebben en onze ideeën. We maken daar een soepje van en dat is te eten. Zo hoort het toch.”

275 GELOOF NED PUTSEPLEIN 28

Een vrijwilliger van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
14 november 2006

De vrijwilliger, over ‘Urban Mission’: “Eens in de zoveel tijd hebben we een viering, niet hoogdravend of zo, maar heel gewoon. We zitten bij elkaar in een kring, een man of dertig met de dominee erbij of een van onze medewerkers. Soms doen we het ook wel met buitenlandse mensen, allochtone mensen. Dat bestaat al lang. Die hebben samen de Op Weg Kerk in het leven geroepen. Dus we hebben ook wel vieringen met moslims en andersdenkenden. Dat gaat ook wel. Maar je moet wel oppassen, want in

hun cultuur zijn er zaken waar je wel weet van moet hebben. Als je bijvoorbeeld een tafel neerzet met bloemen en al er op en je legt daar de Koran en de Bijbel neer, dan krijg je ruzie als de Koran niet hoger ligt dan de Bijbel. Ik vind het eigenlijk frustrerend, maar je moet er wel rekening mee houden. Mij kan het niet zo veel schelen, maar hoe zouden zij het vinden als wij zouden zeggen, we willen dat de Bijbel hoger moet liggen dan de Koran?"

276 AUTORMID NED PUTSEPLEIN 28

Een vrijwilliger van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
14 november 2006

De vrijwilliger: "Men geeft ook een taalcursussen in de Put, via Cosmicus bijvoorbeeld. Die geven taallessen aan Turkse mensen. De docente is er al om half negen en gaat soms pas om twee uur, half drie weer weg. Die heeft het daar druk genoeg mee. Er zijn een heleboel van die taalcursussen opgezet hier in de buurt. Via de Marokkaanse vereniging of die andere Turkse vereniging. Maar ook de school hier, de Putsepleinschool, die heeft soms de hele aula vol met cursisten. En ook hier op Blijvliet, aan de Hillevliet hebben ze een taalcursus. Er zijn er genoeg."

277 AUTORMID NED PUTSEPLEIN 28

Een vrijwilliger van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
14 november 2006

De vrijwilliger, al 19 jaar actief: "Wij hebben het vertrouwen opgebouwd, dus als er wat is dan komen ze als eerste naar ons toe. Terwijl de bewonersorganisatie ook dergelijke taken heeft of Kamelia, daar zit een maatschappelijk werker. Maar ja, die mensen komen liever bij ons, omdat dat heel bekend is. Die mensen kennen ons al heel lang natuurlijk. Ik bedoel maar, hoe lang zijn er al Turkse mensen hier? Vanaf 1950 geloof ik. En toen hadden ze nog geen eigen moskeeën ... Er wordt ook gezegd dat ze met moeilijkheden hier moeten wezen 'daar weten ze het wel, want daar kwamen wij vroeger ook al'. Zo werkt dat. Mensen komen liever bij ons dan dat ze naar een andere instantie gaan. Wij weten gelukkig de weg ook wel naar die officiële instanties en via ons gaat dat dan wat makkelijker. Wij zijn een soort bruggetje wat ze dan kunnen gebruiken. Daar is niks mis mee natuurlijk."

278 BESTAANS(ON)ZEKERHEID NED PUTSEPLEIN 28

Een vrijwilliger van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
14 november 2006

De vrijwilliger, al 19 jaar actief: "'s Woensdags ben ik er de hele dag. In de ochtend haal ik aardappelen op de markt, want er eten die dag 35 mensen uit de buurt bij ons. Elke 14 dagen. Dat doen we met een groep vrijwilligers. Die groep wordt kleiner, want er zijn ons een paar vrijwilligers ontvallen en nieuwe komen er zomaar niet bij. Het is moeilijk om vrijwilligers te vinden. Dat doe ik dus die dag: een beetje aardappels schillen, de groenten schoonmaken en als iedereen 's avonds aan het eten is, was ik ondertussen af. Nou ja, ik doe van alles. Als mensen om hulp vragen voor een voedselpakket bij de voedselbank, dan help ik met het invullen van de papieren. We helpen de mensen hier overal mee."

279 BESTAANS(ON)ZEKERHEID NED PUTSEPLEIN 28

Een vrijwilliger van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
14 november 2006

De vrijwilliger, al 19 jaar actief: "Omdat we met zoveel verschillende mensen te maken hebben, zijn we zelf ook een beetje multicultureel. Ook nog van verschillende richtingen. Onze opbouwwerkster is katholiek, de beheerder is hervormd en ik ben Joods van huis uit. Dus, alle geloven komen daar bij elkaar. Er komen ook veel Turkse en Marokkaanse mensen hulp vragen en zo. Er is heel veel stille armoede in deze buurt. Ik denk dat 70% van de mensen uit de buurt moet leven van een uitkering. Er gebeurt wel eens iets moeilijks. Kinderen op school, die moeilijkheden hebben of zo. Dan komen ze ook bij ons om raad te vragen. Ja, wij sturen ze wel door. Soms is het een hele klus hoor, om mensen weer op het rechte spoor te krijgen. Ze hebben de problemen zolang voor zich gehouden, dat het een rommeltje is geworden. Eer je daar weer uit bent. Ze gaan daarmee ook niet naar de moskee toe hoor."

280 MAN/VROUW NED PUTSEPLEIN 28

Een medewerker van het wijkpastoraat
Netwerkgesprek
31 oktober 2006

Het wijkpastoraat wordt georganiseerd vanuit de RK kerk. Geïnterviewde werkt hier sinds vier jaar als opbouwwerkster. Het pastoraat wordt de laatste jaren bemenst door drie vrouwen. De medewerkster: "Vaak hebben we te kampen met multi-gezinsproblematiek. Dat is wel eens dweilen met de kraan open. Ik vraag me vaak af hoe bepaalde gezinnen de eindjes aan elkaar knopen. Vooral degenen die de steun van een sterke gemeenschap in een wijk moeten ontberen. Als ik nu toch een groep vrouwen moet noemen die volgens mij in het gedrang zitten dan zijn het de vrouwen die afkomstig zijn uit het land van herkomst om hier met een in Nederland geboren en getogen migrant te trouwen. Vaak hebben de vrouwen eerst bij schoonouders ingewoond voordat zij op zichzelf gaan wonen. Die vrouwen zijn nu begin dertig en hebben jonge kinderen. Sommigen spreken wel Nederlands, anderen niet."

281 AUTORNED NED EGELANTIERSTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
14 november 2006

De buurtbewoonster: "De Tweede Kamer moet het een beetje anders gaan doen, die zijn een beetje verkeerd bezig. Of het daaraan ligt? Ja, daar ligt het zeker aan ... dat de hele wijk een puinhoop is. Ze hadden gezegd dat er gerenoveerd zou worden en dat een buitenlander en een Hollander om en om geplaatst zouden worden, dus: een buitenlander, een Hollander, een buitenlander etc. Kijk, wij wilden het graag een beetje normaal houden. Maar als er nu een Hollander vertrekt, komt er een buitenlander voor terug. Ik heb niks tegen buitenlanders, maar er wordt hier een getto van gemaakt. Met Koninginnedag hebben ze Hollandse kinderen met bussen laten komen, zodat ze op de televisie kunnen zeggen: 'kijk eens, daar wonen nog zat Hollanders daar'. Maar dat is helemaal niet waar. Want ze halen ze met bussen uit het Noorden. Als ze in de Tweede Kamer de bewoners een beetje normaal verdelen, dan is er niks aan de hand. Dan krijg je ook geen getto's."

282 GELOOF TURKS GOEDE HOOPSTRAAT

Een moskeebezoekster
Straatinterview
24 november 2006

De vrouw, 20 jaar, hoofddoek, over de Somalische Moskee: "Ik woon zelf in Lombardijen. Ik kom hier voor de tweede keer. Hartstikke leuk hier, ik kom hier uit nieuwsgierigheid. Elke vrijdagmiddag is hier het Vrijdagsgebed. Vroeger deed ik daaraan niet mee. Ik ben Turkse en voor een vrouw is dat niet verplicht. Voor een man wel. Maar de vrouwen mogen wel en nu ga ik daar ook heen. Het is wel goed als je het Vrijdagsgebed doet. Het is een extra gebed."

283 GELOOF TURKS/NED GOEDE HOOPSTRAAT

Een moskeebezoekster
Straatinterview
24 november 2006

De vrouw, Nederlands, Turks van afkomst, 22 jaar, hoofddoek, over de Somalische Moskee: "Als eerste wordt er een lezing gegeven over een onderwerp, daarna doet de imam de oproep tot gebed en dan bidden we met z'n allen. Het duurt een uurtje bij elkaar. Voorheen ging ik in Amersfoort naar de moskee, een Turkse Moskee. Ik woon daar. Deze moskee doet meer. Hier houdt men de lezing ook in het Nederlands, naast het Arabisch. Je kunt het gewoon volgen. Ik kom elke keer uit Amersfoort om hier te bidden. En het is altijd de moeite waard. De belangrijkste onderwerpen zijn: berouw tonen, de Ramadan, feestdagen. Hier komen ook veel meer vrouwen. Of ik ook naar activiteiten in het wijkgebouw ga? Als er leuke mensen komen, dan trekt me dat wel aan. Het moet wel gescheiden zijn voor mannen en vrouwen, anders komen er geen vrouwen."

284 SCHEIDING NED PRETORIALAAN

Enkele buurtbewoners
Netwerkgesprek
December 2006

De buurt over tGemaal: De een: "tGemaal is helemaal niks. Het is te duur en niet te vreten en de mensen die daar komen, wonen niet eens in de buurt". De ander: "Wij vinden het hier wel leuk. Maar allochtonen krijg je hier niet, ook al kook je 200% halal: te duur en een typisch Nederlandse middle-class-sfeer."

285 IK/GROEP MAR AFRIKAANDERPLEIN

Plein 3, een impressie,

Netwerkgesprek
14 november 2006

Een impressie van een jongerenavond in het buurthuis Plein 3: “Nee mevrouw, nee mevrouw. Waarom luister u niet. U luister niet.” Onder dit protest laat een Marokkaanse jongeling zich door een jongerenwerker de Soos uitzetten. Even daarvoor had hij mot gemaakt met zijn twee speelpartners wie het volgende partijtje voetbal op de playstation mocht spelen. Een kort beraad wees hem als aanstichter van de ruzie aan. Hij had al twee keer gespeeld en de anderen een keer. Hij moest dus wachten. Geheel tegen zijn eer en zin in “Nee mevrouw, nee mevrouw u luister niet”. Hij legde zich ook niet bij het besluit neer en bleek creatief in alle vormen van provocaties: in het beeld gaan staan, met zijn vingers voor de lens spelen (de playstation werd via een recorder levensgroot op een muur geprojecteerd), schoppen tegen de stoelpoten, zodat men niet rustig kon spelen, of proberen het sturingsapparaat uit de hand te trekken. Klieren dus. De jongerenwerkster kreeg er schoon genoeg van. Waarschuwde hem in alle toonaarden tot het te gortig werd en zij hem spontaan in het Marokkaans terecht ging wijzen. Dat was een code. Hij legde zich er bij neer. De jongerenwerkster zette hem er niet zomaar uit. Nee, ze pakte zijn jas en spullen en liep daarmee naar buiten. Hij moest wel volgen en ging. Een moment later keerde hij in alle rust terug. Hij had blijkbaar goed onderhandeld en op zijn manier schuld bekend. Benieuwd of dat ook in het Marokkaans is gegaan.

286 AUTORNED MAR AFRIKAANDERWIJK
Een jongerenwerkster
Netwerkgesprek
11 oktober 2006

Het voortdurend vanuit het perspectief van de allochtoon te moeten denken, leidt mogelijkwerwijze ook tot begripsvernauwing als we de volgende verspreking mogen geloven. In plaats van over oorspronkelijke Nederlanders te spreken, spreekt zij over niet-allochtonen. Maar de stemming in Nederland is blijkens de volgende anekdote ook bizar. De jongerenwerkster: “Mijn broer, die hier in Nederland is geboren en getrouwd met een hier getogen Marokkaanse, kwam zijn kind aangeven bij de burgerlijke stand en kreeg als felicitatie prompt te horen: “Als je maar weet dat jouw kind ook een allochtoon is.”

287 AUTORNED MAR AFRIKAANDERWIJK
Een jongerenwerkster
Netwerkgesprek
11 oktober 2006

De jongerenwerkster: “Ik heb 15 jaar gestudeerd. Via het ITO, LOM school, VMBO en het MBO, uiteindelijk HBO cmv. Waarschijnlijk de langst mogelijke route. Mijn vriend is bedrijfseconoom (hbo of wo) en werkt nu als jongerenleider met ADHD patiënten. Nederland graaft zijn eigen graf. Aan de ene kant word je opgezweept om te gaan studeren. Aan de andere kant word je afgestraft als je een passende baan wilt vinden. Veel hoger opgeleiden voelen zich afgedankt en omwille van hun afkomst gekleineerd. De radicalisering onder jongeren met een goed diploma neemt daardoor alleen maar toe.”

288 GELOOF MAR AFRIKAANDERWIJK
Een jongerenwerkster
Netwerkgesprek
11 oktober 2006

De jongerenwerkster: “Ik ben liberaal opgevoed. Ik mocht van mijn vader geen Arabische les krijgen in de moskee. Ik zou volgens hem alleen maar overbodige aanwijzingen rond het geloof krijgen. Ik heb Arabisch van mijn vader geleerd. Ik ben een praktiserend gelovige. Ik hanteer een wat ruimere interpretatie van de Koran. Niet alles in de Koran neem ik letterlijk. Veel leeftijdgenoten worstelen met het geloof. Of ze stappen uit het geloof, of ze radicaliseren sterk.”

289 IK/ANDER MAR AFRIKAANDERWIJK
Een jongerenwerkster
Netwerkgesprek
11 oktober 2006

De jongerenwerkster: “Ik ben Arabisch van afkomst, net als mijn man. Als er al problemen zijn met Marokkanen zijn dat altijd Berbers. Vooral de Berbermeisjes zitten klem. Kortgehouden thuis. Gecontroleerd door de broers en de gemeenschap. Hier zie je vrouwen ook in een djellaba lopen. Dat is niet overal in Nederland. Hier is het veel traditioneler. Dat zie je overal aan. Ook in Marokko heb je gebieden die veel strenger en

orthodoxer zijn dan andere. Als je van het Zuiden naar het Noorden reist, kom je daardoor heen. De sfeer verandert ook op slag. Het enige waaraan je denkt is dan zo hard mogelijk doorrijden om zo snel mogelijk weer in de bewoonde wereld te zijn". Zij is duidelijk gekant tegen de mentaliteit van de Berbers: "Mijn vriend werkte bij een reïntegratiebureau. Hij is op een gegeven moment gestopt met werken vanwege het typische gedrag van Berbers."

290 ON/VEILIG ALG AFRIKAANDERPLEIN

Een bewaker
Netwerkgesprek
november 2006

De bewaker over zijn taak: "Juist als het rustig is op straat moet je goed opletten. Je weet nooit wat er kan gebeuren. Kijk daar die jongens. Die voeren wat in hun schild. Wat ze kunnen doen? Ze provoceren. Ze komen langs en zeggen je op te rotten, dat het hun wijk is. Laatst dreigde een Turkse jongen nog dat zijn broer, die binnenkort vrij zou komen, wel wraak zou nemen. Je weet nooit wat er gebeurt. Je moet alert zijn."

291 GELOOF NED JOHANNES BRANDSTRAAT

Een schooldirecteur
Diepte-interview
Oktober 2006

De directeur: "Vertrekpunt in het onderwijs is het christelijk geloof. Er wordt gebeden en uit de bijbel verteld. Er wordt ook over andere godsdiensten verteld. De bedoeling is elkaars inspiratiebronnen (beter) te leren begrijpen. Zingen wordt nauwelijks meer op school gedaan. Taal en rekenen slokt bijna alle tijd op. Wij vieren alle christelijke feesten. Dat is met de feesten van de andere geloven nog niet het geval. Ook de rituelen van andere geloven worden gewaardeerd. Hoewel ik met sommige wel moeite heb. Laatst was ik bijvoorbeeld bij de begrafenis van een moslimmeisje. Als man en hoofd van de school mocht ik daarbij wel aanwezig zijn, maar de moeder niet. Dat vond ik niet prettig."

292 IK/GROEP MAR BREDE HILLEDIIK

Jongere op de hangplek
Locatie-interview

November 2006

De jongere: "Hoe heet je." "Hmm". "Woon je daar in de buurt." "Waarom wil je dat weten..." Wantrouwen is richtsnoer in dit gesprek. "Wat ik daar doe. Gewoon tijdrekken. Wachten tot we iets kunnen gaan doen. Om mijn vrienden te ontmoeten en om iets af te spreken, loop ik even naar de Hilledijk. Daar komen alle jongens uit de buurt. Wij kennen iedereen die langskomt. Die naar de metro gaan, of naar school, naar InHolland. Die wonen bijna allemaal in de buurt. Die man aan de overkant, bij die witte sloopwoningen, is een 'eskan' (een verrader). Zo gauw wij daar staan, waarschuwt hij de politie. Ook als we maar met zijn vieren zijn." Hilledijk is een centrale plek. Je kunt iedereen zien komen en gaan. Het is ook een mooie plek om stiekem met de meisjes af te spreken. Als die bijvoorbeeld uit de metro komen, dan gaat de jongen in kwestie lopen en het meisje loopt achteloos achter hem aan. Niemand die het ziet. Wel een kostelijk gezicht.

293 ON/VEILIG MAR BREDE HILLEDIIK

Jongedame uit de wijk
Straatinterview
14 oktober 2006

De jongedame: "Als er een hele groep Marokkaanse jongens of zo daar bij de trap vlakbij de metro Rijnhaven staat, dan vertrouw ik dat niet zo. Dan loop ik meestal om. Ze hebben me wel eens gedreigd te verkrachten en ze schelden mij en mijn vriend uit. Zijn oudere broer heeft er een keer iets van gezegd, zo van 'hé, meer respect voor mijn broertje', en nu doen ze het ook niet meer."

294 SCHEIDING NED AFRIKAANDERPLEIN

Een vrijwilliger speeltuin De Teyl
Diepte-interview
14 oktober 2006

De vrijwilliger, al decennia actief in de speeltuinvereniging: "Er is veel onderscheid tussen allochtonen. Sommigen zie je eigenlijk niet. Ik bedoel waarom nu zo. Ze zitten helemaal ingepakt, in zo'n burka. Ook helemaal geen ogen, of zo. Je ziet ze alleen maar voorbij lopen. Het zijn Afrikanen, geen Marokkanen, ook geen Turken. Ja, dat zijn ze, Somalische

vrouwen, helemaal ingepakt. Ik vind dat zonde. Ze komen ook hier in de speeltuin met hun kinderen. Ze worden veel uitgelachen. Ze zoeken een bankje op, zitten alleen, totdat anderen ze opzoeken. Ik neem aan een zus of vriendin. Ja, dat zie je niet zo snel hè? Triest. Vooral kinderen zijn eerlijk. Die zeggen gewoon: 'zijn dat de boeba'? Gewoon een Turks kind, die dat dan zegt. Maar je ziet het wel steeds minder."

295 AUTORMID NED AFRIKAANDERPLEIN

Een vrijwilliger speeltuin De Teyl
Diepte-interview
14 oktober 2006

De vrijwilliger, al decennialang actief in de speeltuinvereniging: "Op woensdag zijn we pas om 12 uur 's avonds thuis. Woensdag is namelijk onze bingoavond, onze inkomstendag. De gemeente geeft niets en met alleen contributie kom je er niet. Dus daarom doen we aan bingo. Daar halen we een groot deel van de inkomsten uit. Met die nieuwe vergunningen is het wel moeilijker geworden. Maar ons lukt het wel. Het publiek zijn mensen die gewoon een avondje uit willen. Je hebt er mensen bij die spelen al 25 jaar hier. Allochtonen komen er nauwelijks en de Surinaamse vrouwen van wie bekend is dat die graag een gokje wagen, die gaan met busladingen vol naar Amsterdam."

296 AUTORMID NED AFRIKAANDERPLEIN

Een vrijwilliger van speeltuin De Teyl
Diepte-interview
14 oktober 2006

De vrijwilliger, al decennialang actief in de speeltuinvereniging: "De enige manier om contact met de ouders te krijgen, is als de kinderen lid worden. Want als een kind lid wordt, dan is ook meteen het hele gezin lid. Het was een actie van de deelgemeente Feyenoord. Die wilde wat doen voor de speeltuinen en zij boden aan de helft van de contributie van 15 euro te betalen voor ieder allochtoon gezin dat lid werd. Dus een gezin hoeft ongeacht het aantal leden, ook al hadden ze vijf kinderen of meer, maar een bijdrage van 7,50 euro te betalen. Daar is massaal gebruik van gemaakt. We kregen op een dag 200 nieuwe gezinsleden. Dus 200 gezinnen hè. Dat sloeg aan. Maar op de een of andere manier heeft deelgemeente ons in de steek gelaten. Toen ze zagen dat hun voorstel behoorlijk liep in

de papieren liep, moest de vereniging de helft opeens bijschieten. Dus toen moesten wij de bijdrage voor 200 gezinnen ophoesten uit ons eigen budgetje. Ik moet wel zeggen dat de deelgemeente ons op andere manieren altijd goed helpt, maar op dit punt zijn ze in gebreke gebleven. Van de 200 gezinnen waren er na een jaar nog maar 100 over. Ja, ze moesten het na een jaar zelf helemaal betalen hè? Nu hebben we nog zo'n 60 allochtone leden en met autochtonen samen 300 gezinnen als lid."

297 AUTORMID NED AFRIKAANDERPLEIN

Een vrijwilliger van speeltuin De Teyl
Diepte-interview
14 oktober 2006

De vrijwilliger, al decennialang actief in de speeltuinvereniging: "Dat ze er niet tussen komen, ervaren we in de speeltuin ook. Het wordt wel iets beter. Een tijdje geleden zat er niet één allochtoon bij. Niet om te spelen en niet als vrijwilliger. Wij hebben nu nog steeds niet één buitenlander als vrijwilliger. Met nadruk: NIET EEN. Terwijl Afrikaanderwijk een behoorlijke gemengde buurt is. Ja niet één. Ze doen het niet. We hebben flyers uitgedeeld in de brievenbus, maar je krijgt niet één reactie. En ik weet misschien waaraan het ligt. Het merendeel ligt aan het feit dat wij niets te bieden hebben. Voor een Nederlandse vrijwilliger is het ok. Want niemand krijgt een vrijwilligersvergoeding, maar een buitenlander wil weten wat het opbrengt. Dat is heel commercieel gericht. Het is gewoon zo. Je krijgt ze dus ook niet. Er is een kleine kentering. We hebben tussen de middag een overblijfklass hier. Die maakt gebruik van de ruimte en daar lopen wel 50 tot 60 kinderen rond. Daar zitten een paar allochtone vrouwen bij die vanuit de school oppassen. Je ziet dat ze heel erg betrokken zijn bij de kinderen. Dat moet ik ze nageven. Ze gaan waar de kinderen heen gaan en dan helpen ze wel hier. Maar voor de speeltuin zelf zijn ze moeilijk te krijgen. Misschien zijn we te afstandelijk hierzo. Maar ja, je kunt moeilijk op je knieën gaan om ze te vragen."

298 MINDER/MEERDERHEID NED AFRIKAANDERPLEIN

Een vrijwilliger
Diepte-interview
14 oktober 2006

De vrijwilliger: “Vanaf 1963 kwamen de eerste allochtonen. Uit het Middellandse-Zeegebied, Spanjolen, Portugezen en Italianen. Ja dat was ‘60/’65. Daarna kwamen de anderen. Noem ze maar op: Marokkanen, Turken. Ik geloof dat we hier zo’n 30 verschillende nationaliteiten hebben wonen. Met de Spanjolen, Italianen en Portugezen hebben we altijd een hele gezellige buurt gehad. We dronken altijd een bakje koffie en gingen gewoon met ze om. Ik kom ze nog wel eens tegen. Vroeger zaten we dan met z’n allen met mooi weer buiten op de stoep. Beetje Zuid Europees, weet je wel. Een gezellige volksbuurt. Iedereen kende iedereen. Ja, dat soort dingen mis je nu. Maar het komt wel weer terug hoor. Alleen op een andere manier. Als ik hier het straatje inkijk, zie ik allochtone vrouwen, meestal Turkse vrouwen, met elkaar zitten praten op de stoep. Daar kom je niet tussen. Zij komen er niet bij ons tussen en wij niet bij hen.”

299 BUURT NED AFRIKAANDERWIJK

Een echtpaar
Locatie-interview
15 november 2006

Het echtpaar, 50 jaar met elkaar getrouwd, 71 en 70 jaar, geboren en getogen in Rotterdam. Na het bombardement in WOII zijn ze van de stad verhuisd naar Zuidplein. Daar was toen een nooddorp. Zelf wonen ze al 13 jaar op dit adres. Het is een huurwoning met huizen uit 1993. Zij waren de eerste bewoners. Het was niet gemakkelijk om in deze buurt een woning te krijgen, want meneer was toen niet economisch gebonden aan de wijk. De dokter bood met een urgentieverklaring uitkomst. Ze voelen zich thuis en hebben een goed contact met de burens. Zij zijn de oudsten in het blok. Verder woont er veel jong volk met kinderen. Het enige waar ze zich, met het hele blok, aan ergeren is de stoep met van die hele kleine steentjes. Ze storen zich dan ook aan de berichten rond het Afrikaanderplein -park of niet, voor hen is het nog steeds het plein- waarin steeds maar melding wordt gemaakt van meer geld, terwijl er aan hun stoep niets gebeurt.”

300 BUURT NED PUTSEBOCHT

Een wijkagent
Netwerkgesprek
19 januari 2007

De wijkagent over De Brug: “Ik weet niet wat er is misgegaan. Er is wel

op een avond een playstation gestolen en de B-box. De beheerder, een Turkse jongen die er goed de wind onder kan hebben, is toen vreselijk kwaad geworden. Hoe kun je nu jezelf bestellen, heeft ie gezegd. Dat is mogelijk niet goed gevallen en een paar jongens hebben zich blijkbaar beledigd gevoeld. ‘s Avonds gingen de ruiten in. De volgende dag hebben we vergaderd. Kijken wat we eraan konden doen om de jongeren weer kalm te krijgen.”

301 AUTORNED MAR PUTSEBOCHT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
19 december 2006

De jongerenwerker: “Hoe je jongerenwerk dan moet opzetten? Veel gewaagder, met veel meer risico. Al die jongeren hebben een ondernemende spirit. Die moet je volgen. Stuur ze op aanzien en op geld. Die jongeren krijgen nooit geld om zelf te investeren. Het loopt altijd via het jongerenwerk, van bovenaf, dat is beheersbaar en te verantwoorden. Je moet ze veel meer eigen verantwoordelijkheid geven, voor zichzelf en voor de omgeving. Dat hebben ze in Nederland nooit geleerd. Er kijkt hier altijd iemand mee. Alle initiatieven van scholing en emancipatie komen van buiten. Dat is opgelegd en gaat niet van de jongeren uit. Dat gevoel krijgen ze ook mee in de moskee. Daar is ook geen ruimte voor jongeren. En ook thuis worden ze niet geleerd hun kansen te grijpen. Dat geldt voor de meiden, maar ook de jongens. Als die jongeren nu hun ‘eigen keuzes’ maken, dan is dat gelijk grenzeloos. Zij hebben niet geleerd dat goed in te vullen. Ook de oudere generatie voelt zich machteloos. De meeste van hen zijn al 20 jaar of langer in Nederland. Ze kwamen hier om hun brood te verdienen en een nieuw leven op te bouwen. Voor hun gevoel vernakken deze jongeren hun leven hier in Nederland.”

302 IK/GROEP MAR PUTSEBOCHT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
19 december 2006

De jongerenwerker: “Natuurlijk heb ik wel een vermoeden wie het is. Maar hoe ontmasker je zo iemand. Ik vraag me wel af of die goed geslapen heeft. Mogelijk ligt die zich rot te woelen van schuld in bed. Ik werk ook wel in

op hun schaamtegevoel in van hoe ze het in hun hoofd halen om hun eigen ruiten in te gooien en hun eigen wijk in diskrediet te brengen. Maar die jongeren hebben geen gevoel voor hun buurthuis. Of voor hun straat of wijk. Laat staan voor hun stad of land. Die hebben een band met niks, met niemand. Die leven van moment tot moment, van dag tot dag. Ik let er ook op of sommigen hyperactief zijn. Te druk doen en stress hebben. Of dat ze juist stilletjes aan de kant gaan zitten. Ik vraag er ook wel naar om ze uit te dagen. Maar het blijft altijd de vraag wat je met een aangifte bereikt. Er kunnen collega's worden bedreigd of anderen jongeren om die reden in elkaar worden geslagen. Dat het tot een vertrouwensbreuk zou kunnen leiden, is voor mij geen excuus. Wat geeft het voor 'vertrouwen' als iemand voor je ogen de boel vernielt en je doet er niets mee? Je ziet ook dat jongeren elkaar verlinken en ze naar de politie lokken. Waarom? Om een betere positie te krijgen of juist om zichzelf te beschermen. Er zit bijna altijd een bedoeling achter. Je moet ook niet te naïef zijn."

303 GELOOF TURKS PRETORIALAAN

Een wijkbewoonster
Locatie-interview
7 maart 2007

De wijkbewoonster: "Weet je wat wij thuis doen. Mijn man speelt de imam en ik bid dan achter hem. Als de kinderen dat zien dan pakken zij hun kleedjes en gaan ze mee bidden. Dat vinden zij heel leuk. Ze spelen zelfs erbij. Als ik ze tijdens het gebed wegstuur, vinden ze dat niet leuk. Ze doen alles na, wanneer we aan het bidden zijn. Soms klimmen ze op hun vaders rug als die bidt. Dat vinden we niet erg. Natuurlijk vertellen we de kinderen ook over het geloof. We hebben Nederlandse boeken over de Islam. Daaruit lezen we verhaaltjes voor. Ze kunnen geen Turks lezen. Vandaar. Vroeger had je dat niet. Hoe het verder gaat? Als je je kinderen goed opvoedt, dan zullen ze later de juiste keuzes maken. Ook als het om een hoofddoek gaat. Ik zal ze daartoe niet dwingen. Ik ben zelf ook niet gedwongen."

304 DOOD MAR SALVIAHOF

Een wijkbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De wijkbewoonster: "We gaan allemaal dood door ons lot. Of we nu onder een boom komen, of in het verkeer. Het is je lot. Het is wat er geschreven staat. Je wordt geboren en vanaf dat moment is je leven uitgestippeld. Ook je dood. Wij weten niet wanneer we dood gaan. Maar Allah wel. Op welke dag, welk uur. De duiven weten het. Ze weten precies wanneer hun dag gekomen is. Ze staan er klaar voor. Op het moment dat een duif wordt geboren, wordt er in hun oor gefluisterd wanneer ze doodgaan."

305 MINDER/MEERDERHEID EGYPT PUTSELAAN

Een winkelier
Netwerkgesprek
Maart 2007

Babylon Market is een supermarktje. Ze verkopen van alles. Wat opvalt is, is dat de waterpijpen (uit Egypte) heel betaalbaar zijn. Het is er nooit druk. Behalve vrijdag als het vrijdaggebed in de naast gelegen Somalische moskee is afgelopen. Het zijn de burens. De winkelier van Babylon Market: "Nee, wij hebben niets met de moskee te maken. We hebben wel profijt van de klandizie. Of ik hier vaak werk? Niet echt. Ik val twee dagen in de week in voor mijn vriend. Hij is een kennis van mij. We zijn bijna familie. Soms moet hij dingen regelen, dan hij belt mij. De klanten? Die zijn Irakees, Turks, Marokkaans en veel Somaliërs. Vanwege de moskee. Hier in de wijk wonen veel Turken bij elkaar. Soms lijkt het Klein Istanbul wel hier."

306 MINDER/MEERDERHEID MAR 2E BALSEMIENSTRAAT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
15 november 2006

De jongerenwerker: "Door de herstructurering is deze straat binnen twee jaar bijna volledig Turks geworden. De bedoeling was een gemeente middenklasse te creëren. Dat is maar voor een deel gelukt. Men wilde een optimale mix van Nederlanders en migranten bewerkstelligen en zo het sociaal kapitaal herstellen. Niet alleen salaris en opleiding is belangrijk. Ook de etnische afkomst. Dat vinden migranten ook. Migrantenvrouwen wonen anoniem, teruggetrokken, met de gordijnen dicht. Nederlanders stralen openheid uit en richten zich veelal naar buiten."

307 MENGING NED 2E BALSEMIENSTRAAT

Een buurtbewoner
Straatinterview
5 november 2006

De buurtbewoner: “De allochtonen in onze straat zijn beter geïntegreerd dan de straten hierachter. Daar hebben ze echt de overhand. Hier is het een beetje één op één. In dit blok alleen al zijn één, twee, drie, vier, vijf, zes... zes nieuwe burens gekomen. Twee Nederlanders en vier daarvan zijn buitenlanders. Ik ga niet op bezoek bij hen. Maar ik zie ze wel op straat.”

308 ON/VEILIG NED 2E BALSEMIENSTRAAT

Een bewoner
Straatinterview
15 november 2006

De bewoner: “Mijn dochter van 22 durft 's avonds niet de straat op. Vooral die hangjongeren in de Poort veroorzaken overlast. Dat is nu wel stukken minder geworden. Wat er aan gedaan is? Ja, we hebben gewoon, uuhm we kregen formulieren via de wijkpolitie, die we moesten invullen. Die zijn daar beter op gaan letten. Maar zo gauw de aandacht van de politie verslapte, kwamen ze weer terug.”

309 DOOD NED 2E BALSEMIENSTRAAT

Een bewoner
Straatinterview
15 november 2006

De bewoner: “Ik geloof in de dood en ook in de leven na de dood. Ooit gaan we allemaal dood. Ik ben ook niet bang van de dood. Ik hoop wel dat ik nog lang en gelukkig kan leven. Mijn ouders waren streng christelijk. Daar heb ik wel wat van meegekregen. Vergeleken met mijn jeugd zijn mijn kinderen heel vrij opgevoed. Vroeger gingen we nog wel eens met zijn allen naar de kerk. Nu ze ouder zijn geworden, willen ze dat niet meer.”

311 GELOOF HIND BREDE HILLEDIJK

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
December 2006

De buurtbewoonster: “Mijn kinderen mogen zelf weten wat ze gaan geloven. Het hoeft niet persé Hindoeïsme te zijn. Bij het Hindoeïsme zit de God in jezelf. Dat is anders. Ik weet van binnen dat ik in God geloof. Het maakt niet uit of je Moslim bent of Christen. Mijn oudste dochter krijgt bijbelles op school. Daar heb ik geen moeite mee. Er is toch maar een God, zeggen ze. Je hebt alleen verschillende benamingen. En als ze met een Turk of Marokkaan thuiskomen? Zolang ze maar gelukkig zijn.”

312 MINDER/MEERDERHEID HIND BREDE HILLEDIJK

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
December 2006

De buurtbewoonster: “Je moet hier in de wijk geen Hollandse mensen verwachten. Hier wonen veel buitenlanders. Ik heb ervaring met Turkse en Marokkaanse mensen. Als het mooi weer is, zie je ze heel vaak buiten. Dan ga je een praatje houden. Opzoomeren dat doen we ook wel eens.”

313 AUTORMID CABO AFRIKAANDERWIJK

Een buurtbewoonster
Straatinterview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster: “Er werden huizen gesloopt in de wijk en dat trok junkies aan. Tijdens de schoolpauzes kwamen de junkies uit alle hoeken en gaten om drugs te verkopen. Daar heb ik toen wel iets van gezegd, ja.”

314 OPVOEDING TURKS CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
December 2006

De buurtbewoonster: “Zelfs in onze straat hebben we er eentje. Een dealer. Ik heb een jongen van 27 jaar en die loopt er net zo bij als een junk. Vandaar dat ik er soms moeite mee heb.”

315 AUTORHERK TURKS CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview

December 2006

De buurtbewoonster: "Mijn tweede zoon is getrouwd met een Nederlands meisje. Eigenlijk half Nederlands en half Turks. Ze is wel moslim, maar ik merk toch een cultuurverschil. Bij ons praten we Turks. En zij niet. We vertalen het wel, maar je kunt niet alles vertalen en dat vind ik dan weer zielig. Je weet ook niet hoe je je moet aanpassen. Nu leert ze Turks. De jongste geef ik onze cultuur en geloof mee. Maar wat ze er later mee doen, dat weet ik niet. Ik vind het wel belangrijk."

316 GELOOF TURKS CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
December 2006

De buurtbewoonster: "Nadat mijn vader is overleden, ben ik boeken gaan lezen over de Islam. Ik heb me er in verdiept en zo ben ik een hoofddoek gaan dragen. Ik heb vrede zo. Veel van mijn vrienden hebben afstand van mij genomen. Ze dachten dat mijn man mij verplichtte. Ze denken ook dat vrouwen die een hoofddoek dragen dom zijn en geen Nederlands praten. Maar ik ben nog steeds dezelfde persoon."

317 MENGING TURKS CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
December 2006

De buurtbewoonster: "Meestal deden we samen Opzoomeren. Bij het buurthuis hebben ze van die vrijdagen ... We hebben een jaar lang de straten geveegd. Op zondagen ook. Daarna gingen we wel eens met de burens eten en drinken."

318 ON/VEILIG CABO PAUL KRUGERSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster: "Soms gaan we gezellig een ijsje eten in de Italiaanse ijszaak aan de Paul Krugerlaan. Dan ben ik blij dat ik niet helemaal naar de stad hoeft om Italiaans ijs te kunnen eten."

319 IK/ANDER TURKS HILLEDIJK

Een opbouwwerkster
Diepte-interview
12 december 2006

De opbouwwerkster: "Omdat je een hoofddoek draagt, word je toch gezien als een Turkse vrouw die geen woord Nederlands praat. Ik merk door de manier van praten, dat ik niet voor vol wordt aangezien. Alsof Turkse vrouwen met een hoofddoek achterlijk zijn. Natuurlijk begrijp ik wel dat tegen vrouwen van mijn leeftijd die nog steeds geen Nederlands praten raar wordt aangekeken. Maar ik hoef niet op die toon aangesproken te worden. Als het me echt stoort, zeg ik er wat van. Ik laat niet over me heen lopen!"

320 IK/ANDER TURKS HILLEDIJK

Een opbouwwerkster
Diepte-interview
12 december 2006

De opbouwwerkster: "Hier in de wijk zijn ze wel gewend dat er allochtone vrouwen zijn die geen Nederlands praten. Daar wordt rekening mee gehouden door in korte zinnen te spreken of met handen en voeten iets te vertellen. Maar in wijken waar geen allochtonen wonen, daar word ik zo raar aangekeken of benaderd. Zo met een houding van "Wat kom je hier doen? Kan je ons wel volgen?"

321 GELOOF TURKS HILLEDIJK

Een opbouwwerkster
Diepte-interview
12 december 2006

De opbouwwerkster: "Ja. Niet op mijn werk, want daar is geen geschikte ruimte. Voor je gaat bidden moet je jezelf ritueel wassen en daar hebben we geen plek voor. Bidden zou eventueel kunnen, maar het wassen niet. Ik bid thuis. Als ik overdag niet gebeden heb dan haal ik 's avonds alles achteraf in. Dat mag eigenlijk niet, maar ja als het niet kan dan moet je het zo doen."

322 IK/FAMILIE TURKS HILLEDIJK

Een opbouwwerkster

Diepte-interview
12 december 2006

De opbouwwerkster: “’t Was niet zo dat ze bij mij zomaar even langs konden komen. Ik was nooit thuis. En als ik tentamens had dan was ’t meer zo van ‘joh, ik kan even niet’. Ik had m’n sociale leven ook niet helemaal losgelaten. Als ik ook maar even tijd had dan kon ik mijn vrienden en familie wel vragen of ze even langs wilden komen.”

323 BLIJVEN/TERUGGAAN TURKS HILLEDIIK
Een opbouwwerkster
Diepte-interview
12 december 2006

De opbouwwerkster: “Ze hebben altijd gezegd dat ze terug wilden. Toen we allemaal getrouwd waren en een baan hadden, zijn mijn ouders gegaan. Nu al 20 jaar geleden. Mijn moeder is anderhalf jaar geleden overleden. Mijn vader is een paar maanden later hertrouwd. Hij zei duidelijk, ik voel me allenig en dat wil ik niet. Hij staat er helemaal alleen voor in Turkije en wij zijn hier in Nederland. Ja, in zo’n geval heb ik niets te willen. Klikt het met zijn nieuwe vrouw, dan kom ik er graag. Zo niet dan heb ik pech. Dan kom ik alleen mijn vader bezoeken en dan ben ik weer weg.”

324 AUTORMID TURKS HILLEDIIK
Een opbouwwerkster
Diepte-interview
12 december 2006

De opbouwwerkster: “Bewonersorganisaties bestaan al zo’n 25 jaar en ook in wijken waar veel allochtonen zitten. Maar tot nu toe worden die gerund door autochtonen. Het is in principe vrijwilligerswerk. Je moet je er dus gratis voor inzetten. Veel allochtonen interesseert het niet of ze hebben totaal geen notie van wat het inhoudt. Of ze vragen wat er tegenover staat. Dan wordt het moeilijk om daarvoor mensen te mobiliseren.”

325 AUTORMID TURKS HILLEDIIK
Een opbouwwerkster
Diepte-interview
12 december 2006

De opbouwwerkster: “Ik vraag me soms wel af hoe dat hier (met de BOA, ddr) zit. Ze zeggen wel dat ze openstaan voor iedereen, maar als ik naar de cultuur hier kijk dan vraag ik me dat af. Zo willen ze allochtonen in het bestuur, maar die krijgen ze niet. Ik denk dat je dan actief naar buiten moet treden. In ’t jaar dat ik nu hier zit heb ik geen acties gezien om allochtonen te werven.”

326 AUTORMID TURKS HILLEDIIK
Een opbouwwerkster
Diepte-interview
12 december 2006

De opbouwwerkster: “Niemand bij BOA spreekt Turks of Marokkaans. Dan moeten bijvoorbeeld ik en anderen tolken. Maar ik doe dat niet. Ik zie bij mijn collega’s daartegenover de onwil om Turks of Marokkaans te leren. Laatst ging een Marokkaanse collega van ons naar Mekka. Ik stelde voor een klein afscheidsfeestje voor hem te geven. Zo’n reis is toch belangrijk. Een aantal ‘witte’ collega’s van mij toonde zo’n weerzin. Daar schrok ik van. Een Marokkaanse collega herkende dat wel. Hij kent de sfeer aan de Hilledijk maar al te goed.”

327 BLIJVEN/TERUGGAAN AFRI HILLELAAN
Een wijkbewoner
Diepte-interview
14 maart 2007

De wijkbewoner, een jonge Afrikaanse man, klein, ca 1.60 meter, draagt hiphop kleding met een petje, heeft dreads en een ketting met een grote foto van een islamitisch geestelijk leider. Spreekt Engels en enkele woorden Nederlands. Zijn telefoon gaat steeds af. Dan spreekt hij Afrikaans. Hij is muzikant. Speelt meerdere instrumenten (djembé, keyboard) en heeft bands in Gambia en in Nederland. Reageert afstandelijk en vaag, vooral als het om zaken gaat als verblijfsvergunning, geloof en de liefde. “Ik vind het moeilijk om in Nederland te zijn. Het is hier koud en ik moet wennen aan het land. Ik probeer altijd een half jaar in Afrika te zijn en een half jaar hier. Als ik daar ben voel ik me heel erg vrij.”

328 AUTORNED AFRI HILLELAAN
Een wijkbewoner

Diepte-interview
14 maart 2007

De wijkbewoner, een jonge Afrikaanse man: “Er zijn niet genoeg mogelijkheden voor gekleurde mensen. Ik heb ook het gevoel dat het moeilijk is om iets te beginnen. Alsof we ons dubbel moeten bewijzen, voordat we iets kunnen opstarten. Maar ik denk ook dat we geen hulp van de gemeente krijgen, terwijl andere bevolkingsgroepen dat wel gewoon krijgen. Afrikanen organiseren zich niet zo makkelijk. Afrikanen geven ook snel op of zijn niet bereid de strijd aan te gaan. Er moet iemand een project starten, dan komt de rest vanzelf. Iemand moet gewoon beginnen, maar wie ...”

329 IK/ANDER AFRI HILLELAAN
Een wijkbewoner
Diepte-interview
14 maart 2007

De wijkbewoner, een Afrikaanse jongeman: “I do what I can. Only God knows that I do what I can. Ik ga weleens naar de Somalische moskee, maar daar voel ik me niet echt thuis. We zijn allemaal Afrikaans en toch zie ik er anders uit. Ik draag dreads en zo. Ik voel me bekeken, onder andere door de Marokkanen. In die moskee moet een betere mix zijn. Mensen moeten elkaar accepteren vanwege hun hart en niet vanwege hun uiterlijk.”

330 BLIJVEN/TERUGGAAN AFRI HILLELAAN
Een wijkbewoner
Diepte-interview
14 maart 2007

De wijkbewoner, een Afrikaanse jongeman: “Ik ben half Gambiaans, half Senegalees. Mijn moeder komt uit Gambia, mijn vader uit Senegal. In Afrika is het zo: het land waar je vader vandaan komt, dat is je moederland. Ik vind het heel erg om zo ver van mijn ouders te wonen. Het liefst zie ik ze elke 2 a 3 dagen. Voor Nederlanders is dat anders. Al wonen je ouders naast je, dan zie je ze nog 2 of 3 maanden niet. Ik heb veel heimwee en wil graag terug. Nu ik een zoon heb, wacht ik tot hij wat ouder is. Dan neem ik hem zeker mee. Ik blijf denk ik hier totdat hij 2 jaar oud is en dan ga ik weer terug.”

331 ON/VEILIG AFRI HILLELAAN
Een wijkbewoner
Diepte-interview
14 maart 2007

De wijkbewoner, een Afrikaanse jongeman: “Het was in de tijd van de rellen in Parijs. Ik was op weg naar mijn vriend. Op het moment dat ik de tram wilde uitstappen, kreeg ik een pistool tegen mijn hoofd. Van een Marokkaanse jongen, dacht ik. Helemaal opgefokt. Er was van alles in de buurt gebeurd. Auto's in brand gestoken en hij dacht dat ik dat had gedaan. Ik moest in een auto stappen en had al die tijd dat pistool tegen mijn voorhoofd gedrukt. Ik zei: ‘ik stap niet in, ik ben onschuldig, dus als je me neer wilt schieten, kun je dat beter nu doen. Ik stap niet in’. Ik had blijkbaar hetzelfde trainingspak aan als de dader. Maar mijn gloednieuwe witte gymmen hebben me gered. Een van zijn vrienden merkte dat op: ‘Hé die gymmen zijn nieuw. Dat had die jongen niet’. Aangifte? Nee, wat heeft dat nou voor zin? Ik ben het alweer vergeten.”

332 BIJGELOOF AFRI HILLELAAN
Een wijkbewoner
Diepte-interview
14 maart 2007

De wijkbewoner, een Afrikaanse jongeman: “Voodoo bestaat. Het bestaat echt, maar ik ben niet geïnteresseerd. Voodoo maakt alleen maar dingen kapot. De voodoomensen in Nederland, de medicijnmannen en vrouwen, zijn allemaal zakenmensen. Ze willen alleen maar geld verdienen. De echte medicijnmannen en vrouwen wonen in Afrika. Daar kost het geen geld. Hier in de wijk? Niet dat ik weet. Ik heb er geen vertrouwen in. Kijk, Voodoo is cultuur en Islam is geloof. Dat zijn twee totaal verschillende zaken. Als religieus persoon vind ik dat mensen niet in voodoo moeten geloven...”

333 MINDER/MEERDERHEID NED JOUBERTSTRAAT
Een docent
Netwerkgesprek
December 2006

De docent van een basisschool: “De school heeft een kaart van de wijk met van elk kind een vlaggetje, onderscheiden naar etniciteit en naar de plek

waar deze woont. De meeste kinderen wonen in de directe nabijheid van de school. In die zin zijn we een echte buurtschool. Bijna alle kinderen hebben een migratieachtergrond, hoofdzakelijk Turks, Marokkaans en nog enkele Ghanese en Caribische kinderen.”

334 MAN/VROUW NED JOUBERTSTRAAT

Een docent
Netwerkgesprek
December 2006

De docent, basisschool: “We betrekken zoveel mogelijk de ouders bij de school. De moeders dan, want opvoeden is in deze wijk geen mannenwerk. We stimuleren moeders om aerobics te doen, zodat zij ook hun kinderen meer laten bewegen. Maar we geven ook voorlichting over loverboys, geweld op straat etc. Nee, de mannen hier zijn allemaal verwend. Die worden te veel naar de ogen gezien. Hoewel, die hebben bij de hele integratie en emancipatie van de migrantenmoeders ook het meeste te verliezen.”

335 IK/ANDER NED JOUBERTSTRAAT

Een docent
Netwerkgesprek
December 2006

De docent, basisschool: “De meeste leesboekjes hier op school zijn nog ‘wit’. Wel een beetje vreemd eigenlijk voor een ‘zwarte’ school. Dat hebben ook wij opgemerkt en we beginnen steeds meer schoolboekjes aan te schaffen met getinte personages. Goed voor de identificatie.”

336 BLIJVEN/TERUGGAAN TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een bestuurslid van een jongerenvereniging
Netwerkgesprek
20 oktober 2006

Wat zeker niet ontbreekt achter de bar is het theeapparaat. Een soort fornuis waarin altijd water kookt en de sterke thee wordt warm gehouden. Het bestuurslid, een Turkse jongeman: “Dit is de lekkerste thee die er bestaat”. Zijn mede bestuurslid wil hem overtreffen, hoewel duidelijk niet in Turkije geboren: “Deze thee doet mij Turkije het meest herinneren.”

337 IK/FAMILIE TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een bestuurslid van een jongerenvereniging
Netwerkgesprek
20 oktober 2006

Het bestuurslid, een Turkse jongeman, de oudste thuis en dat geeft zo zijn verantwoordelijkheden. Tijdens het gesprek belt de baas van zijn zus. Hoewel baas? Zijn zus heeft een bijbaantje in Dunya, de supermarkt aan de Putselaan. De baas wil een Iftar-viering houden met het personeel en die wil zijn zus er (graag?, ddr) bij hebben. Maar zijn zus wil niet en heeft haar vader als excuus opgevoerd: ‘ik mag niet van mijn vader’. Vader geeft niet thuis. In elk geval wordt hij als oudste zoon gebeld om te bemiddelen bij zijn vader en zo zijn zus te overreden te gaan.

338 LIEFDE/LUST TURKS RANONKELSTRAAT

Een bezoeker van de moskee
Diepte-interview
25 oktober 2006

De bezoeker, een Turkse jongeman: “Natuurlijk was ik verliefd op haar. Ik wilde graag trouwen. Ik kende haar al mijn hele jeugd. Maar ik denk dat zij meer verliefd op mij was, dan ik op haar. Ik was 20 jaar oud. Dan moet je als jongen trouwen. Ik voelde me ook erg alleen. Nee, wij zijn niet uitgehuwelijkt. Ik zou zo weer met haar trouwen.”

339 AUTORHERK TURKS RANONKELSTRAAT

Een bezoeker van de moskee
Diepte-interview
25 oktober 2006

De bezoeker, een Turkse jongeman: “Ik heb het meeste contact met mijn familie in Europa. Meer dan met mijn oorspronkelijke familie (ouders, ddr) in Turkije. Ik leef hier. Bovendien heb ik in Turkije bij mijn familie ook hele moeilijke jaren gekend. Geen moeder in de buurt. Geen liefdevolle zorg. Hier is het leven ook makkelijker. Mensen praten op een humane manier met elkaar. Men is meer open en gelijkwaardig aan elkaar. Hier wordt een minister en een boer als mens beschouwd. Turkije is autoritair. De ambtenaren daar behandelen je veel meer vanuit de hoogte.”

340 IK/GENERATIE TURKS HILLESTRAAT

Een bestuurslid van een jongerenvereniging
 Diepte-interview
 23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: "Ik heb vanuit huis niet een specifieke sturing mee gekregen. Ik koos voor het rekenen, omdat het me heel goed lag. Mijn vader zei: je moet papieren halen, want Nederland is een Papierenland! Ze steunde me wel mentaal. Ik weet niet of ik mijn kinderen op dezelfde manier zal opvoeden zoals mijn ouders dat hebben gedaan. Ik zal mijn kind wel op jonge leeftijd naar de koranschool brengen. Ik vind spirituele discipline heel erg belangrijk! Kinderen zijn speels en denken vaak niet na over wat ze doen. Daarom is discipline goed!"

341 AUTORNED TURKS HILLESTRAAT

Een bestuurslid van een jongerenvereniging
 Diepte-interview
 23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: "Ik snap Nederlanders niet. Hebben ze eindelijk een geëmancipeerde allochtone vrouw en dan mag ze geen minister worden. Ik vind het zo jammer dat Albayrak het niet is geworden. Ze heeft er hard voor gewerkt. Ze mochten haar eigenlijk niet passeren. Maar ja, wat doe je eraan? Dat gezeur over die dubbele nationaliteit snap ik ook al niet. Ik heb ook een dubbele nationaliteit. Dat heeft mijn vader zo geregeld. In principe moet ik dan ook het leger in, Maar heb ik vrijstelling gekregen, omdat ik studeerde. Daar is een regeling voor. Kost wel 5000,- euro. Heeft mijn vader ook geregeld."

342 DOOD TURKS HILLESTRAAT

Een bestuurslid van een jongerenvereniging
 Diepte-interview
 23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: "Ik geloof in het hiernamaals. Maar het is wel hard werken voor nu en voor in het hiernamaals. Leef je niet goed, dan krijg je de rekening gepresenteerd. Hoe? Ik weet het niet. Ik bekijk het pragmatisch. Als je nu je best doet, is het altijd meegenomen,

ook als je niet weet wat je te wachten staat. Vraag je mij nu waar ik begraven wil worden, dan zeg ik in Turkije. Zo voel ik het op dit moment. Ik heb ook een uitvaartverzekering via Diyanet."

343 DOOD TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een bestuurslid van een jongerenvereniging
 Diepte-interview
 23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: "Als er iemand is overleden, dan rijdt de lijkwagen met de doodskest voor de moskee. In een gebed van een minuut wordt kort aandacht besteed aan de dode. Daarna vindt de 'haq', plaats: het recht om goed te worden behandeld. Dan wordt gevraagd 'hoe was hij bij jullie bekend?' en in de regel wordt dan geantwoord: 'wij hebben hem gekend, als zijnde een goed mens', 'we ontdoen hem van al zijn plichten en van al zijn rechten'. Dat betekent dan ook dat als je iemand geld geleend hebt en deze persoon is dood en je wilt het niet terug, dan hoeft de dode deze schuld ook niet mee te nemen in zijn graf."

344 GELOOF TURKS HILLESTRAAT

Een bestuurslid van een jongerenvereniging
 diepte-interview
 23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: "Ik werk nu bij een klant aan de Blaak. Dat is vlakbij de moskee. Ik heb iedere dag drie kwartier pauze. Ik mag zelf invullen wanneer ik die gebruik. Ik spaar het zoveel mogelijk op voor het gebed. Dan ga ik in de pauze naar de moskee of direct na het werk. Ik vertrek dan in elk geval eerder. Als ik in Den Haag zit, op mijn standplaats, dan bid ik 's avonds alle 5 gebeden achter elkaar. De Koran zegt ook: degene die het meest bidt, is de meest waardige mens en is het meest behulpzaam aan zijn medemens."

345 IK/FAMILIE TURKS HILLESTRAAT

Een bestuurslid van een jongerenvereniging
 diepte-interview
 23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: "In een Nederlands gezin wordt het

eerste kind door de ouders begeleid. Bij ons was dat niet zo. In Turkse en Marokkaanse gezinnen wordt een kind in Nederland in het diepe gegooid, omdat de ouders vaak geen of slecht Nederlands spreken. Mijn zus heeft door fouten van mijn vader haar opleiding moeten afkappen. Het lag niet aan haar hersenen maar aan de situatie. Ze was de oudste en het was onbekend terrein voor mijn ouders.”

346 IK/GENERATIE TURKS AFRIKAANDERPLEIN
Een bestuurslid van een jongerenvereniging
Diepte-interview
23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: “Veel oudere mannen hier in de moskee zijn werkloos. Ze hebben geen dagindeling. Ze vervelen zich en vullen hun dagen met activiteiten voor de moskee. Ik zie dat als een win/win situatie. Ze komen hier en ze kunnen ook nog sociaal bezig zijn.”

347 GELOOF TURKS AFRIKAANDERPLEIN
Een bestuurslid van een jongerenvereniging
Diepte-interview
23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: “Bekering is niet alleen een zin opzeggen, maar je wordt ook ondervraagd. De Imam vraagt uit wat voor gezin je komt, zodat hij de mogelijke problemen kan inschatten. Hij vertelt je bijvoorbeeld ook hoe je je moet reinigen voordat je geslachtsgemeenschap hebt. En over andere rituelen. Een vriend van mij is formeel moslim geworden om te trouwen. Niet uit zijn hart. Hij houdt zich niet aan de rituelen. Hij heeft zich er wel in verdiept. We hebben het er vaak over. Wat nu de logica is van het feit dat je geen varkensvlees mag eten of dat je geen alcohol mag drinken. Daar praten wij over.”

348 BIJGELOOF TURKS AFRIKAANDERPLEIN
Een bestuurslid van een jongerenvereniging
Diepte-interview
23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: “Mensen vullen het bijgeloof zelf in. Volgens de regels van de Islam zijn Djinn's wezens die wij niet kunnen

zien. Maar ze bestaan wel. Djinn's bestonden al voor de schepping. Je ziet vooral veel Afrikaanse moslims, zoals Somaliërs, zich hiermee als een soort voodoo bezighouden. Ze proberen contact te krijgen met die wezens. Turken zie ik dat niet doen. Persoonlijk vind ik het eng en ik heb er nooit mee te maken gehad. De profeet heeft gezegd dat geloof in deze wezens meer kwaad dan goed kan doen. Je begint aan iets, zonder dat je weet waarmee je bezig bent!”

349 AUTORNED TURKS HILLESTRAAT
Een bestuurslid van een jongerenvereniging
Diepte-interview
23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: “De Nederlandse mentaliteit is die van de handelsgeest. Dat is al zo sinds de VOC. Als er een tekort is aan arbeidskrachten, dan haalt men ze ergens vandaan. En als er daarna teveel zijn, dan sluit men gewoon weer de deur. Negatieve dingen wil men vaak niet zien. Nederlanders meten met twee maten. Ik vind dat in de integratie de gemeenschappen zelf naar een eigen evenwicht moet kunnen groeien. Ik geloof niet in de maakbare samenleving.”

350 GELOOF TURKS AFRIKAANDERPLEIN
Een bestuurslid van een jongerenvereniging
Diepte-interview
23 februari 2007

Het bestuurslid, een Turkse jongeman: “Geloof vind ik heel belangrijk. Arme en kansloze mensen houden door hun geloof de moed er in. Ik vraag me weleens af of iemand nu gelovig is, omdat hij arm en kansloos is en daar kracht uit put. Of is het juist andersom? Dat als je gelovig bent, je het juist kunt volhouden.”

351 SCHEIDING TURKS PRETORIALAAN
Een wijkbewoonster
Diepte-interview
7 maart 2007

De wijkbewoonster, een Turkse vrouw: “Als er hier iemand uit de portiekwoning verhuist, dan komt er een Antilliaan voor terug. Die

luisteren naar harde muziek en daar houden wij niet van. De Antillianen die naast ons wonen hebben altijd ruzie. De politie komt er zelfs regelmatig bij. Je kunt niets zeggen tegen die mensen. Je wilt er geen problemen mee.”

352 MAN/VROUW TURKS PRETORIALAAN

Een wijkbewoonster
Diepte-interview
7 maart 2007

De wijkbewoonster, een Turkse vrouw: “Als mijn man ermee zou instemmen, dan zou ik zo een ander huis kunnen vinden. Maar hij wil nog niet. Naar Bloemhof!. Ja dat is wel dichtbij. Dat is het probleem ook niet. Hij vindt de hypotheek een te groot risico. Ik heb hem gezegd, dat we allebei werken en de hypotheek makkelijk kunnen opbrengen. Maar mannen zijn altijd zo voorzichtig.”

353 GELOOF TURKS PRETORIALAAN

Een wijkbewoonster
Diepte-interview
7 maart 2007

De wijkbewoonster, een Turkse vrouw: “Ik bid 5 keer per dag en ik vermijd zaken die haram zijn. Ik probeer bijvoorbeeld niet te roddelen, hahaha... Dat is heel moeilijk voor een vrouw. Maar ik probeer het echt niet te doen. Daarom vind ik het ook niet leuk om met vrouwen bij elkaar te komen. Vrouwen zitten altijd te kletsen. Ik houd er ook rekening mee met wat ik eet. Bijna overal zit varkensgelatine in.”

354 LIEFDE/LUST MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Mijn zwager is met een katholieke vrouw getrouwd. Je bent blind, je houdt van elkaar, huisje, boompje, beestje. 9 jaar, toen liep het uiteindelijk mis. Het geloof speelde toch een rol. Ze hadden bewust om die reden ook niet voor kinderen gekozen. In het begin hadden ze afspraken met elkaar. Daar hielden ze zich aan. Zo moest zij van haar ouders naar de kerk. Haar moeder was zo bang

dat we haar zouden overhalen om moslim te worden.”

355 GELOOF MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Hoe dat inhalen van het bidden gaat? Je bidt gewoon de hele dag aan elkaar. Normaal bid je voor zonsopgang 2 keer. Je bidt dan in de naam van God, dus: ‘Allah el akbar ... Om 8 uur, bij het ochtendgloren, bidt je weer 2 keer. Om 12 uur, ‘s middags bid je 4 keer en rond half 3, 3 uur is er weer een gebedstijd. Ik weet het ook niet precies, maar thuis heb ik een rooster. Als ik na mijn werk thuis kom dan bid ik 2, 2, 4, 3 en 2, 2 en 1. Achter elkaar. Gewoon de dagdelen aan elkaar, dus de ochtend, de middag, sheb, moske, sahab, zo bid ik dan.”

356 GELOOF MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Ik was bezig in de keuken. Samen met mijn man het avondeten aan het voorbereiden. Ik ben de kipfilet aan het klaarmaken, hij gaat zitten met zijn sigaretje. Komt onze dochter naar benden, met een hoofddoek om. ‘Pap, mam, dit ben ik’. Ik sneed bijna mijn vingers eraf! ‘Wat denken jullie ervan’. Toen werden we pas wakker uit onze verbazing. Mijn man trots, zei: ‘Allah zij gezegend, Allah zij gezegend. Wij hebben haar nooit gepushed’. Ik dacht: ‘ze heeft zo mooi lang bruin haar, krullen tot borsthoogte, waar zijn je haren en je studie en je stage ...”

357 GELOOF MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Mijn dochter? Ze is trots op

haar hoofddoek. Ze is er al die tijd mee bezig. In het begin stonden haar vrienden alleen maar te lachen. Of dat positief of negatief bedoeld was, vroeg ik dan. Ze wist het niet. Ze gaven daar gewoon geen antwoord op. Ze kwamen alleen niet meer bij van het lachen. Later schijnt dat ze zo trots op haar waren, dat ze zelf een hoofddoek zijn gaan dragen.”

358 LETTER/GEEST MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster

Diepte-interview

23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Op welke leeftijd worden jongens besneden? Wij doen het meestal rond het 2e jaar. Het kind mag niet ouder zijn en geen pijn voelen. Daarin verschillen wij van de Turkse gemeenschap. 8 jaar is veel te oud joh. Ik vraag me af hoe ze dat dan doen? Het gebeurt wel in het ziekenhuis, niet meer thuis. Maar toch, 8 jaar. Hij wordt besneden, komt thuis, raken de verdoving en pijnstillers uitgewerkt. Moet je kijken wat voor pijn hij heeft. Triest.”

359 LIEFDE/LUST MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster

Diepte-interview

23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Je moet je henna-avond hebben. Je moet bruisend de deur uitgaan. Je wordt naar huis gebracht, tuttend en al. Dat is vrijdagavond, voor alle meiden, voor de familie. Later op de avond wordt de henna gebracht met een traditioneel lied. Dan jankt iedereen. De zaterdag is apart voor mannen en vrouwen. Anders kunnen ze hun gangetje niet gaan. Zaterdagavond is de huwelijksnacht. Daarna worden ze naar huis gebracht en komen ze zondag allemaal naar ons huis. Op die dag maken de vrouwen van de familie van de bruid het eten. Als je de imam erbij wilt halen, dan moet je dat apart doen. Bijvoorbeeld op de sjoema, de vrijdagochtend. Dan ga je naar de moskee voor het gebed, vraag je de zegen en dan naar huis... “

360 DOOD MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster

Diepte-interview

23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Plots kregen we een telefoontje uit Marokko, dat het niet goed ging met mijn vader. Hij had hier al afscheid genomen van al zijn vrienden en familie. Met de koran en al. Maar toch. Hij had mijn moeder laten bellen ‘het gaat vandaag of morgen gebeuren dus als jullie er bij willen zijn ...’ Wij stapten in Marokko bij de hoofdpoot van ons huis uit en hij riep onze namen. Allemaal. Hij had de taxi horen aankomen. Hij lag midden in een kring van familieleden afscheid te nemen. Een half uur later was hij dood.”

361 DOOD MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster

Diepte-interview

23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “De eerste rouw duurt 40 dagen. Dat staat ook in de koran. Na 40 dagen reist zijn ziel naar de andere wereld. In de eerste 40 dagen is de ziel nog niet weg. De ziel is nog bij je en na die 40 dagen krijgt de ziel echt het gevoel van ik ben dood. Dan reist deze wereld uit. Verder mag je zelf weten hoe je je doden herdenkt. Ik doe het altijd in de ramadantijd of ik droom van mijn vader.”

362 GELOOF MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster

Diepte-interview

23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Net voor het offerfeest krijg ik in mijn droom een signaal van mijn vader. Normaal geef ik tijdens het offerfeest sinaasappels en bepaalde gerechten weg. Daar hield mijn vader zo van. Dit keer wilde ik arme kinderen kleden. Iedereen krijgt namelijk nieuwe kleren met het offerfeest. Ik kende een heel arm gezin in Marokko, een vrouw alleen met kinderen. Ik belde een tante in Marokko en ik vroeg naar dat gezin en ze zei ‘kind je wil het niet weten, die kinderen staan te huilen aan de deur, omdat hun moeder niets had’. Ik heb 100 euro gestuurd. Ze hielden daarvan nog een tientje Marokkaans geld over en dat mochten ze als zakgeld houden. Ze waren zielsgelukkig. Dat gevoel gaf mijn vader me en ik gaf het weer door.”

363 MENGING MAR SALVIHOF
 Een buurtbewoonster
 Diepte-interview
 23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Wij vieren geen kerst, maar we gieten het wel in een andere vorm. We geven een feestje voor de kinderen met cadeautjes en lekker eten. Die zijn hier geboren en groeien hier op. Onderling spreken we af bij wie we het vieren en we maken dan allemaal wat lekkers. We hebben dan een heel leuke avond: lekker eten, lekker drinken en spelletjes doen. Maar wij noemen het geen Kerst.”

364 GELOOF MAR SALVIHOF
 Een buurtbewoonster
 Diepte-interview
 23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Allah is de grootste stel ik me voor. Niet als een soort kerstman of zo, als een blanke man met een witte baard en snor. Nee. Ik heb altijd de idee van een mannelijke figuur. Boven me. Niet een duidelijke vorm. Iets oneindigs, iets moois, iets groots. En dan denk ik altijd: ‘er is er maar EEN!’”

365 LETTER/GEEST MAR SALVIHOF
 Een buurtbewoonster
 Diepte-interview
 23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Ja koranteksten mag wel. En je vader mag ook wel. Maar geen foto’s in de zijkamer, wel in de slaapkamer. Maar ik doe het toch. Mijn vader staat prominent in de zijkamer. Ze zeggen dat bij iedere traan die je om je geliefde laat, je hem daarmee verbrandt in het hiernamaals. Want alle tranen vallen op hem. Je mag je verdriet niet laten zien. Maar zijn foto staat er en ik zeg het je heel eerlijk. Soms heb ik van die momenten. Dan kan ik mijn verdriet niet wegstoppen. Natuurlijk accepteer ik de dood. Ik heb gewoon foto’s van iedereen: van mijn vader, moeder, mijn man, de kids en van de familie. Maar niet in de zijkamer. In de zijkamer hangen alleen foto’s van mijn vader en mijn kinderen.”

366 LETTER/GEEST MAR SALVIHOF
 Een buurtbewoonster
 Diepte-interview
 23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Euthanasie? Dat mag niet bij ons. Dat is tegen het geloof. Mijn vader had kanker en leed veel pijn, ja. We hebben het er een paar keer met de imam over gehad, maar het werd altijd afgekeurd. Snap je? In mijn geloof zeggen ze dat het niet mag, het gebeurt dus ook niet. Als ik voor die keuze zou komen te staan, dan zou ik me ook bij die beslissing van de imam neerleggen. Dat zeg ik nu, maar als je zoveel pijn hebt, dan ga je toch anders praten, denk ik.”

367 DOOD MAR SALVIHOF
 Een buurtbewoonster
 Diepte-interview
 23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Voor de hel ga je een andere poort in. De hel is heel diep, echt diep met een vuur. In de hel moet je je reinigen, 7 maal per dag. Je reinigt je gezicht 3 keer, je mond 3 keer, je neus 3 keer, je oren 3 keer, je handen, je voeten... Dan zeg je de sjehet... in de naam van Mohammed en Allah ... Als je een slecht mens bent, val je in een put en daar kom je de grootste slang ter wereld tegen. Die maakt je weer onrein. Dan moet je naar boven en begint het weer van voren af aan. Reinigen, naar beneden, naar boven, tot je eindelijk mag gaan bidden ...”.

368 DOOD MAR SALVIHOF
 Een buurtbewoonster
 Diepte-interview
 23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “De hemel is iets heel moois. Alsof je op een wolk loopt met alleen maar goede mensen met een goed hart. Alles is wit en overal engelen. Geen kwaad, niets is onrein, alleen maar het goede.”

369 LIEFDE/LUST MAR SALVIHOF
Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: "Geloof je in Allah, dan moet je wel met je hart geloven. Ik zeg niet dat ik een perfecte moslima ben. Ik probeer het wel. Ik gedraag me en ik werk er aan dat mijn hart rein is. Ik heb hekel aan vrouwen, die halfnaakt opgetut verschijnen en zeggen dat ze moslima zijn. Maar je hebt ook vrouwen die liegen. Die zeggen dan 'ik ga uit eten of ik heb zo hard gewerkt' en doen dan andere dingen. Ik mag niet oordelen, maar ik doe 't wel. Ik vind het sneaky..."

370 IK/GENERATIE MAR SALVIHOF
Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: "Ik vind het heel jammer als je je kind niet kunt vertrouwen. Toen mijn dochter de eerste keer verliefd was, moest ze huilen. Ze durfde het me niet te vertellen. Ze was 15. Dus ik vroeg 'ben je verliefd'? Ze kijkt me met grote ogen aan: 'Hoe weet jij dat nou'? ... En zei: 'Ik vind hem zo leuk'. 'Heb je het hem verteld dat je verliefd op hem bent, vroeg ik. Wat ben jij voor moeder', reageerde ze. Ik: 'Ja zeg, je bent verliefd, maar je vertelt het hem niet eens'. 'Nee, natuurlijk niet', zei mijn dochter, 'ik maak toch geen kans'. 'O, antwoordde ik, waarom zit je dan te huilen'? Mijn dochter: 'Nou, ik mag toch niet verliefd zijn ...?'

371 LIEFDE/LUST MAR SALVIHOF
Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: "Mijn dochter was heel vroeg volwassen. Ze ging ook alleen naar Marokko. Komt ze terug en zegt: 'ik ga nooit meer naar Marokko'. Later kwam ik erachter. Het ging zo: 'mam, ik heb wat gedaan. Ik heb mijn woord gegeven aan een jongen om hem te trouwen'. Toen ontplofte ik: 'ben je nu helemaal gek geworden'. Zij: 'ik

mag toch zelf kiezen'. 'Ja, maar je gaat niet naar Marokko en komt terug met een man'. Maar mijn dochter wilde helemaal niet trouwen. Dat was haar geraden ook. Ze mag pas trouwen als ze haar diploma's op zak heeft en haar rijbewijs gehaald. Niet eerder. Dat is bij ons de afspraak."

372 LIEFDE/LUST MAR SALVIHOF
Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: "Ik was heel jong toen ik werd uitgehuwelijkt. Mijn vader dacht dat ie er goed aan deed mij aan een rijke vriend mee te geven. Ik kwam in een hel terecht. Materialistisch gezien had ik het goed. Maar emotioneel, afschuwelijk. Ik werd mishandeld en al die drugs. Hij gebruikte drugs waar ik bij stond. Ik dacht 'mijn god'! Dit is niks voor mij. Ik was in 7 maanden tijd van een heel dik meisje opeens een maatje 38 geworden. Mijn vader is mij komen halen. Hij zag me op bed liggen. Ik was net in elkaar geslagen. Hij tilde me op en vervloekte mijn schoonmoeder. Mijn ex-schoonmoeder. We hebben niet meer omgekeken."

373 BIJGELOOF MAR SALVIHOF
Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: "Als iemand tegen me zegt: 'ik heb zo'n zware hoofdpijn', dan moet ik dat snel afkloppen, anders heb ik een paar minuten later zelf ook barstende koppijn. In Marokko maakte ik mee dat er iemand komt aangelopen en die heeft zijn teen gestoten. Ik loop daar ook en een paar meter later: bam! Heb ik ook mijn teen gestoten. Met kiespijn hetzelfde. Mijn hele familie wordt gek van mij. Ik klop het af en ik zeg dan 3 maal snel achter elkaar: 'ik heb een kat achter de deur, ik heb een ...'. 'Hoe lang ik dat al heb? Al heel lang, vanaf jongs af aan."

374 BIJGELOOF MAR SALVIHOF
Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “Djins ja, wij zeggen de duivel, sjaitan. Sjaitan is de duivel. De duivel is duister en als hij macht over je heeft, dan bestuurt hij je. Bijvoorbeeld bij gevoelige mensen. Bij mensen die geen nee durven zeggen of die makkelijk zijn over te halen. Bijvoorbeeld jonge Marokkaanse meisjes die met slechte jongens omgaan en door casanova's worden verleid. Dan zeggen we: ‘de sjaitan heeft ze overgehaald’. Ze hebben geen macht over zichzelf. Zo is dat ook met moorden en diefstal.”

375 IK/ANDER MAR SALVIHOF

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
23 januari 2007

De buurtbewoonster, een Marokkaanse vrouw: “De man van mijn beste vriendin kwam plotseling te overlijden. Een hartaanval. Midden in de nacht. Ik mocht niet naar zijn begrafenis. Hij was christen en werd met kruis en al begraven. De vader van een Turkse collega is imam, die hadden we om advies gevraagd en die had gezegd: ‘Jullie mogen gaan, maar je mag niet huilen. Anders treur je om iemand die niet van je geloof is’. Dat stelde me een beetje gerust. Maar ik heb wel gehuild. Je kan dat soort dingen niet voorkomen.”

376 IK/ANDER NED HILLEVLIIET

Een docent van Nieuw Zuid
Netwerkgesprek
Oktober 2006

De eerste kennismaking met Nieuw Zuid aan de Hillevliet was op uitnodiging van de docent. De docent: “Kom maar om 08.15 uur. Vlak voordat de lessen beginnen. Dan loopt het hier voor de schooldeur vol met jongeren. Dan zie je gelijk wat er voor jongeren op school zitten. Dus als je daar een project mee wilt beginnen, dan weet je in ieder geval wat voor vlees je in de kuip hebt”. Of het aan de vroege morgen lag, of aan iets anders, in elk geval was er binnen de kortste keren ‘veel aandacht’ voor ons van een groepje gehoorddoekte meiden. Wat een lol, wat een aandacht: “Mijnheer, mijnheer ... komt u hier op school werken ...”

377 IK/ANDER SOM HILLEVLIIET

Een docent
Netwerkgesprek
November 2006

De docent, Nieuw Zuid, Hillevliet: “Wat Hassan eigenlijk voor een jongetje is? Ik denk dat hij uit Zuid Marokko komt. Daar kunnen ze toch ook zo donker zijn.” Ik vroeg: “Hassan, waar kom jij eigenlijk vandaan. Ben jij Somalisch. Mmm.” “Woon je bij je moeder? Ja.” “Broertjes, zusjes?. Ja.” “En je vader. Woont je vader ook nog bij jullie?” “Tse. Tse. Die woont niet meer bij ons.” “Wie zorgt er voor jullie. Kunnen jullie het redden. Heb je nog familie in Nederland?” “Tse, tse, mijn oudste broer zorgt voor ons. Die woont in Arnhem.” “Waar kom jij van vandaan. Uit het zuiden. Nee, ik kom uit Hargese, uit het Noorden.” “O, maar dan bij jij een Somalilander en geen Somaliër.” Zijn ogen gloeien op. Hij rukt zijn trui omhoog en laat zijn T-shirt zien met de vlag van Somaliland er op. Trots als een ‘nomaad’. “Die wil ik ook, zei ik. Nee, dat kan niet, zei Hassan. Dan moet je naar Hargese.”

378 ON/VEILIG ALG HILLEVLIIET

Een docent
Netwerkgesprek
November 2006

De docent, Nieuw Zuid, Hillevliet: “Sommige kinderen kennen maar een route: van huis naar school en terug. De ouders weten de angst voor de stad niet te managen, zodat zij maar een optie kennen: het kort houden van hun kinderen. Dan kan het voor komen dat je ‘beschermd’ wordt opgevoed en in de wijk niet verder komt dan Zuidplein. Als je op Zuid vraagt: ‘Ga je wel eens naar ‘de stad’?, kun je in zo’n geval als antwoord krijgen: ‘Ja zeker, naar Zuidplein’. De echte grote stad, het centrum, die kennen ze niet en de oversteek over de Erasmusbrug naar dat centrum is voor veel jongeren nog de gedroomde wereldreis in hun eigen stad. Het is echt zo.”

379 OPVOEDING TURKS PUTSEPLEIN

Een vrijwilligster van een vrouwenvereniging
Netwerkgesprek
December 2006

De vrijwilligster, Safak: “Als je ziet hoeveel jongeren in de problemen

komen. Dat ligt niet aan die jongeren hoor, maar aan de alles wat er om ons heen gebeurt. Veel ouderen weten niet hoe ze hun kinderen moeten opvoeden. Ik vind de Turkse opvoeding ook het veiligst. De cultuur is goed. Leer ze de taal, de gewoonten en leer ze het geloof. Dan hebben de kinderen een sterke ondergrond. In Nederland gaan alle kinderen op 18 jarige leeftijd het huis uit. Voor mij is dat een heel onveilig idee. Kinderen moeten zo lang mogelijk een beschermde opvoeding hebben. Zeker nu, hier in Nederland.” Safak betekent het eerste zonlicht, het ochtendgloren.

380 BUURT PAK BLAZOENSTRAAT

Ghausia Moskee
Netwerkgesprek
December 2006

De Ghausia moskee heeft een eigen mortuarium voor de rituele wassing, het gebed en de familie condoleance. Pakistani kennen drukbezochte begrafenissen en vieren die aan huis. Omdat in Bloemhof de huizen te klein zijn, vindt de condoleance soms zelfs op straat plaats. Dat wordt niet altijd gewaardeerd. Soms doet men de condoleance dan maar in de moskee. Voor Pakistani is het onmogelijk om binnen 24 uur begraven te worden. Om het lichaam te repatriëren zijn er maar drie vluchten vanaf Schiphol beschikbaar: op zondag, donderdag en vrijdag. Soms vliegt men via Engeland. Daar zijn meerdere vluchten per dag.

381 DOOD NED BLAZOENSTRAAT

Een docent basisonderwijs
Netwerkgesprek
21 november 2006

De docent, adjunct-directeur, sinds 1981, basisschool: “De huidige Ghausia moskee was vroeger een protestants christelijke kleuterschool. Later, toen het kleuterschooltje al een moskee was, heb ik een keer meegemaakt dat een kind overleed en werd opgebaard in die moskee. In de vroegere speelzaal van de kleuterschool, daar waar het altijd een leven en vrolijkheid van jewelste was. Wat een contrast, leven en dood: daar moet je dan onwillekeurig aan denken.”

382 IK/GENERATIE MAR BLOEMHOF

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
November 2006

De jongerenwerker, Bloemhof: “Pakistani vormen een gesloten gemeenschap met een sterke interne controle. Als jongeren kattenkwaad uithalen, dan hoef ik het maar te melden of zij worden er door de ouderen op aangesproken. Pakistani schamen zich echt voor hun gemeenschap, voor het slechte beeld naar buiten. Bij Marokkanen is dat anders. Die zijn al veel meer geïndividualiseerd. Die schamen zich meer voor zichzelf. Alsof ze persoonlijk op het gedrag van Marokkanen worden aangesproken. Marokkanen zijn ook onderling veel meer verdeeld en zelfs achterdochtig naar elkaar.”

383 LEVEN PAK BLAZOENSTRAAT

Het bestuur van de Stichting Masjid Wa Darul Uloom
Netwerkgesprek
Februari 2007

Er was een afspraak gemaakt met de Ghausia moskee om het project De Afrikaander Tapes toe te lichten en om interviewafspraken te maken. De afspraak werd van de zijde van de moskee afgehandeld door een delegatie van vier bestuursleden van de Ghausia Moskee. Door de formele en afstandelijke setting met het bestuur waande ik mij op een buitenlandse reis. Toen mijn inleiding integraal in het Pakistaans werd vertaald door een aanwezige tolk, was dat gevoel ontegenzeggelijk. Op alles wat ik vertelde werd na vertaling instemmend geknikt. Ik dacht dat men mijn vraag voor interviews goedkeurde, maar de instemming bleek snel iets anders. Tegen mijn verwachting in richtte de aandacht zich vooral op het gebruik van de GPS-techniek in het project in plaats van op het thema leven en dood. Totdat ik opperde dat de ziel toch belangrijker is dan de ontvangst van GPS. Instemming alom. Binnen twee weken kreeg ik uitsluitel over de gewenste interviews. Bij het verlaten van de moskee drukte een van de heren nogmaals mij de hand met de opmerking “U heeft hele mooie baan meneer.”

384 IK/GENERATIE PAK LAVENDELSTRAAT

Een buurtbewoner
Diepte-interview
13 maart 2007

De buurtbewoner, een Pakistaanse man: “Ik ga voor 25% anders om met mijn vrouw dan mijn vader met zijn vrouw. Vroeger waren mannen in de Aziatische cultuur veel dominanter. Dat is nu veranderd, voor 49% kun je zeggen. Als ik bijvoorbeeld een beslissing neem dan moet ik mijn vrouw overtuigen dat dat het beste besluit is. Maar het kan ook andersom. Dan moet zij mij overtuigen. Het is een winst als je daarmee problemen kan voorkomen. Het is een verlies als ik iets wil en mijn vrouw er niet mee eens is.”

385 ON/VEILIG CABO MAASHAVEN

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een jonge vrouw: “Wat ik eng vind? Als ik naar Katendrecht moet. Vooral als er geen bus rijdt en ik moet naar Katendrecht lopen. Dat gedeelte vind ik heel erg eng. En misschien bij metrostation Maashaven.”

386 MINDER/MEERDERHEID PAK LAVENDELSTRAAT

Een buurtbewoner
Diepte-interview
13 maart 2007

De buurtbewoner, een Pakistaanse man: “80% van de Pakistani woont in Rotterdam Zuid, in wijken als Bloemhof, Charlois en Feijenoord. Er zijn geen concentratie gebieden. In mijn straat wonen ongeveer 4 Pakistaanse gezinnen. In andere straten ook. Het is hier niet zoals in Den Haag: aan de ene kant van de straat heb je Casablanca en aan de andere kant, Ankara. Er zijn hier ook niet veel Pakistaanse winkels, een in Charlois en een op de Dordtselaan. Als ik Pakistaanse kruiden nodig heb dan ga ik daarnaar toe en als ik melk nodig heb, ga ik naar Bas van der Heijden. Logisch toch, hahaha.”

387 LETTER/GEEST PAK LAVENDELSTRAAT

Een buurtbewoner
Diepte-interview
13 maart 2007

De buurtbewoner, een Pakistaanse man: “De meerderheid van de moskee bezoekers zijn Pakistani. De rest bestaat uit Surinamers, Turken, Marokkanen en mensen uit de buurt. In onze moskee houdt de imam een speech in de eigen taal, zodat de mensen het makkelijk kunnen begrijpen. In onze moskee hebben we ook een vaste tijd voor het middaggebed. Dus als iemand zijn gebedstijd heeft gemist, dan kunnen zij hier komen bidden. Een Pakistaanse moskee is veel zelfstandiger dan andere soennitische moskeeën. Wij mogen veel meer zelf beslissen.”

388 LETTER/GEEST PAK BLAZOENSTRAAT

Een medewerker van de moskee
Diepte-interview
13 maart 2007

De medewerker, Ghausia moskee: “Van de Islam mag ik een vrouw geen hand geven. Als een vrouw hier voor het eerst op bezoek komt, geef ik de dame een hand. Tijdens de rondleiding leg ik uit hoe wij volgens de koran leven. Bij het afscheid geef ik haar dan ook geen hand meer. Zij weet dan hoe wij leven. En in het dagelijks leven? Vrouwen die ik voor het eerst tegenkom, geef ik gewoon een hand. Als ik ze eenmaal ken dan niet meer.”

389 SCHAAMTE PAK LAVENDELSTRAAT

Een buurtbewoner
Diepte-interview
13 maart 2007

De buurtbewoner, een Pakistaanse man: “Persoonlijk vind ik de vrijheid van meningsuiting in Nederland te ver doorgeschoten. Je mag hier zeggen en doen wat je wil. Laatst zei een collega van mij, een Nederlander, dat een vrouw hier naakt op straat mag lopen, als zij dat wil. Ik vond dat nergens op slaan. Wij zijn beschaafde mensen en zulk soort dingen doe je niet op straat. Dat heeft te maken met schaamte en beschaafdheid. Maar op zo'n opmerking zeg ik liever niets.”

390 SCHEIDING NED RIEBEEKSTRAAT

Een vrijwilligster
Locatie-interview
December 2006

De vrijwilligster, bewonersorganisatie: “Vroeger was het hier een echte witte arbeidersbuurt. Dan zat je voor de deur als het warm was. Toen was het veel gezelliger. Ik ben de enige Nederlander bij mij in de portiek. Van de 1e generatie hadden wij geen last. Het is juist de jongere generatie migranten, die crimineel is en in de drugshandel zit. Er zijn veel Marokkaanse jongens die inbreken. Ik wil niet generaliseren, maar het is zo. Ik heb geen vrienden onder Turken en Marokkanen. Ik praat wel met Antillianen en Cabos. Dat zijn toch andere mensen. Nee, dat heeft niets te maken met het geloof of zo.”

391 AUTORNED NED RIEBEEKSTRAAT

Een vrijwilligster
Locatie-interview
December 2006

De vrijwilligster, bewonersorganisatie: “Ik vind het vreemd en jammer dat er alleen maar aandacht is voor negatieve en criminele jongeren. Voor mensen die goedwillend zijn wordt niets gedaan. Criminelen nemen ze mee naar de Ardennen of naar Spanje. Maar wat doen ze voor mensen die goedwillend zijn?”

392 IK/GROEP TURKS AFRIKAANDERWIJK

Meiden van Nieuw Zuid
Netwerkgesprek
23 maart 2007

De meiden van Nieuw Zuid: “Kapsones maak je op straat. Door te kijken. Vies kijken, iemand aanstaren, iemand wegstaren, uitdagen, ruzie zoeken. Je hoeft niks te zeggen. Ogen zeggen al genoeg. Vaak zoek je kapsones uit verveling, om ruzie te zoeken. Uit jaloezie of als je iemand haat. Maak niet uit of je een jongen bent of een meisje. Iedereen zoekt kapsones. Afrikaanderwijk heeft veel kapsones. Mijn neef niet. Die heeft geen kapsones. Als het gebeurt moet je er niet op ingaan, anders loopt het uit de hand, zegt ie altijd. Hij werkt in het cafetaria tegenover het zwembad. Ja, in Jan en Jan. Hij wil de naam gaan veranderen in Osman, Osman. Zo heet ie.”

393 MINDER/MEERDERHEID CABO RETIEFSTRAAT

Een buurtbewoonster

Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een jonge Kaapverdise vrouw: “Nu wonen er alleen nog mensen met één cultuur. De Turken zijn de grootste groep, daarna komen de Marokkanen. 16 jaar geleden was het nog een heel gemengde buurt. Toen woonden er ook nog Nederlanders. Buiten spelen was altijd heel gezellig. Nu gaan kinderen met een zelfde cultuur met elkaar spelen en blijven de anderen aan de kant. Ook de buurthuizen zitten vol jongens. Meidenactiviteiten bestaan alleen maar uit tv kijken of zo, maar meiden houden ook van voetballen, snowboarden. Dat verschil tussen jongens en meiden komt omdat een soort cultuur is gaan overheersen. Daardoor is het meer gescheiden.”

395 LETTER/GEEST CABO RETIEFSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een jonge Kaapverdise vrouw: “Bepaalde dingen die in de bijbel zijn beschreven, komen uit op het journaal. Al die gebeurtenissen met de Palestijnen en Israël en dat er oorlog gaat komen, staat ook in de bijbel. Ook dat van Amerika. De Amerikanen bemoeien zich sterk met andere landen. Ze sturen wel overal hun leger op af, maar als het om hun eigen wijken en buurten gaat, om hun eigen zwarten, dan doen ze niks. Als het slecht gaat met Amerika, zoals toen in New York met het WTC, dan is het net alsof ze worden gestraft.”

396 DOOD CABO RETIEFSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een jonge Kaapverdise vrouw: “Ik geloof in de hemel en de hel. Het is het een of het ander. Al weet niemand natuurlijk wat er precies zal gebeuren. Ik geloof ook dat je terugkomt, nadat je dood bent gegaan en ik geloof ook in het einde van de wereld. Ik kan niet tegen begrafenissen. Maar bij Kaapverdiërs ontkom je daar niet aan. Maar dood is dood, denk ik. Wat kan ik meer doen, dan alleen maar condoleren.”

397 OPVOEDING CABO RETIEFSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een jonge Kaapverdise vrouw: "Ik was 15 of 16 jaar, maar ik mocht niet uit van mijn moeder. Wel naar buurthuisfeestjes en zaterdagavond mocht ik tot laat buiten spelen met vriendinnen. Een keertje was ik pas om 1 uur 's nachts thuisgekomen. Mijn moeder was heel erg boos. Ze had zelfs de politie gebeld. Ze heeft me toen heel hard met een riem geslagen. Mijn moeder had in die tijd veel problemen met het verkrijgen van een paspoort. Ze was hierdoor erg geïrriteerd. Daarom sloeg ze me vaak zonder reden. Dat zou ik zelf nooit doen. Ik zal mijn problemen niet afreageren op mijn kind."

398 IK/ANDER CABO RETIEFSTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
17 februari 2007

De buurtbewoonster, een Kaapverdise vrouw: "Wanneer het lekker weer is, wordt het pleintje vervuild door Turkse mensen die hun zonnepitten zo op de grond gooien. Een keer heb ik tegen ze gezegd dat ik het niet normaal vind. Ze dachten, die gaat de politie bellen en zijn gevlucht. Zet er maar borden neer dat er geen vuil op de grond gegooid mag worden. Wie dat wel doet moet gewoon een boete krijgen. Zo komt er wat meer respect."

399 DOOD CABO RETIEFSTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
17 februari 2007

De buurtbewoonster, een Kaapverdise vrouw: "Als je naar Jezus gaat, betekent dat je je op aarde goed hebt gedragen. Als je altijd om vergeving vraagt en God vergeeft je, dan ga je naar hem toe als je dood bent. Maar dat is niet zeker, want je kunt ook in een wachtkamer komen om daar je vonnis af te wachten. Maar op Jezus wachten moet wel fijn zijn. Hij doet de deur voor je open. Maar als je niet naar de wachtruimte gaat, ga je gelijk naar de hel. Er zijn van die dingen die mensen doen, waardoor ze

als ze dood gelijk naar de hel gaan."

400 LETTER/GEEST CABO RETIEFSTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
17 februari 2007

De buurtbewoonster, een Kaapverdise vrouw: "Ook in de Bijbel staat dat vrouwen bekleed moeten zijn van top tot teen. Maar wij interpreteren dat op onze manier. Van sommigen moet je lange rokken dragen; anderen zeggen rokken tot op je knieën of juist een broek aan doen; geen nephaar zetten of geen make-up op doen. Iedereen maakt zijn eigen verhaal, terwijl het er duidelijk staat. In de Bijbel staat ook iets over besnijdenis en dat je geen beelden moet aanbidden. Daarom zijn Christenen en Moslims voor mij ook hetzelfde."

401 DOOD CABO RETIEFSTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
17 februari 2007

De buurtbewoonster, een Kaapverdise vrouw: "Of we bij de wederopstanding als mensen terugkomen? Nee, ik denk het niet. Hoe moet je je dat voorstellen? Hoe komt de geest in de buik van de moeder? En kom je die dag dan terug als een kind? Dat kan toch niet. Je kunt niet zeggen dat je als mens terugkomt, want een mens komt voort uit zaad van een man en een eitje van een vrouw. Ik denk niet dat de geest in een zaadje gaat zitten en via de baarmoeder opeens terugkomt. Daar geloof ik echt niet in?"

402 BLIJVEN/TERUGGAAN CABO RETIEFSTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
17 februari 2007

De buurtbewoonster, een jonge Kaapverdise vrouw: "Eerst mijn eigen huis. Dat heb ik nu. Ik wil dat dat af is en daarna mijn diploma's halen en een rijbewijs. Als ik dat heb ga ik op vakantie. Gewoon naar Cabo. Ik wil eerst mijn leven in Nederland geregeld hebben. Ik kan nu wel naar Cabo gaan, maar ik heb tegen mezelf gezegd 'als je nu gaat, krijg je de smaak te pakken en wil je elk jaar'. Dus blijf ik liever nog even hier aan het

Afrikaanderplein. Ook gezellig. Vroeger ben ik wel geweest. Toen was ik een jaar. Maar dat telt niet.”

403 AUTORMID NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw: “De hele wijk gaat tegen de vlakte en er is geen alternatief. Mijn woning is aan het verzakken. Ik merk het aan de douche. Mijn man wil helemaal niet weg. Voor mij is het niet erg, als ik maar wel in de wijk kan blijven. Ik betaal 322,- euro aan huur. Ik heb nu een kast van een huis. Je denkt toch niet dat ik voor dit geld zo'n huis kan huren? We krijgen huurgewinning, maar overal om ons heen zijn er koopwoningen. Deze straat bestaat voor 80% uit soostrekkers. Je ken die mensen toch niet uit hun huissie zetten? Mijn man zegt: laten we dan zelf maar een huisje kopen. Ik zeg: hoe dan. Hij is 60. Die krijgt toch geen hypotheek meer. Laat Vestia maar huizen kopen en die dan aan ons verhuren.”

404 DOOD NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw: “Ik moet een hele zware operatie ondergaan. Dat vind ik wel eng. Ik weet niet wat er aan de andere kant is, maar ik ben er nog niet klaar voor. Toen ik zei dat ik misschien wel dood zou gaan, zei mijn kleindochter dat ze dan bloemetjes bij mijn graf zou leggen. Nu wil ik ook begraven worden. Dan hebben ze nog een plekje om naar toe te gaan. Om me op te zoeken. Ik heb alles al vastgelegd: de muziek, een brief. Ik heb een brief laten verzegelen voor mijn man, mijn kinderen en mijn kleinkinderen. Ze mogen die alleen openmaken wanneer ik er niet meer ben.”

405 ON/VEILIG NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw: “Ik houd ook de dealers in de gaten. Ik speel dat dan door aan de wijkagent. Ze kunnen wel zeggen ‘je bent ben een verraaiër’, maar de buurt gaat toch boven alles hoor! Zo was er een jongen die wilde een hennepkwekerij beginnen. Dat zei hij tegen me. Ik heb hem gewaarschuwd. Ik heb hem 3 keer gewaarschuwd. Hij was al twee maanden bezig, toen heb ik hem aangegeven. Hij wilde niet luisteren. Maar als ik het niet doe, dan doet niemand het. Kijk, ik ben een soort kijkgat voor Vestia, want die mensen wonen niet in de wijk.”

406 MAN/VROUW NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw: “Met Turkse en Marokkaanse mensen hebben we heel goed contact. Wat raar is dat de vrouwen de mannen geen gedag zeggen. Mijn man vindt dat wel erg hoor. Hij heeft daar last van. Hij vindt dat vervelend. Ik zelf heb wel goed contact met de mannen. Maar de vrouwen doen het zelf hoor. Ze denken dat ze geen mannen mogen groeten, maar volgens mij mag dat gewoon!”

407 MENGING NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw: “Die ene avond in de week op de ontmoetingsavond dan mogen ze van mij geen Turks praten als ik in de buurt ben. Ze motten zich maar gewoon even aanpassen! Ik moet er wel aan trekken hoor dat ze geen Turks praten. Als ze met z'n allen een andere taal gaan praten, dan voel ik me een vreemde eend in de bijt. We gaan ook wel eens een keertje eten. Laatst in een Turks eethuis. Moeten we de volgende keer ook Marokkaans gaan eten. Anders is het niet eerlijk.”\

408 IK/FAMILIE MAR BLOEMFONTEINSTRAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Marokkaans meisje van 16 jaar: "Ik voel me hier thuis. In deze wijk heb ik veel familie wonen. Vooral nabije familie. Zo woont mijn oom bij mij in de straat. Ik kan overal terecht."

409 BLIJVEN/TERUGGAAN MAR BLOEMFONTEINSTRAAT
Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Marokkaans meisje van 16 jaar: "Ik ken iedereen hier, ik wil ook niet verhuizen. Ook omdat ik dan niet weet wie mijn burens zullen zijn. Ik weet hoe de mensen hier in de buurt in elkaar zitten en ik kan goed met ze opschieten. Mijn vader gaat over vijf jaar terug naar Marokko. Ik zelf blijf liever in Nederland. Ik voel me hier beter dan in Marokko. Mijn vader laat ons dan alleen. Om de zes maanden wil die dan komen kijken hoe het hier gaat en dan weer terug. Tegen die tijd zijn we een stuk ouder. Misschien ben ik dan al getrouwd."

410 IK/GROEP MAR BLOEMFONTEINSTRAAT
Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Marokkaans meisje van 16 jaar: "Hier wonen veel buitenlanders. Ik heb hier ook veel vriendinnen en klasgenoten wonen. Soms gaan we met elkaar zaalvoetballen. We gaan ook vaak uit eten of naar de stad of zo. Hier in de Somalische moskee hebben we ook iemand met wie we kunnen praten. Iemand die daar vrijwilligerswerk doet en veel contact heeft met de imam."

411 DOOD MAR HILLELAAN
Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Marokkaans meisje van 16 jaar: "Een buurjongen van mij is pas aangereden en telkens wanneer ik bij dat zebrapad loop, moet ik aan hem denken. We staken samen over, ik lopend, hij op de fiets. Alleen liep ik iets sneller. Als ik ook langzaam had gelopen dan had de

automobilist mij ook aangereden. Hij had zijn sleutelbeen gebroken. Die jongen is vijftien jaar."

412 DOOD MAR PUTSELAAN
Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Marokkaans meisje van 16 jaar: "Als ik in de moskee ben, denk ik altijd aan de dood. Ik geloof wel in het hiernamaals, maar pas na de straffen. Maar ik weet niet waar we terechtkomen. Voor ons leefden er geesten. Zo staat het geschreven. Op een gegeven moment is Satan naar de Hel gestuurd en zijn de Geesten onzichtbaar geworden. De geesten leven nog steeds, alleen wij zien ze niet. Ik vind de dood erg angstig. Ik lees ook het boek 'De dood, het Graf' '... wat daar allemaal in staat is heel eng en angstig. Maar als je maar op tijd je gebed verricht. Vroeger bad ik onregelmatig. Nu elke dag. Ik wil zoals alle moslims begraven worden. Het liefst in Marokko. Of eigenlijk maakt het me niet uit. Als ik dood ben mogen mensen alleen aan me denken als het goed is. Anders word je wakker en dan ga je meeluisteren in je graf. Dat zeggen ze. Maar God weet het beter."

413 IK/ANDER MAR BLOEMFONTEINSTRAAT
Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Marokkaans meisje van 16 jaar: "In mijn vriendenkring kan iedereen terecht. Maakt niet uit wat voor geloof hij of zij heeft, zolang we maar kunnen communiceren. Zelf kan ik heel moeilijk tegen kritiek, ik ga er altijd op in. Ik vind het niet leuk als mensen wat gaan zeggen over mijn hoofddoek. Twee weken geleden liep ik met vriendinnen in de stad en een van ons liep in een burka. Toen kwam er een Nederlandse man naar ons toe en die vroeg of wij het normaal vinden om in Nederland met een hoofddoek te lopen. Ik boos en ben er toen op ingegaan. Het liep bijna uit de hand. Uiteindelijk zijn we maar doorgelopen."

414 IK/GENERATIE MAR PUTSELAAN
Een vrijwilligster van de moskee

Diepte-interview
24 oktober 2006

De vrijwilligerster, een Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: “Bij de oprichting van de moskee heb ik ook een vrouwenbestuur opgezet. De idee was dat dit bestuur evenveel zeggenschap kreeg als het mannenbestuur. We hebben het niet langer dan drie maanden volgehouden. Met die mannen was geen afspraak te maken. Zij hielden zich nergens aan. Ik heb zelf een meer Nederlandse stijl aangeleerd, meer formeel en met meer regels en afspraken. Ik houd me daar ook aan. Ik heb ook een heel andere werkhouding dan veel Afrikaanse en Arabische mannen. Als het om besturen gaat hebben die mannen ‘kromme handen’, ze leveren geen kwaliteit.”

415 AUTORNED MAR PUTSELAAN
Een vrijwilligster van de moskee
Diepte-interview
24 oktober 2006

De vrijwilligerster, een Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: “Ik leid ook een meidengroep. Hoofdzakelijk jonge Afrikaanse vrouwen. We doen rollenspelen over persoonlijke vraagstukken, zoals: hoe ga je om met kritiek, hoe geef je kritiek, wat voor problemen kom je tegen op je werk, op school, hoe ga je om met discriminatie. Zeker meiden met hoofddoeken komen dit tegen op school en in het werk. Of andere vragen: wat zijn je dromen, wat betekent zusterschap in de Islam; hoe denk je over uithuwelijking, trouwen en kinderen krijgen.”

416 BUURT SOM PUTSELAAN
Somalische moskee
Netwerkgesprek
December 2006

Officieel is dit de Dar-al-Hijra Moskee. Een bijzondere moskee, voorheen de Turkse Kocatepe Moskee, nog steeds bezocht door veel Somali en Afrikanen. Vermoedelijk de enige zwarte moskee in Nederland. Zeker een van de grootste. Doordat de moskee niet van Turkse, Marokkaanse, Saoedische of Surinaamse origine is, vaart zij een eigen koers. De moskee wordt ook volledig uit eigen middelen betaald, dus niet met gelden uit Koeweit, Saoedië, Turkije of Marokko. Blijkbaar is het een aantrekkelijke plek

voor verschillende groepen gelovigen, in het bijzonder Nederlandse bekeerlingen, maar ook ongebonden uit de Marokkaanse gemeenschap. De spreektaal is Nederlands.

417 GELOOF ALG PUTSELAAN
Somalische moskee
Netwerkgesprek
December 2006

De moskee trekt veel jongere migranten en Westerse bekeerlingen. Veel van hen zijn in Nederland opgevoed en spreken en lezen geen Arabisch. Dat treft, want de voertaal in de moskee is Nederlands. De moskee vertoont daarmee een moderne indruk, die ruimte biedt aan ongebonden en mogelijk zelf radicale gelovigen. Maar het is zeer de vraag of de moskee zo open is. Men baseert zich op traditionele Somalische wetscholen als de Shafi'i en Maliki Fiqh. Men heeft ook de idee om voor mannen en vrouwen gezamenlijke gebedsdiensten op te zetten. De motivering hiervoor gaat echter eerder terug op de idee van de pure Islam (in de eerste jaren van de islam werd er door mannen en vrouwen ook gezamenlijk gebeden) dan op een streven naar modernisering.

418 GELOOF NED PUTSELAAN
Een gelovige
Netwerkgesprek
December 2006

De gelovige uit de Somalische moskee, een Nederlandse bekeerling, een jongeman, die via het Leger des Heils en de Evangelische gemeente bij de Islam is uitgekomen: “Mijn ouders vonden het prima. Ik ben ook getrouwd met een Grieks-orthodoxe vrouw. Hoewel een christelijk geloof, staat die godsdienst toch al heel dicht bij de islam. Zij is 6, 7 jaar geleden naar Nederland gekomen. Wat ik doe? Ik heb een cafetaria in IJsselmonde, 100% halal! Dat is niet makkelijk, want niet alle halal slachterijen in Nederland zijn even goed. Soms wordt er ook ‘onheilig’ vlees bijgedaan.”

419 GELOOF NED PUTSELAAN
Een gelovige
Straatinterview
24 november 2006

De gelovige uit de Somalische moskee, een Nederlandse bekeerling, een jonge vrouw: “Ik dacht altijd dat God niet bestond. Ik was een echte atheïst. Door kennis kreeg ik een Godbewustzijn en ben ik mij steeds meer in het geloof gaan verdiepen. Op een gegeven moment kreeg ik een soort vrees niet goed te leven. Dat wilde ik toch wel veranderen en dat heb ik stapje voor stapje gedaan. Toen begreep ik wat voor religies er bestaan en welke Profeten er zijn gekomen en dat Mohammed de laatste Profeet is. Omdat hij de laatste is ging ik me in de Islam interesseren en in de Koran lezen en zo. Dan kom je een keer in een moskee terecht en dan ga je je bekeren.”

420 DOOD SOM PUTSELAAN
Een gelovige
Straatinterview
24 november 2006

De gelovige, een Somalische man: “Hoe ik denk over leven en dood? Neem me niet kwalijk, jongeman. Alles staat in de Koran. Paradijs is hier, hel is hier. Ik moet gaan sorry.”

421 LIEFDE/LUST MAR BLOEMFONTEINSTRAAT
Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Marokkaans meisje van 16 jaar: “Trouwen met iemand van een andere religie? Volgens de islam is dat verboden. Ik zou het daarom nooit doen. Trouwen met een moslim met andere afkomst? Ja, dat zou kunnen, als ik maar echt weet dat ie moslim is. Mijn ouders zouden dat ook niet erg vinden. Als het maar een echte moslim is en een goeie jongen.”

422 IK/ANDER MAR BLOEMFONTEINSTRAAT
Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Marokkaans meisje van 16 jaar: “Met nieuwjaar viert de buurt feest. Dan is er een kerstboom en dan komen de burens en worden er biertjes gedronken en koekjes gegeten. Het is eigenlijk meer

voor de Nederlanders. Ik doe wel mee, maar ik ga natuurlijk geen bier drinken. Je bent moslim of niet.”

423 MENGING MAR SINT-ANDRIESSTRAAT
Een jongen uit de buurt
Straatinterview
24 november 2006

De Marokkaanse jongen uit de buurt: “Waar ik zelf graag kom? In Kamelia, het buurthuis hier. Daar komen jongeren van verschillende culturen. Daar kan ik internetten, spelen of praten met elkaar.”

424 DOOD ALGERIJN PUTSELAAN
Een gelovige
Straatinterview
24 november 2006

De gelovige, een Algerijnse man, Somalische moskee: “Al mijn vrienden en familieleden denken hetzelfde over het leven na de dood. Maar natuurlijk heeft iedereen zijn eigen denkwijze over het leven. Ik vind het leven wat we nu hebben een toets voor het leven na de dood. Na de dood krijg je daarvoor geen herkansing meer.”

425 IK/ANDER TURKS PUTSELAAN
Een gelovige
Straatinterview
24 november 2006

De gelovige, een Turkse man, Somalische moskee: “De Rotterdammers zijn op zichzelf gericht. Alsof je niet bestaat. Die koele sfeer heb ik nooit kunnen plaatsen. Ik vind het moeilijk me daaraan aan te passen. Je leert ermee leven. Je moet wel. Het is ‘take it or leave it’. In Turkije waren we dag en nacht met vrienden samen en trokken we vaak weg. We aten bij elkaar en bezochten elkaar om de beurt. Ook de gezinnen werden daarbij betrokken. Dat mis ik in Nederland en die gezellige sfeer proef ik terug in de moskee. Hier voel ik die warme sfeer. De islam zegt: ‘de deuren van een moslim moet voor iedereen open zijn’. Dat gebeurt in deze moskee en hier zijn dan ook heel veel moslims van verschillende afkomst.”

426 AUTORHERK TURKS PUTSELAAN

Een gelovige
Straatinterview
24 november 2006

De gelovige, een Turkse man: “De hele familie van mijn vrouw woont hier in Rotterdam. Handig met het zoeken van oppas. En goedkoop.”

427 BLIJVEN/TERUGGAAN AFGHAAN PUTSELAAN

Een gelovige
Straatinterview
24 november 2006

De gelovige, een Afghaanse man, vluchteling, Somalische moskee: “Ik heb wel heimwee naar mijn land. Ik weet niet hoe het daar met mijn familie gaat. Zijn ze inmiddels ook vertrokken of misschien wel zijn overleden? Ik voel me hier nog niet helemaal thuis. Maar ik ben wel veilig. Ik leer hier mensen kennen van verschillende afkomst. Iedereen heeft weer zijn eigen verhaal en ieder heeft weer een ander probleem. Dat maakt het een stuk makkelijker om sommige dingen te delen met anderen. Als je over sommige dingen kan praten met iemand is dat fijn. En dat doe ik ook graag.”

428 LETTER/GEEST TURKS PUTSELAAN

Een gelovige
Straatinterview
24 november 2006

De gelovige, een Turkse man, Somalische moskee: “Ik leef in een breed samengestelde omgeving. Daarom is het onmogelijk dat iedereen dezelfde ideeën aanhangt. Onderling worden vaak discussies gevoerd over de betekenis van de Islam. Zelf vind ik het belangrijk de door de Islam geschreven regels goed te volgen. De basis hiervan is goed zijn voor jezelf en voor de medemens.”

429 LETTER/GEEST CABO PUTSELAAN

Een gelovige
Diepte-interview
19 december 2006

De gelovige, een Kaapverdise jongeman, Somalische moskee: “Jorge is geen islamitische naam. Voor de islam heet ik Nûaim. Dat betekent gul. Als ik die naam noem, moet ik telkens uitleggen hoe je die schrijft en wat het betekent. Jorge is makkelijker en dat mag ook van de Islam. Je mag je doopnaam blijven houden.”

430 AUTORHERK CABO PUTSELAAN

Een gelovige
Diepte-interview
19 december 2006

De gelovige, een Kaapverdise jonge man, Somalische moskee: “Jongeren waren in die tijd heel sterk op zoek naar een eigen leefstijl. Sommigen kozen voor Punk, voor HipHop of voor Skaters, andere voor een meer religieuze invulling. Kaapverden kennen wel een eigen spreektaal, maar geen eigen schrijftaal. De Kaapverdise cultuur verwatert onderling veel sneller. Er bestaan voor ons geen grote funderende rituelen en feesten. Een groot aantal Kaapverden is analfabeet of spreekt alleen Nederlands. Onderling is er geen samenhorigheid. De Nederlandse samenleving als overkoepelende schakel tussen de Kaapverden maakt hun eigen zelfbeeld en identiteit niet sterker. Dat is misschien wel een reden waarom Kaapverden zich aansluiten bij een andere religie.”

431 AUTORHERK CABO PUTSELAAN

Een gelovige
Diepte-interview
19 december 2006

De gelovige, een Kaapverdise jonge man, Somalische moskee: “Ik voelde me niet senang bij het geloof van mijn ouders. De katholieken dragen met hun rol in de slavernij toch een belast verleden met zich mee. Als ik het katholicisme vergelijk met de islam, dan overtuigt de levenshouding van de laatste. De Nederlandse samenleving is te individualistisch. Ik hecht veel meer aan het gezin en het collectief. De sociale kant van de islam is voor mij ook een argument om voor de islam te kiezen.”

432 BESTAANS(ON)ZEKERHEID SOM PUTSELAAN

Een imam
Netwerkgesprek

19 januari 2007

De imam, Somalische moskee: de imam blijkt plots naar Mekka te zijn afgereisd. Zijn ouders wilde op het laatste moment op bedevaart en hij heeft besloten hen te begeleiden. Wanneer hij terugkomt is onduidelijk. Hij had alleen maar geld voor de heenreis. Zijn terugreis probeert hij vanuit Mekka te financieren.

433 LETTER/GEEST ALG PUTSELAAN

Somalische moskee
Netwerkgesprek
19 januari 2007

Er zijn opmerkelijk veel jongeren in de moskee. Ook van Westerse nationaliteit en Aziatisch. Sommige hebben een wat bohémienachtige uitstraling: onverzorgd, wild haar, stoer gekleed. Het doet denken aan de punktijd, aan de kraakbeweging met die autonome houding. Maar het is veel meer een culturele mix. Zo voert een Aziatische jongen in een hip rood Nike shirt zijn gebedsritueel uit, terwijl om hem heen Marokkaanse mannen met elkaar zitten te praten, in een hoekje verderop een Somalische jongen in de warmte van de moskee probeert te slapen en iets verder een paar Afrikanen voor zichzelf zitten te reciteren uit een van de boeken die her en der in de moskee staan. Een Nederlandse jongen loopt er wat verdwaalt tussendoor. Hij pakt een boek, bladert en neigt ertoe bij die Afrikanen te gaan zitten. Hij twijfelt, zet het boek toch maar weer terug en beslist voor zichzelf weg te gaan. Hij spreekt blijkbaar geen Arabisch.

434 LETTER/GEEST MAR PUTSELAAN

Een vrijwilliger
Netwerkgesprek
30 januari 2007

De vrijwilliger van een zelforganisatie, een Marokkaanse man: "Dat ze in de Somalische moskee in het Nederlands preken, dat is wel heel bijzonder. Daarmee trekken ze veel jongeren aan, juist met verschillende nationaliteiten, ook jonge Marokkanen. Dat maakt het nog geen moderne moskee. Het gaat om het begrijpen van de taal. Ook dat is conform de Koran. De Koran zegt dat het belangrijk is de Koran te begrijpen. Dat is belangrijker dan de taal waarin deze is geschreven. De oudere generatie

wijst dat af. Het gekke is, dat juist zij vaak ongeletterd zijn. Zij snappen niets van het Arabisch, lezen het niet, schrijven en begrijpen het niet. Toch verzetten zij zich tegen een preek in het Nederlands. Gewoon omdat het volgens hen niet hoort."

435 BUURT SOM PUTSELAAN

Somalische Moskee
Netwerkgesprek
2 februari 2007

Het was druk die dag bij de moskee. Veel Afrikanen, waaronder veel Somali. Men blijft na het vrijdaggebed half binnen en buiten voor de deur hangen. Praten, praktische zaakjes regelen. Het is wel een bijzondere sfeer. Deze middag stond er ook een vrouw bij de manneningang te bedelen. Met een klein tinnen bakje. Iedereen gaf wel wat. Bijzonder, dat gebeurt niet vaak. Mag eigenlijk niet.

436 MAN/VROUW MAR PUTSELAAN

Een vrijwilligster van de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, een Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: "Ik vind het heerlijk om in een mannenwereld te werken. Het is een kick, een uitdaging. Af en toe had ik wel ruzie met de imams, maar ik heb heel veel bereikt binnen de moskee. Komt door mijn drive. Als ik iets wil dan ga ik tot het uiterste om het te bereiken. Ik merk aan de imams dat ze heel veel dingen die ik heb verzonnen van me overnemen. Je merkt het ook aan de woorden die ze gebruiken, die eigenlijk van mij komen. De imams hebben ook respect voor me. Rond de cartoonkwestie heb ik geregeld dat de imams rozen hebben uitgedeeld op straat." "Onze Heer kent ons beter dan wijzelf. Ik ben eerlijk, integer, ik doe mijn gebeden, ik organiseer activiteiten voor de moskee. Ik ben een voorbeeld voor de anderen. Niet omdat ik dat moet, maar omdat ik dat wil."

437 IK/GENERATIE MAR PUTSELAAN

Een vrijwilligster van de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligerster, een Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: “Heel veel vrouwen willen mijn plek innemen. Nou, als ze het beter kunnen dan ik, dan kunnen ze die krijgen. Een voorbeeld: ik had een project verzonnen waarbij ik heel veel mensen nodig had. Ik had een journalist benaderd en sponsors. We zouden duizend rozen uitdelen als teken van vrijheid en liefde. Er waren twee vrouwen die mij met alles meehielpen. Op de dag zelf ging alles mis. Ik heb op het laatste moment alles moeten regelen. Zeggen die twee vrouwen dat zij alles hadden gedaan en ze kregen alle eer hiervoor. Schokkend, ik vind het gewoon schokkend! Die vrouw kreeg ook nog een aanbieding voor werk en zo. Erg hè!”

438 IK/FAMILIE MAR PUTSELAAN
Een vrijwilligster van de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligerster, een Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: “Ik was laatst vier weken weg. Een aantal vrouwen hebben er alles aan gedaan om mijn plek in te nemen. Ze blijven het proberen. Ik vind dat echt vervelend van Marokkanen en van Kaapverdiërs trouwens ook. Ze gunnen elkaar helemaal niets. Ik vind dat echt erg. Bij Turken is dat veel minder. Die helpen elkaar tenminste. We moeten elkaar juist helpen. Vooral moslims hebben het nu moeilijk nu. Er is veel afgunst, veel rivaliteit.”

439 IK/FAMILIE MAR PUTSELAAN
Een vrijwilligster van de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligerster, een Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: “Geloof is heel erg belangrijk voor mij. Het is de juiste weg om dagelijkse dingen te overwinnen. Als ik iets doe, doe ik het uit liefde. Ik doe het niet voor de eer of voor de waardering. Heel veel mensen zijn hypocriet. Die gaan alleen naar de moskee omdat andere mensen op ze letten. Het geloof moet uit je hart komen. Ik heb niet die Marokkaanse gemene aard. Veel Marokkanen houden ervan om juist aan andere mensen te laten zien wat ze doen. Ik doe wat ik goed kan en ik weet ook wat ik niet kan.”

440 LETTER/GEEST MAR PUTSELAAN
Een vrijwilligster van de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligerster, een Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: “In de Islam is alles logisch. Alles heeft een betekenis. Wist je dat er een onderzoek is geweest in Amerika over de lichamelijke beweging tijdens het gebed. Het schijnt dat alle handelingen die je bij het bidden doet, ook handelingen zijn die je bij de fysio moet doen. Het zijn de beste handelingen voor je lichaam in deze stand. Kijk, ik zal het laten zien. Dit betekent dus dat alles een logica heeft. Als je bidt dan ben je eigenlijk aan het mediteren en tegelijkertijd rek je je hele lichaam door de handelingen die je doet. Daarover is nagedacht!”

441 BIJGELOOF MAR CHRISTIAAN DE WETSTRAAT
Een vrijwilligster van de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligerster, een Marokkaanse vrouw: “Bijgeloof is er wel maar niet voor mij. Ken je dat Turkse oogje? Onzin natuurlijk. Alles wat er is, komt van God. Vrijdag de 13e is ook onzin! Als er iets moet gebeuren is het al eerder vastgelegd. Veel mensen zijn bijgelovig. Als je de waarheid en de soenna kent, dan heb je geen bijgeloof. Dan heb je vertrouwen in God. God geeft je wat je kunt. God geeft je altijd de beproeving, die je aan kan.”

442 LEVEN MAR CHRISTIAAN DE WETSTRAAT
Een vrijwilligster van de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligerster, een Marokkaanse vrouw: “De wereld is eerlijk en oneerlijk tegelijk. We moeten allemaal door dezelfde deur. Het is net als bij de baarmoeder. We zijn allemaal door de baarmoeder op de wereld gekomen. Maakt niet uit wat je afkomst is. Alles heeft een maker. De hemel heeft ook een maker, dat is God. God is diegene die de kracht heeft om de hemel te maken, de kracht om alles te maken wat met het blote oog te zien is. Dat zegt toch genoeg over God.”

- 443 LETTER/GEEST MAR PUTSELAAN**
 Een vrijwilligster van de moskee
 Diepte-interview
 10 februari 2007

De vrijwilligster, een Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: "De Islam is een compleet geloof. Wij hebben alle profeten. Wij zeggen: Vrede zij met Mozes, Vrede zij met Jezus etc. Wij maken geen onderscheid in het aanbidden van maar een profeet. Het kennen islamieten is geen reden om je te bekeren. Ken je de ware islam dan ben je zo bekeerd. Vandaag komt een Kaapverdische vriendin van mij, Eliza, mee naar de moskee om te kijken. Ze vindt het interessant. Ze is nog niet bekeerd. Ik heb ook een Antilliaanse vriendin, die komt ook kijken. God kijkt naar je hart en niet naar je afkomst."

- 444 AUTORMID NED PUTSELAAN**
 Een jonge moskeebezoeker
 Diepte-interview
 6 februari 2008

De moskeebezoeker, een jongeman, half Nederlands, half Egyptisch, Somalische moskee: "Mijn grootouders wonen ook in Rotterdam, die zijn christelijk. Maar ik weet niet of ze katholiek of protestant zijn. We spreken niet veel over het geloof met elkaar. Mijn naam klinkt wel buitenlands en ik ben islamiet, maar ik ben geen buitenlander. Ik ben een Nederlander en niet anders."

- 445 AUTORNED NED PUTSELAAN**
 Een jonge moskeebezoeker
 Diepte-interview
 6 februari 2008

De moskeebezoeker, een jongeman, half Nederlands, half Egyptisch, Somalische moskee: "Ik ga naar de Haagse Hogeschool. Daar is het schoolleven minder saai. Op InHolland zitten veel Europese studenten. Die hockeyen, gedragen zich kakkerig en ik kan niet met ze praten. Ik ben daar ook een van de weinige migrantenstudenten en in mijn klas zelfs de enige islamiet. Ik heb daar geen problemen mee. Ik kan alleen niet mee naar de kroeg. Op school kun je ook niet halal eten. Gelukkig verder in Rotterdam

wel. Ik heb wel vrienden in de klas, maar die zie ik niet buiten school. Ik heb in Den Haag al een dag meegelopen in de klas. Er zit een Somaliër, een Turk en Marokkaan, een Iraakees in de klas. We hebben al een beetje kennisgemaakt."

- 446 IK/FAMILIE NED PUTSELAAN**
 Een jonge moskeebezoeker
 Diepte-interview
 6 februari 2008

De moskeebezoeker, een jongeman, half Nederlands, half Egyptisch, Somalische moskee: "Ik ben thuis van mijn broer en mijn zus de oudste. Zo voel ik me ook. Ik heb na mijn vader de verantwoordelijkheid in het huis. Mijn zusje zit in groep 8 van een Islamitische basisschool. Vandaag was de Cito-toets voor de Koran. Mijn broer zit op het gymnasium. Hij gaat wel een beetje anders met het geloof om, maar dat komt omdat hij veel niet-islamitische vrienden heeft. Als mijn broer zich van het geloof zou afzonderen? Nee, ik denk niet dat mijn vader dat zou accepteren. Ik zou om die reden ook niet op kamers gaan wonen. Ik kies er zelf voor om thuis te wonen. Het is gezellig bij ons. Daarnaast heb ik een taak binnen ons gezin. Maar als ik het zou willen is het wel bespreekbaar."

- 447 LIEFDE/LUST NED PUTSELAAN**
 Een jonge moskeebezoeker
 Diepte-interview
 6 februari 2008

De moskeebezoeker, een jongeman, half Nederlands, half Egyptisch, Somalische moskee: "Ik ben vrij om mijn vriendin te kiezen. Ik zou het fijn vinden als zij zich tot de Islam bekeert, maar ik zal het haar nooit opleggen. Ik heb een vriendin gehad. Dat is een maand geleden uitgegaan. Haar vader vond het niet goed, omdat ik geen Marokkaan ben. Om haar te beschermen heb ik tegen haar gezegd dat als haar vader er niet achter staat, we ook niet verder moeten gaan. Als het om het huwelijk gaat, hebben ouders daarin een belangrijke rol. Maar als het om mijn vrouw gaat, maak ik mijn eigen keuze. Ik trouw met haar, niet mijn vader."

- 448 DOOD NED PUTSELAAN**
 Een jonge moskeebezoeker

Diepte-interview
6 februari 2008

De moskeebezoeker, een jongeman, half Nederlands, half Egyptisch, Somalische moskee: "De hel is een verschrikkelijke plaats. Dat is de plaats waar de straffen worden uitgedeeld. Als iemand vreemd is gegaan, dan wordt ie op zijn rug geslagen, waardoor al de zenuwen extra onder spanning komen te staan. Hij gaat er niet dood aan, maar zal voortdurend pijn lijden. Als je goed hebt geleefd, dan zal je graf tot in de hemel ruiken. Die geuren die zijn de fijnste die je ooit hebt geroken. De hel daarentegen is een kleine ruimte, het is benauwd en het stinkt er heel erg. Daarom worden zondaars ook apart begraven, want de stank die uit dat graf opstijgt is niet te harden."

449 GELOOF SOM PUTSELAAN
Een imam
Diepte-interview
13 maart 2007

De imam, Somalische moskee: "Eigenlijk behoort een moskee iedereen toe. Wat er nu gebeurt, is dat de Marokkanen een moskee hebben voor Marokkanen en Turken alleen voor Turken. Hier maakt het niet uit of een Nederlander wil binnenkomen. Hij mag gewoon 'toeteren' (aanbellen). Wij gaan hem niet zeggen dat hij niet welkom is. In deze moskee komen ongeveer 32 tot 40 verschillende nationaliteiten naar de vrijdagse preek. Dat is best mooi!"

450 LETTER/GEEST SOM PUTSELAAN
Een imam
Diepte-interview
13 maart 2007

De imam, Somalische moskee: "Ook als iemand homo was en tot moslim is bekeerd, dan is hij hier welkom. We moeten hem helpen. Maar beiden. Nee dat zou niet zijn gaan. Dat is moeilijker. Zijn verleden, is zijn verleden. We moeten het gewoon accepteren. Maar hij kan niet homo en islamiet tegelijk zijn. Zijn verleden moet hij achter zich laten."

451 LETTER/GEEST SOM PUTSELAAN
Een imam

Diepte-interview
13 maart 2007

De imam, Somalische moskee: "Allah heeft profeten gestuurd in de taal van het volk. Hier praten mensen met elkaar in het Nederlands. Arabisch is de moedertaal van de moslims. Maar de jongeren die hier komen, spreken Nederlands, geen Arabisch. Jaren geleden, toen we begonnen met preken in het Nederlands, reageerden veel mensen boos. 'Hoe kun je de Koran nu in het Nederlands uitleggen, hoe vertel je daarover', zeiden zij. We zijn toen begonnen met een preek in de maand in het Nederlands. Dat was ook goed voor de Somalische kinderen. Die spreken ook alleen maar Nederlands. Binnenkort heten we Dutch Islamic Centre, in het Engels."

452 TOEKOMST SOM PUTSELAAN
Een imam
Diepte-interview
13 maart 2007

De imam, Somalische moskee: "Een moskee blijft een moskee. Een synagoge, een synagoge en een kerk, een kerk! Het geloof verandert niet, de mensen veranderen. Alle geloven, niet alleen de islam, ook het christendom en het jodendom, moeten naast elkaar bestaan. Er moeten geen barrières zijn tussen die geloven. Je moet wel je identiteit vasthouden. Nu is het een donkere toekomst. Tegenwoordig zie je alleen maar woede. Het is geen toekomst waarin mensen samenleven. De islam is een vredig geloof. De islam is ook een soort mol. Die gaat diep. Want als je diep gaat zie je de goedheid van de islam. De islam is een religie voor alle mensen, niet alleen voor Arabieren en Afrikanen!"

453 AUTORNED SOM PUTSELAAN
Een imam
Diepte-interview
13 maart 2007

De imam, Somalische moskee: "Vind je het gek dat mensen radicaliseren? Laatst heb ik anoniem het gerucht doorgegeven dat iemand 50 kilo explosieven in huis had. Dat was kort voor de ramadan. Doen ze blind een inval in Charlois. Met veertig man hebben ze een gezin uit bed gelicht, met kinderen, vrouwen en al. Om drie uur 's nachts. Later zijn er wel

excuses aangeboden. Maar toch. Als ze ons verdenken, laat de AIVD dan bij ons in de moskee komen. In plaats van ons af te luisteren, kunnen ze ook gewoon komen. Wij hebben niets te verbergen. Onze deur is altijd open. Bovendien, wij hebben hier mensen die overal werken, ook bij de AIVD.”

454 LETTER/GEEST SOM PUTSELAAN

Een imam
Diepte-interview
13 maart 2007

De imam, Somalische moskee: “De normen en waarden van de christenen zijn precies hetzelfde als die van de moslims. Normen en waarden van alle mensen zijn allemaal hetzelfde. Voor de niet gelovigen? Nee, die moeten het zelf weten! Maar iedereen heeft normen en waarden.”

455 AUTORNED SOM PUTSELAAN

Een imam
Diepte-interview
13 maart 2007

De imam, Somalische moskee: “70% van de Somalische meisjes nog besneden? Dat zijn praatjes! We komen heel veel Somaliërs tegen en we praten met de moeders en de meisjes. Ik denk niet dat de percentages kloppen! Ik denk dat het te hoog is! Ik vind dat het 1% is! Weet je wat raar is! Mensen willen alleen maar geld zien. Zo gauw ze horen dat de GGD en het Ministerie van Volksgezondheid drie miljoen euro uittrekken om besnijdenis van vrouwen tegen te gaan, dan komen de verhalen vanzelf de lucht in.”

456 LETTER/GEEST SOM PUTSELAAN

Een imam
Diepte-interview
13 maart 2007

De imam, Somalische moskee: “De tijd verandert, de islam niet! De koran kun je interpreteren als de persoon, die je op dat moment bent, maar de koran verandert niet. Als wij ons aanpassen aan de islam, passen we ons automatisch aan de gemeenschap aan! Wanneer je je aan het geloof aanpast, komt de rest vanzelf. Zo overbrug je de kloof tussen islam en cultuur. Wat je ziet is dat de school dit zegt en thuis zeggen de ouders weer iets

anders. Dat is verwarrend. Vooral voor de jongeren.”

457 AUTORNED TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: “Ik heb toen contact gehad met een opbouwwerker, maar dat ging allemaal te traag. Ik kreeg te horen dat ik overdreef. We zouden met de burens naar de gemeente gaan, maar op het laatste moment is dat afgezegd. Daar kan ik niet tegen. Zeg dan gelijk dat je geen moeite wilt doen. Maar zo zijn Turkse mensen nu eenmaal. Ze zijn gewoon lui. We wilden zelfs in hongerstaking gaan. De gemeente neemt het niet serieus. Ik heb mijn kinderen van school gehaald en ergens anders op school gedaan, maar ook daar kunnen ze geen garantie geven.”

458 MENGING CABO AFRIKAANDERPARK

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een jonge Kaapverdische vrouw: “Het park is mooi. Vooral sinds ze het veranderd hebben. Ouderen, kinderen, mensen van verschillende culturen zitten in het park. Dan spelen ze met z’n allen. Ook het voetbalplein hebben ze goed gemaakt. Vroeger was het voetbal en basketbal door elkaar. Altijd ruzie. Nu zijn er twee aparte pleintjes. Dat is een voordeel.”

459 OPVOEDING TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een buurtbewoner
Diepte-interview
31 januari 2007

De buurtbewoner, een Turkse man: “Als ik fout zat, dan sloeg mijn vader mij. Desnoods midden op het plein. Maar nu gebeurt dat niet meer. Er is geen reden meer voor. Het respect van jongeren voor ouderen is helemaal weg. Nu zie je zelfs dat de jongeren elkaar openlijk kussen.”

460 IK/GROEP TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een buurtbewoner
Diepte-interview
31 januari 2007

De buurtbewoner, een Turkse man: "Ik heb vroeger een MBO opleiding gedaan. De rest van mijn vrienden heeft geen opleiding gedaan. Dus die hingen hier rond het plein. Die probeerden toen ook allerlei kattenkwaad uit te halen: worstelen, vechten. We hebben ook wel eens problemen gehad met de politie. Wegens vechtpartijen. In die tijd gingen we ook stappen in Zeeland, in Domburg. Dat liep nog wel eens uit de hand. Maar dat waren meestal korte ruzies."

461 BUURT NED AFRIKAANDERWIJK, BLOEMHOF

Kunst in de wijk
Maart 2007

Rond het Afrikaanderpark en in Bloemhof zijn verschillende kunstwerken geplaatst. Tezamen vormt dit een kunstroute door Afrikaanderwijk en Bloemhof: . kunstwerk bij De Vogelklas van Jorge Kata Nunez; . Kindertegels op het Afrikaanderplein van Vera Harmsen; . Het Nijlpaard, bij de ingang van de botanische tuin, kunstenaar Robert Jan Donker; . Stokroosstraat: kunstwerk Ondine de Kroon; . achterzijde Kameliagebouw; . hoek Heidestraat, Muurkunst in Bloemhof, Moritz Ebinger; . hoek Putsebocht: Enecohuis Windstreken, kunstwerk Vera Harmsen, Frits Linneman, Kata Nunez, Daniel Niederberger; . Odastraat: Onder de Huizen, kunstwerk Pauline Sloopman; . Wereldboom, kunstwerk Vera Harmsen, Hans Kievit.

462 VARIA NED AFRIKAANDERPARK

Een vrijwilliger van Feyenoord
Netwerkgesprek
29 februari 2007

De vrijwilliger, SC Feyenoord: "Feyenoord was in die jaren al een grote club. Men speelde in de hoogste klasse en in 1924 werd men zelfs voor het eerst kampioen. Nog steeds heb je van die echte Feyenoordcafé's in de wijk als Bolle Jan aan de Hilledijk en café Struis op de hoek van de Hilledijk met de Putselaan. Die café's lopen nog altijd vol als Feyenoord thuis moet spelen. Nee, dat café aan de Bloemfonteinstraat hoort daar niet bij."

463 VARIA NED AFRIKAANDERPARK

Een vrijwilliger van Feyenoord
Netwerkgesprek
29 februari 2007

De vrijwilliger, SC Feyenoord: "Feyenoord is in 1908 in de wijk opgericht. Eerst voetbalde men aan de Put, bij de Putselaan en de Hilledijk. Daarna is men naar het Afrikaanderplein verhuisd. Daar voetbalde men tot in de 1e wereldoorlog, tot 1917. Toen moest de grond gebruikt worden als volkstuintjes voor de voedselvoorziening. Door de 'isolatiepolitiek' van Nederland waren steden gedwongen zich zelf veel meer te onderhouden. Er was geen handel. Net als nu werden de voetbalvelden al dicht tegen de rand van de stad gebouwd en het was al ontgonnen terrein. Dus kon men snel oogsten."

464 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een bestuurder van een zelforganisatie
Netwerkgesprek
12 december 2006

De zelforganisatie, Halk Biligi Dernegi. Het verhaal gaat dat Halk Birligi op een van haar bijeenkomsten aan het Afrikaanderplein belaagd is en met brandbommen bestookt. Hoewel dit verhaal wordt bevestigd door mensen uit de wijk en bestuursleden van andere zelforganisaties, ontkennen betrokkenen het heftig. De bestuurder: "Dat zijn cowboyverhalen. Echte indianenverhalen. Zeg mij wie dat vertelt. Laat die ons maar eens bellen in plaats van dit soort verhalen de wereld in te strooien."

465 OPVOEDING TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: "Weet je wat het is met de buurt, sinds ik besloten heb mijn kinderen vroeg naar binnen te halen, ben ik in de ogen van de buurt een slechte moeder. De kinderen spelen hier tot 12 uur 's nachts buiten. De burens moeten rond die tijd hun kinderen buiten gaan zoeken."

466 IK/FAMILIE MAR AFRIKAANDERPLEIN

Een buurtbewoner
Locatie-interview
12 februari 2007

De buurtbewoner, een Marokkaanse man: "Met mijn burens heb ik nauwelijks contact. Soms groeten we amper of doen we of we elkaar niet gezien hebben. Vrienden en familie zie ik niet vaak. Ik heb het echt druk met mijn werk. Mijn vrienden laten alleen iets van zich horen als je ze aandacht geeft. Soms bellen ze wel eens. Zij zijn allemaal getrouwd, hebben kinderen en dus wordt het steeds moeilijker. Mijn familie zie ik alleen op een bruiloft, geboorte of op de feestdagen."

467 AUTORMID MAR AFRIKAANDERWIJK

Een buurtbewoner
Locatie-interview
12 februari 2007

De buurtbewoner, een Marokkaanse man: "Die nieuwe restaurants hier in de wijk zijn niet voor allochtonen bedoeld. Anders zou er meer buitenlands eten worden gereserveerd. Een allochtone ondernemer hier moet op eigen benen staan. Die krijgt niet de benodigde hulp van de gemeente."

468 GELOOF MAR AFRIKAANDERPLEIN

Een buurtbewoner
Locatie-interview
12 februari 2007

De buurtbewoner, een Marokkaanse man: "Ik moet eerlijk zeggen dat ik er niet veel aan doe. Ik wil het wel, maar het lukt mij op de één of andere manier niet. Dat zal waarschijnlijk wel door mijn werk komen. Ik kan simpelweg niet vijf maal per dag bidden. Ik doe wel mee aan de ramadan. Dat is zo'n beetje het enige, jammer genoeg."

469 IK/GENERATIE MAR AFRIKAANDERPLEIN

Een buurtbewoner
Locatie-interview
12 februari 2007

De buurtbewoner, een Marokkaanse man: "Wij zijn meer betrokken op de kinderen, met de sport die ze beoefenen, met school. Wij geven ook meer geld uit. Onze vrouwen doen ook meer zelf en mogen ook meer van hun mannen. Tegenwoordig is één salaris niet meer voldoende binnen het huishouden, dus in plaats van thuis zitten werken de vrouwen nu ook. Vroeger had ik wel meer contact met vrienden en familie. Nu gaat mijn tijd op aan de ouderavond en de voetbaltraining van mijn kinderen."

470 SCHEIDING TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een buurtbewoner
Locatie-interview
12 februari 2007

De buurtbewoner, een oudere Turkse man: "We hadden nooit last van cultuurverschillen op het werk. Alleen tijdens de ramadan. Daarvoor toonden ze geen respect en gingen ze voor mij ogen zitten eten. Ook mijn leidinggevende deed moeilijk over het vrijaf geven tijdens de Islamitische feestdagen. Maar uiteindelijk kreeg ik het wel, maar ik ben blij dat ik nu met pensioen ben."

471 GELOOF TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een buurtbewoner
Locatie-interview
12 februari 2007

De buurtbewoner, een oudere Turkse man: "Ik doe nu veel meer aan mijn geloof dan vroeger. Nu heb ik er ook alle tijd voor. Vroeger ging ik niet naar de moskee en ging ik ook niet bidden. Nu bid ik vijf maal per dag. Verder geef ik om de paar maanden geld aan de armen in Turkije. Ik doe ook mee aan de ramadan zoals iedere moslim. Ik ben vooral trots op mezelf dat ik het geloof in de Islam heb kunnen meegeven aan mijn kinderen."

472 MENGING TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een buurtbewoner
Locatie-interview
12 februari 2007

De buurtbewoner, een oudere Turkse man: "Hier in tKlooster praat ik wel eens met Nederlandse en Chinese mensen, die hier ook elke dag komen."

Dan praten we over van alles. Buiten tKlooster heb ik geen contact met buitenlanders.”

473 MENGING MAR AFRIKAANDERWIJK
Een buurtbewoner
Locatie-interview
13 februari 2007

De buurtbewoner, een oudere Marokkaanse man: “Soms kom ik mijn buurman hier tegen. Dat is wel leuk eigenlijk. Tegenwoordig is het niet zo makkelijk om met je burens contact te onderhouden. Als de buurman een andere afkomst heeft, is het ook moeilijk om hem thuis te bezoeken. Mijn Turkse buurman woont al 5 jaar naast mij, maar we hadden nog nooit een gesprek gevoerd. Op een dag zag ik hem hier de krant zitten lezen en ben bij hem aan tafel gaan zitten. We hebben urenlang gepraat. Onze vrouwen kennen elkaar inmiddels ook en we leren veel van elkaar.”

474 IK/GENERATIE MAR AFRIKAANDERPLEIN
Een buurtbewoner
Locatie-interview
13 februari 2007

De buurtbewoner, een oudere Marokkaanse man: “Hier voor tKlooster op het plein heb ik al mijn kinderen leren fietsen. Iedere keer als ik daar loop komen die beelden weer terug en dan krijg ik een smile op mijn gezicht. Op een keer zag ik mijn oudste zoon daar zijn eigen kind leren fietsen. Toen kon ik mijn tranen niet meer houden. Mijn zoon zag dat en kwam me omhelzen en bedanken voor al die mooie tijden.”

475 GELOOF MAR AFRIKAANDERPLEIN
Een buurtbewoner
Locatie-interview
13 februari 2007

De buurtbewoner, een oudere Marokkaanse man: “Ik geloof in de Islam en door 5 keer per dag te gaan bidden probeer ik dat te praktiseren. Niet alleen door naar de moskee te gaan, maar ook door te vasten en volgens de regels van Islam te leven. Jongeren hebben tegenwoordig niet zo veel tijd meer om naar moskee te gaan. Ze zijn druk bezig met school of met hun hobby's.”

476 IK/ANDER MAR AFRIKAANDERPLEIN
Een buurtbewoner
Locatie-interview
13 februari 2007

De buurtbewoner, een oudere Marokkaanse man: “Mijn Nederlandse burens zijn christelijk en ik kan heel goed met ze opschieten. Ze respecteren ons en zij krijgen hetzelfde respect terug. Wat is er nu mooier dan dat mensen op een lijn staan en elkaar waarderen. Ik doe dat met mijn burens uit een andere gemeenschap en daar ben ik trots op.”

477 ON/VEILIG TURKS TRANSVAALSTRAAT
Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: “De laatste paar jaren voel ik mij niet meer lekker hier. Groepjes mensen op straat, het is vies en er gebeuren slechte dingen. Bij Rijnhaven heb je een klein parkje. Daar gaan veel Turkse jongeren naar toe en dan kijken ze je raar aan. Ik loop ook liever niet door een straat waar veel cafés of veel mannen zijn. In mijn straat zijn drie cafés, daarom loop ik liever via de markt naar mijn huis. Ons trapportaal is ook vies. Ik ben een paar keer naar de woningbouwvereniging gegaan, maar ze doen er niks aan. Op het schoolplein van de kinderen vind je allemaal vieze dingen, zoals condooms, naalden, maandverband, noem maar op. Het is heel gevaarlijk allemaal.”

478 OPVOEDING TURKS TRANSVAALSTRAAT
Een buurtbewoonster
Locatie-interview
24 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: “Ik ga nu sinds drie jaar naar school om Nederlands te leren. Toen ik net in Nederland kwam, ben ik maar kort naar school gegaan. Mijn ouders wilden hier een paar jaar werken en dan terug naar Turkije. Ze wilden niet dat we verder naar school gingen omdat ze bang waren dat we op het verkeerde pad zouden komen. Ik had strenge ouders en daarom mocht ik niet naar school gaan. Later ben ik getrouwd en kreeg ik vrij snel kinderen. Mijn eigen kinderen heb ik van

jongs af aan goed in de gaten gehouden. We dwingen ze tot niets. We laten ze vrij. We hebben zelfs aangegeven dat alles bespreekbaar is. Ook als ze een grote fout begaan hebben. Als ze het maar niet herhalen.”

479 MINDER/MEERDERHEID ALG BLOEMHOF

De buurtwerkers
Netwerkgesprek
Najaar 2006

Over Bloemhof: “In Bloemhof woont een diversiteit aan 70 tot 80 verschillende culturen en meer dan 50% van hen heeft een andere dan Nederlandse culturele achtergrond. Bloemhof wordt opgedeeld door de Putsebocht, een brede oude straat, die de natuurlijke grens betekent tussen het nieuwe en oude gedeelte: de noordzijde en de zuidzijde. De noordzijde is overwegend een migrantenwijk. Daar bevinden zich veel wijkvoorzieningen. De zuidzijde bestaat met name uit oude woningen. Aan de Putselaan zijn veel (Turkse) winkels gevestigd. In Bloemhof Zuid wonen nog oorspronkelijke Nederlanders. Maar ook dat is snel aan het veranderen. Daar zie je overigens weinig mensen van buiten de buurt. Daar kom je alleen als er moet zijn.”

480 IK/ANDER TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: “Ze moeten de buitenlanders beter verdelen. Ze plaatsen nu allemaal buitenlanders in deze wijk en de Nederlanders die vluchten de wijk uit. Die buitenlanders luisteren tot heel laat in de avond muziek. Ik word er gek van. Ze houden geen rekening met mensen die naar hun werk moeten of naar school. We hebben Surinaamse burens. Al hun spullen liggen op de trap. Mijn zoon irriteert zich kapot. Dan zitten ze voor de deur en als ik naar binnen wil, kan ik er niet door. Dan denk ik, ze weten toch dat ik hier woon, maak de weg vrij, zodat ik er langs kan, maar dat doen ze niet.”

481 BUURT ALG BLOEMHOF

Netwerkgesprek
Najaar 2006

Het gebied tussen de Resedastraat en de Violierstraat en verder begrensd door de Putsebocht en de Lange Hilleweg staat bekend onder de naam: 1e en 2e Kossel. Het zijn kenmerkende, pittoresk opgetrokken witte betonwoningen, vernoemd naar de Duitse leverancier van de betonplaten, Herr Kossel.

482 MINDER/MEERDERHEID MAR BLOEMHOF

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
1 november 2006

De jongerenwerker, Bloemhof: “In delen van Bloemhof wonen 90 tot 95% migranten, hoofdzakelijk Turken en Marokkanen. De wijk is zo verkleurd, dat de oorspronkelijke Nederlanders langzaamaan de buitenlanders zijn geworden. Niet-allochtonen worden ze al genoemd. Het lijkt soms of ze zich ook zo gedragen.”

483 OPVOEDEN TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: “Ik heb mijn kinderen de basis van de islam meegegeven. Ik breng de jongste elk dag naar de moskee. Mijn dochter is nu veertien jaar en ze heeft zelf besloten om een hoofddoek te dragen. Ik was het er niet mee eens, omdat ze te jong was. Ik heb haar ook duidelijk gemaakt dat het geen spelletje is.”

484 DOOD TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: “Ik ga niet regelmatig naar de moskee, maar ik bid wel vijf keer per dag thuis. Ik lees ook veel in de Koran, ook thuis. Na ons leven worden we allemaal getoetst en zullen we boeten voor onze daden. Iedereen uit mijn omgeving weet dat ze getoetst worden en dat het leven pas begint na de dood. Je hebt ook mensen die daar anders over denken.”

485 MINDER/MEERDERHEID NED BLOEMHOF

Een buurtbewoner
Diepte-interview
14 november 2006

De buurtbewoner, een Nederlandse man: "Ik heb mijn eigen leventje hier en als iemand wat nodig heeft, belt ie maar en dan probeer ik hem te helpen, zo goed en zo kwaad als dat het kan. Of het wel of niet lukt moeten we maar afwachten. Ja toch? Zo werkt dat gewoon. Nee hoor, dat leven hier is best wel leuk. Maar oudere mensen, ja...ik denk dat het ook een zekere angst is voor het onbekende. (...) Ja, maar de liefde kan niet van één kant komen toch? Samen moet je daar wat aan doen. Wij dragen de Nederlandse taal aan en de anderen moeten bereid zijn om die te gaan leren. Als ze dat niet willen, ja... Je moet met elkaar willen leven, want het is niet anders. Je kunt niet morgen zeggen van, nou laten we ze allemaal maar terugsturen. Dat gaat niet."

486 LIEFDE/LUST TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: "Ik zou het niet leuk vinden als een van mijn kinderen met iemand van een andere cultuur of een ander geloof zou trouwen. Dat gaat heel moeilijk. Mijn man zou het ook niet goed vinden. ... Ik zou het absoluut niet willen."

487 BESTAANS(ON)ZEKERHEID TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: "Mijn man en ik werken allebei niet. Mijn man heeft altijd gewerkt, maar sinds kort is hij werkloos. Hoe lang al? Ik weet het niet, maar hij wil absoluut niet ingeschreven blijven bij de Sociale Dienst."

488 ON/VEILIG TURKS CRONJESTRAAT

Een winkelier

Locatie-interview
14 oktober 2006

De winkelier, een buurtsuper: "Het is hier wel veilig. Maar hier voor de deur is een opvangcentrum voor drugsverslaafden. Als ik 's avonds naar huis ga, vind ik het toch een beetje eng."

489 BESTAANS(ON)ZEKERHEID NED BLOEMHOF

Een medewerker
Netwerkgesprek
December 2006

De medewerker van de woningbouwvereniging: "Er wordt veel gedaan om de Nederlandse burgers vast te houden of juist terug te krijgen. Dat draagt bij tot het versterken van de algehele sfeer in de wijk en de samenhang in de wijk."

490 BESTAANS(ON)ZEKERHEID NED BLOEMHOF

Een medewerker
Netwerkgesprek
December 2006

De medewerker van de woningbouwvereniging: "In het begin was het vaak moeilijk met die nieuwe bewoners. Ik herinner mij een Turks gezin, die een opgeknapt woning kreeg toegewezen met gewoon een klassieke Nederlandse toilet. Blijkbaar konden ze daar niet mee overweg. Bij een huisbezoek bleek dat zij de toilet tot aan de rand van de pot hadden volgestort met beton om er zo goed en kwaad als dat kan een Turkse toilet van te maken."

491 AUTORMID NED BLOEMHOF

Een medewerker
Netwerkgesprek
December 2006

De medewerker van de woningbouwvereniging over verschillen tussen de bewonersgroepen: "Nederlanders wonen veel huiselijker. Voelen zich gebonden aan hun huis, scheppen gezelligheid en knappen vaak zaken aan hun woning op. Bij de 3e generatie migranten zie je daar steeds meer van terug. Die hangen ook meer aan huiselijkheid. Sowieso valt op dat

allochtone jongeren met een hogere opleiding ook een veel 'hoger' gedrag kennen." "Bij Marokkanen zie je vaak een nette inrichting. Man of vrouw, beiden zijn vaak netjes en schoon. Bij Turken en Surinamers is dat hetzelfde. Die zijn ook geordend. Hindoestanen kennen veel vervuiling in huis. De keuken is vaak smoezelig en vies. Het grappige is dat Hindoestanen naar buiten toe een sterk en schoon beeld uitdragen. Bij Chinezen een zelfde beeld: sterk naar buiten, maar thuis vaak rommelige en smoezelige keukens. Antillianen maken er een puinhoop van. Overal kleren. Er wordt niets opgeruimd. Er is geen orde. Fietsen in de woonkamer. Bankstel en stoelen zijn vaak afgedekt met doeken om de gaten te verbergen en altijd herrie en geluid van TV, de stereo of de computer."

492 MINDER/MEERDERHEID NED BLOEMHOF
Een medewerker
Netwerkgesprek
December 2006

De medewerker van de woningbouwvereniging: "Turken trekken naar elkaar toe. Marokkanen hebben dat minder. Hindoestanen wonen gespreid, maar hebben een sterke familieband. Chinezen wonen ook op zichzelf, maar klitten het liefst samen. Surinamers wonen apart, terwijl de Antillianen als bohémiens leven. De meeste Pakistani wonen rond Bloemhof. Volgens oude gegevens wonen tussen de 5 a 10 duizend in Rotterdam. Op Zuid meer bij elkaar in een buurt en in Rotterdam Noord meer verspreidt. Dat Marokkanen en Hindoestanen niet in de nieuwe huizen en moderne appartementen trekken, heeft te maken met die open keukens. Zij willen geen moderne open keukens. Zij willen gesloten keukens. Vooral de vrouwen."

493 SCHEIDING TURKS BLOEMHOF
Een opbouwerker
Netwerkgesprek
15 januari 2007

De opbouwerker, Bloemhof: "Het sociale leven in Bloemhof is sterk versnipperd. Iedere groepering heeft zijn eigen zelforganisatie, waarmee versnippering opeens synoniem wordt aan segregatie. Niet alleen vindt er een volledige etnische opdeling in de wijk plaats. Ook de onderlinge verschillen werken door in een palet van organisaties, die net zo weinig doorzichtig blijken als de gemeenschappen zelf."

494 MENGING NED BLOEMHOF
Een wijkagent
Netwerkgesprek
19 januari 2007

De wijkagent, Bloemhof: "Misschien moet er wel een nieuw soort sociale cohesie komen. Meer op straat- of pleinniveau. Direct voor de plek waar je woont."

495 ON/VEILIG NED BLOEMHOF
Een wijkagent
Netwerkgesprek
19 januari 2007

De wijkagent, Bloemhof: "Portieken en kelderboxen zien we als negatieve schuilplaatsen. Die zijn aan het zicht onttrokken, waardoor er van alles in die ruimtes kan gebeuren: kwalijke en onschuldige zaken. Hoe veilig de wijk is? In Vreewijk worden bijvoorbeeld veel meer inbraken gepleegd dan hier. Toch scoort Bloemhof 4.3 op de veiligheidsindex van Rotterdam, hoger dan Vreewijk. Dat is vreemd."

496 MINDER/MEERDERHEID NED BLOEMHOF
Een wijkagent
Netwerkgesprek
19 januari 2007

De wijkagent, Bloemhof: "Sommige wijken vallen helemaal uit elkaar. Daar wonen allerhande verschillende groepen bewoners en een restant Nederlanders. Vaak zijn dat de meest zwakke broeders, echte achterblijvers, werklozen, alcoholisten. Als dat het beeld is wat migranten van Nederlanders krijgen, kan ik mij ook voorstellen dat ze met ons niet veel te maken willen hebben. Het bevordert in elk geval de samenhang en de sociale cohesie niet."

497 IK/FAMILIE TURKS CRONJESTRAAT
Een winkelier
Locatie-interview
14 oktober 2006

De winkelier, een buurtsuper: “Het contact met de burens is goed. We gaan vaak op bezoek en zitten we de hele avond te kletsen, te eten, te drinken. Ik heb hier veel familie wonen. Dat is zeker een voordeel. Niet dat we daarom hier zijn komen wonen. Nee, de gemeente heeft ons in deze buurt geplaatst.”

498 MINDER/MEERDERHEID NED AFRIKAANDERPLEIN

Een buurtbewoner

Straatinterview

14 oktober 2006

De buurtbewoner, een Nederlandse man: “Ik ga niet naar de markt. Ik vind het niet gezellig meer. Nou moet je me niet verkeerd begrijpen, maar je ziet zo veel allochtonen. Weet je, ik kan me daar niet zo in vinden, hoewel ik hier altijd tussen de allochtonen zit. Vroeger waren de kraampjes bijna 90% Europees of in ieder geval Nederlands. Nu is het andersom. Ja, het trekt me niet meer. Misschien is dat jammer, misschien ook niet. Je levensbehoefte wordt op een gegeven moment minder. Vroeger kwam je bij de groenteman en visboer. Die kende je. Nu ken ik niemand meer. Ik ben een vreemde in mijn eigen stad.”

499 GELOOF TURKS CRONJESTRAAT

Een winkelier

Locatie-interview

14 oktober 2006

De winkelier, een buurtsuper: “Ik geloof in de islam, maar ik moet er wel bij vermelden dat ik ook in alle andere geloven geloof en die ook respecteer. Het aardse leven is tijdelijk. Het leven van de mensen hier op aarde is een soort tentamen. Het leven na de dood is de plaats waar je altijd zult blijven. Dat kan zowel in de hemel als in de hel zijn. Dat hangt af van je daden hier op aarde.”

500 IK/GROEP MAR AFRIKAANDERPLEIN

Een bestuurder van een zelforganisatie

Diepte-interview

16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Ik stond vroeger op de markt. Bij

een Nederlandse groenteboer. Later ook met mijn broers. Het leek net of de broertjes Gelami een marktkraam hadden. Wij werden ook wel de Daltons genoemd en de Nederlandse boer was dan bij ons in dienst. Ik was vroeger altijd een klein jongetje, schriel en had het vaak te verduren van de grote jongens uit de wijk. Er was ook niemand die mij hielp. Zeker geen grote broer. Op gegeven moment hadden wij een nieuw hulpje. Ook zo'n schriel ventje. Ik herkende mij daar wel in. Bij ons werkte ook een Turkse jongen. Zo'n lompe beer en hij gedroeg zich heel bazig over dat kereltje. Hij snauwde hem af en terroriseerde hem gewoon. Ik had het met die jonge jongen te doen en ik op gegeven moment heb ik die Turkse jongen ook weggestuurd. Tegen de groenteboer zei ik: ‘Ik moet hem niet. Ik wil hem er niet bij hebben. Hij is veel te lomp tegen die nieuwe jongen’. Dat deed me goed, alsof ik nog met een stuk van mijn eigen verleden kon afrekenen.”

501 LIEFDE/LUST TURKS CRONJESTRAAT

Een winkelier

Locatie-interview

14 oktober 2006

De winkelier, een buurtsuper: “Iedereen mag zelf weten met wie hij of zij trouwt. Dat heeft niets met geloof te maken.”

502 IK/ANDER SUR BLOEMFONTEINSTRAAT

Een buurtbewoner

Straatinterview

14 oktober 2006

De buurtbewoner, een oudere Surinaamse man: “Er wonen bij mij te veel verschillende buitenlanders in een pand. Vooral met Marokkanen is het moeilijk contact te krijgen. Jij weet net zo goed als ik dat een Marokkaan geen vriend mag zijn met een andere buitenlander. Dus wij niet-Marokkanen zijn buitenlanders onder elkaar en zij, de Marokkanen hokken met elkaar. Als Surinamer of Antilliaan kun je nauwelijks contact maken. Je kunt alleen gedag zeggen als je ze tegenkomt op de trap of zo, maar verder houdt het op. Vooral met die vrouwen is het moeilijk. Zodra ze een beetje volwassen worden dan mogen ze je niet eens meer aankijken of met mannen praten. Ik woon hier al 20 jaar. Ja, met een buurman praat ik soms wel eens. Dat is wel leuk.”

503 GELOOF SUR BLOEMFONTEINSTRAAT

Een buurtbewoner
Straatinterview
14 oktober 2006

De buurtbewoner, een oudere Surinaamse man: "Ik maak me niet druk om het geloof want uiteindelijk komen we bij dezelfde man terecht. We aanbidden allemaal dezelfde geest. Een moslim denkt wel anders, maar je moet die mensen in hun waarde laten. Ik ben zelf Rooms Katholiek en ik houd me daar bij. Vroeger ging ik veel naar de kerk, maar alle kerken zijn hier afgebroken. Ik ben tegenwoordig meer in Amsterdam, bij mijn vriendin. Met haar ga ik daar naar de kerk. Hier weet ik niet meer waar ik dat moet zoeken."

504 MINDER/MEERDERHEID MAR VIOLIERSTRAAT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
22 november 2006

De jongerenwerker, Marokkaans, Bloemhof: "De Violierstraat, vooral hier vanaf de Putsebocht is nog relatief wit. Nr. 1-15 wordt nog door Nederlanders bewoond. Dat is goed te zien aan de aankleding van het huis en de verzorging van de voortuin. De overkant is overwegend Marokkaans en Turks."

505 IK/FAMILIE MAR DE LA REYSTRAAT

Een vrijwilligster
Diepte-interview
24 oktober 2006

De vrijwilligster, Somalische moskee, een jonge Marokkaanse vrouw: "Ik heb niet veel familie in Nederland wonen. Ik ben nogal individualistisch ingesteld. Ik houd wel van gezelligheid, maar niet 24 uur lang. Ik leef meer op mijzelf. Mijn ouders weten niet wat ik doe, welke studie ik heb gedaan en dat ik in het bestuur van de moskee zit. Ik leef liever in het 'geheim'."

506 BESTAANS(ON)ZEKERHEID MAR DE LA REYSTRAAT

Een vrijwilligster

Diepte-interview
24 oktober 2006

De vrijwilligster, Somalische moskee, een jonge Marokkaanse vrouw: "Ik ben in 1998 opgelicht door een piramidespel. Ik studeerde toen aan het HBO en kon wel wat extra geld gebruiken. Die mannen kwamen heel betrouwbaar over. Het zag er allemaal goed uit. Dure pakken, mooie spullen, goeie cursussen. We kregen les om mensen te overtuigen aan het piramidespel deel te nemen. Ik heb acht bijeenkomsten bijgewoond. Daar heb ik veel geleerd - dat vind ik nog steeds. Maar ik heb wel 8000 gulden verloren. Niemand weet hiervan. Toen ik het later mijn verloofde vertelde en hij er achter kwam dat ik dit allemaal stiekem had gedaan, was hij heel teleurgesteld. Hij heeft toen ook de relatie verbroken en mijn wereld stortte nog verder in."

507 IK/GENERATIE MAR DE LA REYSTRAAT

Een vrijwilligster
Diepte-interview
24 oktober 2006

De vrijwilligster, Somalische moskee, een jonge Marokkaanse vrouw: "Ik ben in juli 2006 met mijn drie zussen en een broer in de Afrikaanderwijk komen wonen, in de De la Reystraat. De sociale controle is hier heel groot. Dat stoort me wel. Er woont hier een Nederlands ouderpaar, die zien alles. Laatst was ik mijn auto aan het zoeken, waar ik die ook al weer geparkeerd had. Komen ze mij vertellen waar die staat. Dat vind ik toch wel gortig. Ik ben op mijn privacy gesteld."

508 BESTAANS(ON)ZEKERHEID MAR DE LA REYSTRAAT

Een vrijwilligster
Diepte-interview
24 oktober 2006

De vrijwilligster, Somalische moskee, een jonge Marokkaanse vrouw: "Toen ik depressief was wilde ik het zelf oplossen. Ik las studieboeken, deed zelftests, was thuis doktertje aan het spelen. Ik deed cognitieve therapie. Dat probeerde ik ook zelf uit. Ik voor mij heb een lange reis afgelegd. Ik ben niet islamitisch opgevoed, althans niet praktiserend. Ik ben een Marokkaanse moslim. De laatste jaren heb ik mij meer tot de islam gewend. Ik draag pas drie jaar een hoofddoek. Daarvoor nooit. Nu

begeleid ik mensen zelf bij hun geloof. Ik heb veel geleerd van mijn moeilijkheden.”

509 IK/ANDER MAR DE LA REYSTRAAT
Een vrijwilligster
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, Somalische moskee, een jonge Marokkaanse vrouw: “Het verschil tussen Arabische Marokkanen en Berbers is merkbaar. Arabieren komen meestal uit de grote(re) steden zoals Casablanca en Rabat. De grote steden zijn ook Franstalig. Ze zijn meer ontwikkeld en hebben dus ook minder behoefte om te vertrekken. Marokkanen met een stedelijke achtergrond voeden hun kinderen sterker op: betere houding, betere manieren. Dat is bij Berbers anders. Juist de arme Berbers migreren. Marokko is een groot en moeilijk land. Elke stad heeft zo’n beetje zijn eigen taal en kenmerken. Ik had Nederland ook snel gezien. Nederland is een klein en overzichtelijk land. Dat geldt ook voor Rotterdam.”

510 BESTAANS(ON)ZEKERHEID MAR DE LA REYSTRAAT
Een vrijwilligster
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, Somalische moskee, een jonge Marokkaanse vrouw: “Ik had € 20.000 gekregen van het UWV. Daarmee kon ik een eigen bedrijf starten. Een bedrijf waarmee ik meiden en andere groepen mensen kon helpen. Maar ik moest het helemaal in mijn eentje doen. Dat vond ik eng. Ik kon geen andere mensen vinden, die net zo zijn als ik. Ik durfde het risico niet te nemen dus heb ik het geld teruggegeven.”

511 AUTORMID MAR DE LA REYSTRAAT
Een vrijwilligster
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, Somalische moskee, een jonge Marokkaanse vrouw: “Ik heb voor de Islamitische Thuiszorg gewerkt, maar dat was niks. Ik vind dat ze hun eigen zakken vullen en geen mensen helpen. Ik heb moeite met

de slechte naam van Marokkanen in de media. Ik word echt heel boos om de negativiteit. Maar sommige Marokkanen maken het er ook naar. Ik ben eerlijk en ik vertel altijd de waarheid. Ik ga niet liegen om mensen binnen te halen, zoals bij de Islamitische Thuiszorg. Mensen vroegen mij wat de voordelen waren van de Islamitische Thuiszorg. Ik vroeg dan wie hen op dat moment hielp en welke hulp ze allemaal kregen. Ja, als ik eerlijk was, konden ze beter blijven zitten waar ze zaten. Laatst hoorde ik dat er misschien een islamitisch ziekenhuis komt. Dat vind ik wel interessant om voor zo’n ziekenhuis te werken. Ik zou veel kunnen doen voor zo’n ziekenhuis. Ik heb namelijk HBO verpleegkunde gestudeerd.”

512 AUTORHERK TURKS PUTSEBOCHT
Een zelforganisatie
Netwerkgesprek
December 2006

De zelforganisatie, Turks in dit geval, ademt de sfeer uit van nationalisme met foto’s van de Koningin, Ataturk en de oprichters van de MHP temidden van een rondgang aan portretten van Ottomaanse krijgsheren. Die voorkeur voor de MHP bracht hen in het verleden in verband met de Grijsse Wolven. Die houding lijkt enigszins gepacificeerd. Versaar wordt veel door jongeren bezocht. Jongens dan wel te verstaan. Naast een theehuis en een ruimte met een biljart en tafelvoetbal is er in de kelder ook een gebedsruimte, een moskee. Waarom ze niet naar de Kocatepe Moskee gaan: “Dat is te ver weg”. Een observatie van de wijkagent: “De consul van Turkije komt wel bij Versaar op bezoek, niet bij Birlik. Toch bijzonder.”

513 IK/GROEP TURKS PUTSEBOCHT
Een buurtbewoner
Locatie-interview
22 februari 2007

De buurtbewoner, een Turkse man: “Vroeger gingen we elk weekend op visite. Nu gaat dat niet meer. Mensen zijn meer met zichzelf bezig en hebben geen tijd voor andere mensen. Ook speelt geld een belangrijke rol. Wij allochtonen zien visite natuurlijk niet als gewoon een bakje koffie of thee. Wanneer er visite komt, wordt alles van top tot teen verzorgd. Nu met de euro gaat dat een beetje moeilijk. Dat is natuurlijk niet de enige reden, maar het is zeer zeker wel een belangrijke factor.”

514 SCHAAMTE TURKS PUTSEBOCHT

Een buurtbewoner
Locatie-interview
22 februari 2007

De buurtbewoner, een Turkse man: "Mijn eerste baan was rioleringen schoonmaken. Zwaar en vies werk. Ik moest wel, anders zat ik zonder centjes. Naar huis schreef dat ik als portier in een bedrijf aan de slag was. Me schamen? Nee, natuurlijk niet. Ik zou me nooit schamen voor werk, waarbij ik moet zweten om mijn boterham te verdienen. Ik wilde mijn familie in Turkije niet aan denken zetten. Ze zouden zich niet prettig gaan voelen als ze wisten dat ik zulk zwaar en vies werk zou doen."

515 MAN/VROUW TURKS PUTSEBOCHT

Een buurtbewoner
Locatie-interview
22 februari 2007

De buurtbewoner, een Turkse man: "Mijn vrienden komen nog altijd bij mij thuis en ik bij hen. We zien elkaar gemiddeld vijf keer per dag in de moskee en anders hier bij Versaar. Onze vrouwen kunnen ook heel goed met elkaar opschieten. Wanneer wij bij elkaar in moskee of bij Versaar zijn, zien onze vrouwen elkaar thuis."

516 IK/FAMILIE TURKS PUTSEBOCHT

Een buurtbewoner
Locatie-interview
22 februari 2007

De buurtbewoner, een Turkse man: "Op familie kun je bouwen. In slechte tijden zie je soms je vrienden, waarvan je dacht dat ze je vrienden zijn, opeens niet verschijnen. Ook een familielid die je niet echt mag, zal altijd voor je klaarstaan. Daarom houd ik het contact met mijn familie altijd goed. Ik heb mijn kinderen ook geleerd dat ze hun familie met respect moeten waarderen. We organiseren een keer per jaar een barbecue, dan komt de hele familie bij elkaar en maken we er een leuke dag van. Zo kunnen we de banden 'niet los laten' en elkaar in zowel goede tijden als slechte tijden blijven ondersteunen."

517 IK/GENERATIE TURKS PUTSEBOCHT

Een buurtbewoner
Locatie-interview
22 februari 2007

De buurtbewoner, een Turkse man: "Jongeren leven niet meer volgens hun cultuur en normen. Soms ligt het aan de ouders maar ook aan hun vriendenkring. Ouders moeten meer druk zetten en kinderen ook buitenshuis volgen waar ze mee bezig zijn. Als ik jongeren op straat zie blowen, ga ik van binnen kapot."

518 IK/ANDER TURKS PUTSEBOCHT

Een buurtbewoner
Locatie-interview
22 februari 2007

De buurtbewoner, een Turkse man: "Ik heb burens die christen zijn. Wanneer ik ze op straat tegenkom, praat ik altijd met hen. Mijn Hollandse burens heb ik met de ramadan uitgenodigd voor de iftar-maaltijd. Ze vonden het erg gezellig en wilden dit vaker doen. Wij zijn dan ook gelijk een maand later uitgenodigd met Kerst voor een ontbijt. Dat vond ik ook gezellig."

519 IK/GROEP TURKS PUTSEBOCHT

Een buurtbewoner
Locatie-interview
22 februari 2007

De buurtbewoner, een Turkse man: "Mijn burens zijn goede mensen. Ik heb zeker geen last van hen. We hebben best een sterke band. Soms lenen we dingen van elkaar, zoals gereedschap. We staan voor elkaar en doen ons best om elkaar tevreden te houden. Ik heb voornamelijk Turkse burens. Soms bespreken we ook kwesties in de straat. Bijvoorbeeld wanneer we jongeren op straat zien rondhangen. Zolang ze niks verkeers doen zeggen we niks, maar we laten wel merken, dat we ze observeren."

520 AUTORNED TURKS PUTSEBOCHT

Een bezoeker van een zelforganisatie
Locatie-interview
22 februari 2007

De bezoeker, een jonge Turkse man, Versaar: “Wat mij opvalt, is dat er in deze wijk overal betaald parkeren is. Terwijl in andere wijken waar meer autochtonen wonen daarvan geen sprake is. De gemeente zegt wel dat er overal in Rotterdam betaald parkeren komt, maar toch zijn de allochtonen buurten het eerste aan de beurt.”

521 IK/FAMILIE TURKS PUTSEBOCHT

Een bezoeker van een zelforganisatie
Locatie-interview
22 februari 2007

De bezoeker, een jonge Turkse man, Versaar: “Familiebanden betekenen alles voor mij. Ik kan mij zelf niet zonder familie denken. Het is je leven, je eer en iets heiligs. Deze banden moet je sterk houden en elkaar het allerbeste gunnen. Je leert cultuur op school en van je familie. Je kunt als generatie niet alle cultuur overdragen. Je brengt ongeveer 70% van de door jou geleerde cultuur over aan je kinderen. Daardoor worden de cultuureigenschappen per generatie minder. Ook de Turkse taal wordt niet meer op scholen aangeboden.”

522 BLIJVEN/TERUGGAAN TURKS PUTSEBOCHT

Een bezoeker van een zelforganisatie
Locatie-interview
22 februari 2007

De bezoeker, een jonge Turkse man, Versaar: “Ik ben geboren in Rotterdam en woon heel mijn leven al in de Oranjeboomstraat. Ik ben wel van Turkse afkomst. Mijn ouders komen uit Kayseri, dat centraal ligt in Turkije. In de toekomst hoop en wil ik in Turkije wonen. Het klimaat en het land in zijn geheel trekt mij enorm aan. Veel familie van mij woont ook daar. Ik wil in Turkije oud worden samen met mijn familie.”

523 IK/FAMILIE TURKS PUTSEBOCHT

Een bezoeker van een zelforganisatie
Locatie-interview
22 februari 2007

De bezoeker, een jonge Turkse man, Versaar: “Sinds ik naar Versaar kom, is de sociale controle op mij sterker geworden. De ouderen van hier

treden ook als een begeleider op en houden je in de gaten in je doen en laten. Als ze iets verkeerd zien aan mijn gedrag, zullen ze dit vast aan mijn vader doorvertellen. Ik moet ook een goed voorbeeld geven aan mijn broertje. Hij kijkt tegen mij op en ik moet hem dus geen verkeerde eigenschappen meegeven. Hier heb ik veel goede mensen leren kennen, die mij tot de persoon hebben gemaakt, die ik nu ben. Ze hebben mij geleerd wat goed en slecht is. Hier heb ik de Turkse cultuur beter leren kennen en daar ben ik trots op.”

524 IK/FAMILIE TURKS PUTSEBOCHT

Een bezoeker van een zelforganisatie
Locatie-interview
22 februari 2007

De bezoeker, een jonge Turkse man, Versaar: “Mijn vrienden zijn goede jongens, allemaal van Turkse afkomst. Maar soms maak je ook nare dingen mee. Ze kunnen je zo laten vallen voor een meisje of als je er financieel slecht voor staat. Mijn vrienden komen na mijn familie. Ik ben wel blij dat ik me daarvan bewust ben. Ach verder zijn het wel goede jongens. Ze hebben gevoel voor humor en we steunen elkaar als we bijvoorbeeld familieproblemen hebben.”

525 GELOOF TURKS PUTSEBOCHT

Een bezoeker van een zelforganisatie
Locatie-interview
22 februari 2007

De bezoeker, een jonge Turkse man, Versaar: “Ik ben moslim. Maar ik moet eerlijk zeggen dat ik er niet veel voor doe. Ja, de ramadan wel en soms ga als ik kan naar het vrijdaggebed. Vroeger ging ik ieder vrijdag naar moskee en kreeg ik zaterdag koranles in de Kocatepe moskee. Ik werd door mijn ouders gestuurd. Toen las ik thuis ook regelmatig in de Koran. Daar komt nu niks meer van terecht. Ik heb al lange tijd de Koran niet geopend en gelezen. Mijn vrienden doen allemaal ook niet zoveel aan het geloof.”

526 IK/FAMILIE MAR DE LA REYSTRAT

Een vrijwilligster in de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, een jonge Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: "Mijn ouders hebben me niet opgevoed. Ik heb mezelf opgevoed. Ik was altijd alleen. Ik voelde me vaak eenzaam. Ik was anders en apart. Als kind was ik al anders dan de rest. Ik was actief. Ik maakte mijn eigen speelgoed in Marokko. Ik vond ook altijd een oplossing voor mijn problemen. Bijvoorbeeld als ik snoepjes wilde kopen en ik had geen geld, dan ging ik naar de winkel en zei dat mijn ouders in Nederland werkten en dat ze dus dat geld wel zouden krijgen. Mijn oma en opa hebben me opgevoed. Ik had weinig contact met mijn ouders. Ik ken de liefde niet die kinderen van ouders krijgen. Ik was elf jaar toen ik naar Nederland kwam. Mijn ouders woonden al hier, maar die gingen terug naar Marokko toen ik kwam. Ik ging toen bij mijn broers wonen. Vroeger wilde ik journalist worden. Ik wilde altijd in een grote stad wonen als ik groot was."

527 GELOOF MAR DE LA REYSTRAT
Een vrijwilligster in de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, een jonge Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: "Ik ben zwaar depressief geweest. Juist hierdoor ben ik mensen gaan helpen. Alles heeft een reden. God straft je niet. God heeft wijsheid door me te geven wat ik nodig heb. God onderwijst. Als ik niet depressief was geweest, was ik nu geen mensen aan het helpen. Twee van mijn broers zijn psychotisch. Een ervan is inmiddels overleden. Volgens bijgelovige mensen is een psychose een geest, die in je is gevaren. Ik heb daar geen mening over, want ik geloof niet in bijgeloof."

528 MAN/VROUW MAR DE LA REYSTRAT
Een vrijwilligster in de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, een jonge Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: "Ik heb altijd werk gehad met verantwoordelijkheid. Voor mij heeft het voor- en nadelen te zijn, zoals ik ben. Het is lastig, want mannen willen graag dat ik onderdanig ben. Mijn vader zei altijd dat ik net een jongetje ben. Vroeger al, toen ik klein was, was ik anders dan mijn zussen. Nu ben ik er wel trots op. Want als er iets is, dan vraagt mijn vader mij, zijn dochter, om advies."

529 LIEFDE/LUST MAR DE LA REYSTRAT
Een vrijwilligster in de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, een jonge Marokkaanse vrouw, Somalische De vrijwilligster, een jonge Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: "Ik wil niet de rest van mijn leven hier blijven wonen. Ik wil nog veel dingen doen voor moslims. Alles met liefde. Ik ben een paar jaar terug ten huwelijk gevraagd door een arts, een neuroloog uit Engeland. We zouden naar Saoedi-Arabië verhuizen. Hij was rijk en ik kon nu een rijke vrouw zijn. Ik heb er niet voor gekozen. Ik heb gekozen voor de armoede hier en het werken met minderheden in plaats voor een rijk leven daar. Het was nog niet zover. Ik heb nog veel te doen hier. In wil mijn ambities nog hier voortzetten."

530 ON/VEILIG NED EGELANTIERSTRAT
Een buurtbewoonster
Straatinterview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw, middelbare leeftijd: "Laatst was er een ruzie tussen een Marokkaanse en een Turkse man in de straat en mijn man en ik wilden die uit elkaar halen. Nu worden wij als de boeman gezien. Mijn man is meermalen met de dood bedreigd door die Marokkaanse man en wij worden gepest door hun kinderen. Een van die kinderen vertelde mijn man, dat zijn vader hem de keel gaat snijden. Mijn man is heel erg ziek. Hij heeft moeite met adem halen. Daarom hebben wij thuis een zuurstoffles. De burens denken dat het een bom is. Maar ik kan niet uitleggen aan deze mensen dat het een zuurstoffles is. Ik heb ze vaak genoeg gezegd zelf te komen kijken. Maar dat willen ze niet."

531 ON/VEILIG NED EGELANTIERSTRAT
Een buurtbewoonster
Straatinterview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw, middelbare leeftijd: "Er lopen hier jongeren rond, die aan het dealen zijn. Ze verkopen dan drugs en er

worden ook regelmatig naalden op straat gevonden die gebruikt zijn door junks. Dit is werkelijk te gek voor woorden. Verder hebben we veel last van de kroeg om de hoek. Middernacht hoor je gegil van die zuiplappen en gooien ze bierflesjes kapot op de straat.”

532 IK/FAMILIE TURKS EGELANTIERSTRAAT

Een buurtbewoner
Straatinterview
14 oktober 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Ik vind het hier prettig wonen. Dat geldt ook voor mijn vrouw en kinderen. Mijn vrouw kan heel goed opschieten met onze Turkse burens. Mijn kinderen zijn hier geboren en hebben een vriendenkring in de wijk opgebouwd.”

533 ON/VEILIG MAR EGELANTIERSTRAAT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
22 november 2006

De jongerenwerker, Bloemhof: “De Egelantierstraat werd vroeger bevolkt door junks en criminelen. Het verloederde voor je ogen. De laatste jaren wordt de straat hard aangepakt, mensen uit huis geplaatst, woningen opgeknapt. De straat verbetert zienderogen.”

534 BESTAANS(ON)ZEKERHEID IND EGELANTIERSTRAAT

Een buurtbewoner
Straatinterview
14 oktober 2006

De buurtbewoner, een Indiase man, middelbare leeftijd: “Ik kom uit India en woon al 35 jaar in Nederland, waarvan 25 jaar in Bloemhof en sinds vier jaar in deze straat. Ik zie geen onveiligheid hier. Ik heb het reuze naar mijn zin. Ik werk bij een bewakingsdienst. Daar verdien ik een deel van mijn inkomen mee. De rest verdien ik met Mahendera-tours. Ik ben touroperator voor reizen naar India. Zelf ga ik ieder jaar ruim een maand naar India. Mijn klanten zijn voor 90% Hindoestaanse Surinamers en de rest is blank. Daarnaast verzorg ik ook nog kleding voor feesten en bruiloften voor Hindoestaanse Surinamers.”

535 GELOOF TURKS EGELANTIERSTRAAT

Een jongedame
Straatinterview
14 oktober 2006

De jongedame, 19 jaar, Turks: “Of de buurt veilig is of niet, is niet een probleem van de buurt, maar van de maatschappij. Deze maatschappij kan niets goed doen. Ik ben voor een islamitische maatschappij. Niet dat ik denk dat er zo’n maatschappij komt in Nederland of Rotterdam. Nee, die komt er eerder in het Midden Oosten of zo.”

536 DOOD TURKS EGELANTIERSTRAAT

Een jongedame
Straatinterview
14 oktober 2006

De jongedame, 19 jaar, Turks: “De dood? Ik geloof in de Dag des Oordeels, dat er een leven is na de dood en dat het leven dus niet stopt na de dood. Waarom ik zo denk? Hoe moet ik anders die leegte invullen? Ik bedoel, als je verlicht nadenkt dan is dat zo. Als je nadenkt over de vraag of er iets is op aarde dat je echt tevredenstelt, dan kom je automatisch tot de conclusie dat je gewoon gaat geloven in een Dag des Oordeels. En dan richt je je handelingen naar dat credo. Mijn ouders zijn ook moslims, maar het is niet zo dat ik moslim ben omdat mijn ouders het zijn, maar omdat ik zelf bezig ben met een studie van de islam. Ik ben geen na-aper. Ik wil er echt bewust mee bezig zijn. Ik ga dat ook overdragen aan de volgende generatie, want dat is de opdracht van de islam.”

537 ON/VEILIG TURKS PRETORIALAAN

Een beheerder van de sporthal
Netwerkgesprek
24 oktober 2006

De beheerder van de sporthal Afrikaanderplein: “Hier in de Afrikaanderwijk zou ik zelf nooit willen wonen. Veel te onveilig. Ik woon op het Noordereiland, al twintig jaar. Heel gezellig en een heel gemengde buurt.”

538 MINDER/MEERDERHEID TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een bezoeker van de jongerenvereniging

Diepte-interview
25 oktober 2006

De bezoeker van de jongerenvereniging Kocatepe, Turks: "Al mijn vrienden zijn Turks. Je komt bijna geen Nederlanders tegen. Ik zou graag meer in contact met Nederlanders willen komen. Maar ik woon nog kort in Nederland (zes jaar!). Ik heb pas zes maanden mijn verblijfsvergunning. Ik heb ook nog geen werk kunnen vinden. Ik doe nu alleen vrijwilligerswerk in de Kocatepe moskee. Mijn universitaire diploma uit Turkije is hier in Nederland gewaardeerd op HBO/ Bachelor niveau. Dat is dus niet echt hoog."

539 AUTORMID NED MARTINUS BRANDSTRAAT
Een directeur van de basisschool
Netwerkgesprek
24 oktober 2006

De directeur, basisschool Da Costa: "Het opleidingsniveau van de mensen in de wijk is laag. Veel ouders komen van het platteland in Turkije of Marokko. Van de meeste kinderen blijft het onderwijspeil eveneens laag. Er is geen of nauwelijks ouderparticipatie. Huis en school zijn gescheiden werelden. Kinderen spelen veel op straat tot heel laat in de avond. Bij bepaalde kinderen uit bepaalde families kun je al voorspellen dat het mis gaat in de puberteit en tot de criminaliteit zullen vervallen. Ik ken een Turkse familie met een hele reeks gevallen van moord en doodslag. In dit opzicht valt het op dat onderwijs, jeugdzorg en politie nog veel te vaak langs elkaar heen werken."

540 BESTAANS(ON)ZEKERHEID TURKS AFRIKAANDERWIJK
Een wijkbewoner
Diepte-interview
1 november 2006

De wijkbewoner, een Turkse man: "Deze wijken lopen altijd een stap achter. Hier woonden altijd al de mensen met de laagste baantjes. Stralers [scheepswandschoonmakers] en spuiters. 90% van de wijk waren stralers. Dat was vroeger zo onder de Nederlanders en dat was toen zo bij de Turken. Dat waren allemaal oproepkrachten en seizoenswerkers. Niemand had vastigheid. Je wist niet of je volgend jaar nog werk had. Je kon geen huis kopen. Je kon je ook niet settelen in de wijk. Nu heb je dat weer met die Roemenen

en Bulgaren. Die gaan de Turken verdringen. Die zijn veel goedkoper. Polen bleken te flexibel. Die kwamen hier alleen veel geld verdienen en gingen toen weer terug. Iets voor zichzelf beginnen in Polen. Voor de werkgevers blijken de Turken zelfs zekerder. Die wonen hier en die blijven hier."

541 IK/GROEP MAR AFRIKAANDERPLEIN
Een jongerenwerkster
Diepte-interview
November 2006

De Marokkaanse jongerenwerker, Afrikaanderwijk: "Multi in de wijk betekent eigenlijk verdeeld. De onderlinge contrasten zijn groot. Het Afrikaanderplein is in handen van een groep Turkse jongeren. Die dulden geen anderen. Vorig jaar werd hier een jongerenproject door de SKVR uitgevoerd met Surinaamse en Antilliaanse jongeren. 'Wat moeten die kankernegers hier. Rot op, dit is onze wijk', was hun reactie. In de Afrikaanderwijk komt de overlast van Turkse jongeren. Zij stelen, dealen, beheersen de buurt. Op het moment loopt er ook een VIP-project tegen de harde kern, waarbij de politie deze jongeren dag en nacht, als waren zij VIPS, (hinderlijk) schaduwden. Het opmerkelijke is dat juist Marokkaanse jongeren in de wijk rustig zijn. Ze werken of studeren en hebben hun vrije tijd geregeld."

542 IK/GROEP MAR KAAPSTRAAT
Een jongerenwerker
Diepte-interview
November 2006

De Marokkaanse jongerenwerker, Afrikaanderwijk: "De wijk betekent ook veel voor mij. Als ik weg ga, valt er een gat. Dan valt het tienerwerk weg en dit is juist voor hen een belangrijke levensfase. Ik kan voor hen een voorbeeld zijn. Ik voel mij verantwoordelijk. Er zijn zoveel andere voorbeelden waar die jongens ook naar kijken: goed voetbal, maar ook dure BMW's of rellen en ruiten ingooien. Rolmodellen heb je in alle soorten en maten. Ik wil ze voor erger behoeden."

543 IK/ANDER TURKS AFRIKAANDERPLEIN
Een buurtbewoner

Locatie-interview
12 december 2007

De buurtbewoner: “Ik vind dat Nederlanders veel vooroordelen hebben. Je hoort heel vaak ‘buitenlanders’, ‘buitenlanders’, ‘buitenlanders’. Hoe lang nog dat ‘buitenlanders’? Ik woon nu al 23 jaar in Nederland. Hoe lang ben ik nog ‘buitenlander’. We worden gewoon niet geaccepteerd. Wij accepteren veel van hen, maar het moet ook van hun kant komen. Bijvoorbeeld met onze feestdagen. Ik moet via een brief vragen om vrij te krijgen. Waarom hebben zij vrij met hun eigen feestdagen?”

544 **IK/FAMILIE TURKS AFRIKAANDERPLEIN**
Een bezoeker van de jongerenvereniging
Diepte-interview
November 2006

De bezoeker van de jongerenvereniging Kocatepe, Turks: “Of ik later in de wijk blijf wonen? Een accountant verdient wel goed, toch? Ik wil wel een eigen huis. Mij maakt het niet uit waar. Deze wijk heeft wel een slechte naam vanwege de jongeren in de wijk. Ik ken ze wel en ze vallen ons dan ook niet lastig. Een onveilig gevoel heb ik niet, maar wel een onprettig gevoel. Het raakt me als ik zie dat ze andere mensen lastig vallen. Het irriteert me ook. Nee, het is hier niet rustig. Voor mij is dat wel een overweging om ergens anders te gaan wonen. Maar ja, dan laat je je goede vrienden en familie achter. Of is ga ergens anders gaan wonen of ik kies voor mijn familie, inclusief de onprettige wijk. Dat is de overweging die ik nu maak.”

545 **OPVOEDING MAR JOUBERTSTRAAT**
Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Dit is geen buurt voor kinderen. Hier kun je niet goed opgroeien. Als je naar mijn vrienden kijkt met wie ik hier ben opgegroeid en dan zie hoeveel er mislukt zijn, dan heb ik geluk gehad. Ik wil mijn kinderen niet aan dat risico blootstellen. Ik zal het zeker anders doen dan mijn vader. Ik zal mijn kinderen tot op zekere leeftijd blijven volgen en ze dan vrij laten. Vrij laten in hun eigen

keuzes. Meer zelfstandigheid en meer vrijheid geven.”

546 **SCHEIDING MAR JOUBERTSTRAAT**
Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Of de wijk meer segregereert? Ik weet het niet. Ik geloof dat het onderlinge verschil tussen allochtonen niet zo groot is. Het onderscheid tussen allochtoon en autochtoon is veel meer toegenomen. Een tijd terug maakte ik dat sterk mee in België. De auto van een vriend van mij was gestolen, een vierdeurs BMW. Hij hoorde van de politie dat zijn wagen in de Antwerpse haven was teruggevonden. Of hij hem kwam ophalen. Ik hielp hem daarmee. Wij werden door de politie bij de auto gezet en dat was het. We moesten het zelf maar uitzoeken. Ondanks het feit dat de accu van de auto helemaal leeg was, was de auto verder goed. Vermoedelijk bij een kraak gebruikt of zo. We hebben de auto naar de bewoonde wereld geduwd en zijn toen op zoek gegaan naar startkabels. Die Belgen zagen ons al aankomen: twee Marokkanen met een vierdeurs BMW. Niemand wilde ons helpen. Na drie afwijzingen had ik het wel gehad en ik was zowaar blij dat ik tegen een -ik dacht Irakese- man aanliep. Hij sprak slecht Nederlands, een beetje Frans, maar hij wilde ons helpen. Hij was zelfs blij en heeft ons overal naar toe gereden, totdat het met de auto geregeld was.”

547 **OPVOEDING TURKS AFRIKAANDERWIJK**
Een wijkbewoner
Diepte-interview
31 januari 2007

De wijkbewoner, een Turkse man: “Er zijn drie broers die een negatieve invloed hebben op de jongeren in de Afrikaanderwijk. En dat maakt dat de hele Afrikaanderwijk een slechte naam krijgt. Twee weken geleden is een huis verbrand. Er waren jongeren bij van veertien, vijftien, zestien jaar. Het verbaasde mij hoe asociaal ze zich gedroegen tegenover een Turkse agent. Ik kan me niet herinneren dat ik ooit zo was. De jeugd van nu heeft teveel vrijheid. Daarmee weten ze niet goed om te gaan. Ze zijn ook brutaler. Ik verwijt dat de ouders. Vader gaat naar het café, moeder zit de hele dag binnen en stuurt de kinderen naar buiten om te spelen. Ik zou

ze naar het Turkse leger sturen, zodat ze als mannen terugkomen.”

548 BLIJVEN/TERUGGAAN TURKS AFRIKAANDERWIJK

Een wijkbewoner
Diepte-interview
31 januari 2007

De wijkbewoner, een Turkse man: “Ik ga elk jaar wel terug naar Karaman in Turkije. 90% van de mensen daar komt uit Europa. Ik doe daar exact de dingen die ik in Rotterdam ook doe. Alleen ik voel me daar veel veiliger. Ik ga daar met mijn gezin middernacht wandelen. Hier durf ik dat niet. Ik heb aan mijn Nederlandse collega's gevraagd of zij 's avonds met hun gezin in Rotterdam zouden gaan wandelen. Nee zeggen ze dan, teveel buitenlanders.”

549 IK/ANDER TURKS PRETORIALAAN

Een beheerder van de sporthal
Netwerkgesprek
24 oktober 2006

De beheerder van de sporthal Afrikaanderplein: “Marokkaanse en Antilliaanse culturen zijn geen zware (sterke) culturen. De Turkse cultuur wél. Ik let goed op mijn kinderen, wat ze doen”.

550 AUTORNED NED PUTSELAAN

Een jonge moskeebezoeker
Diepte-interview
6 februari 2007

De moskeebezoeker, een jongeman, half Nederlands, half Egyptisch, Somalische moskee: “Mijn vader ervaart Nederland als veel onveiliger dan Egypte. In Egypte worden mensen voor kleine delicten veel harder gestraft dan in Nederland. In Nederland komt men binnen no time weer vrij. Als ik met hem in Egypte ben, heb ik veel meer vrijheid. Daar trek ik met mijn neven en nichten op. Hier belt hij mij steeds bezorgd op. Ik begrijp zijn bezorgdheid ook wel, maar ik stoort me er wel aan.”

551 ON/VEILIG MAR DE LA REYSTRAAT

Een vrijwilligster in de moskee

Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, een jonge Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: “Voor vrouwen is het beter om thuis te bidden. Buiten kan het gevaarlijk zijn. Daarom is de plek voor vrouwen kleiner dan voor mannen, omdat ze daar maar één keer per dag of soms maar één keer per week bidden. Het is buiten overal gevaarlijk voor vrouwen, maar niet omdat het de Afrikaanderwijk is. Ik heb zelf wel een keer iets gevaarlijks meegemaakt in de wijk. Het was tijdens de ramadan, na het avondgebed. Ik liep naar huis en bij een café hadden twee mannen ruzie. Ik zag dat een van die mannen een pistool trok en de andere ermee schoot. Ik werd zo bang en dacht dat ik de volgende zou zijn. Ik viel flauw, zo bang was ik.”

552 IK/FAMILIE NED PATRIMONIUMHOF

Een buurtbewoner
Diepte-interview
14 november 2006

De buurtbewoner, een Nederlandse man op leeftijd: “Ik ken de meeste jongeren wel. Als ze me commentaar geven, dan zeg ik ‘wacht jij maar, ik ga even met de Imam praten of met je vader’. Nou dan is het zo over hoor. Ik had laatst een fototoestelletje, zo'n digitale, toen heb ik een foto gemaakt. Die meid die kroop bijna onder de grond. Als ik naar de moskee ga en ik heb wat met zo'n knulletje, een Turkje of zo en ik vertel het de Imam, nou die komt echt wel op bezoek hoor. Zo werkt dat, je moet precies weten hoe je het moet aanpakken.”

553 IK/GENERATIE NED PATRIMONIUMHOF

Een buurtbewoner
Diepte-interview
14 november 2006

De buurtbewoner, een Nederlandse man op leeftijd: “Die ouders doen aan de ramadan en die meisjes moeten dat ook. Die willen misschien helemaal niet. Misschien dat dat in de toekomst er een beetje af gaat of zo, ik weet het niet. Een heleboel van die jongelui die gaan niet eens meer naar de moskee. Misschien dat ze het geloof thuis nog wel ophouden. Logisch, dat kan niet anders, voor de buitenwereld. Maar ik denk dat als ze op zichzelf

zouden wonen, dat het geloof er dan afgaat. Maar ja, dat was bij ons ook. Vroeger moesten we elke zondag naar de kerk, want dat had de pastoor of de dominee gezegd. Als je dan geen zin had, dan snoepte je die 5 cent die in de zak moest op en dan vroegen ze thuis: ben je naar de kerk geweest? En wat heeft meneer pastoor gezegd? Nou, ok, dat en dat. Dat vertelde je dan thuis en dat was dan goed. Tot vader erachter kwam en dan had je het geweten. Dat gebeurde ook.”

554 GELOOF TURKS MARTINUS STEIJNSTRAAT

Een moskeebezoeker
Locatie-interview
November 2006

De moskeebezoeker, een Turkse man: “Wij gaan al heel lang naar de Kocatepe moskee. Wij zijn niets anders gewend. Wij kunnen niet echt opschieten met elkaar (Mili Goros, ddr). Zij kijken ons raar aan en wij kijken hun raar aan. Er zijn groeperingen binnen de Islam, maar de Profeet zegt: ‘Volg de Koran’. Kocatepe is van de Diyanet en daarom gaan wij daarheen. Ik ga dagelijks. Je kunt daar ook thee of koffie drinken en dat doen we in de middag. Maar dan blijf ik ook niet lang, want dan pak ik mijn fiets en ga ik fietsen”.

555 MINDER/MEERDERHEID MAR MARTINUS STEIJNSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Netwerkgesprek
December 2006

De bestuurder, een Marokkaanse man heeft op school gezeten aan de Martinus Steijnstraat. Tijdens zijn schooltijd sloot de school aan het Afrikaanderpark. De bovenbouw heeft hij afgerond in IJsselmonde. “Dat was wel grappig. IJsselmonde is een hele witte wijk en de school daar ook. Zij werden overspoeld door een hele troep ‘donkere’ leerlingen uit Afrikaanderwijk. Ze wisten niet wat ze meemaakten.”

556 BUURT NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Netwerkgesprek
14 november 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse dame, middelbare leeftijd: “De huizen hier worden gesloopt. Er zijn zoveel vragen en toestanden daarover. De BOA dat zijn onrustzaaiers. Vanavond is daar een vergadering. Vooral Turkse en Marokkaanse buurtbewoners hebben veel vragen en snappen het niet helemaal. Er schijnt in een rapport te staan, dat er iets mis is met de huizen en dat alle huizen zijn afgekeurd. Nou dat rapport zou ik wel eens willen inkijken. Wat mij aan het hart gaat is dat de Zuiderster tegen de vlakte is gegaan. Dat doet mij pijn. Daar word ik emotioneel van. Weer een stuk van mijn jeugd weg. Daar komen wel nieuwe huizen te staan, doorstroomwoningen, voor jongeren. Dat is goed. Jongeren willen we graag in de wijk hebben. Gelukkig blijft dat pand op de hoek, dat kasteeltje overeind.”

557 OPVOEDING TURKS MARTINUS STEIJNSTRAAT

Een bezoekerster van de moskee
Locatie-interview
12 december 2006

De moskeebezoekster, een Turkse vrouw: “Mijn dochter heeft drie keer de Koran uitgelezen. Maar als je haar nu ziet en naar haar kleding kijkt, dan zul je dat niet zeggen. Ik vind het zonde. Ze is er niet meer mee bezig. Ik zal haar nooit zeggen een hoofddoek te dragen, maar ik heb wel mijn verwachtingen. Ik zou willen dat ze met de feestdagen meegaat naar de moskee. Zonder dat ik het haar vraag. Het komt door de pubertijd. Haar vrienden spelen hierin ook een rol. Eigenlijk is het mijn schuld. Ik had haar naar een andere school moeten sturen, een school waar meer buitenlanders zijn. Ze zijn nu meer met zichzelf en hun vrienden bezig, dan met het geloof.”

558 IK/ANDER TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
12 december 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: “Ik zou niet willen dat mijn kind met iemand van een andere cultuur thuiskomt. Ik hoop dat dat niet gebeurt. Ze zeggen wel ‘zolang de kinderen maar gelukkig zijn’ maar daar geloof ik niet. Na verloop van tijd gaat de liefde voorbij. Het is al moeilijk om met je eigen cultuur op te schieten, laat staan met iemand van een andere

cultuur. Maar in ieder geval, ik zou het niet goedkeuren.”

559 SCHEIDING TURKS PUTSEPLEIN

Een bestuurslid van een vrouwenvereniging
Netwerkgesprek
15 februari 2007

Het bestuurslid, vrouwenvereniging Safak: “In de Kocatepe Moskee kom ik niet zo vaak. Als wij van Safak iets organiseren, nodig ik hen wel uit. Zij organiseren bijna geen activiteiten. Ik ken wel veel mensen van de moskee, maar ik heb geen echt contact met ze. Ja, mijn burens bezoeken de Kocatepe Moskee.”

560 IK/ANDER TURKS MARTINUS STEIJNSTRAAT

Een bezoeker van de moskee
Locatie-interview
12 december 2006

De moskeebezoeker, een Turkse vrouw: “Ik heb een Pakistaanse buurvrouw. Als zij op vakantie gaat, dan geeft zij mij haar huissleutels. Ik verzorg dan haar plantjes. Ik doe hetzelfde als ik wegga. Dit jaar ga ik naar Mekka. Mijn buurvrouw past dan ook op mijn kinderen. Ik vertrouw haar heel erg.”

561 IK/ANDER NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse dame, middelbare leeftijd: “Mijn kinderen zijn niet zo tolerant als ik. Ze vinden dat mensen die in Nederland komen wonen zich maar moeten aanpassen. Ik heb ze altijd beschermd tegen de buitenwereld. Ik heb veel contacten met de wijkagent, maar hij wist niet eens dat ik zonen had. Kijk, mijn kinderen voelen zich een minderheid in de wijk. Ze ergeren zich aan al die Marokkanen en Turken. Mannen die de hele dag rondlopen met zo’n kettinkje in hun hand. Ze vinden het maar schijnheilig. Ze zeggen, ‘die lopen de hele dag maar rond met die kraaltjes in de hand. Tegen de tijd dat zij opstaan, hebben wij al een hele dag achter de rug’.”

562 DOOD TURKS MARTINUS STEIJNSTRAAT

Een bezoeker van de moskee
Locatie-interview
12 december 2006

De moskeebezoeker, een Turkse vrouw: “Ik geloof dat deze wereld een leugen is en het hiernamaals het echte leven. Mijn familie denkt hier hetzelfde over. Wij geloven dat je leven hier op aarde bepaald hoe je leven in het hiernamaals zal zijn. Als je als een goede moslim je leven leidt, de geboden en verboden van de Koran naleeft, dan zal je eeuwig duren in het paradijs leven.”

563 SCHEIDING TURKS MARTINUS STEIJNSTRAAT

Een bezoeker van de moskee
Locatie-interview
12 december 2006

De moskeebezoeker, een Turkse vrouw: “Mijn meeste burens zijn Turks. Dat maakt het makkelijker om te communiceren met elkaar. Ik heb ook een Surinaamse buurvrouw. Met haar kan ik goed opschieten. Ik voel me thuis hier, omdat er veel buitenlanders wonen.”

564 IK/ANDER TURKS MARTINUS STEIJNSTRAAT

Een bezoeker van de moskee
Locatie-interview
12 december 2006

De moskeebezoeker, een Turkse vrouw: “Ik zou niet willen dat mijn kinderen met een buitenlander trouwen en vooral niet met iemand, die niet moslim is.”

565 SCHEIDING TURKS HILLEDIJK

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
12 december 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: “Ja, zo ongeveer de hele buurt bestaat uit buitenlanders. Ik ben wel blij dat er ook veel mensen van mijn cultuur zijn. Dan voel ik mij niet als buitenstaander. Ik voel me juist op

me gemak. Vooral omdat ik mijn jeugd in Turkije heb doorgebracht is het fijn om nu ook veel Turken om mij heen te hebben. Toen ik hier pas kwam wonen, vond ik dat erg fijn.”

566 IK/GROEP MAR HILLEDIJK

Een medewerker van de woningbouwvereniging
Netwerkgesprek
10 december 2006

De medewerker, een Marokkaanse man: “De wijk kent een groot probleem met jongeren. Vooral een groep van 150 à 200 Turkse jongeren tussen de 15 en 23 jaar. Zij hebben geen school, geen baan, zijn de baas in huis. Moeder heeft niets te vertellen. Een harde kern van vijf Turkse jongens heeft afgelopen half jaar een VIP-behandeling gehad. Zij werden 24 uur per dag zeer hinderlijk gevolgd. Ze zijn nu gecapituleerd, maar de vraag is voor hoe lang. Misdaad, strafblad, gezeten hebben: dat zijn nu net die zaken die een hoge status genieten onder deze jongeren. Misschien zou een aanpak met positieve rolmodellen helpen.”

567 IK/ANDER NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse dame, middelbare leeftijd: “Het stuit mij wel tegen mijn borst dat er veel moskees zijn (itt kerken, ddr). Zoals die hele grote aan het Afrikaanderplein, de Kocatepe. En je hebt nog een andere hè. Er komt nog een hele grote bij de Beijerlandse laan. Die ene die veel in het nieuws is. Dat moet een grote trekpleister worden. Nou, dan is het voor mij wel genoeg hoor.”

568 IK/ANDER NED CRONJESTRAAT

Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse dame, middelbare leeftijd: “Ik vind dat ik me overal aan moet aanpassen. Dan laten ze ook iets van hun cultuur zien, hè. Ik zei een keer tegen mijn Turkse vriendinnen ‘ik ga een keertje

met jullie mee naar de moskee en dan gaan jullie mee naar de kerk’. Ik ben wel meegegaan naar de moskee. Ik heb mijn schoenen uitgedaan en zo. Ik heb ook een rondleiding gekregen en we hebben thee gedronken. Je weet wel hoe dat gaat. Nu moeten ze nog een keertje met mij mee naar de kerk, maar ik denk niet dat ze gaan hoor! Ze hebben het er niet meer over ...Is toch jammer hè. Alsof het allemaal van mijn kant moet komen.”

569 IK/ANDER TURKS PRETORIALAAN

Een buurtbewoner
locatie-interview
19 december 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Mijn kind trouwen met iemand van een ander geloof? Nee, ik accepteer dat absoluut niet. Je kunt van iemand, die zijn geloof helemaal 100% naleeft, niets slechts verwachten. Christen of ander geloof, dat maakt niet uit. Maar ik weet dat zij hun geloof niet helemaal 100% naleven. Vandaar. Hoe ik dat zo zeker weet? De Bijbel is ook aangepast.”

570 LIEFDE/LUST TURKS JOHANNES BRANDSTRAAT

Een buurtbewoonster
locatie-interview
19 december 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: “Nee, ik en nog vrijgezel. (37 jaar, ddr). Ik meen het. Ik wilde al op jonge leeftijd trouwen, maar mijn vader wilde dat niet. Ik had een vriend en mijn vader heeft het niet goedgekeurd. Daarna wilde ik niet meer.”

571 MENGING NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een echtpaar
Diepte-interview
31 januari 2007

Het echtpaar, Nederlands: “Het is hier een behoorlijk gemêleerde wijk: Turken, Marokkanen, Cabo's, Surinamers en Afrikanen. We kennen de burens redelijk. Komt vooral door de sociale controle. Samen houden we ons straatje en de binnenplaats goed in de gaten. Het is jammer dat sommigen slecht Nederlands spreken. Het contact is wel weer zo goed dat ze ook wel

eens mee eten. De man: Wij eten alles, wij zijn net klike's. We eten graag een hapje buiten de deur. We geven ook eten weg. Maar we weten vrijwel zeker dat het dan uit beleefdheid wordt aangenomen, maar dan weer wordt weggegooid. Want ja wij eten ook varkensvlees en de meeste moslims zijn bang dat alles dan in dezelfde pot is klaar gemaakt. De vrouw: Dat remt je wel om vaker iets terug te doen."

572 MENGING NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een echtpaar
Diepte-interview
31 januari 2007

Het echtpaar, Nederlands: "Afrikaanderwijk is een eetwijk. Nu heeft iedereen de mond vol van tGemaal. Maar het is bij BOA begonnen, met de African Queens. Simpel met een kookboekje met eetgewoontes en gerechten. Op een gegeven moment is met al die gerechten en culturen besloten hier een eetwijk te creëren. Dus vandaar tGemaal. Dat is meer voor dropouts, die daar worden opgeleid. En je hebt SOLO, dat is een zelfbedieningsrestaurant. Ook een leertraject van het Albeda, maar dan commercieel."

573 IK/GENERATIE NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een echtpaar
Diepte-interview
31 januari 2007

Het echtpaar, Nederlands: "Ik word boos als kinderen de boel slopen. Ik zeg er altijd wat van als ik het zie gebeuren. Ik kijk het even aan en dan vraag ik 'moet je een hamer hebben? Dat sloopt nog beter!'. De sociale controle is hier groter. Je moet er wel wat van zeggen, vind ik. De mentaliteit van nu is dat mensen niets durven te zeggen, want het zijn je kinderen niet. Maar ze vernielen bomen, laten vuil achter. En dan die zonnebloempitten, die veel Turken eten. Weet je wel hoe lang dat duurt voordat dat is vergaan. Nou ik zeg er wat van. Ik was vroeger echt ook geen lieverdje hoor. Als ik iets had uitgevreten, dan kon ik op zaterdagmiddag wel 4 uurtjes strafregels gaan zitten schrijven bij de wijkagent. En voetballen kon je dan wel vergeten."

574 SCHEIDING NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een echtpaar
Diepte-interview
31 januari 2007

Het echtpaar, Nederlands: "Vroeger kon je naar het buurthuis zonder pasje. Maar nu! Dat vind ik zo erg van de jeugd. Ze willen allemaal hun eigen honk. Turken willen niet bij Marokkanen, Marokkanen dan weer niet bij die. En dan wordt er gezegd, ja dat is de maatschappij. Maar de maatschappij dat ben jij. Het ligt gewoon aan de opvoeding en je opvatting."

575 GELOOF NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een echtpaar
Diepte-interview
31 januari 2007

Het echtpaar, Nederlands: "Wij zijn niet gelovig. Wij zijn atheïst. Wel gedoopt". Van huis uit is hij katholiek en zij Nederduits hervormd, de zogenaamde zwarte kousenkerk, protestants. Hun zoon is niet gedoopt. "Vroeger toen mijn moeder naar de kerk ging, kreeg zij een keer in de 14 dagen een gulden van de kerk. De 'verplichting van aalmoes', zij was weduwe en zo moest je wel naar de kerk. Maar als ik de evolutie leer volg dan bestaat God niet". Voor de man is geloven werkelijk voor iemand klaar staan. "Dat geloof ik. Als je een goed mens bent, dan krijg je dat ook weer terug. Sociaal zijn, je roddelt niet en doet anderen geen kwaad. Ik geloof in de 10 geboden. Elk geloof heeft zijn 10 geboden: 'Gij zult niet stelen. Gij zult uw naasten liefhebben als uzelf. Gij zult geen overspel plegen. Gij zult niet doden en eert uw vader en uw moeder ...'"

576 DOOD NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een echtpaar
Diepte-interview
31 januari 2007

Het echtpaar, Nederlands, de vrouw: "Ja geloof, je hebt wel voor gevoel. Ja dat geloof ik wel." Ze legt uit wat ze bedoelt. Op haar werk kreeg ze een raar gevoel, een drukkend gevoel op haar borst. Ze dwong zichzelf haar werk af te maken en ging naar huis. De televisie was uit en Tim lag op bed, terwijl ze naar Feyenoord zouden kijken. Ze liep naar hem en vroeg

wat er aan de hand was. Ze had dat gevoel nog steeds. Ze heeft meteen 112 gebeld. Tim werd net op tijd gereanimeerd. Ze had dat zelfde rare gevoel ook eerder met haar moeder meegemaakt. Ze zei nog 'mijn moeder gaat achteruit, ik heb het gevoel dat ik haar kwijtraak'. Ze ging toen met haar zoon naar haar moeder en zij knuffelde hem zoals ze nog nooit eerder heeft gedaan. De volgende dag was ze dood."

577 GELOOF NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een echtpaar

Diepte-interview

31 januari 2007

Het echtpaar, Nederlands: "Of er leven na de dood is? Ik weet het niet. Ik geloof ook niet in reïncarnatie. Als er een ziel is, dan zal die wel ergens rondzwerven, maar ik heb dat nooit teruggezien op aarde. We praten ook nooit over het geloof. De meeste oorlogen gaan over geloof. Er is onmin als je over het geloof praat. Ieder zijn eigen geloof. Vrijheid blijheid, maar mensen moeten het elkaar niet opdringen."

578 IK/GENERATIE MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie

Netwerkgesprek

November 2006

De bestuurder, een Marokkaanse man: "Mijn vader is altijd actief geweest in de mannenvereniging AMNO en aangezien ik goed kon leren, werd ik voortdurend door mijn vader naar voren geschoven om praktische zaken voor de leden van de vereniging af te handelen. Het was ook bijna vanzelfsprekend dat ik voorzitter van de vereniging werd. Het pand aan de Joubertstraat stond leeg. In overleg met Vestia kon het pand worden 'gehuurd'. Er is toen een deal gemaakt over de huur. Door het langzaam zelf op te knappen en in beheer te houden, kon deze in natura worden betaald. Nu bestaat de huur uit een combinatie van diensten en cash huur. Amno is een bolwerk van eerste generatie Marokkanen. Veel Berbers en een enkele Arabier. Aanvankelijk hield men zich niet met politiek bezig. Nu stemt men vooral PvdA."

579 GELOOF MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie

Diepte-interview

16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: "Ik noem mijzelf nog steeds islamiet. Ik ga niet meer naar de moskee of zo. Te druk. Aan de andere kant ligt het ook aan de moskee. De preken, die ze daar houden, zijn waarschijnlijk vast heel erg interessant, maar allemaal in het Arabisch. Dat verbaast me. De grootste groep Marokkanen in Nederland zijn Berbers. Vaak ongeschoold, analfabeet. Die spreken geen Arabisch. Hun kinderen al helemaal niet. Ik was laatst in een moskee, tijdens het offerfeest, waar een bekende imam een preek hield. En dan zit je daar, met zijn allen in een grote groep in die hele grote ruimte. Je luistert wel, vast een goed verhaal, maar je begrijpt er helemaal niks van."

580 GELOOF MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie

Diepte-interview

16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: "Mijn broertje, de vierde in de rij, die is zich op een gegeven moment meer gaan verdiepen in het geloof. Hij gaat nu elke dag naar de moskee. Hij is de enige binnen het gezin, die zich sterk met het geloof bezighoudt. Hij vindt veel steun in het geloof. Hij is ook erg onzeker. Iemand die veel stottert en veel problemen heeft gehad in het verleden. Dat heeft hem ook belemmerd in zijn opleiding en sociale contacten. Ik denk dat hij zich door het geloof gesterkt voelt. Ik heb er nooit met hem over gesproken."

581 IK/GENERATIE MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie

Diepte-interview

16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: "Mijn oom had vroeger een slagerij hier in de wijk met een kamertje achter. Daar werd thee gedronken. Het was niet alleen maar inkopen doen en wegwezen, maar ook zitten en een bakkie thee drinken. Er werden altijd discussies gevoerd. 90% van de onderwerpen gingen over de islam. Ik wist meer over de islam, dan de oude generatie. Ik las boeken over de islam, Nederlandse boeken. En zij luisterden alleen

maar naar de preek van de imam, als ze die al verstonden. Laatst ging de discussie over rente. Een Marokkaan had zijn geld op de bank staan. 'Dat is tegen de regels van de islam. Hij krijgt rente, dat is haram, zei iemand. Ik vroeg hem, wie hier eigenlijk haram is. Die persoon of de rente?'. De persoon, zei die, je zet je handtekening onder een contract, waarmee je je geld voor bijvoorbeeld twee jaar vastzet en daarmee bepaal je eigenlijk dat je nog twee jaar langer moet blijven leven. Dat is haram. Of rente nu eigenlijk haram was, wist ie niet. Hij had iets gehoord in de moskee en er zelf een draai aan gegeven."

582 **LETTER/GEEST MAR JOUBERTSTRAAT**
Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: "Ik heb bijvoorbeeld nooit alcohol gedronken. Doe ik ook niet. Ik doe altijd mee met de ramadan, maar ik zit niet elke dag in de moskee. Die regels zijn er voor je eigen bestwil. Als je leeft naar die regels, zul je het leven prettiger ervaren. Waarom varkensvlees niet mag? Het is gewoon slecht voor je gezondheid. Het gebruik van drugs is ook slecht voor je gezondheid. Het verandert je als persoon. Je doet op dat moment dingen die je normaal gesproken niet zou doen. Hetzelfde geldt voor seks voor het huwelijk, met alle nadelen en gevolgen van dien."

583 **LETTER/GEEST MAR JOUBERTSTRAAT**
Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: "Soms eet ik wel eens ongeslacht vlees. Ongeslacht vlees, wil zeggen, vlees dat niet ritueel geslacht is. Niet halalvlees. Niet alleen varkensvlees, maar ook rund of kip. Ik koop nooit een kipfilet bij de supermarkt. Dat koop ik altijd bij een islamitische slager. Aan de andere kant, ik eet wel eens een broodje kipcorn bij de snackbar. Dat klopt eigenlijk niet, want die kip van de snackbar is niet ritueel geslacht. Maar omdat je dat gewend bent, voel je je daar niet slechter door. Het is het gevoel dat je erbij krijgt. Het is oké."

584 **LETTER/GEEST MAR JOUBERTSTRAAT**
Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: "In de tijd van de profeet werden woekerrentes gerekend. Bijvoorbeeld aan een boer met grond, die geen geld had om zaad te kopen, berekende men een rente van 15%. Als die boer nu een slechte oogst had, dan had hij niet alleen geen geld om nieuwe zaden te kopen, maar maakt ook schulden en raakte dus zijn land als onderpand kwijt. Daar werd men alleen maar slechter van. Vandaar dat de profeet heeft gezegd: 'die woekerrentes, dat mag niet, dat is haram'. Vandaag de dag worden er geen woekerrentes gerekend. Bovendien bestaat rente uit twee componenten. Het is een deel nominale rente en een deel inflatie. Ik vind niet dat inflatie haram is. Het is nooit de bedoeling van de profeet geweest om geld in waarde te laten dalen. Als je vandaag een brood kunt kopen, moet je dat morgen ook nog kunnen doen."

585 **LETTER/GEEST MAR JOUBERTSTRAAT**
Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: "Ik vind dat de hoofddoek meer met cultuur te maken heeft. Het dragen van een hoofddoek staat niet duidelijk in de Koran. Wel dat je bepaalde delen van het lichaam moet bedekken. In de Arabische cultuur was de hoofddoek gebruikelijk en men zag de hoofddoek als oplossing voor die regel. Maar dat hoeft niet persé een hoofddoek te zijn."

586 **BIJGELOOF MAR JOUBERTSTRAAT**
Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: "Laatst hoorde ik iemand zeggen 'dat is mijn marabout'. Zo heeft elke groep een marabout. In heel Afrika was dat vroeger zo. Vooral veel vrouwen hangen dat geloof nog steeds aan. Maraboutisme is het geloof in heilige personen, mensen van vlees en bloed."

Als er ergens een vroom en wijs iemand met kennis overleed, dan werd zijn huis of begraafplaats een soort gebedsoord. Als bijvoorbeeld een vrouw geen kinderen kan krijgen, dan bracht zij een offer aan de marabout.”

587 BIJGELOOF MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Een neef van mij studeerde geneeskunde. Hij wilde stoppen. Het was geen studie voor hem met al dat snijden en dat bloed. Hij kon er hij niet tegen, kreeg er slapeloze nachten van. Hij kwam naar mij toe, omdat hij dacht dat ik Arabisch sprak, maar ik had enkel een beetje Arabisch geleerd op de markt. Hij vroeg mij mee te gaan naar een imam van hier, die hem misschien kon genezen. Nadat gevraagd was waarvoor we kwamen, begon de imam allemaal gekke tekens op een blaadje te schrijven uit allerlei dikke boeken. Dat blaadje moest hij bij zich dragen en een ander briefje in water dopen, totdat de letters erop helemaal verdwenen waren. En dat gebeurt hier, hier in Nederland, met mijn neef die geneeskunde studeert.”

588 BIJGELOOF JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Ik weet het niet. Aan de ene kant denk ik 'onzin', maar je hoort ook wel de verhalen! Bijvoorbeeld, vrouwen, die willen trouwen laten een imam tekens op een papier zetten en daar moet je dan overheen stappen. Of als iemand een trauma heeft of psychische klachten, dan verhitte mijn oma vroeger een aantal kolen. Daarmee werd een stokje verwarmd en op je hoofd gedept. Daarmee verjoeg zij de schrik. Of neem mijn moeder. Die heeft last van haar schouder. Gewoon slijtage door ouderdom, waar ze ook pijnstillers voor heeft. Maar zij heeft daar iemand anders bijgehaald. Iemand uit de wijk en die doet ook dat genezingsritueel met dat stokje. De oudere generatie gelooft daar nog echt in. Mannen ook, maar het is vooral een vrouwenaangelegenheid.”

589 AUTORHERK MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Berbers kennen verschillende stammen. Soms zie je nog steeds een bepaalde strijd tussen die stammen. Dat merkte ik hier in de stichting. Wij begonnen hier met z'n vieren. Ik, mijn vader, een oom van mij en een bewoner uit de wijk. Die was van een andere stam. Alle bezoekers hier kwamen van een stam. Prima. Alleen het bestuur, wij dus, kwamen van één andere stam, de etouajaeger. Op een gegeven moment komt er geld binnen. Althans men dacht dat wij subsidie kregen van de gemeente en dat dus iemand van de ene stam voor de andere zou bepalen, waar dat geld naar toe ging. En dat kon niet. Hetzelfde speelt nu in de moskee op Zuid. Ik begreep dat in het begin niet. Mijn vader moest mij dat goed uitleggen. Hij vond mij naïef. Ik vond het een beetje onzin.”

590 IK/GENERATIE MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “De hel? Sommige denken, dat je als je niet 5 keer per dag bidt, je rechtstreeks naar de hel gaat. Voor mij werkt het zo niet. Dat geldt ook voor de hemel. Als je niet meer in God gelooft, kies je ook niet meer voor de hemel. Ik geloof en geef daar een eigen invulling aan. Naar de hel ga je niet, omdat je niet voldoet aan regels die anderen hebben opgesteld. Ik zie de islam als een individueel geloof. Je doet het voor jezelf en je geeft daaraan zelf invulling. Dat is het verschil tussen de jongere en oudere generatie. Ik vind niet dat je geloof op angst moet zijn gebaseerd. Als je door angst gaat geloven, dan geloof je volgens mij niet.”

591 LETTER/GEEST MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Voor wat betreft de zuivere islam, maak ik vaak de vergelijking met loverboys. Loverboys zoeken zwakke

meisjes op. Ze hebben daar voelsprietten voor. Ze weten precies welke meisjes te benaderen en te bespelen zijn: cadeautjes geven, op een bepaalde manier aanspreken, aandacht geven om zo op die manier die meisjes in hun macht te kunnen krijgen. Ik denk dat het met die radicaliserende jongeren ook zo gaat. Die komen dan met bepaalde mensen in aanraking. Mohammed B. bijvoorbeeld. Ik heb gelezen dat hij zijn moeder is verloren, wel maatschappelijk actief was, maar toch teleurgesteld raakte in veel zaken. Als je dan de verkeerde mensen tegenkomt, die je dan ogenschijnlijk steunen omdat je ergens naar op zoek bent, dan kun je je daaraan vastklampen.”

592 IK/FAMILIE MAR CRONJESTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “De rol die ik heb, heb ik automatisch gekregen. Zo gaat dat als je de oudste zoon bent. Als er een probleem is, dan word je gezien als diegene die alles kan oplossen. Er wordt ook tegen je opgekeken. Dat merk ik ook. Ik heb mijn broertje een tijdje met zijn studie begeleid. Ik had toen meer contact met zijn docent dan mijn vader. Ik ging met hem mee, net zolang totdat hij alles weer op de rit had. Ja, hij heeft toen ook een tijdje bij mij thuis gewoond.”

593 GELOOF NED 2E BALSEMIENSTRAAT

Een wijkbewoonster
Straatinterview
15 november 2006

De wijkbewoonster, een Nederlandse vrouw, ca 50 jaar: “Ik ben christen. Mijn ouders waren streng protestants christelijk. Daar heb ik heel wat van meegekregen. Ik heb twee kinderen. Die zijn vergeleken met mijn eigen jeugd vrij opgevoed. Vroeger gingen de kinderen nog wel eens mee naar de kerk. Maar nu ze ouder zijn geworden, willen ze daar niet meer naar toe. Ik geloof in de dood en ook in een leven na de dood. Ooit gaan we allemaal dood. Ik ben ook niet bang voor de dood. Hoewel ik wel hoop nog lang en gelukkig te leven.”

594 OPVOEDING MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “De Westerse samenleving vormt niet het gevaar voor opgroeiende jongeren. In de islam wordt gesproken over een cruciale leeftijd in de opvoeding. Die leeftijdsperiode is er ook in de Westerse wereld. Ik heb orthopedagogiek als keuzevak gestudeerd, waarin de puberteit als kwetsbare leeftijd wordt aangemerkt. In de islam spreekt men van drie fases in de opvoeding. In de periode van 12 tot 18 jaar is men gevoelig voor verkeerde signalen en invloeden. Dan kan je een verkeerde richting worden gestuurd. Veel Marokkanen kennen die drie fases van opvoeding binnen de islam niet. Dat heeft weer te maken met analfabetisme en gebrek aan kennis. Ze gaan nu eenmaal af op wat ze horen in de moskee en van elkaar. Daarmee is het af.”

595 AUTORNED MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Ik heb mijn leven lang in de Afrikaanderwijk gewoond, met veel alloctonen. Ik heb ook lang op de markt gewerkt, weer een hele andere cultuur. Daar is het van dik hout zaagt men planken. Qua communicatie, houding en hoe je met elkaar omgaat, is het op de TU totaal anders dan op de markt en totaal anders dan in de Marokkaanse gemeenschap. Dus je moet schakelen. Of je nu hier bent, op de TU of in de gemeenschap, je schakelt steeds om. Ik denk dat dat mechanisme, het goed kunnen omschakelen, ontstaan is omdat het gewoon zo moest. Dat heeft me ook weerbaar gemaakt.”

596 AUTORNED MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Ik had een keer een sollicitatiegesprek bij het OBR in Rotterdam. Men vroeg in hoeverre ik politiek actief was. Ik dacht het OBR is een overheidsinstelling, dus

vandaar die vraag. Dus ik antwoordde dat ik naar de stembus ga, zoals elke Nederlander. Dus dat dat mijn politieke activiteit hier in Nederland is. Toen vroeg men wat ik van Abu Jah Jah en de AEL vond. Wat ik van die ontwikkeling vond? Dat had dus niets met vastgoed te maken en ik vond het een rare vraag. Zouden ze dat mijn medestudent Kees ook gevraagd hebben. Toen voelde ik dat ik in een bepaalde hoek werd geplaatst.”

597 AUTORNED MID JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Ter voorbereiding van een werkbezoek aan de Bijlmer vanuit de TU Delft, werd er door de docent een rondje langs de studenten gemaakt met de vraag waar je vandaan komt en waar je bent opgegroeid? Met een bezoek aan de Bijlmer kon men zelf ervaren, hoe het is om in een achterstandswijk te wonen. Toen ervoer ik weer dat verschil. De ene medestudent was opgegroeid in 't Gooi of de anderen weet ik veel waar. Allemaal mensen die in een vrijstaande woning of in een twee-onder-één-kap hebben gewoond. Je moest ook je woningtype beschrijven, waarin je woonde. Toen de docent bij mij kwam, vertelde ik dat ik in een galerijflat woonde. Min of meer de woning die we in de Bijlmer zouden gaan bezoeken. ‘Nou, zei die docent, voor jou zal er niet veel nieuws te zien zijn. Jij zal wel geen schrik-effect ervaren. De rest wel’. Op dat moment was ik weer anders dan de rest.”

598 MAN/VROUW MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
Diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Als mijn ouders voor hun kinderen konden kiezen, dan koos men gewoon voor een Marokkaan. In het begin was dat wel een probleem. Ook voor mijn broertje, die nu al 12 jaar met een Nederlandse meisje omgaat. Omgekeerd dus ook bij haar familie, dat hij Marokkaans is. Het is niet een geloofskwestie. Deels, maar ook als zij islamitisch zou zijn, gaat de voorkeur nog naar een Marokkaanse uit. Op een gegeven moment hebben ze die verhouding wel geaccepteerd. Ze zagen ook wel in dat het niet hun verhouding is. Of een Marokkaanse meid kan

omgaan met een Nederlandse niet-islamitische jongen? Nee dat kan niet. Niet voor de gemeenschap. Ook niet in het geloof. Een islamitische man en een niet-islamitische vrouw, zou weer wel kunnen. Ik heb het de imam wel eens gevraagd waar dat verschil inzit. Dat heeft te maken met het oude patriarchale Marokko, waar de opvoeding van het kind nog via de familielijn van de man loopt. Indien de man dan islamitisch is, heeft het kind de grootste kans een islamitische opvoeding te krijgen. Hoe dat voor mijn zusje ligt. Dat moet zij zelf bepalen. Ik ga haar niet dwingen. Maar ik zal wel teleurgesteld zijn. Dat is de Marokkaanse opvoeding in mij.”

599 LIEFDE/LUST MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Stel je loopt met je zusje en zij wordt versierd. Een Nederlandse jongen zou daar helemaal geen probleem mee hebben. Ik wel. Voor mij heeft dat met respect te maken. Kijk, als ik er niet bij ben en ik weet dat dat gebeurt, dan vind ik dat helemaal niet erg. Een ander voorbeeld. We zaten in de bus en mijn broertje had een vriendinnetje. Tieners. Zij kwam bij hem zitten en die gingen heftig zitten zoenen daarzo. Vind ik niet prettig. Dat hoeft ik niet. Ik zou het zelf niet doen. Dat heeft te maken met een schaamte. Je wordt zo opgevoed. Ik heb het wel eens gehad dat ik met een Marokkaanse medestudente bij Scheveningen liep en een man probeert contact met haar te krijgen. Ik vind ik ook niet prettig. Dat gebeurt automatisch. Misschien jaloezie? Ik ervaar het als een zwakte. Maar het is wel zo.”

600 IK/GENERATIE MAR JOUBERTSTRAAT

Een bestuurder van een zelforganisatie
diepte-interview
16 januari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse man: “Iedereen moet zijn eigen keuzes maken. Maar stel je voor er is een Nederlandse man die niet gelooft en mijn zus zegt dan ook niet meer te geloven. Dat is op zich prima. Zij is een volwassen vrouw, maar dat hoeft niet te betekenen dat ik daar blij mee ben. Dat geldt net zo goed voor mijn vader. Die accepteert nu wel dat mijn broertje met dat meisje op Aruba woont en dat zijn zoon al 12 jaar met een

Nederlands meisje omgaat. Maar als hij een knopje zou hebben waarmee hij dat kon veranderen, zou hij dat direct doen. Dat heeft te maken met zijn achtergrond. Die mentale programmering heeft ook bij mij plaatsgevonden. Ik heb door mijn opvoeding dat ook zo overgenomen. Ondanks dat ik ben opgegroeid in een Westerse samenleving, merk ik dat ook ik vaak zo denk.”

601 BLIJVEN/TERUGGAAN MAR JOUBERTSTRAAT
Een bezoeker van een Marokkaanse vereniging
Locatie-interview
9 februari 2007

De bezoeker, een oudere Marokkaanse man: “Ik heb 10 kinderen, waarvan er twee geboren zijn in Marokko. Ze zijn allemaal getrouwd en ik woon nu alleen met mijn vrouw. Ik woon in de buurt van Maashaven. Over paar jaar ben ik van plan terug te keren naar Marokko. Ik wil daar overlijden. Het leven is daar prachtig en altijd goed weer.”

602 SCHEIDING MAR JOUBERTSTRAAT
Een bezoeker van een Marokkaanse vereniging
Locatie-interview
9 februari 2007

De bezoeker, een oudere Marokkaanse man: “Ik heb alleen nog contact met Marokkanen. We zien elkaar als familie. We kennen elkaar allemaal al langer dan vandaag. Vroeger werkte ik met Nederlanders en mensen met een andere cultuur. Er waren wel verschillen maar we begrepen elkaar en we hadden respect voor elkaar. En dat zie je nu niet meer. Jammer is dat. Mensen spotten nu over elkaars geloof. Ook met de burens had ik vroeger beter contact. Nu kijken ze je amper nog aan. Behalve de islamitische burens dan. Maar de contacten met mijn familie zijn beter geworden.”

603 GELOOF MAR JOUBERTSTRAAT
Een bezoeker van een Marokkaanse vereniging
Locatie-interview
9 februari 2007

De bezoeker, een oudere Marokkaanse man: “Toen ik jong was deed ik wel eens dingen, die niet hoorde. In het weekend gingen we wel eens alcohol drinken in het café. We zaten dan de hele dag te kaarten. Nu doe ik dat

niet meer. Ik werk hier als vrijwilliger of ik ben in de moskee. Ik voel me nu pas echt moslim. Vroeger zei ik wel dat ik moslim was, maar ik deed er niet veel voor. In Marokko is moslim zijn vanzelfsprekend. Hier moet je uitleggen waarom je moslim bent. Daarom zijn er verenigingen als Amno opgericht om mensen met dezelfde cultuur bij elkaar te brengen. Dan weten ze wie ze zijn en kunnen dit dan ook duidelijk overbrengen aan andere mensen.”

604 BESTAANS(ON)ZEKERHEID MAR JOUBERTSTRAAT
Een bezoeker van een Marokkaanse vereniging
Locatie-interview
12 februari 2007

De bezoeker, een oudere Marokkaanse man: “Toen ik voor het eerst in Nederland kwam, was ik erg verbaasd. Alles was anders dan ik gewend was. Een groot verschil was dit ik in een cultuur kwam, waarin je veel meer mocht. De vrijheid die ik opeens had maakte me bang. Ik heb kinderen gekregen en ben ik in Nederland blijven wonen. Ik weet nu inmiddels dat de sociale vrijheid in Nederland nog steeds erg goed is. Ik heb 6 kinderen grootgebracht. Dit heeft mij sterk gehouden en ervoor gezorgd dat ik heb overleefd.”

605 TOEKOMST MAR KAAPSTRAAT
Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: “Als ik de kans zou hebben, dan wil ik eigen projecten doen, zodat ik mijn eigen geld kan verdienen. Ik denk dan aan kansarmen, mensen in de derde wereld landen. Ik hoef geen geld om de nieuwste Ferrari of Lamborghini te showen. Ik heb het altijd leuk gevonden om mensen te helpen, kinderen vooral en tieners. Ik wil mensen redden die in nood zijn. Je krijgt er gewoon een goed gevoel van. Goede daden doen, dat wil ik natuurlijk.”

606 IK/GROEP MAR KAAPSTRAAT
Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
November 2006

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: "Ik ben vooral voetbalgek. Ik train bij Spartaan 20 een zaalvoetbalteam op 1e divisieniveau en ik ben teamleider van A1. Ik draag altijd een Ajaxshirt in Rotterdam, waar ik maar wil. Ik ben Ajaxfan, maar ik ben ook volbloed Rotterdammer en als ik in Amsterdam ben, wil ik weer een Feyenoordshirt dragen. Raar eigenlijk. Kijk ik draag natuurlijk geen Ajaxshirt als Feyenoord hier thuis speelt. Dan ben je dom. Dan daag je uit en toon je geen respect voor de Feyenoordfan."

607 OPVOEDING MAR KAAPSTRAAT

Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: "Kijk als ik zelf kinderen zou hebben, doe ik alles voor ze. Ik zal sowieso altijd achter hem of haar staan. School is belangrijk en ik ga informeren hoe het op school gaat met mijn kind. Sowieso sport, liever voetbal. Als het een jongentje wordt krijgt hij een voetbalkamer van me. Hij slaapt met een bal, geen kussen. Ik hoop dat die voetballer wordt. Hij kan ook een bokser worden of thaibokser. Sport is heel belangrijk. Hij moet niet met ballet thuiskomen. Dan gaat hij te ver."

608 GELOOF MAR KAAPSTRAAT

Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: "Je hebt zuilen in de islam, zoals bidden, vasten, armen die je geld moet geven, naar Mekka gaan en getuigen van Allah. Maar als je dat niet doet, kan je jezelf eigenlijk geen moslim noemen. Kijk als je overlijdt en je komt voor hem te staan, dan is de eerste vraag 'heb je gebeden' en je zegt 'nee', dan houdt het gelijk op. Veel jongeren worden gek als mensen iets van de islam zeggen. Dan gaan ze tekeer enrellenschoppen. 'Oké, zeg ik dan, 'jij zegt islam: dit en dat, maar bid jij' ook? Dat is mijn vraag aan die jongens. Vaak zeggen die jongens dat ze niet bidden of dat nog niet doen. Zij bezorgen de islam alleen maar een slechte naam."

609 DOOD MAR KAAPSTRAAT

Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: "Ik weet wel dat de hel heel erg is. Het vuur dat van de hel naar de aarde is gekomen is 7 keer door de noordpool gegaan, 7 keer door de oceaan en dan nog heb je het heetste vuur. Kun je nagaan hoe heet het in de hel is. Je hebt in de hemel 1, 2, 3, 4 tot en met 7 verdiepingen. Hoe hoger des te beter je hebt geleefd. In hel heb je ook levels naar beneden. Daar is het hoe meer je naar beneden gaat, des te erger het is. Je kunt vergiffenis 'aanvragen'. Daarvoor is Mekka ook. Als je een keer gaat dan worden al je zonden weggehaald. Na Mekka telt alles wel 4 maal zwaarder. Je komt terug als een pasgeboren baby, maar daarna is het leven wel 4 maal zo zwaar. Maar je mag niet expres heel slecht leven en dan vlak voor je dood naar Mekka gaan."

610 LETTER/GEEST MAR KAAPSTRAAT

Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: "Als het in de boeken staat, in de Koran -je zoekt het op en het staat erin- dan moet je er in geloven. Ik kan het wel vertellen, maar misschien zeg ik iets verkeerts. Je weet hoe dat gaat met het roddelspel, er komt altijd ruis. Daarom zeggen ze ook opzoeken en lezen. Je mag nooit je eigen interpretatie er aan geven. Ik denk zo dus ik ga zo doen. Nee, het staat gewoon in de boeken. Punt, weet je, geen komma. Ik las veel boeken en op een gegeven moment zeg ik tegen mijn moeder 'het moet zo en zo'. Ze keek me aan van hé, 'wie heeft jou op aarde gezet'. Dan krijg je dat. Het enige wat je kunt doen, is niet in discussie gaan: je wint het toch nooit."

611 IK/ANDER MAR KAAPSTRAAT

Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: "Gelijk? Voor mij is

iedereen mens gelijk. Christen, Jood, ik respecteer ieders geloof. Je laat mij met rust, ik laat jou met rust en we gaan door met het leven. We moeten het samen doen. Ik leef in Nederland en Nederland is als je naar vroeger kijkt eigenlijk een christelijk land. Je moet dat gewoon respecteren. Maar als je zegt islam dit, islam dat, dan moet je terug naar een islamitische land. Weet je, dan heb je ook geen gezeur. Niks geen gezeur.”

612 AUTORNED MAR KAAPSTRAAT
Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: “Iedereen met rust laten. Ja, dat is het beste. Als je elkaar gaat opzoeken, dan wordt het alleen maar erger. Geert Wilders zegt dat de helft van de Koran weg moet. Die vent spoort niet. Die kleintjes zijn er nu al mee bezig. Die van 10, 11 en 12 jaar, die zeggen: ‘Wat zegt die klootzaak. We gaan hem doodmaken’. Maar ze doen niks. Ik zeg ook dat ze die lul maar moeten laten praten. Wij zijn niet diegene die hem moeten straffen. God is er om hem te straffen. Ooit komt hij 1 op 1 tegenover God te staan. Dan staat hij er alleen voor. Zo praat ik met die jongens.”

613 SCHEIDING MAR KAAPSTRAAT
Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: “Toen ik op de middelbare school zat, ging ik met iedereen om: Antillianen, Surinamers, Kaapverdiërs. Dat was normaal. Als je nu naar de gemiddelde scholen kijkt, wel of niet islamitisch, is het een heel ander verhaal. Iedereen klit bij elkaar. Turken bij Turken, Marokkanen bij Marokkanen, Nederlanders bij Nederlanders. Dat zie ik bij veel van die kleintjes al.”

614 LIEFDE/LUST MAR KAAPSTRAAT
Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: “Ik vond het moeilijk om tegen mijn moeder te zeggen dat ik een Nederlandse vriendin had. Uiteindelijk ziet ze wel dat ik gelukkig ben. Het is mijn keuze. Je moet niet tegen iemand zeggen dat ie moslim moet worden. Iemand wordt moslim, wanneer deze persoon dat wil. Het moet gewoon uit haar zelf komen. Natuurlijk hoop ik dat ze moslim wordt.”

615 GELOOF MAR KAAPSTRAAT
Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: “Ik ga naar de Somalische moskee. Ik ga naar de Essalam bij de Vliet en naar Mevlana in Rotterdam West. Bij Turkse moskee hier in de buurt heb ik ook gebeden. Ik ga ook naar El Nasr in West. Ik ga overal. De Turkse moskee is anders. De Somalische is moeilijk. Daar is ook een andere mentaliteit en andere normen en waarden. Maar ik ga voor mezelf natuurlijk.”

616 IK/FAMILIE MAR KAAPSTRAAT
Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: “Ik werk en ik denk dat ze daar begrip voor moeten hebben. Ze moeten me ook met rust kunnen laten. Ik ga niet naar ze toe als ik kapot ben. Ik kan wel blijven komen, maar op een gegeven moment ga ik slecht presteren op mijn werk, omdat ik te moe ben en dan kan ik ontslagen worden. Wat bereik ik er mee, wat bereiken zij er hiermee. Geven zij mij dan geld. Nee toch.”

617 IK/GROEP MAR KAAPSTRAAT
Een jongerenwerker
Diepte-interview
16 maart 2007

De jongerenwerker, Marokkaans, Afrikaanderwijk: “Voor mij was dat wel een shock toen mijn vroegere vrienden letterlijk tegen mij zeiden: ‘Het is niet eerlijk, jij hebt alle kansen gekregen, jij had een ander soort

ouders'. Die jongeren doen nog steeds hetzelfde als vroeger. In het begin had ik wel een soort schuldgevoel. Ik voelde me een uitslover, terwijl ik gewoon mijn werk deed. Soms denk ik: 'moet ik nu medelijden met hen hebben of laat ik ze gewoon gaan.'

618 BUURT RUS NARCISSENSTRAAT

Een echtpaar
Straatinterview
1 november 2006

Het echtpaar, Russisch, rond 35-40 jaar: "Wij praten alleen met de burens hiernaast en een paar mensen uit de buurt. Hiernaast (aan de andere kant) wonen nieuwe mensen die we nog niet kennen. Wij willen wel contact, maar het moet steeds van één kant komen. Via ons kind heb ik contact met sommige moeders op school. Ik volg daar een cursus Nederlands. Wij willen graag verhuizen. Hier zijn weinig speelgelegenheden. Veiligheid? Die wordt slechter hier. Anderhalf jaar geleden is onze fiets uit de achtertuin gestolen."

619 GELOOF RUS NARCISSENSTRAAT

Een echtpaar
Straatinterview
1 november 2006

Het echtpaar, Russisch, rond 35-40 jaar: "Wij komen uit Rusland, maar onze cultuur lijkt niet op de cultuur uit de straat hier. Naast ons wonen moslims, maar dat is geen probleem voor ons. Dat maakt niets uit. Of wij zelf geloven? Nee, hoewel Rusland een christelijk land is?"

620 GELOOF NED HILLEVLIET

Een buurtbewoonster
Straatinterview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw: "De dood, dat vind ik helemaal niet erg. Ik ben christelijk, maar dat gaat natuurlijk allemaal weg hier. De kerken zijn ook allemaal weg hier. Ze zijn allemaal gesloopt, omdat ze niet meer waren te onderhouden. Tegen mijn dochter zeg ik wel dat ze in de Heer moet geloven en zo. Maar ja, echt veel bidden doe ik zelf ook niet."

Maar ik geloof op mijn eigen manier. Dat probeer ik bij mijn kinderen ook over te brengen. Dat er wel wat bestaat, dat dat gewoon zo is. Dan zeg ik nogmaals of het nou Allah is of de Pastoor of de Dominee. Het is allemaal één hoor. Zo zie ik het."

621 GELOOF TURKS HYACINTSTRAAT

Een ouder echtpaar
Locatie-interview
22 november 2006

Het oudere echtpaar, Turks: "Wij bidden vijf keer per dag. De man: Ik ga regelmatig naar de moskee en lees ook vaak uit de Koran. We hebben onze kinderen volgens de islam opgevoed, maar niet te streng. Mijn kinderen hoeven van mij geen hoofddoek om. De Sohbet? (thuisbijeenkomsten) Ik vind dat ze dat streng in de gaten moeten houden. Ik vertrouw dat niet helemaal. Mensen kunnen zelf toch de Koran openslaan? Waarom moeten ze bij elkaar komen?"

622 IK/FAMILIE NED/TURKS GOEDE HOOPSTRAAT

Een moskeebezoekster
Straatinterview
24 november 2006

De moskeebezoekster, een jonge vrouw, half Turks, half Nederlands: "Ik voel me het meest verbonden met de Turkse cultuur. Ik heb echt niets met de Nederlandse cultuur. Het is ook niet echt een cultuur. Ik denk dat de Turkse cultuur dominant is. Dat ik naar de moskee ga is echt uit mijzelf gekomen. Ik ben een aantal keren naar Turkije geweest en daardoor ben ik gaan nadenken. In Turkije zijn ze allemaal gelovig en mijn Turkse kant van de familie in Nederland ook. Mijn Nederlandse familie is niet gelovig."

623 AUTORNED NED PUTSEPLEIN

Een jonge moskeebezoeker
Diepte-interview
6 februari 2008

De moskeebezoeker, een jongeman, half Nederlands, half Egyptisch: "Ik laat mijn baard ook staan. Al is die maar heel klein. Soms maken we grappen met elkaar over onze achtergrond. Welke naam we moeten aannemen bij

sollicitaties en wat we dan met onze baard moeten doen. We zitten dan bij het wijkcentrum aan het Putseplein. Bij de Marokkaanse vereniging. Waarom? Omdat we daar naar binnen mochten.”

624 AUTORNED MAR PUTSEPLEIN

Een bestuurder van een jongerenvereniging
Diepte-interview
15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “Sinds ik in de jaren 70 terugkwam naar Nederland is er een heleboel veranderd. Alleen al de TV-zenders. Toen waren er nog maar drie kanalen: Nederland 1, 2 en 3. Nu kun je digitaal alle zenders ontvangen, ook Arabische. Als maatschappelijk werker krijg ik vrouwen op bezoek, die niet naar school zijn gegaan, maar thuis actief zijn en bij wie de TV als huisgenoot fungeert, die hen in de eigen taal allerhande informatie verstrekt. In de jaren 70 was dat totaal anders. Toen zaten vrouwen thuis geïsoleerd. Vroeger ging men ook minder op zoek naar elkaar. Nu zijn er stichtingen die feestjes organiseren en ontmoetingsplekken creëren. Tot slot: er zijn verschillende dialecten onder Marokkanen. Dat was ook een beperking. Nu is door de verplichte inburgering taal steeds minder een probleem. Overigens wordt het Arabisch ook steeds meer een brugtaal.”

625 AUTORHERK MAR PUTSEPLEIN

Een bestuurder van een jongerenvereniging
Diepte-interview
15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “Ik vond de beginjaren in Marokko lastig. Kijk in Nederland werkte mijn vader en zat mijn moeder thuis. Ik ging dus lekker mijn gangetje. Hier in Marokko moest ik om 6 uur thuis zijn. De sociale controle is daar enorm. Ik werd door iedereen aangesproken om de kleinste dingetjes. Het voelde alsof ik voortdurend in de gaten werd gehouden.”

626 IK/FAMILIE MAR PUTSEPLEIN

Een bestuurder van een jongerenvereniging
Diepte-interview
15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “Er kwam een brief van mijn vader met de mededeling dat ik per komende zomer in Nederland kon studeren. Ik wilde eigenlijk niet. Ik heb daarover met mij moeder gesproken en met mensen, waarmee ik een hechte band had. Maar mijn vader had al een besluit genomen en ik kon niet weigeren. Maar eerlijk gezegd was het toekomstperspectief in Marokko ook niet zo sterk. Daarnaast kon ik ook niet weigeren. Mijn geloof zegt, dat je je ouders moet respecteren, omdat zij het beter weten. Dus het had ook geen zin om er tegenin te gaan.”

627 BESTAANS(ON)ZEKERHEID TURKS BOTHASTRAAT

Een lid van de jongerenvereniging
Diepte-interview
26 oktober 2006

Het lid van de jongerenvereniging, een Turkse jongeman: “Ik wil in Nederland werken. Mijn opleiding sluit het beste aan op de Nederlandse accountancy. Bij het solliciteren heb ik geen last van mijn Turkse achtergrond. Als je een master hebt gehaald, sta je voor een bepaalde kwaliteit. Men kijkt eerder naar de persoon zelf. Ze zoeken gewoon de beste mensen. Voor iemand met een Mbo-opleiding ligt dat anders. Bovendien heb ik nog geen werkervaring. Mij kunnen ze nog slijpen tot een mooie diamant. Ik kan me voorstellen dat als ik over een paar jaar solliciteer naar een functie van manager en een grotere verantwoordelijkheid ga dragen, dat dan mijn achtergrond misschien wel een belemmering kan zijn. Overigens krijgen we ook communicatietrainingen op school. Daarover krijg ik altijd een goede feedback. Dus misschien valt dat wel mee.”

628 AUTORNED MAR PUTSEPLEIN

Een bestuurder van een jongerenvereniging
Diepte-interview
15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “Mijn moeder wilde niet meer terugkeren naar Nederland en mijn vader moest iemand hebben die voor hem zorgde. Eten klaar maken etc. Dus hij heeft een 2de vrouw genomen. Wel in overleg natuurlijk. Als hij zonder overleg met mijn moeder zou trouwen, dan had ik dat vervelend gevonden. Nu ging mijn moeder zelf akkoord, dus vond ik het prima. In Nederland gelden andere wetten. Daaraan moet je je aanpassen. In principe is polygamie een kwestie van geloof en geloof staat

voor mij voorop. Kijk er moet een reden zijn voor een 2e vrouw. Stel je voor dat mijn vrouw geen kinderen kan krijgen en ik wil graag kinderen. Dan zou ik het doen. Maar wel in overleg met mijn eerste vrouw. Dat is trouwens ook de trend in Marokko. Voorheen namen mannen dat besluit op eigen houtje. Ook in Nederland komt polygamie voor. Een vrouw volgens de Nederlandse wet en een of misschien drie volgens de Marokkaanse.”

629 MAN/VROUW TURKS BOTHA STRAAT
Een lid van de jongerenvereniging
Diepte-interview
26 oktober 2006

Het lid van de jongerenvereniging, een Turkse jongeman: “Als ik ga trouwen, dan waarschijnlijk met een Turkse vrouw. Geen Cabovrouw, Marokkaanse of Afrikaanse. De Marokkaanse cultuur staat me niet aan. De Marokkaanse gemeenschap heeft niet zoveel normen en waarden. Nederlanders zijn veel meer objectief. Hun democratie is heel nuchter. Ik zou ook met een Nederlandse vrouw kunnen trouwen. Of zij moslim moet zijn? Liefst wel, maar dat hoeft niet echt. Een vrouw hoeft zich niet tot de islam te bekeren. Dat maakt niet zo veel uit. Voor mannen wel. Mijn ouders zullen wel toestemming geven, maar het er niet mee eens zijn. Van mijn zussen zouden ze het niet goedkeuren, mijn ouders.”

630 LIEFDE/LUST MAR PUTSEPLEIN
Een bestuurder van een jongerenvereniging
Diepte-interview
15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “Bij ons was het geen schande als iemand trouwde met een vrouw, die hij nog nooit gezien had. Ik ben als dorpeling opgegroeid en daar gebeurt het nog steeds. Ik ben daar getrouwd met mijn buurmeisje. Ik heb zelf gekozen. Al sinds mijn jeugd heb ik tegen haar gezegd: ‘Ik ga met je trouwen’. Op mijn 19de jaar ben ik getrouwd. Als mijn ouders niet zouden mee werken? Kijk ik heb veel respect voor de mening van mijn ouders, maar ik zou dan in overleg toch voor mijn vrouw hebben gekozen.”

631 OPVOEDING MAR PUTSEPLEIN
Een bestuurder van een jongerenvereniging

Diepte-interview
15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “Ik zal meer met mijn kinderen bespreken, dan zeggen hoe het moet. Soms zie je dat kinderen en ouders een bijna gescheiden leven leiden. Ik zal juist meer gezamenlijk willen leven. Ik zal mijn kinderen meer ruimte geven om hun eigen mening te laten horen. Ook een zoon of dochter zal ik gelijk behandelen. Daarvan heb ik geleerd uit voorbeelden van mijn omgeving. Het is achterhaald om alleen meisjes dingen te verbieden. Met mijn vrouw kan ik die discussie goed aan. Kijk in Marokko is er een sekseverschil. Ik voel me verplicht om de sociale omgeving hier te respecteren. Een sekseverschil past niet in deze omgeving. Ik wil mijn kinderen zo opvoeden, dat ze niet in een soort sociaal isolement terecht komen. Verder moet er ook meer openheid zijn. Hier zie je op TV twee mensen elkaar een kusje geven. In Marokko is het taboe om gezamenlijk naar zo’n scène te kijken. Dat wil ik anders gaan doen. Ik wil zaken meer bespreekbaar maken.”

632 OPVOEDING MAR PUTSEPLEIN
Een bestuurder van een jongerenvereniging
Diepte-interview
15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “Het is aan mij om ervoor te zorgen dat mijn kinderen het geloof niet laten vallen. Ik zal veel in de opvoeding investeren om te voorkomen dat ik daaraan later een schuldgevoel overhoud. Kijk als een kind af en toe zondigt, dan kan het altijd om vergiffenis vragen aan God. Ik ken ook mensen die hun kinderen uit het familieboek hebben weggehaald, omdat ze een andere geloof hebben aangenomen. Maar dan is er denk ik veel meer aan de hand. Een kind kan dat zomaar niet doen. Dan is er niet voldoende geïnvesteerd in de kinderen en in het geloof. Kinderen mogen wel eigen keuzes maken, niet ten aanzien van het geloof.”

633 GELOOF MAR PUTSEPLEIN
Een bestuurder van een jongerenvereniging
Diepte-interview
15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “Trouwens, ik heb nog nooit van gehoord van een bekeerde Marokkaan. Het is toch niet denkbaar een moslim te respecteren, die zich bekeert tot het christendom? Volgens het geloof is dat een grote zonde. Er zijn veel veranderingen mogelijk, maar ten aanzien van het geloof is dat lastig. Overstappen naar een andere geloof bestaat niet.”

634 DOOD MAR PUTSEPLEIN

Een bestuurder van een jongerenvereniging
Diepte-interview
15 februari 2007

De bestuurder, een Marokkaanse jongeman: “De dood? De dood is niet te vermijden. Het is een engel en hij gaat niet weg zonder jou. De dood is een groot iets. Ik vind het wel belangrijk om voorbereid te zijn om dat bezoek te accepteren. De hemel? Onze profeet (VZMH) heeft er veel over verteld. Het ruikt er lekker. Er is veel water. Ik kan het niet omschrijven. De koran zegt, dat er nog nooit zoiets op aarde werd gezien.”

635 BESTAANS(ON)ZEKERHEID TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “In 1992 was ik als uitzendkracht in dienst bij een drukkerij. De afspraak was dat bij een vacature de eerst volgende zou worden aangenomen. Dat was ik dus. Ik heb twaalf jaar moeten wachten op een aanstelling. Ik ben vijf keer gepasseerd. Er was altijd wel een smoes: een personeelsstop, geen werk, enz. De laatste keer dat ik aan de beurt was, werd ik gewoon ontslagen in plaats van dat mij een functie werd aangeboden. Ik was zo kwaad. Ik heb de drukpers uitgezet en ik ben verhaal gaan halen bij de directeur. Gelukkig was die directeur een goeie peer. Die was eerlijk en heeft de zaak voor mij geregeld. Later zij hij nog tegen mij: ‘Celik, het is maar goed geweest dat jij de persen hebben stilgelegd, anders had jij hier niet meer gewerkt.’ Het heeft lang geduurd, maar nu heb ik een goede baan. Ik heb me via interne opleidingen opgewerkt tot een leidinggevende functie. Ik heb zes mensen onder me: een Duitser, een andere Turk en vier Nederlanders.”

636 AUTORNED TURKS CHISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Ik had hoge verwachtingen van Nederland. Nederlanders leren hun kinderen met buitenlanders omgaan. Met die Armeense kwestie zijn 400.000 Turken in één klap in de hoek gezet. Ik ga nooit meer stemmen. Ik stemde altijd VVD, totdat Hirsi Ali kwam. Verdonk moet hard optreden. De grenzen moeten dicht. We hebben er al genoeg van. De prikkel om te veranderen is economisch. De PvdA is een weggeefpartij. Maar mijn teleurstelling is te groot.”

637 BLIJVEN/TERUGGAAN TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
1 november 2006 De buurtbewoner, een Turkse man: “Je familie, als je terug moet naar Turkije? Ben je gek, je familie vangt je niet op. Ja, de eerste dag word je behandeld als de gast. De tweede dag ook. De derde dag ben je opeens in hun ogen de eigenaar van een huis en vanaf dat moment moet je gaan betalen.”

638 LIEFDE/LUST TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Laatst had ik het met mijn vrouw over homofilie. Als onze zoon homo zou blijken te zijn, dan blijft het voor haar ons kind. Maar dat zou ik niet kunnen accepteren. Ik zou hem niet meer kunnen zien als het kind waarvan ik heb gehouden. Stel je voor dat mijn zoon iemand zou vermoorden! Dan zou mijn wereld ook in elkaar storten. Maar hem verbannen? Nee, absoluut niet. Ja, dat is natuurlijk wel afhankelijk van de situatie. Als het een moord uit zelfverdediging, dan heeft hij nog een plaats bij ons. Maar is het een aan drugs of vieze dingen gerelateerde de moord, dan wil ik hem niet meer zien. Of mijn zijn vrij is in zijn partnerkeuze? Ik zou hem bepaalde keuzes ten zeerste afraden, want ik wil niet dat hij zonden begaat.”

639 GELOOF TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
 Netwerkgesprek
 1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: "Ik ben een vrije moslim. Er zijn een paar dingen waar ik me aan houd. Bijvoorbeeld ik eet geen varkensvlees en ik drink geen bier. Sommigen zien bier drinken niet als zonde, terwijl het een even grote zonde is als het eten van varkensvlees. In mijn dorp Karaman werd veel alcohol geconsumeerd, zoals cognac en bier. Maar varkensvlees vond iedereen vies. Goor zelfs. Voor mij is nu belangrijk dat iets mij een goed gevoel geeft. Als ik iets in Turkije doe, wil dat nog niet zeggen dat ik het hier ook doe."

640 GELOOF TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
 Netwerkgesprek
 1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: "Ik heb een krachtig democratisch geloof. Ik lees de Koran en ik goed op de hoogte wat daar in staat. Als ik twijfel, vraag ik het aan mijn vader. Hij weet heel veel. Mijn zoon van dertien jaar leest elke vrijdag de Koran. Hij is de tegenpool van mij. Mijn vader is daar hartstikke blij mee. Hij compenseert de verwachtingen van vader naar mij toe. Hij doet het zonder verplichtingen. Dat is toch een wonder!"

641 MAN/VROUW TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
 Netwerkgesprek
 1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: "Man vrouw - wat is het onderscheid. Wij hebben regels. Zij regelt het huis en de kinderen; alles wat daar omheen is laat zij aan mij over. Mijn vrouw werkt ook gewoon. En persoonlijke dingen doet zij allemaal zelf. Maar wat zien jullie als een echte man-vrouw-verhouding? Wat is het verschil tussen een oer-Hollands en een Turks gezin? In de basis zijn we hetzelfde. Maar als je het mij vraagt of mijn vrouw alleen mag gaan stappen, dan geef ik je een eerlijk antwoord en dat is: NEE! Waarom? In Turkije is veel armoede en dat is de reden dat mannen

en vrouwen apart leven. Mijn moeder heeft vroeger heel veel problemen met mijn vader gehad. Nu nog is mijn moeder vaak weg. In het dorp waar zij vandaan komt, wordt bijna elke vrouw geslagen. Diezelfde mensen zijn naar Nederland verhuisd. Nu hebben ze het economisch beter. Mijn vader heeft zijn vrouwen nooit meer geslagen. De armoede kan veel stress veroorzaken. Stel je voor, ik kom thuis uit mijn werk en er is eten. Niks aan de hand. Maar als ik nu eens geen werk zou hebben. Ik heb mijn vrouw nog nooit geslagen. Ik zal dat ook nooit doen. De vrouwenemancipatie in Nederland heeft puur te maken met de economie. Ik heb mijn vrouw hard nodig. Zonder haar loopt mijn gezin financieel niet. Zij moet tegenwoordig ook bijdragen. Alles verandert. Vroeger was dat niet nodig, maar met de euro is dat anders geworden. Wij hebben drie kinderen. Ik wilde dat mijn vrouw eerst voor hen zorgde. Naarmate de kinderen zelfstandiger worden, begon zij steeds meer na te denken over eigen werk. Nu volgt ze een cursus Nederlandse taal omdat ze niet meer van mij afhankelijk wil zijn."

642 AUTORNED TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
 Netwerkgesprek
 1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: "Waarom mijn familie afzag van verder medewerking aan de interviews? Ze zagen zoveel gezeur. Wat Nederland doet ten opzichte van Turkije: de Cyprus-kwestie, Armenië. Niet alleen Nederland, maar het is een Europese zaak geworden. De Armeense kwestie doet mij zelf niets, maar hoe meer ze er over zeuren, hoe meer mensen zullen afhaken. Het is opeens een agendapunt. Weet je wat frustrerend is, dat men maar één kant van de zaak ziet. Ik zelf ben altijd correct geweest: 'ja meneer, nee meneer'. Ik heb mijn best gedaan om te integreren. Nu heb ik schijt aan de regering, aan de politiek, aan heel Nederland. Puur omdat ze met dit soort dingen komen. Wij weten ook niet wat de consequentie is als Turkije de Armeense genocide erkent. Ze zullen moeten betalen aan de nabestaanden. Wij betalen al aan de armoede. Tot nu toe hebben de Armeniërs nooit problemen gehad. Die man die is neergeschoten (de journalist Mink, Istanbul 2007), dat was een liberale man, heel Turkije vond het zielig. Hij was zelfs in Istanbul geboren. Ga praten en onderhandelen. Wij hadden altijd oorlog met Griekenland. Nu zijn wij goed bevriend geworden met de Grieken. Waarom? Omdat er geen bemoeienis van buiten was. Laat die twee landen met elkaar gaan praten."

643 AUTORNED TURKS SINT-ANDRIESSTRAAT

Een kroegbaas
 Netwerkgesprek
 22 november 2006

De kroegbaas, Turks: "Mijn in- en uitgaande klanten worden de laatste tijd heel veel gecontroleerd en gefouilleerd. Veel meer dan bij mijn Hollandse collega's heb ik het gevoel. Misschien komt het omdat ik wat klanten uit dat 'crisiscafé' daar op de hoek van Oleanderplein heb gekregen, dat onder druk van woningbouwcorporatie uiteindelijk is gesloten. Ik wil er snel met de wijkagent over spreken. Overigens moet ik wel zeggen dat het sinds de controles wel minder geworden is met de drugsoverlast. Maar de slechte invloed van de Dordtselaan blijft natuurlijk."

644 LETTER/GEEST TURKS SINT-ANDRIESSTRAAT

Een kroegbaas
 Netwerkgesprek
 22 november 2006

De kroegbaas, Turks: "Ik kom zelf uit een Birlik/Milli Gorus milieu, maar ben moderner geworden. Ik woon nu 28 jaar in Nederland, niet hier in de wijk, maar aan de Beijerlandse laan. Veel van mijn familie woont wel hier, rondom het Oleanderplein. Van de moskee mogen de jongens hier natuurlijk niet komen. Veel Turken komen van het platteland rond de stad Trabzon aan de Zwarte Zee. Daar zijn ze wel heel streng in de leer; alcohol is daar strikt verboden. Zelf zeg ik: je moet je grenzen kennen. Ik drink zo nu en dan een pilsje. Je grenzen kennen. Dat geldt ook voor de rummucub en de gokkasten die hier staan - ik hou dat in de gaten. In dit café wordt trouwens overdag en door de week niet zo veel alcohol gedronken - 's avonds in de weekeinden wel: dan zijn we tot twee uur open."

645 GELOOF TURKS PUTSEPLEIN

Een oudere man
 Locatie-interview
 22 november 2006

De oudere man, Turks: "Ik ga bijna elke dag naar de moskee en soms met vrienden naar Zuidplein. Ik ga bidden en dan weer naar huis. Je hebt bijna niets voor ouderen hier, althans niet dat wij weten. Ik zie mijn vrienden

in de moskee. Ik loop dan via de Putsebocht. Zo loop ik dagelijks. Sinds kort ga ik naar Birlik, omdat die moskee niet zo ver lopen is."

646 LETTER/GEEST MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongevrouw
 Diepte-interview
 19 december 2007

De jongevrouw, eind 20 jaar, Marokkaans: "Ik stop hoogstwaarschijnlijk met het geven van aerobics. Ik heb de imam gesproken en die zegt dat het niet mag, aerobics met muziek. Ook al zijn het vrouwen onder elkaar en dragen ze een hoofddoek, het mag niet. Ik heb het de vrouwen voorgelegd, maar die zien aerobics zonder muziek niet zitten. Er zit niets anders op dat de BOA op zoek moeten gaan naar een andere lerares."

647 OPVOEDING MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongevrouw
 Diepte-interview
 19 december 2007

De jongevrouw, eind 20 jaar, Marokkaans: "Mijn dochter mag haar mening geven. Als ze het ergens niet mee eens is of ze vindt iets niet leuk, dan weet ze dat ze dat mag zeggen. Er zijn wel grenzen en ze moet respect hebben. Ze is zeker niet op haar mondje gevallen. Zij mag bijvoorbeeld geen contact hebben met mensen, voordat ik ze bij naam ken en wat ze doen. Laatst vroeg een vriendin van me aan haar of ze iets aan mij wilde geven. Ze zei gewoon 'Nee. Dat doe je lekker zelf maar. Ik wil die verantwoordelijkheid niet nemen'. Mijn vriendin stond paf. Ze stond echt raar te kijken. 7 jaar nou! Kan soms leuk zijn, maar soms kan het ook irriteren hoor."

648 GELOOF SUR/HIND CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een oude Hindoestaanse man
 Locatie-interview
 6 december 2006

De oude Hindoestaanse man, 82 jaar: "Mijn hele familie leeft volgens de hindoeleer. Ik zelf heb twee christelijke voornamen. Ik ben ook katholiek gedoopt. De zus van mijn vader heeft het stiekem gedaan. Mijn vader heeft

het nooit geweten. Die was nota bene Pandit. Heel streng. Wij vieren wel kerst en oud en nieuw. Je bent in Nederland, je moet wel. In Suriname vierden wij dat ook wel, maar niet zo uitbundig als hier. Kerst is een internationale feestdag. Zelfs in India vieren ze het. Iedere Hindoe heeft een huisaltaar. Die van mij is niet zo groot. In één wandkast, daar staat alles in, naast de huishoudspullen en prullaria.”

649 GELOOFT SUR/HIND CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een oude Hindoestaanse man
Locatie-interview
6 december 2006

De oude Hindoestaanse man, 82 jaar: “Mijn familie behoort tot de tweede kaste, de kaste van de vechters en soldaten. De eerste kaste zijn de Brahmanen, de edelen, de rijken. India heeft een systeem van 4 kasten. De laatste, de onaanraakbaren, zijn het meest bij westerlingen bekend. Ik praktiseer het kastegelooft niet meer zo sterk. Voor mij is iedereen gelijk. Trouwens het systeem is in India ook aan verandering onderhevig.”

650 AUTORMID NED METROSTATION RIJNHAVEN

Een wijkagente
Netwerkgesprek
17 november 2006

De wijkagente, begin 30 jaar, over de VIP-behandeling van de harde kern Turkse streetgang rond het Afrikaanderplein: “Een harde kern van vijf jongens van boven de 18 jaar is uiteindelijk drie weken lang zeer hinderlijk, 24 uur per dag, gevolgd. Toen hebben die jongens toegegeven zich rustig te houden in ruil voor opheffing van deze VIP-behandeling. Voor het eerst is ook de imam van de Kocatepe moskee hierbij betrokken geweest. Hij is meegegaan met de twee huisbezoeken. Bovendien heeft de politie respect afgedwongen bij de jongens voor haar handelwijze.”

651 IK/GROEP NED BREDE HILLEDIJK

Een wijkagente
Netwerkgesprek
17 november 2006

De wijkagente, begin 30 jaar, over de hangplek van Marokkaanse

hangjongeren op de Brede Hilledijk, ter hoogte Joubertstraat: “We moeten voorkomen dat hier te grote groepen jongeren samenscholen. Daar gaat een te grote dreiging van uit. Overigens komen (Marokkaanse) jongeren vooral bij elkaar om te chillen, voor de gezelligheid. Verderop aan de Brede Hilledijk, bij de Leeuwensteinstraat daar komt een flinke groep Nederlandse jongeren bij elkaar, voornamelijk uit de blanke enclave van het Steinweghof, bij die slooplocatie.”

652 MAN/VROUW NED METROTATION RIJNHAVEN

Een wijkagente
Netwerkgesprek
17 november 2006

De wijkagente, begin 30 jaar: “Jongens krijgen veel te veel aandacht, terwijl de allochtone meisjes en vrouwen eigenlijk minstens zo veel aandacht verdienen. Die hebben het vaak het moeilijkst, zijn vaak slachtoffer. We willen in contact komen met de vrouwen via de sportschool in de Bloemfonteinstraat, de vrouwenclub in het DSB-pandje in de Cronjestrat en de vrouwenvereniging van de Kocatepe-moskee.”

653 AUTORNED NED PAARLBERGSTRAT/KAAPSTRAT

Een oud-schooldirecteur
Netwerkgesprek 27
November 2006

De oud directeur, christelijke basisschool De Sleutel, over de rassenrellen, in de voormalige Paarlbergstraat, Afrikaanderwijk: “Het huisraad van de Turkse arbeiders werd uit de huizen gesmeten. Tussen de gastarbeiders woonden Nederlandse gezinnen, type sociaal zwak, ruwe bolsters. Ik kreeg de koude rillingen. Ik ervaar het nog altijd een schandvlek in de geschiedenis van de wijk.”

654 AUTORMID NED BLOEMHOF

Een wijkagent
Netwerkgesprek
27 november 2006

De wijkagent: “Bloemhof heeft nogal wat opvang van randfiguren te verstouwen, zoals de opvang van moeilijk opvoedbare jongeren,

verslaafdenopvang, verspreide panden voor afkickende alcoholisten in de wijk, de opvang van Somalische qad-verslaafden van ds. Visser. En daar tussendoor moeten allochtonen en de restgroepen autochtonen hun weg zoeken. Politieel hebben we de zaak aardig onder controle, maar het blijft een buurt met spanningen". De etnische grens ligt onderveer bij de Lange Hilleweg, aldus de wijkagent: "Vergeleken met andere delen van de stad, is Zuid en zeker Bloemhof, dorps- en boers-."

655 SCHEIDING NED BLOEMFONTEINSTRAAT

Een van de interviewers

Netwerkgesprek

December 2006

De interviewer: "Café Bloemfontein is een echt wit bolwerk. Toen een van onze allochtone interviewsters er wilde gaan interviewen, werd ze eruit gezet en dat terwijl we eerder nog keurig hadden gevraagd of ze wilde meewerken aan de Afrikaander Tapes. Ja dus. Of toch nee dus."

656 BUURT NED PAUL KRUGERSTRAAT/OLEANDERPLEIN

Een van de interviewers

Netwerkgesprek

December 2006

De interviewer: "De mooiste doorzichten op de haven heb je vanuit twee punten in de wijk: op het kruispunt Krugerstraat/Pretoriaal- en vanaf de smalle kant van het Oleanderplein. Je kijkt dan op de oude, robuuste, inmiddels goeddeels werkloze silo's aan Rijn- en Maashaven. Noest en nurks zoals ze bedoeld zijn, nog niet veryuht en genagelvijsd als bijvoorbeeld op de Lloydpier. Laat ze alsjeblieft zo onopgesmukt staan. Ze maken duidelijk hoe het kwam dat deze wijk juist hier gebouwd werd. Vroeger een volkswijk, nog steeds een volkswijk. Niets nieuws onder de zon? Toch wel: kleur, cultuur en religie veranderen."

657 DOOD NED STREVELSWEG

Een begrafenisondernemer

Netwerkgesprek

19 oktober 2006

De begrafenisondernemer, de enige overgeblevene op Zuid: "Mijn klandizie

is nog voor 95% autochtoon. De ontkerkelijking heeft op grote schaal doorgezet. Het wordt steeds moeilijker een kerkelijke begrafenis voor iemand te organiseren. Er is een chronisch tekort aan dominees en pastoors - zij zijn een soort vliegende keeps die meerdere parochies/ wijkgemeentes tegelijk bedienen. Bij de keuze om al of niet voor een kerkelijke begrafenis te kiezen spelen financiën een rol, althans als meneer pastoor van de partij moet zijn. Bij de rooms- kost een uitvaartdienst al snel € 250. Meegaan naar het graf kost nog eens hetzelfde bedrag. Dat is vaak een reden dat men in het arme Rotterdam Zuid met hun zuur verdiende centjes afzien van een kerkelijke ceremonie. De dominee vraagt geen geld ..."

658 BUURT NED MARTINUS STEIJNSTRAAT

Over de wijk

Netwerkgesprek

December 2006

De Kocatepe-moskee was eerst gevestigd aan de Putselaan. Daar zit nu de 'Somalische' moskee. De Turkse moskee zit nu in de voormalige HBS aan het Afrikaanderplein. Overigens wordt de Somalische moskee nog steeds van de Turkse moskeevereniging gehuurd. Feitelijk is die nog in het bezit van de Kocatepe moskee. De Somaliërs hebben een oogje op de Marokkaanse moskee aan de Polderlaan, voor het geval die gaan verhuizen naar de Colosseumweg, naar de nieuwe Essalammoskee bij het Feijenoordstadion.

660 BESTAANS(ON)ZEKERHEID SUR/HIND MAASAHAVEN

Een Hindoestaanse vrouw

Locatie-interview

6 december 2006

De Hindoestaanse vrouw: "In Noord op de Zwaanshals had ik twee Surinaamse toko's. Die zaken heb ik allang niet meer. Vroeger hielpen mijn kinderen af en toe een handje mee. Maar toen die zelf trouwden en kinderen kregen, stopte dat. Het werd toen te zwaar voor een vrouw alleen. Omdat ik ook niet op anderen, op vreemden, kon vertrouwen, ben ik gestopt. Ik heb vroeger nauwelijks onderwijs gehad. Toch heb ik twee bedrijven opgericht en bijna mijn hele leven gewerkt als zakenvrouw. In Suriname stond ik al op mijn zeventiende op de markt. Ik verkocht vis. Ik was nooit thuis en mijn man werkte af en toe als bewaker."

661 IK/ANDER SUR/HIND MAASHAVEN

Een Hindoestaanse vrouw
 Locatie-interview
 6 december 2006

De Hindoestaanse vrouw: "Ik heb een uitgesproken hekel aan moslims en vooral aan Pakistanen. Dat vind ik profiteurs. Die eten van twee walletjes: wel de lusten maar niet de lasten. Als er ooit gestemd moet worden over een verbod van burka's dan stem ik voor. Je woont in Nederland, dus dan moet je ook maar integreren."

662 GELOOF SUR/HIND MAASHAVEN

Een Hindoestaanse vrouw
 Locatie-interview
 6 december 2006

De Hindoestaanse vrouw: "Ik geloof. Ik heb een klein huisaltaar en bid elke dag. Mijn familie en ik geloven nog actief en we gaan ook naar de mandir. Als iemand jarig is, houden we zeker bij de ronde getallen altijd een grote dienst. Op mijn 75e hadden de kinderen een grote verrassingsparty georganiseerd. Iedereen was aanwezig, in La Riviera, die grote danszaal in Schiedam. Er was een dienst en muziek en eten. Ook huwelijken en crematies worden op z'n Hindoestaans gevierd met alle rituelen van dien. Baby's worden ingewijd met een soort dopen, als ze drie, vijf of zeven maanden zijn. Op de oneven maanden worden ze kaal geschoren, ook de mesjes, want nesthaar wordt als onrein beschouwd. De kinderen ondergaan het ritueel, waarna ze baden en mooie kleren aan krijgen."

663 MINDER/MEERDERHEID MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongere
 Straatinterview
 24 januari 2007

Een Marokkaanse jongen, 19 jaar: "Het is wel een achterstandswijk. De politie is hier wel anders dan in andere wijken. Dat wel. Je wordt hier gezien als een van de hangjongeren. Er wordt anders naar je gekeken. Niet door alle politieagenten, maar je hebt ze wel. Ik reageer daar niet op. Ik kijk ze niet eens aan. Ik loop gewoon door."

664 GELOOF MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongere
 Straatinterview
 24 januari 2007

Een Marokkaanse jongen, 19 jaar: "De Islam betekent heel veel. Het is belangrijker dan voetbal. Komt wel daarboven. Ik ben niet echt streng gelovig. Ik probeer ook zo goed mogelijk als een moslim te leven. Maar ik doe ook dingen die ons geloof afkeurt. Roken bijvoorbeeld. Wordt niet echt afgekeurd, maar wel als schadelijk voor de gezondheid. Of bidden. Ik bid niet, maar het moet wel. Elke dag 5 keer. De moskee hoeft niet speciaal. Je kan ook gewoon thuis bidden. Het duurt niet lang, elke dag 5x en dan 2 minuten. Ik doe wel mee aan de Ramadam. Ik hoop het wel te veranderen. Inshallah zeggen wij dan."

665 DOOD MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongere
 Straatinterview
 24 januari 2007

Een Marokkaanse jongen, 19 jaar: "Er is een hemel en een hel. Ik geloof dat je een geest wordt, zeg maar. En als je slechte dingen hebt gedaan, dat God je straft. Maar misschien eerder op deze aarde, want 'what goes around comes around', toch"? Dat staat in de Koran, maar het is ook een uitspraak van mezelf. Daar geloof ik in."

666 LIEFDE/LUST MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongere
 Straatinterview
 24 januari 2007

Een Marokkaanse jongen, 19 jaar: "Ik trouw op de traditionele manier. Ik vind het wel een leuke manier. Op het derde dag gaat de man de vrouw ophalen uit het huis. De vrouw wordt dan echt overgedragen. Op het feest zelf krijgt de vrouw een paar jurken. Ze is dan de prinses van de dag. Alleen die dag? Ja, en anders hopen dat je een lieve man hebt. Ik wil een vrouw met een islamitische achtergrond. Op een gegeven moment gaat het toch niet opschieten. Er zijn een paar dingen waar jij je aan moet houden. Als zij het anders wil? Daarom is het ook veel gemakkelijker om in een keer met een vrouw te trouwen met een zelfde achtergrond. Ja toch!"

667 IK/GENERATIE MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongere
Straatinterview
24 januari 2007

Een Marokkaanse jongen, 19 jaar: "Mijn opa en vader zijn veel harder. Ze hebben veel meer meegemaakt. Hebben moeten bikkelen voor hun geld. Ze zijn vroeg getrouwd. Mijn vader had op zijn achttiende al een kind en moest later voor veel kinderen zorgen. Voor mijn moeder was het leven ook veel harder. Die moest ook werken en geld brengen naar huis. Ik ben 21. Ik kan me niet voorstellen dat ik nu getrouwd zou zijn met al een kind van drie. Zij zijn veel sneller volwassen geworden. Als ik op me plaats gezet moet worden, dan hoor ik die verhalen wel eens. Soms gaan we zitten en praten over die dingen. Maar als ik problemen heb dan ga ik naar mijn broer."

668 TOEKOMST MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongere
Straatinterview
24 januari 2007

Een Marokkaanse jongen, 19 jaar: "Ik voel me wel volwassen. Maar trouwen, huur betalen, voor de kinderen zorgen, daar ben ik nog niet klaar voor. Daarvoor heb ik een vaste baan nodig en moet ik wat serieuzer worden. Ik had beter mijn best moeten doen op school. Dat heb je echt nodig. Ik zie jongeren die verder zijn dan ik. Die al een baan hebben en elke maand 2.000 euro verdienen. Dat is toch veel geld. Ik word nu volwassen en ik krijg rekeningen, die ik moet betalen. Ik heb toch geld nodig. Je zit liever in een mooi huis en auto dan in een krot of zo? Hoe ik mijn toekomst zie? Heel dichtbij me moeder."

669 GELOOF MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongere
Straatinterview
24 januari 2007

Een Marokkaanse jongen, 21 jaar: "Ik ben moslim. Ik bid niet elke dag. Ik doe ook verkeerde dingen, maar geloof staat voor mij ook niet nummer een. Meiden vind ik moeilijk. Dat je voor je trouwen niet aan gemeenschap mag doen. Ik trouw wel een niet-moslim vrouw. Voor mij is het belangrijk dat je van elkaar houdt. Bidden heb ik wel gedaan. Ik was op het slechte

pad. Op een dag stond ik op en ging ik weer op het rechte pad. Ik ging ook weer bidden. Maar ik had steeds andere plannen voor de dagen. Er was geen plaats voor het bidden. Op een gegeven moment ga je alleen in de avond bidden en dan heeft het ook geen zin meer. Want er zijn daar vaste tijden voor."

670 DOOD MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongere
Straatinterview
24 januari 2007

Een Marokkaanse jongen, 21 jaar: "Een hemel en hel natuurlijk. Ik denk dat als je veel slechte dingen hebt gedaan, dat je ook veel moet gaan bidden. Nee, cremeren mag niet. Je hebt je lichaam geleend op deze aarde en daarna moet je hem schoon weer teruggeven."

671 MAN/VROUW MAR PAUL KRUGERSTRAAT

Een jongere
Straatinterview
24 januari 2007

Een Marokkaanse jongen, 21 jaar: "Ik heb een goede band met mijn vader. Hij is belangrijk voor me. Ik kijk ook tegen hem op. Ik wil later een vrouw, twee kinderen: een jongen en een meisje. Als ik twee meisjes krijg, ja dan voor je het weet hebben we er acht. Ik wil ook een vette wagen met een koopwoning op mijn naam! Op jouw naam? Die is dan toch van mij! In deze wijk? Ja, dat zal wel."

672 DOOD NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een wijkbewoonster
Locatie-interview
24 januari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw, 54 jaar: "Mijn vader is afgelopen jaar overleden. Hij was dementerend en het verliep heel langzaam. Eigenlijk vond ik het voor hem fijn dat het over was. Hij had zoveel pijn op den duur en het is eigenlijk heel goed en rustig verlopen. Ik mis hem wel. Maar niet zijn verdriet en pijn. Hij is erg mooi dood gegaan. Ook het regelen van zijn begrafenis met mijn broers en zussen is

echt erg mooi geweest. Iedereen had een inbreng over bijvoorbeeld zijn muzieksmaak. Mijn moeder is van het ene op het andere moment gestorven. Daarmee heb ik het erg zwaar gehad. Ik had geen afscheid kunnen nemen. Ineens was ze weg. Ik vond dat onbegrijpelijk. Ik was een moederkind. De jongste uit het gezin. Ik had een speciale band met haar. Toen ze gestorven was, had ik hele nare gedachten. Waarom zij en niet mijn vader. Gelukkig is de band met mijn vader na haar dood vrij snel hersteld.”

673 DOOD NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een wijkbewoonster
Locatie-interview
24 januari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw, 54 jaar: “Ik geloof in de mens zelf. Ik geloof dat de goedheid in jezelf moet zitten. Er is toch iets en ik denk dat je toch zelf iets van je leven moet maken. Met de dood is het leven voor mij dan OOK gewoon afgelopen. Maar bij mijn kinderen en kleinkinderen zal ik dan verder voort blijven bestaan. Ik geloof dat dat gewoon door en door en door gaat. Ik wil graag gecremeerd worden. Mijn vader is ook gecremeerd en dat vond ik wel mooi. Ik heb een soort altaartje ingericht met die urn erin en de olifantengod Kanis, een mooie god uit het Hindoeïsme, de God van de Huisvrede. Er staan ook nog allerlei dingentjes omheen. Foto's van bepaalde mensen die mijn dierbaar waren en er nu niet meer zijn. Ik vind het mooi om een herinnering te hebben. Ik wil wel een merkteken op een begraafplaats hebben, ook al ben ik gecremeerd. Dat wil ik ook voor mij naasten en dierbaren.”

674 IK/FAMILIE NED PAUL KRUGERSTRAAT

Een wijkbewoonster
Locatie-interview
24 januari 2007

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw, 54 jaar: “Ik heb mijn vrienden nooit los kunnen zien van familie en mensen om me heen. Als mensen vragen van wie houd je nou het meest, dan kan ik daarop geen antwoord geven. Ze zijn allemaal belangrijk voor me. Ik heb een Marokkaanse vriendin en een Turkse vriendin. Cultuur maakt niet veel uit. Ook al draagt iemand 3000 hoofddoeken het maakt voor mij allemaal niets uit. Je moet toch naar de persoon kijken.”

675 BESTAANS(ON)ZEKERHEID AFRI PAUL KRUGERSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
24 januari 2007

De buurtbewoonster, een Afrikaanse vrouw, 38 jaar: “Ik heb geen diploma's voor hier. Vroeger deed ik productiewerk in een fabriek. Ik wil heel graag weer gaan leren, want nu kan ik niets doen. Ik wil graag in de horeca werken. Ik wil eerst beginnen als horeca-assistent en dan kijken hoe het verder gaat. Maar ik ben er nog niet mee bezig. Ik zoek eerst meer informatie, want ik ben ook al wat ouder. Ik heb het gevraagd, maar met mijn leeftijd wordt het moeilijk. Horeca is meer iets voor jongeren. Ik ben 38 jaar en kan geen werk vinden.”

676 GELOOF AFRI PAUL KRUGERSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
24 januari 2007

De buurtbewoonster, een Afrikaanse vrouw, 38 jaar: “Ik ben christen. Ik ga naar de kerk, elke zondag, samen met anderen. Mijn zoon bidt wel voor het eten en voor het slapengaan. Ik bid niet zo vaak. Ik ga met anderen naar de kerk en daarna voel ik me weer goed. Na de kerk is alles weg. Of ik in de hemel en hel geloof? Ik geloof alleen in God. Ik kan ook geen kritiek geven over andere geloven. Ik geloof in mijn God. Mijn kinderen mogen zelf bepalen of zij naar de kerk gaan.”

677 MAN/VROUW TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Voor mij dochter geldt hetzelfde. Ik wil ook niet dat zij zonden begaat. Zij mag voor haar huwelijk sowieso geen seks hebben. Wat als ze op kamers gaat wonen? Ze gaat niet op kamers! Ik zou er alles aandoen haar thuis te houden en dat ze hier kan slapen. Ik zou het haar zeer afraden. Als ze zelf wil uitzoeken hoe haar leven in elkaar steekt, daarvoor hoeft ze toch niet in haar eentje ver weg op een kamer te zitten? De nichtjes van mijn vrouw uit Karaman zitten allebei op de universiteit in Istanbul. Ze wonen op zichzelf. Daar gebeurt het

dus ook. Maar in Nederland zijn we bang. Als mijn dochter in Istanbul op kamers zou wonen, dat zou ik accepteren. Daar is iedereen hetzelfde qua geloof en cultuur. In Nederland zie ik alleen maar verschillen.”

678 ON/VEILIG OOG OLEANDERPLEIN

Buurtkrant Bloemhof
‘Kris Kras’ no.1 (2006)
16 mei 2007

Het OOG (Oleander Overleggroep) houdt zich concreet en direct bezig met leefbaarheid van de buurt. Conform hun werkwijze bestaat het OOG uit twee groepen, een signaleringsgroep en een overleggroep. De signaleringsgroep houdt een wekelijkse buurtschouw, de overleggroep zorgt voor de samenspraak met Vestia, Roteb en de politie. Dit buurtgeorganiseerde toezicht werpt zijn vruchten af.

679 GELOOF TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Mijn dochter zal als ze ouder wordt ook een hoofddoek gaan dragen. Maar het wordt steeds strenger. Bij de gemeente staan ze ook geen hoofddoek toe. Eigenlijk nergens meer. Als mijn kinderen later in Nederland een hoofddoek willen dragen, dat moeten ze daarin niet belemmerd worden. Zal een orthodoxe islam nog wel te combineren zijn met een leven in Nederland? Dat is een serieus dilemma. Ik leef op het moment vrij goed. Maar hoe is dat later voor mijn kinderen? Stel je voor dat mijn dochter een hoofddoek wil dragen en hier wil wonen en werken? Ik vraag me af of Nederland over vijftien jaar nog wel zo liberaal is. Of zeggen ze dan: ‘we hebben genoeg Bulgaren, die geen hoofddoek dragen?’”

680 GELOOF TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Mijn vrouw bidt vijf keer per dag en draagt sinds drie jaar een hoofddoek. Terwijl ik bijna nooit bid. Ook het

vrijdaggebed niet. Mijn vrouw zeurt me elke dag aan het hoofd waarom ik niet bid. Waarom ik de moskee niet bezoek? Misschien is het de tijd of ben ik te gemakkelijk opgegroeid. Mijn vrouw heeft wel gevraagd wat ik ervan vond, dat zij een hoofddoek ging dragen. Voor mij is het simpel. Zij doet dat uit overtuiging en ik respecteer dat. Ondanks dat de hele straat zei, dat ze haar mooie haren bedekte. Haar motivatie is het dat het in de koran staat. Daar staat dat vrouwen hun haar moeten bedekken. Een burka staat er niet in. Dat is te erg. Misschien heeft het met geld te maken. Want een vrouw met een burka hoeft niet meer naar de kapper of naar de zonnebank. Mijn vrouw gaat ook niet meer naar de kapper nu ze een hoofddoek draagt. Ook niet voor mij. Thuis. Daar doet ze wel lipstick en make up op.”

681 ON/VEILIG ALG BLOEMHOF

Buurtkrant Bloemhof
‘Kris Kras’ no.2 (2006)
16 mei 2007

Mensen Maken de Stad is een buurtgericht project dat zich onder meer richt op het maken van afspraken, het opstellen van leefregels en een straatagenda en op het vergroten van het onderlinge contact door het organiseren van bijvoorbeeld een gezamenlijke Iftarmaaltijd.

687 IK/ANDER TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Ik zou niet willen dat mijn dochter met een Surinamer trouwt en mijn zoon ook niet. Zelfs een Marokkaanse moslim zou ik niet eens willen. De zus van een vriend van mij is er met een Hindoestaan vandoor gegaan. Ze hebben vijf of zes jaar geen contact meer met elkaar gehad. Nu komen ze weer bij elkaar over de vloer. In het begin is vooral kwaadheid het belangrijkste. Maar ook de omgeving heeft een grote invloed. Als die toestaat dat ze weer welkom is, dan kan ik haar weer accepteren als dochter. Bovendien kan ik wel nee roepen, maar ik denk dat mijn dochter uiteindelijk toch doet wat haar goed lijkt. Of ze er dan met een Surinamer vandoor gaat of niet ... Ik zou nooit eerwraak plegen. Niet omdat mijn dochter er met een Nederlander of met iemand van een andere nationaliteit vandoor gaat.”

- 688 ON/VEILIG NED AFRIKAANDERPARK**
 Buurtpkrant Afrikaanderwijk 'BOA', no.2 (2006)
 16 mei 2007

Er worden vrijwilligers opgeroepen om zich in te zetten voor het Afrikaanderpark. Na de aanleg van het park zijn er naast positieve ontwikkelingen ook problemen ontstaan. De vrijwilligers worden verzocht zitting te nemen in een soort 'parkoverleg' waarin over oplossingen wordt nagedacht. Naast vrijwilligers wordt er ook een parkbeheerder aangesteld

- 692 BESTAANS(ON)ZEKERHEID NED AFRIKAANDERWIJK**
 Buurtpkrant Afrikaanderwijk 'BOA' no. 4 (2006)
 16 mei 2007

Het LOV, Leer- en Ontmoetingsproject voor Vrouwen, gaat taallessen aan huis organiseren. Vrouwen die de Nederlandse taal willen leren worden aan een docente gekoppeld met als doel het isolement van bepaalde vrouwen te doorbreken. Het leggen van contact is doel en het leren van taal daartoe het middel.

- 700 ON/VEILIG NED AFRIKAANDERWIJK, BLOEMHOF**
 Buurtpkrant Afrikaanderwijk 'BOA' no.6 (2006)
 16 mei 2007 TOS,

Tuis Op Straat, bestaat 10 jaar. TOS vergroot de leefbaarheid voor jongeren op pleinen en straten door het scheppen van een fatsoenlijk speelklimaat. Bij de activiteiten van TOS worden ook zoveel mogelijk de ouders betrokken. Dit moet de sociale opbouw in buurten en wijken stimuleren. De ambitie van TOS is om met zoveel mogelijk jongeren samen te werken en deze activiteit uit te breiden naar andere wijken.

- 703 AUTORMID TURKS MARTINUS STEIJNSTRAAT**
 Buurtpkrant Afrikaanderwijk 'BOA' no. 7 (2006)
 16 mei 2007

Met naailes voor cliënten van de Pameijer Keer Kring, een instelling voor dagbesteding van verstandelijke gehandicapten, is de Kocatepe moskee de eerste Europese moskee die op deze wijze aandacht besteedt aan mensen met een handicap. Volgens de initiatiefnemers ontstaat er in de

migrantengemeenschappen steeds meer aandacht voor gehandicapten. Binnen de Kocatepe moskee is dit project met open armen ontvangen, temeer ook omdat men een multifunctionele instelling wil zijn.

- 711 DOOD CHIN JOUBERTSTRAAT**
 Moord op Hangfen Zhou Joubertstraat
 Rotterdams Dagblad,
 14 april 2002

In een van de kelderbergingen in de Joubertstraat is dinsdag 12 april het lichaam gevonden van een onbekende vrouw. De later als 22-jarige Chinese Hongfen Zhou geïdentificeerde vrouw bleek te zijn gewurgd. Zij woonde met haar broer in de flat van de berging van de moord. Uit een televisie reconstructie bleek dat zij op maandag 11 april, een dag voordat ze gevonden werd, nog in de supermarkt C1000 is gesignaleerd, waar ze appels en een Chinese kool kocht. De appels zijn later bij het lichaam van het slachtoffer teruggevonden. Vier maanden na de moord, werd een man opgepakt op verdenking van moord op een andere vrouw. Na deze aanhouding vermoedde de politie dat hij ook bij de moord op de Hongfen Zhou betrokken was. Uit onderzoek bleek dat DNA-materiaal op het lichaam van Hangfen Zhou overeen kwam met het DNA van de verdachte. Hierna bekende hij de moord gepleegd te hebben.

- 713 IK/GROEP MAR PUTSEBOCHT**
 Een medewerker van een jongerenvereniging
 Locatie-interview
 19 december 2006

De jongerenwerker: "Het pleintje voor het buurthuis Kamelia is voor jongeren een hele strategische plek. Daar kunnen ze rondhangen. Daar kunnen ze klooiën. Het is een anonieme plek. Het is de plaats van iedereen en niemand."

- 718 LITERATUUR, STATISTIEKEN EN WEBSITES, AFRIKAANDERWIJK, BLOEMHOF**
 Literatuur, statistieken en websites Afrikaanderwijk, Bloemhof
 Juni 2007

Literatuur:

AALDERS, H., De wijkgedachte in Rotterdam (Rotterdam 1992) Niet-gepubliceerde doctoraalscriptie. **ANDRIESEN, G., EN REIJNDORP A.**, De actualiteit van de sociologische en stedenbouwkundige discussies over Zuidwijk, Pendrecht en Alexanderpolder (1994) **BLOEMHOF**. Een Rotterdamse stadsvernieuwingswijk. Uitgave van dienst Stedenbouw en Volkshuisvesting van de gemeente Rotterdam (april 1997) **BLOKLAND-POTTERS,T.**, Wat stadbewonders bindt. Sociale relaties in een achterstandswijk (1998) **BARBIERI, U.**, Stedenbouw in Rotterdam. Plannen en opstellen '40-'81 (1981) Buijs, Frank Jaap, Een moskee in de wijk; de vestiging van de Kocatepe-moskee in Rotterdam Zuid. Amsterdam 1998. **DEENEN, A.P.TH.**, Feijenoord. Verslag van een sociologisch onderzoek, uitgevoerd in opdracht van de gemeentelijke sociale dienst te Rotterdam (1965) **DIKMEN, SINASI**. De andere Turk. Satirische verhalen. Doornernik, Jeroen, Turkse moskeeën en maatschappelijke participatie: de institutionalisering van de Turkse islam in Nederland en de Duitse Bondsrepubliek. | Amsterdam 1991 **GRÜNFELD, F.**, **WEIMA, J.**, Leven in een Rotterdamse Randzone (Rotterdam 1957) **GRÜNFELD, F.**, Veenzicht. Leven in een na-oorlogse woonwijk (Rotterdam 1958) Bloemhof. Een Rotterdamse stadsvernieuwingswijk. Uitgave van Dienst Stedenbouw en Volkshuisvesting van de gemeente Rotterdam, (april 1997). **KATCHAZNOUNI, HOVHANNES**, Dashnagtzoutun has nothing to do anymore. Een verboden en vernietigd boek van de hand van de eerste President van de Armeense republiek tijdens de Armeense kwestie. **KAZANKAYA, GULAGA, SERIK. A** . Kleuren uit 2000. Foto's en gedichten. **KLERK, L.A., DE**, Stadsvernieuwing in Rotterdam, serie 'Planologische verkenningen, deel 2 ('s Gravenhage, 1982) **KLERK, L.A. DE, MOSCOVITER, H.**, En dat al voor de arbeidende klasse. 75 jaar volkshuisvesting Rotterdam, (Rotterdam 1992). **KRAAIJ, A., MAST, J., VAN DER**, Rotterdam Zuid. Voorstad tussen droom en land (1990) **LAAR, P. VAN DER**, Stad van formaat. Geschiedenis van Rotterdam in de negentiende en twintigste eeuw deel 2 (Zwolle 2000) **LUCAS, P.**, Overzicht van de bemoeiingen van het gemeentebestuur van Rotterdam met de sanering 1940 t/m 1972 (Rotterdam 1974) **NESIN, AZIZ**, Herinneringen van een balling. Een roman. **NIEUWENHUIS, J.**, Mensen maken een stad 1855-1955, (Rotterdam 1956), pp. 47-160. **OUDENAARDEN, JAN EN ZEVENBERGEN, CEES**. Historici Feijenoord.

Boeken:

PETER BLOKDIJK REIJNDORP, A., VEN, H. VAN DER, Een reuze vooruitgang. Utopie en praktijk in de zuidelijke tuinsteden van Rotterdam, (Rotterdam

1994). **REIJNDORP, A.**, 'Rommelen aan de marge, over de grenzen van de stadsvernieuwing.' Tien jaar stadsvernieuwing Rotterdam, lezingen burgerzaal stadhuis (Rotterdam 1984) **ROODE, H.S., DE**, 'Uitbreidingsplan-Zuid der gemeente Rotterdam' In: Tijdschrift voor volkshuisvesting en stedenbouw 7 (1926) **RUITER, F.**, de, '10 jaar stadsvernieuwing Rotterdam' In: **RUITER, F. ,DE, MEIJS, M., HABETS, A.**, (eds.) Stadsvernieuwing Rotterdam 1974-1984, deel I:Beleid (Rotterdam 1985) **WITTEVEEN, W.G.**, 'Rotterdam Zuid', In: Tijdschrift voor volkshuisvesting en stedenbouw 7 (1929) Statistieken: Bronnen: **BIRD** (website), **COS GBA** Statistieken over Afrikaanderwijk ten aanzien van bewonersaantallen, leeftijd, etniciteit, beroepsbevolking, onderwijs, inkomen, huisartsen, criminaliteit, tevredenheid met buurt; woningen (bouwjaar). Statistieken over Feijenoord ten aanzien van beroepsbevolking, winkels, werkloosheid & uitkering, opleiding, religie.

Websites:

WWW.AFRIKAANDERWIJK.NL: Site van de Bewoners Organisatie Afrikaanderwijk (BOA), inclusief de buurtkrant online, het Afrikaanderspel online, de agenda en activiteiten voor de jeugd maar zonder chatbox (relevant). De site is echter nog niet in optimaal gebruik. **WWW.BLOEMHOF.INFO**: Uitgebreide site met lokaal nieuws (uit de wijk) voor en door bewoners. Inclusief chatbox! **WWW.TOS-BLOEMHOF.NL**: Site van Thuis Op Straat(TOS), zij proberen de sfeer en leefbaarheid in de wijk Bloemhof te verbeteren. TOS doet dit door dagelijks activiteiten voor kinderen en jongeren te organiseren. Er is geen chatbox maar je kunt wel een bericht achterlaten. **WWW.BLOEMHOF.ORG**: Site van de Bewonersorganisatie Bloemhof. Op deze website kun je informatie vinden over de meest voorkomende zaken die spelen in de wijk. De site is nog in ontwikkeling dus minder relevant. Geen chatbox. **WWW.CINEACFEIJENOORD.TV**: Site over Cineac Feijenoord, dit is een wijktelevisie voor en door bewoners in Feijenoord. Voornamelijk het kinder - jongerenpersbureau leveren hieraan hun aandeel. Ze maken reportages en maken nieuws uit de wijk bekend, inclusief archief (geen chatbox). **WWW.COS.NL**: Site met alle statistieken en numerieke gegevens over Rotterdam en ook wijkniveau (relevant zoals is gebleken tijdens het onderzoek). **WWW.FEIJENOORD.ROTTERDAM.NL**: Site van de lokale overheid, waar voornamelijk de diensten worden aangeboden (is minder relevant). **WWW.GESCHIEDENISBANK-ZH.NL**: Geschiedenisbank voor Zuid Holland, inclusief beeldbank en forums (minder relevant dan de lokale sites). **WWW.HILLESLUIS.ORG**: Zeer uitgebreide site over de bewonersorganisatie Hillesluis. Alle

sociale onderwerpen / initiatieven worden op de site vertegenwoordigd (redelijk relevant). **WWW.HMR.ROTTERDAM.NL:** Site van het Historisch Museum Rotterdam, hierop worden de verschillende activiteiten bekendgemaakt. Op dit moment niets over Afrikaanderbuurt / Bloemhof dus minder relevant. **WWW.KEI-CENTRUM.NL:** Een landelijke site over stedelijke vernieuwing. Met links naar web-logs, diensten en projecten in verschillende wijken in Nederland. **WWW.ONSROTTERDAM.NL:** Site van het tijdschrift 'Ons Rotterdam' een historisch tijdschrift over Rotterdam. Het is redelijk relevant door het online archief, fotocollectie en nu een online speciale uitgave van 'Gebedshuizen in Rotterdam'. **WWW.PTMAFRIKAANDERWIJK06.WEB-LOG.NL:** Een site van een groep studenten die onderzoek deden naar het recreatief - voorzieningsniveau in de Afrikaanderwijk voor kinderen van vier t/m zestien jaar buiten schooltijd. Ook de resultaten van het onderzoek zijn op de site te vinden. **WWW.PTMBLOEMHOF.WEB-LOG.NL:** Een persoonlijke site van pabo-studenten die onderzoek deden naar de vrijetijdsmogelijkheden voor kinderen in Bloemhof, inclusief resultaten. **WWW.ROTTERODAMUM.NL:** Site van Historisch Genootschap Roterodamum. Is minder relevant maar wel handig om algemeen beeld van de geschiedenis van de stad te leren kennen (geen chatbox). **WWW.ROTTERDAMINDEX.NL:** Site met lokaal nieuws waarop gereageerd kan worden (door middel van inlognaam en wachtwoord, minder relevant) **WWW.ROTTERDAMMERS.NL:** Persoonlijke site van twee rotterdammers die hun herinneringen graag delen. Er zijn verschillende onderwerpen waarbij je kunt kijken / reageren, bijvoorbeeld 'wijken'. Redelijk relevant (communicatie is per email). **WWW.ROTTERDAM.STARTPAGINA.NL:** Algemene site met allerlei links over Rotterdam en ook op wijkniveau. Je kunt zoeken naar een specifiek onderwerp (bij begin van een onderzoek kan dit handig zijn). **WWW.ROTTERDAMZUID.NL:** Algemene site over nieuws uit Rotterdam Zuid, dat nieuws komt voornamelijk uit de lokale pers. Inclusief forum en archief. **WWW.ROTTERDAM010.NL:** Site over Rotterdam van toen en nu. Inclusief oude filmbeelden, foto's en andere herinneringen (ook op straat - wijkniveau). **WWW.SPR.ROTTERDAM.NL:** Site van het Sociaal Platform Rotterdam, een organisatie die andere partijen op wijkniveau inspireert om samen met bewoners tot originele oplossingen te komen voor verschillende problemen (ook iets minder relevant). **WWW.STEDENGESCHIEDENIS.NL:** Site van Jan van den Noort, historicus die allerlei onderzoek doet naar Rotterdam, ook op het gebied van welzijnsorganisaties op wijkniveau (minder relevant). **WWW.SWF.NL:** Over de organisatie Stichting Welzijn Feijenoord. Informatie over de organisatie, het beleid en allerlei adressen waar je terecht kunt (foto's van de wijk). Het is relevant

met betrekking tot stedelijke vernieuwing en welzijnsorganisaties. **WWW.TOP010.NL:** Deze site geeft allerlei informatie over Rotterdam in handige top 10 lijstjes. De top 10 van het hoogste en oudste gebouw, oudste, dikste en indrukwekkendste bomen, bekendste en succesvolste rotterdammer, belangrijkste monumenten, het mooiste, grootste en het beste van Rotterdam. Geen chatbox. **WWW.WIJKALLIANTIE.NL:** Algemene site, die landelijk actief is. Wijkalliantie steunt en verenigt mensen die hun wijk willen verbeteren (minder relevant).

719 DOOD NED STIELTJESPLEIN

Watersnood 1953: één dodelijk slachtoffer in Rotterdam Rosestraat, aan de kant van het Stieltjesplein Nieuwe Rotterdamse Courant, 2 februari 1953

Ook Rotterdam Zuid kreeg het zwaar te verduren tijdens de watersnoodramp van 1953. Het water richtte grote schade aan. Woningen en straten raakten overstroomd en tramrails waren lange tijd onbruikbaar. Er viel een dodelijk slachtoffer, de 72-jarige weduwe Visser-de Wolff. Aangenomen wordt dat zij is gealarmeerd door het water dat haar woning binnen stroomde en richting voordeur is gelopen. In de gang viel ze in de kruipruimte en verdrinkte. Het houten luik dat de kruipruimte normaal gesproken afsloot was waarschijnlijk door het water weggespoeld. Een buurman hoorde lawaai in de woning, sloeg een ruit in en drong het huis binnen. Helaas kwam zijn hulp voor mevrouw Visser-De Wolff te laat. Wel kon hij nog een medebewoonster, de weduwe Visser-Evegroen, uit de woning redden.

720 MAN/VROUW CABO RETIEFSTRAAT

Een jonge Kaapverdise vrouw
Locatie-interview
17 februari 2007

Jonge Kaapverdise vrouw, moeder van een kind: "Ik geef dansles aan een dansgroep. Ik geef al vanaf mijn 16e dansles. Ik heb ook in de wijk lesgegeven. Daar kwamen heel veel verschillende kinderen op af, ook van verschillende culturen. Maar mensen hebben hier zo weinig geld, dat is jammer. De buurthuizen zitten vol met jongens. En als er al activiteiten voor meisjes zijn, dan is dat meestal op een donderdag en alleen streetdance, knutselen of tv kijken. Meiden willen ook een balletje

gaan schieten buiten, of gaan carten. Wij willen ook leuke dingen gaan doen, zoals de jongens. Ik vind het jammer dat ze in de wijk zich meer richten op jongensactiviteiten dan op die van meisjes. Elk buurthuis is zo: Plein 3, De Arend ... Dat is niet leuk. De activiteiten voor de meisjes zijn altijd zo truttig. Meisjes zijn niet allemaal truttig. Daar moeten ze ook meer op letten. Ik ken ook buurthuizen waar ze jongens - en meidenactiviteiten door elkaar hebben. Daar zijn ook alle culturen door elkaar. Dat is leuk. Zo moeten ze het doen. Niet meisjes en jongens apart. Gewoon door elkaar.”

721 ON/VEILIG TURKS OLEANDERPLEIN

Een Turkse man
Straatinterview
22 november 2007

De heer V., op zijn 13e jaar naar Nederland gekomen, werkt nu als vrijwilliger 5 dagen in de week in de kantine van het wijkgebouw Oleander: “Ik woon nu al 27 jaar in Rotterdam Zuid. Ik ben hier opgegroeid dus ik vind het wel fijn hier. Ik voel me hier thuis. Vroeger had ik last van het dealen op het plein. Maar het is minder geworden. Aan de andere kant kwam de politie vroeger vaker. Toen waren er ook veel aanhoudingen en zo, maar dat zie je nu niet meer. Nu doet de politie er niets meer aan. Waarschijnlijk dat het om kleine bedragen gaat, denk ik. De idee dat de politie er niets meer aan doet, vind ik wel onprettig. De overheid moet er meer aan doen. Maar of ze dat wel willen. Rotterdam is een grote havenstad, als begrijpt wat ik bedoel.”

722 AUTORHERK TURKS CRONJESTRAAT

Twee medewerkers van de DSB
Locatie-interview
16 februari 2007

Op moment van de uitgave van dit recordboek bestaat de DSB niet meer op deze locatie, opgeheven. De DSB is een seculiere organisatie, dat wil zeggen dat ze niet vanuit een religieuze traditie opeert, maar vanuit een maatschappelijk motief. Bij de DSB is dat de sociaal democratie. Voor wat betreft het geloof heeft men een liberaal standpunt en staan zij open voor Alevieten, Soennieten, niet-gelovigen enz. DSB leden zien zich als Turkse Nederlanders. Politiek gezien kun je de DSB-ers terug vinden in de

PvdA, CDA, SP en D’66. DSB leden komen voor een deel voort uit de Kocatepe Moskee (Diyanet) (niet uit de hoek van Birlik, dat is Milli Goros), voor een deel uit de hoek van Versaar (nationalisten) en voor een beperkt deel uit Halk Birligi (Trotskisten). Tot een paar jaar terug (2004) was DSB een bloeiende vereniging: elke dag open, altijd activiteiten, 5 dagen in de week. Drie jaar geleden werd de subsidie teruggedraaid als gevolg van het stopzetten van het categoriaal beleid. Instellingen en zelforganisaties, die alleen voor één gemeenschap actief waren, kregen geen overheidsgeld meer. Diversiteit moest voorop staan. Hoewel de DSB een progressieve organisatie is, was dat aan de Cronjestraat een te grote opgave. Tot aan het einde legde men zich vooral toe op wijk- en straatgerichte activiteiten, als Opzoomeren en dergelijke. Zo maakte een vrouwengroep gebruik van de ruimte, waren er kinderactiviteiten. Er werd ook opvoedingsondersteuning gegeven door een Turkse pedagoog, taalcursussen en sportactiviteiten. De huiswerkbegeleiding was al eerder vanwege geldzorgen gestopt.

723 AUTORMID NED PIMPERNELSTRAAT

Een bewonersvertegenwoordiger
Netwerkgesprek
22 november 2006

De bewonersvertegenwoordiger: “Op het hoogtepunt van de actie zijn we met alle vrouwen uit de straat naar de woningbouwvereniging getrokken. Wij wilden iets aan de woningen gedaan hebben. Die waren niet goed, veel te vochtig. De woningbouwvereniging verweet de vrouwen dat ze maar beter moesten luchten. Zij dachten, dat die Turkse vrouwen toch niet beter wisten. Die vrouwen waren woest. Alsof zij er iets aan konden doen. Ze huilden van nijd. Zij wilden ook gewoon een goede plek om te wonen. Zij wilden er ook bij horen en dan kregen ze dit verwijt. Vestia heeft achteraf haar fout ingezien en begrepen dat ze een veel te gemakkelijke opstelling hadden gekozen. Gelukkig hebben ze dat later goed gemaakt.”

724 AUTORMID NED PIMPERNELSTRAAT

Een wijkagent
Netwerkgesprek
19 december 2006

De wijkagent: “Vroeger domineerde Cees Engel de Pimpernelstraat. Wie dat

was? Dat was een van de grote huisjesmelkers van Rotterdam. Die is er door acties van de buurt uitgewerkt. Mede met hulp van een Turkse familie.”

725 IK/GROEP MAR PUTSEBOCHT

Een jongerenwerker
Netwerkgesprek
24 oktober 2006

De jongerenwerker: “De wereld van die jongeren is enorm extreem. Het kost ook veel moeite je daaruit los te maken. Ik heb vorig jaar een jongen ontmoet, 23 jaar, die de weg volledig kwijt was. Drugs. Ik kende hem alleen van groeten en bellen (!). Ik was nog de enige die naar hem om keek. Hij kon bij mij thuis komen. Hij was altijd welkom. Om zich uit het wereldje van de drugs los te maken, moest hij alles lozen. Alles afstaan en alle contacten verbreken. Het kost enorm veel trots naar je omgeving om dat te doen. Maar je komt er wel als man uit.”

726 DOOD NED ROSESTRAAT

Moord op een 28-jarige man Rosestraat, Albeda College.
Rotterdams Dagblad.
24 november 2003

In de nacht van zondag 23 november 2003 werd in alle vroegte een jongeman van 28 jaar op een paar honderd meter van zijn huis op de stoep van het Albeda College doodgestoken. ‘Nog drie keer vallen en hij was veilig thuis geweest’, vertelde de broer van het slachtoffer met tranen in zijn ogen. Zijn broer was een fervent Feyenoordfan en was die nacht wezen stappen. Zijn vriend nam de taxi naar huis, hij is gaan lopen, maar niet thuis aangekomen. Men vermoedt roofmoord als motief, omdat zijn telefoon, portemonnee en papieren weg waren. Op het plaatsdelict groeit de berg bloemen, Feyenoordvlaggen en flikkerende kaarsjes. In de loop van de dag verzamelde zich ook een groep van ongeveer honderd mede Feyenoordsupporters in de Rosestraat. Het gerucht ging dat het slachtoffer die de bewuste zondagnacht vanuit een shoarmazaak was gevolgd door een groep allochtone jongens. Er heerste een zucht naar wraak onder de rouwenden en men trok naar de Beijerlandse laan, waar het tot een botsing kwam met de politie. Na een half uur keerde de rust terug. Uit voorzorg had men wel twee shoarmazaken gevraagd de deuren te sluiten.

727 IK/GROEP TURKS PUTSEBOCHT

Een medewerker van een jongerenvereniging
Locatie-interview
21 november 2006

De medewerker: “Bij Kamelia is een hangplek. Mijn moeder woont daartegenover in een 55+-woning. Toen die jongeren een keer tot elf uur lawaai maakten, heb ik ze verteld dat mijn moeder daar last van heeft. Dat werkte. Als je respect toont, krijg je ook respect terug.”

728 ETNISCH NED AFRIKAANDERPLEIN, SOLO

Een bedrijfsleider
Diepte-interview
December 2006

De bedrijfsleider: “Solo is een leerling-leermeester project. De leermeesters hebben zelf een etnisch diverse achtergrond en komen uit de verschillende probleemwijken. Dat sluit goed aan bij de leerlingen. Ook hun samenstelling is zeer divers: Marokkaans, Antilliaans, Pakistaans en Bosnisch. Het werk schept een band, anders zouden ze elkaar op straat niet groeten. Men zou eerder ruzie maken. De leerlingen zijn heel sfeergevoelig. Voor sommige jongeren is ‘eer’ het belangrijkste. De leermeesters/bedrijfsleider gaan echt voorzichtig met de leerlingen om, omdat kleine simpele dingen al snel kunnen escaleren. Zo speelt bij ons de traditionele rolverdeling tussen man/vrouw ook door in het werk. Een vrouwelijke assistent wordt door de meeste mannelijke leerlingen minder serieus genomen dan een mannelijke assistent.”

729 BESTAANS(ON)ZEKERHEID NED AFRIKAANDERPLEIN, SOLO

Een bedrijfsleider
Diepte-interview
December 2006

De bedrijfsleider: “De uitzichtloosheid van de wijk, van de bewoners en de situatie van sommige leerlingen heeft mij zeer verbaasd. Dit had ik niet verwacht. Op het werk komen we allerlei soorten problemen tegen als gebroken gezinnen, criminaliteit, tienermoeders. Hier zien we duidelijk de keerzijde van de maatschappij, mensen met een uitkering, of de ouders van leerlingen die hun school niet eens kunnen betalen, waardoor leerlingen

van het project af moeten. Of juist leerlingen, die op zichzelf zijn aangewezen en zonder ouders of familie leven. Wij krijgen hier leerlingen van niveau 1, wat betekent dat je in feite start met de opvoeding. Dan gaat het om hele simpele dingen, zoals omgaan met elkaar, niet te snel boos worden of te snel opgeven. Ook dat wordt hier aan leerlingen geleerd.”

730 ON/VEILIG SUR/HIND AFRIKAANDERPLEIN
Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
18 januari 2007

De buurtbewoner: “Solo had met oud en nieuw (2007) uit voorzorg hun ramen dichtgespijkerd. Dat had het zwembad ook beter kunnen doen. Daar lagen op 1 januari alle ramen er uit.”

731 AUTORMID NED AFRIKAANDERPLEIN, SOLO
Een buurtbewoonster
Diepte-interview
14 februari 2007

De buurtbewoonster: “Ik ben daar (bij Solo) nog niet geweest. Mijn zoon vindt het wel leuk. Ik wil daar ook een keer gaan eten, maar het komt er steeds niet van. Als ik er wel eens langs loop, zie ik weinig mensen zitten. Volgens mij komen er geen mensen uit de buurt. Mijn buurtgenoten in elk geval niet. Er komen alleen maar mensen van buiten de wijk eten. Ik zeg het je: weet je hoelang zo’n project duurt? Nou joh, zo’n 2 of 3 jaar en dan is het toch weer voorbij. Nee, vooral de Turken eten toch liever thuis met z’n allen. Je ziet ze niet zo gauw in een restaurant. Die zoeken elkaar juist op, thuis.”

732 ON/VEILIG NED 2E BALSEMIENSTRAAT, POORTGEBOUW
Een medewerkers van de woningbouwvereniging
Een buurtbewoonster
Netwerkgesprek straatinterview
vanaf 1 november 2006

De medewerker: “We moesten op een gegeven moment de buurt rond het Poortgebouw ‘straatonvriendelijk’ maken. Er was te veel overlast van

voetballende kinderen. Het fietsen over de stoep hebben we er uit gehaald door betonnen bollen te plaatsen en om het voetballen de muur tegen te gaan zijn er rasters voor geplaatst”. De buurtbewoonster, ca 50 jaar: “De overlast die we hebben gehad van de jeugd onder de poort is een stuk minder geworden. Ja, want mijn dochter van 22 durfde ‘s avonds niet de straat uit. Het zijn vooral hangjongeren die in de poort staan. Om er wat tegen te doen hebben we formulieren ingevuld bij de wijkpolitie. De politie is er toen beter op gaan letten. Als de aandacht van de politie verslaptte, kwamen de jongeren weer terug. Dit rondje hier bij de poort vind ik nu wel veilig.”

733 AUTORHERK TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

De buurtbewoner: “Weet je waarom Pamuk zo tegen Turkije is. Pamuk is een Koerd. Koerden zijn 0% aangepast aan Turkije. Zij willen een eigen staat, een zuivere Koerdische staat. Ik ben zwaar tegen een onafhankelijk Koerdistan. Irak moet één blijven. De olie moet over heel Irak verdeeld worden. Anders krijg je alleen maar armoede. Laat ze eerst Istanbul maar gaan zuiveren. Daar wonen 1 miljoen Koerden. Of neem eerwraak? Eerwraak komt heel veel voor. Weet je waar? Eerwraak hoort bij de Koerden. Eerwraak is een mannenzaak. Ook dat staat niet in de Koran. Ze doen het omdat de familienaam geschonden is. In mijn dorp, Karaman in het zuidoosten van Turkije heb ik dat soort verhalen nog nooit gehoord. Ik ken het alleen van naam, van de Koerden. Maar stel dat je vrouw in bed ligt met een andere man. Uit kwaadheid doe je die man toch wat aan. Dat zou een Nederlander ook kunnen overkomen.”

734 DOOD NED JOUBERTSTRAAT
Crime Passionel in de Joubertstraat Joubertstraat
Rotterdams Dagblad,
8 augustus 2005

Op 14 mei 1997 ging Marciano Ernst naar het huis van zijn ex-vriendin. Toen zij hem niet binnenliet, vertrok hij in overspannen toestand naar haar nieuwe vriend, die in de Joubertstraat woonde. Deze ontkende een relatie met Marciano’s ex te hebben en er ontstond een woordenwisseling bij hem aan de deur, alwaar Marciano hem neerstak met een mes. Het slachtoffer overleed later in het ziekenhuis op 34-jarige leeftijd. Marciano was zelf toen 26 jaar oud. Marciano Ernst heeft zich bij de

politie gemeld en een bekentenis afgelegd. Hij is veroordeeld tot twee jaar cel en tbs.

- 735 DOOD NED GROENE HILLEDIJK**
 Stoomtram doodt twee kinderen.
 Groene Hilledijk/Dreef, Rotterdam.
 Rotterdamsch Nieuwsblad, 9 juni 1938.

In de avond van 8 juni 1938 reed de schillenboer met drie kinderen op zijn wagen van de Dreef het kruispunt met de Hilledijk op. Van tegenovergestelde richting kwam de stoomtram aangereden. Deze waarschuwde volgens protocol. Van het snerpande geluid schrok het paard van de schillenwagen en dat sprong rechts de rails op. De schillenboer heeft nog geprobeerd het paard en de wagen van de rails te krijgen. Ondanks remmen kon de trammachinist een botsing niet voorkomen. De locomotief greep de wagen ter hoogte van de bok. Twee van de kinderen waren op slag dood. Het derde bleef wonderwel op de wagen en raakte slechts licht gewond.

- 736 IK/GROEP TURKS AFRIKAANDERPLEIN**
 Een vrijwilliger van de jongerenvereniging
 Diepte-interview
 25 oktober 2006

Rond het Afrikaanderplein veroorzaken met name Turkse jongeren criminaliteit en overlast. De vrijwilliger: "Ik ken ze persoonlijk. Het zijn allemaal jongens uit de wijk. Zo'n 5 a 6 jongens steken de rest aan. Zij zijn de slechteriken, de hoofdrolspelers. Ik spreek ze wel eens aan, dat ze slecht doen, dat ze geen goed voorbeeld geven en geen eer doen aan de familie. Je hebt gelijk zeggen ze. Vaak hebben deze jongens geen ouders hier. Of ze worden niet opgevoed, omdat de ouders de hele dag in het theehuis rondhangen. Deze jongeren laten zich verleiden tot slechte daden. Maar ik weet verder ook niet waarom ze zich zo gedragen."

- 737 IK/GENERATIE TURKS MOSKEE**
 Een lid van de jongerenvereniging
 Diepte-interview
 25 oktober 2006

De deelnemer: "De 1e generatie komt echt nog uit de oude cultuur. Daar is

de vader de baas. Die zijn veel autoritairder. De kinderen, die hier in Nederland zijn opgegroeid, hebben geleerd hun eigen beslissingen te nemen. Geleerd wat het is om in vrijheid te leven en zelfstandig te zijn. Die kun je geen bruid meer voordragen. Die kiezen zelf. Dat moeten Turkse ouders nu leren: "hun kinderen zo op te voeden, dat zij zelf hun beslissingen kunnen nemen."

- 738 ON/VEILIG NED OLEANDERPLEIN**
 Een wijkagent
 Netwerkgesprek
 19 december 2006

De wijkagent: "Op een gegeven moment stonden wij met een tafel met koffie en thee op straat, de politie, de buurtwerkers en enkele actieve bewoners. Iedereen die langs kwam werd gevraagd hoe de wijk moest worden verbeterd en of men actief wilde worden. De uitkomst van die enquête is met bewoners besproken en dat leidde tot de oprichting van het OOG: het Overleg Oleandergroep. Verschillende bewoners van het plein zijn daar lid van. Het is een divers samengesteld groepje. Zij hebben afgelopen Ramadan een Iftarviering georganiseerd voor de wijk, onder het plein in de parkeergarage. Daar kwamen meer dan 200 bewoners op af. Dat was een succes."

- 739 SCHEIDING TURKS PIMPERNELSTRAAT**
 Een buurtbewoner
 Straatinterview
 20 november

De buurtbewoner: "10 december word ik 61 jaar. Ik kom uit Nevsehir (Turkije). In deze straat woon ik sinds 1979. Toen wij hier pas kwamen wonen, waren wij de enige buitenlanders. Er woonden alleen maar Nederlanders. We konden ook heel goed met ze opschieten. Nu wonen er alleen maar buitenlanders. Er wonen hier Marokkanen, Hindoestanen, Pakistanen en Turken. Er zijn wel 8 a 10 culturen in deze straat. Er gebeuren soms wel dingen die niet horen, zoals mensen die hun vuil uit de raam gooien en noem maar op. Maar je kunt niks zeggen, want anders krijg je ruzie. Vorig jaar hebben we problemen gehad met een Surinaamse vrouw. Ze was op visite bij de buurvrouw en mijn dochter liep hun deur voorbij met haar kinderwagen waar mijn kleinkind in zat. De Surinaamse vrouw

begon tegen de kinderwagen aan de schoppen en riep dat we die kinderwagen hier weg moesten halen. Ik weet dat het een smalle straat is hier, maar mijn dochter moest er ook langs. Ze kan moeilijk over straat gaan met de kinderwagen. En waarom moet ze schoppen en schelden, ze kon het ook normaal vragen. Maar dat heeft zeker met cultuur te maken? Die Surinaamse vrouw had een mes in haar hand en ze heeft mij een klap verkocht en mijn bril kapot geslagen, maar de politie deed niets. Had ik dat bij haar gedaan, dan hadden ze me gelijk meegenomen. Onze Nederlandse burens waren zo niet. De laatste jaren hebben ze hier steeds meer buitenlanders geplaatst. Dat is een grote fout geweest van de gemeente. Ze hadden de buitenlanders beter moeten verdelen. Je hebt van alles hier: hoeren, junks, dealers. Dit betekent niet dat alle buitenlanders slecht zijn, er zijn ook Nederlanders bij die van alles doen.”

740 SCHEIDING NED PUTSEBOCHT

Een familie

Locatie-interview

21 december 2006

De familie: “Als dit geen koophuis was geweest en wij niet aan het blok waren gekoppeld in een vereniging van eigenaren, dan waren wij allang weggeweest. Wij voelen ons niet meer thuis in de buurt. Er gebeuren ook de verschrikkelijkste dingen. Laatst zat een dochter van een Turkse familie verderop zo achter onze camper op straat te plassen. Dat kan natuurlijk niet en het is geen gezicht. Toen ik hem daarop aansprak zei hij doodleuk: ‘Wat maak jij je druk. Dat is toch de openbare weg. Daar mag ik toch zelf bepalen wat ik daar doe. Waar bemoei jij je mee’. De vrouw des huizes blijft half verscholen achter de voordeur staan. Mijn komst is blijkbaar al aangekondigd via een intern videobewakingssysteem. Verzwaarde sloten, prikkeldraad, buitenlicht en andere zaken versterken het beeld van een fortificatie tegen de boze buitenwereld. Een grote bouwvier achter haar moet de laatste verzekering zijn voor het geval het kwaad toch in huis komt. Mij lukt het zeker niet. Zij wil niet praten, zeker niet over de buurt. “Het heeft geen zin, want we gaan toch weg”. Maar elk woord waarmee ik haar voed, levert nieuwe opmerkingen te over op. Waar het hart van vol is ... Zij gaan gelukkig naar Twente verhuizen, naar haar oorspronkelijke plek. De sterk veranderende buurt en de frustraties van de vereniging van eigenaren zijn daar volledig debat aan: “Wij vormen met dit deel van de Putsebocht een vereniging van eigenaren van 19 huizen.

Helaas. Het functioneert absoluut niet. De Turkse eigenaren blokkeren de vereniging volledig. Zij weigeren geld uit te geven aan onderhoud en aan gezamenlijke kosten. Mijn man wordt voortdurend racisme verweten, maar hij discrimineert absoluut niet. Hij werkt op zijn werk zelfs samen met buitenlanders. Maar het is een puinhoop hier. Laatst lag de spiegel van de auto er weer af en was er nu zelfs ingebroken in de camper. Hier recht voor de deur. Aan de overkant is onlangs nog een pension met Polen opgerold. Wat dacht je, daar komen wel nieuwe bewoners in. Maar nee hoor, binnen een week zit er een Turkse winkel in. Het wordt alleen maar erger.”

741 IK/GROEP MAR PUTSEBOCHT

Een jongerenwerker

Netwerkgesprek

19 december 2006

De jongerenwerker over De Brug: “Hoe ik het ingooien van die ruiten verklaar? Ik denk het volgende ervan. De jeugd in Bloemhof zoekt spanning. Gewoon als gespreksstof. Om iets over de wijk te kunnen bepraten. Wat er in de wijk gebeurt, praat zich rond via internet, party peeps, msn. Op dat niveau wordt er een echte strijd geleverd tussen jongeren uit Hillesluis, West en Feijenoord. Wie de beste torie heeft, die wint. Alleen bouwen die jongeren eerder een naam op in het kwade dan het goede. Als je een keer iets goeds doet en succes boekt binnen het jongerenwerk, dan word je op party peeps al gauw neergezet als looser. Een tijdje geleden maakte Bloemhof naam als scooterscheurplek. Daar gebeurde ook van alles omheen: een gestripte scooter, die in de fik werd gestoken, politie achtervolgingen. Een jaar geleden waren er veel spanningen tussen jongeren en de politie. Een paar maanden terug zijn er een paar onruststokers opgepakt en die zitten nu in een gesloten inrichting. Anderen zijn door de politie weg uit de wijk verjaagd. Sindsdien was het rustig in de wijk. Het was gewoon te stil. Er moest weer leven in de brouwerij komen. De jongeren werden als brave zielen gezien en zakte in aanzien. Ik denk dat ze geprobeerd hebben hun goede bedoelingen van de laatste tijd weg te vlakken. Dit gangsterimago staat haaks op de idealen van participatie.”

742 DOOD NED GROENE HILLEDIJK

Stoomtram of ‘moordenaartje’. Dreef/ Groene Hilledijk

De stoomtram op IJsselmonde,

Bas van der Heiden, 1990.

De stoomtram reed vanaf 1904 van Rotterdam Zuid naar Spijkenisse.
De stoomtram was geen onverdeeld genoegen. Het bleek zo'n gevaarlijk verkeersdeelnemer, dat ze op Rotterdam Zuid in de volksmond ook wel het 'moordenaartje' werd genoemd. De stoomtram bleef tot 1956 dienst doen.

743 ON/VEILIG SOM PUTSEPLEIN
Een bezoeker van de moskee
Straatinterview
24 november 2006

De bezoeker: "Deze moskee is mijn lievelingsplek. Als ik veel tijd heb kom ik elke dag. Als ik veel werk heb, kom ik er alleen in het weekend."

744 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERWIJK
Een wijkbewoner
Straatinterview
24 november 2006

De wijkbewoner: "Als de kinderen om 20.00 uur op bed liggen dan heb ik even rust met mijn vrouw en zit ik het liefst op mijn vaste bank."

745 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERWIJK
Een wijkbewoonster
Straatinterview
24 november 2006

De wijkbewoonster: "Alles is hier lekker dichtbij. Je hebt hier veel Turkse winkels en ook de markt is ook lekker dichtbij."

746 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERPLEIN
Een jonge jongen
Straatinterview
24 november 2006

De jonge jongen: "Mijn favoriete plek? De markt."

747 ON/VEILIG TURKS CRONJESTRAAT
Een wijkbewoonster
Straatinterview

24 november 2006

De wijkbewoonster: "De markt. Die is lekker vlakbij. Maar liever zit ik thuis. Lees ik een boek."

748 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERWIJK
Een opbouwwerkster
Diepte-interview
12 december 2006

De opbouwwerkster: "De binnenterreinen in de wijk, dat zijn rustige plekken en groen. Ik hou van groen. Het Afrikaanderpark vind ik sowieso heel erg leuk. Vooral in de zomer, dan loop ik er graag even langs."

749 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERPLEIN
Een moskeebezoekster
Locatie-interview
12 december 2006

De bezoekster: "Mijn lievelingsplek is de moskee. Dinsdag, donderdag, vrijdag en zaterdag ben ik hier."

750 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERPLEIN
Een moskeebezoekster
Locatie-interview
12 december 2006

De bezoekster: "Mijn lievelingsplek is mijn eigen huis, waar ik met mijn kinderen kan zitten."

751 ON/VEILIG NED AFRIKAANDERWIJK
Een wijkbewoonster
Straatinterview
24 januari 2007

De wijkbewoonster: "Vroeger schepten de buurtwinkels wel een band. Een gevoel van samenhang. Daar kwam iedereen. Nu is er toch wel vaak de Turkse supermarkt. Daar heb ik niets op tegen. Het winkelaanbod kom je in een andere supermarkt ook wel tegen. Verder vind ik Afrikaanderwijk wel een leuke wijk. Het is een bescheiden wijk."

752 ON/VEILIG NED AFRIKAANDERWIJK

Een echtpaar
Diepte-interview
31 januari 2007

Het echtpaar: “De saamhorigheid dat telt hier en dat alles dicht bij elkaar ligt. De metro, de bus, de markt en ik ben binnen 5 minuten op Zuidplein.”

753 ON/VEILIG AFRI AFRIKAANDERPLEIN

Een wijkbewoner
Diepte-interview
14 maart 2007

De wijkbewoner: “De enige plek waar ik vaak ben is in het park. Daar voetbal ik.”

754 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERPLEIN

Een wijkbewoonster
Diepte-interview
7 maart 2007

De wijkbewoonster: “De markt. Als ik mijn hoofd buiten de deur steek, ben ik er al. De bibliotheek vind ik ook heel goed en de speeltuin voor de kinderen.”

755 ON/VEILIG NED MAASHAVEN

Een buurtbewoonster
Straatinterview
15 november 2006

De buurtbewoonster, een vrouw: “Ik voel me niet lekker als ik bij Maashaven loop en al helemaal niet als het schemerig wordt. Dus ik neem altijd een omweg. Het gekke is, mijn dochter doet dat ook.”

756 ON/VEILIG NED MAASHAVEN

Een buurtbewoonster
Netwerkgesprek
November 2006

De buurtbewoonster, een vrouw, 60 jaar: “Now&Wow geeft heel veel overlast in de wijk. Het verhaal gaat dat sinds Now&Wow er is, het aantal verkrachtingen is toegenomen. De buurt klaagt in elk geval steen en been over de herrie 's nachts, de auto's, het geplas en het overgeven. De deelgemeente houdt het verhaal echter weg.”

757 ON/VEILIG MAR TRANSVAALSTRAAT

Een jongerenwerker
Locatie-interview
November 2006

De jongerenwerker: “Mijn broertje heeft hier in de Transvaalstraat een keer een emmer heet water naar beneden gegooit. In de zomer staan de ramen open, en het was 's nachts zo'n kabaal van Now&Wow. Het is hier gratis parkeren. In Bloemhof en aan de Hilledijk moet je betalen. Het is altijd roepen, plassen, schreeuwen. Hij werd er doodziek van.”

758 ON/VEILIG NED MAASHAVEN

Een man op straat
Netwerkgesprek
13 maart 2007

De man: “Meneer, meneer, het is niet onbeleefd bedoeld hoor, maar spreekt u Nederlands. Ja. O, mag ik dan 3,50 euro voor een maaltijd in het Woonhotel.”

759 DOOD NED RIEBEEKSTRAAT

Een vrijwilligster
Locatie-interview
December 2006

De vrijwilligster, bewonersorganisatie: “Je wordt opgevreten door de wormen of je gaat naar de bakker. (crematie) Ik geloof niet in de hemel. Ik vind het erg om over de dood na te denken. De laatste tijd hoest ik veel en dan ben ik weleens bang dat ik dood ga. Ik praat er niet graag over. Wat gebeurt er met mijn kinderen en kleinkinderen als ik dood ga? Stel je voor dat er iets met kinderen of kleinkinderen gebeurt. Ik zou gek worden.”

760 SCHEIDING TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: "Mijn zoon wil niet tussen de Nederlanders wonen, maar hij gaat ook niet met Turken om. Hij vindt dat hij wordt buitengesloten door de Nederlanders. Hij zit in de vierde klas en zijn leraar zegt dat zij (Turken) hier niet thuis horen."

761 AUTORMID TURKS TRANSVAALSTRAAT

Een buurtbewoonster
Locatie-interview
14 oktober 2006

De buurtbewoonster, een Turkse vrouw: "Mijn dochter heeft onenigheid met haar docent. Deze maakt opmerkingen over haar kleding, zoals: 'waarom doe je dat aan, dat mogen de moslims toch niet dragen etc'. Ze kan daar niet tegen. Haar docent denkt dat alle moslims hetzelfde denken en hetzelfde doen, maar dat is niet zo. Het is net zoals bij de christenen: de een gaat elke week naar de kerk, en de ander niet. Mijn dochter wil hartchirurg worden, maar haar docent demotiveert haar door te zeggen dat ze later niet met een hoofddoek mag werken en zo. Ze is nog jong en misschien doet ze later haar hoofddoek wel af voor haar werk. Ik heb gezegd dat ze zich van dit alles niets moet aantrekken."

762 BESTAANS(ON)ZEKERHEID NED BLOEMHOF

Een medewerker
Netwerkgesprek
December 2006

De medewerker, woningbouwvereniging: "Buitenlanders hebben het vaak moeilijk en moeten knokken voor hun eigen hachje. Je ziet ook vaak een bepaalde stijl van leven uit de herkomstlanden terug in wijk. In elk geval hebben veel migranten in deze wijk moeite een sterk sociaal leven te organiseren. In huis is het vaak slordig. Er is veel vandalisme, ingetrapte deuren, misschien als gevolg van huiselijke ruzies. De jongeren gedragen zich vaak intimiderend: zij schoppen de buitendeur nog liever open dan deze gewoon open te doen. Sommigen leven ook op de rand van de

criminaliteit: vallen meisjes lastig, plegen diefstallen en overvallen. Hoe dan ook voor de meeste van hen is het leven hier toch veel beter dan de boerenstreken waar ze vaak vandaan komen."

763 SCHEIDING NED BLOEMHOF

Een wijkagent
Netwerkgesprek
19 januari 2007

De wijkagent, Bloemhof: "Als zelforganisaties al een keer samenwerken met andere organisaties en daarin ervaring op doen, dan zul je zelden zien dat zij die ervaring overdragen aan andere zelforganisaties. Ze houden de kennis voor zich."

764 LIEFDE/LUST MAR DE LA REYSTRAAT

Een vrijwilligster
Diepte-interview
24 oktober 2006

De vrijwilligster, Somalische moskee, een jonge Marokkaanse vrouw: "Ik ga wel eens joggen. De Erasmusbrug over, met mijn hoofddoek op. Als ik dan iemand achterop loop, denk ik: 'hier kom ik een vrouw met een hoofddoek, maar ik haal je wel in.' Als je er maar goed uit ziet. Dat is belangrijk. Als ik de kans krijg open ik een schoonheidssalon. Dat doe ik naast mijn werk in de moskee. Schoonheid en uiterlijk zijn belangrijk. Je schoonheid weerspiegelt je persoonlijkheid. Ik train mezelf ook in een sportschool. Vroeger was die alleen voor mannen, nu ook voor vrouwen - maar wel in gescheiden afdelingen, anders zou ik er niet komen."

765 DOOD NED ROSESTRAAT

Moord op een 28-jarige man Rosestraat, Albeda College.
Rotterdams Dagblad.
28 november 2003

De op 23 november 2003 vermoorde jonge Rotterdam is vrijdag de 28 november jl. begraven. Ruim tweehonderd familieleden, kennissen en naaste vrienden herdachten die ochtend het slachtoffer. Zij verzamelden zich onder meer bij de Kuip om daar een minuut stilte te houden. Die middag was er voor een breder publiek gelegenheid tot herdenken van de 28-

jarige Rotterdammer. Vier- tot vijfhonderd mensen verzamelden zich in de Rosestraat - bij de plek waar het slachtoffer werd gevonden en waar sinds zijn dood veel bloemen en Feyenoordspullen ter herdenking lagen. Vandaar trok de stoet zwijgzaam naar het Feyenoordstadion. Deelnemers aan de stille tocht droegen onder meer een spandoek bij zich met de tekst: 'You'll never walk alone'. Bij de Kuip bewezen vrienden, bekenden en onbekenden met fakkels, vuurwerk en het zingen van Feyenoordliederen hem de laatste eer. Het slachtoffer werd later die middag in Oud-IJsselmonde begraven.

766 AUTORNED MAR DE LA REYSTRAAT
Een vrijwilligster in de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

Een vrijwilligster diepte-interview 10 februari 2007 De vrijwilligster, Somalische moskee, een jonge Marokkaanse vrouw: "Ik voel me Nederlander, geen Marokkaan. Maar er zijn heel wat Marokkanen op dat Nederlanderschap afgeknapt. Die zijn daar echt negatief over. Na de moord op Fortuyn en Van Gogh moest alles beter: betere presentatie, betere toekomst, geen haat, meer eenheid en een vredelievende islam. Maar in plaats daarvan is er veel meer angst voor de veiligheid van de kinderen gekomen. Nederland was vroeger meer open, vriendelijker. Nu trekt men zich terug. Men voelt zich niet meer veilig bij elkaar en de kloof wordt groter."

767 TOEKOMST MAR DE LA REYSTRAAT
Een vrijwilligster in de moskee
Diepte-interview
10 februari 2007

Een vrijwilligster diepte-interview 10 februari 2007 De vrijwilligster, een jonge Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: "Ik wil wel kinderen krijgen en trouwen, maar ik wil graag naar Dubai verhuizen en ze daar opvoeden. Ik ben er al acht jaar mee bezig, maar iedere keer komt er iets tussen. Ik heb heel veel ideeën over wat ik daar zou kunnen doen en wat ik zou kunnen opzetten. Ik wil daar mijn gezin stichten. Je weet nooit of je daar iemand tegenkomt met wie je je leven kunt leiden. Ik wil iets anders dan Nederland. Ik wil een nieuwe stap in mijn leven zetten, maar eerst moet ik afmaken waar ik me bezig ben. De tijd is nog niet rijp."

768 ON/VEILIG TURKS AFRIKAANDERPLEIN
Een bezoeker van de jongerenvereniging
Diepte-interview
November 2006

De bezoeker van de jongerenvereniging Kocatepe, Turks: "Het zijn jongens van pas elf, twaalf, dertien jaar. Ik ken ze wel en ze groeten mij ook. Het zijn Turkse en Marokkaanse jongeren. Ze doen van alles: kattenkwaad, inbreken in auto's, mensen lastig vallen ... Komt er een onbekende langs, dan kunnen ze die zomaar uitschelden van 'kankerhoer en kankerwif'. Ik schreeuw dan wel van wat doen jullie nou. Maar ze lopen gewoon door."

769 OPVOEDING MAR DE LA REYSTRAAT
Een vrijwilligster
Diepte-interview
10 februari 2007

De vrijwilligster, een jonge Marokkaanse vrouw, Somalische moskee: "Er zijn geen plekken in de wijk waar ik niet graag kom. Ik ben niet bang op straat. Er staan op sommige plekken hangjongeren, maar ik ben niet bang voor ze. Ze doen helemaal niets. Ze zijn heel lief en aardig. Ze worden gewoon niet begrepen. Soms geef ik ze geld en zeg ik haal even een Turkse pizza voor me. Dan komen ze terug en mogen ze de rest van het geld houden, kunnen ze zelf wat te eten halen. De meeste hangjongeren hebben een slechte thuissituatie, hebben geen opleiding of werk of hun moeder is zwaar depressief. Ik neem het hen niet kwalijk dat ze dan op straat gaan hangen. Wat moeten ze dan?"

770 BUURT MAR HILLEVLIET
Een professional
Netwerkgesprek
10 december 2006

De professional, een medewerker van de woningbouwvereniging, een Marokkaanse man: "Veel autochtonen gaan weg uit de wijk. In de nieuwbouw wonen vooral allochtonen, die aardig geboerd hebben en een bescheiden wooncarrière gemaakt hebben. Maar die groep is echter te klein om alle nieuw opgeleverde appartementen te verkopen. Inspanningen om mensen uit de randgemeenten, zoals Barendrecht en Ridderkerk hierheen te halen lijken vooralsnog niet te lukken. Misschien bouwen we zo wel voor de leegstand!"

771 ON/VEILIG TURKS NARCISSENSTRAAT

Een buurtbewoner
Straatinterview
1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man rond de 50 jaar: "Er is meer drugsoverlast in de omgeving, dan hier op straat. Dan hebben we het niet alleen over Bloemhof en daarbuiten, maar het begint ook hier. De ouderen uit de wijk vertrekken al. Toen ik in deze straat kwam wonen, waren er meer ouderen dan jongeren. Nu zijn het meer jonge gezinnen. Ik heb kleine kinderen, daar ben ik wel bezorgd voor. Ik zou ze ergens anders willen laten opgroeien. Toch heb ik mijn kinderen tot op heden goed weten op te voeden, ondanks de drugsoverlast."

772 ON/VEILIG TURKS NARCISSENSTRAAT

Een echtpaar
Straatinterview
1 november 2006

Het echtpaar, Turks van rond de 50 jaar: "Ik voel me hier wel thuis. Alleen op 16b woont een Nederlander en daar gaat veel drugs om. Mijn vrouw ziet drie keer per dag mensen heen en weer lopen. Van de burens heb ik gehoord, dat ze het gemeld hebben bij de politie. Maar de politie doet er niets aan. We hebben kinderen, een van zestien jaar en een tweeling van twaalf. Ik houd ze liever thuis. Soms ben ik bang en dan mogen ze niet later naar buiten dan acht, negen uur 's avonds."

773 IK/ANDER NED NARCISSENSTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
1 november 2006

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw, middelbare leeftijd: "Wat het hier gezellig maakt? Niets! Waarom niet? Omdat je alleen maar junkies ziet. Wat wel gezellig is, is de kroeg hierachter. Een stamkroegje en daar komt van alles en nog wat. Ook verschillende culturen en altijd even gezellig. Een oud bruin kroegje. Hiernaast woont een opaasje van 93. Daar heb ik wel contact mee. Die houd ik in de gaten, want stel dat er iets gebeurt. Wij wonen er dan gewoon naast. Met de andere burens praat ik soms ook wel,

maar ja: de taal hè. Ik probeer het wel, alleen zij niet. Zij zijn niet zo... Als het echt moeilijk is, dan communiceren we via de kinderen, dat gaat dan wel."

774 OPVOEDING NED NARCISSENSTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
1 november 2006

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw, middelbare leeftijd: "Ik vind dat je de wijk niet de schuld moet geven. En verkeerde vrienden ook niet. Als het met de opvoeding mis gaat, dan zit het in het kind zelf. Ja, dat is mijn opvatting. Ik ben zo'n figuur die zegt dat het met de wijk geen reet te maken heeft."

775 GELOOF NED NARCISSENSTRAAT

Een buurtbewoonster
Straatinterview
1 november 2006

De buurtbewoonster, een Nederlandse vrouw, middelbare leeftijd: "Nee, ik heb geen geloof. Ik heb een eigen mening. Geloof is geloof. Ik geloof vanuit mijn hart en ik geloof dat er iets meer is. Je wordt niet op de aarde gezet om zomaar dood te gaan. Er is iets meer. Daar ben ik van overtuigd, maar dat is van mij en dat zit mijn hart. Ik wil daar ook niemand mee lastig vallen."

786 AUTORNED TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT

Een buurtbewoner
Netwerkgesprek
1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: "Ik ben een echte Rotterdammer. Ik zal in Turkije ook niet meer aarden. Voor mij is het sowieso moeilijk om terug te gaan. Ik maak deel uit van de generatie die door Turkije is vergeten. Mijn kinderen al helemaal. Maar aan alle discussies die hier in Nederland over integratie en Turkije (de Armenië kwestie) opklinken, houd je een gevoel van nationalisme over. Als de Turken uit Nederland over tien jaar de kans krijgen, dan vertrekken ze naar Turkije. Mocht Turkije alsnog toetreden

tot Europa dan hoop ik dat onze kinderen iets in Turkije kunnen gaan doen. Ik weet niet of in de toekomst de migratie zal afnemen. Ik denk wel dat men zich minder snel laat naturaliseren.”

787 **AUTORHERK TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT**
 Een buurtbewoner
 Netwerkgesprek
 1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Waarom is nationalisme zo sterk in Turkije? Turkije heeft tot nu toe alleen maar oorlog gevoerd. Dat maakt dat de mensen zich zo nationaal gedragen. Alles gaat voor de vlag en de Turkse staat. Als er morgen oorlog uitbreekt, zullen alle jongeren worden opgeroepen en zijn ze allemaal weg. Het Vaderland is nummer één. Als ik opgeroepen word, dan ga ik ook.”

788 **AUTORNED TURKS CHRISTIAAN DE WETSTRAAT**
 Een buurtbewoner
 Netwerkgesprek
 1 november 2006

De buurtbewoner, een Turkse man: “Turkije zal nooit lid worden van Europa. Turkije is niet zover. Turkije moet nog heel veel veranderingen doorvoeren. Waarom wil Nederland niet dat Turkije lid wordt van Europa? Puur om de handel. Turkije is een handelsland net als Nederland. Men is bang dat ze elkaar gaan beconcurreren. Op levensmiddelengebied is Turkije heel groot geworden. Ik denk dat Nederland zegt: “laat het maar even zo.”

789 **ETNISCH TURKS SINT-ANDRIESSTRAAT**
 Een kroegbaas
 Netwerkgesprek
 22 november 2006

De kroegbaas, Turks: “Voor de Turkse jeugd is de vrijheid hier in Nederland een fors probleem. De verleidingen zijn groot. Het nachtcafé lukt. Je bent dan zo op het slechte pad. Overigens zijn Turkse jongeren over het algemeen wel veel gedisciplineerder dan bijvoorbeeld de Antillianen.”

790 **ON/VEILIG NED AFRIKAANDERWIJK**
 Een wijkagente
 Netwerkgesprek
 17 november 2006

De wijkagente, begin 30 jaar, over de criminaliteit in de Afrikaanderwijk: “De criminaliteitscijfers vallen hier erg mee. Het negatieve imago is ook het resultaat van (on)veiligheidsbeleving en beeldvorming.”

791 **DOOD NED OLEANDERSTRAAT**
 Zelfmoord voorkomen Oleanderstraat
 Rotterdams Dagblad
 13 oktober 1997

Op zaterdag 13 oktober 1997 gaat rond 11 uur in de avond het alarmnummer 112. Aan de telefoon is een verwarde vrouw. Ze wil een einde aan haar leven maken maar voordat iemand heeft kunnen antwoorden, hangt ze op. Via nummerherkenning belt de politie haar terug. Pas na een telefoongesprek van 2,5 uur, besluit de vrouw af te zien van zelfmoord. De politie vangt haar op en schakelt meteen acute hulp in. Huiszoeking in de woning van de vrouw in de Oleanderstraat levert onder meer een vuurwapen en een wietplantage op.

792 **GELOOF NED AFRIKAANDERWIJK/BLOEMHOF**
 Een begrafenisondernemer
 Netwerkgesprek
 19 oktober 2006

De begrafenisondernemer, de enige overgeblevene op Zuid: “Het protestantisme is altijd overheersend geweest op Zuid. De gereformeerden in Feijenoord en Bloemhof in de Putsepleinkerk en de hervormden op Pendrecht. In de Afrikaanderwijk bevond zich een concentratie van Roomse instellingen, onder meer het klooster aan het Afrikaanderplein. Veel van de eerste generatie bewoners hier kwamen van de zwaar orthodox calvinistische Zuid-Hollandse eilanden ten zuiden van Rotterdam. Het hoge aantal afvalligen is daarom des te opvallender, vaak al bij de eerste generatie. Ik kom zelf uit zo’n orthodox protestants nest uit het dorp Strijen in de Hoeksche Waard. Maar nu doe ik niets meer aan het geloof.”

- 793 DOOD NED STREVELSWEG**
 Een begrafenisondernemer
 Netwerkgesprek
 19 oktober 2006

De begrafenisondernemer, de enige overgeblevene op Zuid: “De uitvaart is verpersoonlijkt. Het doodsritueel vormt voor velen niet meer de overgang van een aards naar een bestaan hierna. De nadruk ligt nu meer op de herinnering aan de overledene. De markt speelt hierop in met steeds nieuwe funeraire frivoliteiten. Die vernieuwingen lijken mij niet besteed aan de doodnuchtere en weinig gefortuneerde klandizie hier op Zuid. Hier zit men voor ruim 90% aan de onderkant van de ‘begraafmarkt’. Ik probeer steeds de prijs van het ‘basispakket’ te drukken. Door de centralisatie van alle voorzieningen in Rotterdam Zuid -crematorium, uitvaartcentrum en begraafplaats- aan de Zuiderbegraafplaats hoeft er niet of nauwelijks meer ‘gereden’ te worden en kan de prijs met een kleine € 500 omlaag. Tel uit je winst! Het enige ‘pluspakket’ dat ‘op Zuid’ zo nu en dan wél in de prijzen valt is een uitvaart die begint in De Kuip met een kist compleet met de roodwitte Feyenoorddraperingen ...”

- 794 ON/VEILIG ALG AFRIKAANDERWIJK**
 Buurtpkrant Afrikaanderwijk ‘BOA’ no. 3 (2006)
 16 mei 2007

Kinderen en volwassenen hebben met een actie aandacht gevraagd voor de verkeers(on)veiligheid in de buurt. Tijdens een rondgang door de wijk werden gevaarlijke verkeerspunten gemarkeerd zoals het Kruispunt Pretoriaalaan/Putselaan, de Herman Costerstraat nabij de Nelson Mandelaschool, het kruispunt Pretoriaalaan/Paul Krugerstraat en het kruispunt Paul Krugerstraat/Bloemfonteinstraat vanwege de versleten zebrapaden. Ook het kruispunt Hillelaan/Rijnhaven wordt als onveilig ervaren.

- 795 DOOD ALG BLOEMHOF, AFRIKAANDERWIJK**
 Moordcijfers Bloemhof, Afrikaanderwijk Moord en doodslag in Nederland, 1992-2001.

Jaarlijks worden er in Nederland ongeveer 250 mensen vermoord. Moord blijkt een mannenzaak. Van de slachtoffers is 71 procent man en 29 procent

vrouw. Vrouwen lopen een risico van gemiddeld 1 op 100 duizend om vermoord te worden, terwijl dit voor mannen 2,3 per 100 duizend is. Verreweg de meeste daders zijn ook mannen. Mannen moorden tien keer meer dan vrouwen. De meeste moorden vinden plaats in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag vinden. Samen omvatten zij ongeveer 40 procent van alle moordzaken in Nederland. Uit een geografisch spreidingsonderzoek blijkt dat vooral in wijken in Rotterdam Zuid, als de Tarwewijk en in iets mindere mate Bloemhof en de Afrikaanderwijk, relatief de meeste slachtoffers van moord en doodslag wonen. In de Tarwewijk werden tien keer zoveel inwoners vermoord als op basis van het inwoneraantal en de bevolkingssamenstelling verwacht kon worden.

- 796 DOOD NED PRETORIALAAN**
 De dode dichter C.B. Vaandrager Pretoriaalaan
 Het bewogen bestaan van C.B. Vaandrager.
 Menno Schenke, Amsterdam, 2005.

‘De kroketten in het restaurant. Zijn aan de kleine kant’, waarschijnlijk zijn dit de bekendste regels van de Rotterdamse dichter Cornelis Bastiaan Vaandrager. Vaandrager werd op 26 augustus 1953 in de Pretoriaalaan geboren. Kort daarna verhuisde familie Vaandrager naar de Brielselaan 84b, waar ze jarenlang verbleven. Vaandrager ontpopte zich later met Hans Sleutelaar en Armando tot de voorste linie van de generatie van Zestigers. Hij groeide uit tot een veelgeziene gast in de Rotterdamse schrijvers- en kunstwereld. Hij leidde ook een leven vol verslavingen en dronkenschappen en overlijdt uiteindelijk op 18 maart 1992 op 56-jarige leeftijd. Vijf dagen later wordt hij begraven op de Zuiderbegraafplaats te Rotterdam. Vak B, grafnummer 705.

- 797 BUURT NED AFRIKAANDERPLEIN**
 St. Franciscuskerk Afrikaanderplein
 Monumentenlijst 2007

Waar voorheen restaurant Solo zat, stond vroeger de Sint Franciscuskerk met een grote pastorie aan de Paul Krugerstraat en bijgebouwen verderop aan het Afrikaanderplein. Met de sloop van de kerk veranderde niet alleen het beeld van de wijk, Afrikaanderwijk werd ook een wijk zonder kerk.

798 VARIA NED CRONJESTRAAT

Een orgelbouwer
 Netwerkgesprek
 Februari 2007

De orgelbouwer: op nr. 1 van de Cronjestraat zit een kerkorgelbouwer. Hij werkt daar al 40 jaar. Samen met zijn dochter vormt hij de vierde generatie orgelbouwers uit zijn familie. Vanuit deze plek wordt de hele 'bible belt' van Nederland bediend. Alle kleine en grote orgels, zo'n 140 in totaal. De streng gelovige gemeenten hebben nog geld over voor een echt kerkorgel, want voor hen geldt: zonder orgel geen kerk.

799 VARIA NED BREDE HILLEDIIJK/HILLELAAN

Damwand Brede Hilledijk/Hillelaan

In de bocht van de Brede Hilledijk naar de Hillelaan gaat de dijk over in een muurtje dat voor de huizen langs loopt. Die dijk en de damwand moesten bescherming bieden tegen hoogwater. Bij de watersnoodramp van 1953 heeft de damwand het echter het begeven, waardoor Afrikaanderwijk als een van de weinige plekken buiten Zeeland onder water is gelopen. Er is toen ook iemand in de wijk verdronken. Zie record 719.

800 MONUMENTENLIJST, BLOEMHOF AFRIKAANDERWIJK

Monumentenlijst
 Deelgemeente Feijenoord

De status van de erkende monumenten RM = Rijksmonument GM = Gemeentelijk monument (G)MSP = (Gemeentelijk) Monumenten Selectieproject
 Plaats, status, architect, gebouw:

Patrimonium's Hof Complex,
 RM,
 A.K. Kruithof,
 Patrimonium's Hof

Afrikaanderplein 37,
 RM,
 ir A. van der Steur,
 Scholengemeenschap Van Oldenbarnevelt

Afrikaanderplein 40,
 RM,
 ir A. van der Steur,
 Scholengemeenschap Van Oldenbarnevelt

Brede Hilledijk 62-70,
 GMSP,
 J.P Stok,
 Thomson's Havenbedrijf

Hillelaan 40,
 GMSP,
 C. Veerling,
 Gemeentewerken,

Metrostation Rijnhaven Hillevliet 139,
 RM,
 J.J.P. Oud,
 Nieuw Apostolische Kerk

Korenbloemstraat 4-18; 24-40; 15-45,
 GM,
 A. Hulschbosch,
 Kossel Complex

Sleutelbloemstraat 4-14; 3-13,
 GM,
 A. Hulschbosch,
 Kossel Complex

Violierstraat 3-17; 23-39,
 GM,
 A. Hulschbosch,
 Kossel Complex

2e Balsemienstraat 31-41; 43-55; 28-38; 40-52,
 GM,
 A. Hulschbosch,
 Kossel Complex

Hortensiastraat 10-24,
GM,
A. Hulschbosch,
Kosel Complex

Asterstraat 72-82,
GM,
A. Hulschbosch,
Kosel Complex

Anemoonstraat 13-23; 2-16,
GM,
A. Hulschbosch,
Kosel Complex

Putsebocht 3,
GMSP,
ir A. van der Steur,
Bloemhofschool

Putselaan 178;180;184,
GMSP,
Oranjeschool voor Protestant Christelijk Basisonderwijs

PAG 308

COLOFON

TEKST & FOTOGRAFIE:

Dick de Ruijter

ONDERZOEK:

Steven van Schuppen - Lopende Zaken - Den Haag

Alice Fortes - Wonderland Productions

Dick de Ruijter

CONTACT:

dickderuijter@xs4all.nl

VORMGEVING:

Het IJzeren Gordijn

www.hetijzerengordijn.nl

FOTO OMSLAG:

Dick de Ruijter

ILLUSTRATIE (pag 34 - 35):

VOLOP animasies

www.volop.nl

OPDRACHTGEVERS:

Vestia Feijenoord - Rotterdam

Pact Op Zuid - Gemeente Rotterdam